

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

ŞÛRA KİTABI

(Hedefler, Stratejiler ve Sonuç Bildirgesi)

28-30 Nisan 2025

ANKARA

Her Hakkı Saklıdır.
T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

<https://sura.tarimorman.gov.tr>

Yayına Hazırlayan
IV. Tarım Orman Şûrası Sekreteryası

Tasarım Uygulama, Mizanpaj
Volkan BURUCU

Basım
T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı

İÇİNDEKİLER

TAKDİM.....	i
İcra Kurulları	iii
1. Komisyon: Bitkisel Üretim	1
2. Komisyon: Destekler ve Politikaların Geleceği	25
3. Komisyon: Doğal Yaşam ve Biyoçeşitlilik	33
4. Komisyon: Entegre ve Sürdürülebilir Orman Yönetimi.....	41
5. Komisyon: Gıda Güvencesi, Güvenliği ve İsrafla Mücadele	49
6. Komisyon: Hayvansal Üretim	71
7. Komisyon: İklim Değişikliğine Uyum ve Azaltım	107
8. Komisyon: Kırsal Kalkınma, Kırsalda Yaşamın Geleceği ve İstihdam	113
9. Komisyon: Su Ürünleri Üretimi	121
10. Komisyon: Su Yönetimi ve Verimliliği	129
11. Komisyon: Tarıma Dayalı Sanayi, Stok Yönetimi ve Lojistik.....	139
12. Komisyon: Tarımda Dijital Dönüşüm, Veri Tabanlı Tarım ve Teknolojik Gelişim	158
13. Komisyon: Tarımsal Pazarlama ve Finansman	164
14. Komisyon: Tarımsal Risk ve Afet Yönetimi.....	181
15. Komisyon: Tarımsal Yapıda Etkin Dönüşüm	185
16. Komisyon: Uluslararası Tarımsal Gelişmelere Uyum ve Rekabet.....	197
IV. Tarım Orman Şûrası Sonuç Bildirgesi	200
IV. Tarım Orman Şûrası Katılımcılar.....	208

A circular logo divided into four quadrants. The top-left quadrant shows a green leafy branch. The top-right quadrant contains the text 'IV.' in green. The bottom-left quadrant depicts a green field with stylized crops. The bottom-right quadrant shows a blue wavy line representing water. The background of the entire page features a large, light green circular graphic with a dotted pattern and stylized leaves and crops.

IV. Tarım Orman Şûrası

Milletlerin tarihinde, geleceğin rotasını belirleyen kritik dönüm noktaları vardır. IV. Tarım Orman Şûrası, hiç şüphesiz, Türkiye'nin tarım, orman ve su politikaları için böyle tarihi bir milattır. Gıda arz güvenliğinin küresel ölçekte bir milli güvenlik meselesi haline geldiği bu çağda, atalarımızdan bizlere miras kalan bu bereketli toprakların potansiyelini en üst seviyeye çıkarmak, en temel vazifemizdir.

Devlette devamlılık esastır. Bakanlığımızın önceki dönemlerinde, büyük bir vizyon ve emekle hayata geçirilen şuraların devamında gerçekleştirdiğimiz IV. Tarım Orman Şûrası, tarım ve ormancılığımızın tüm paydaşlarını tek bir masa etrafında buluşturan, kapsayıcılığı ve katılımcılığıyla tarihe geçmiş bir istişare platformu olmuştur. Akademiden sivil topluma, üretici birliklerinden özel sektöre uzanan yelpazede, binlerce katılımcının katkısıyla şekillenen bu süreç, milletimizin ortak iradesinin ve devlet aklının en somut tezahürlerinden biri olmuştur.

Bugün, bu büyük emeğin ürünü olan kıymetli eseri milletimizle buluştururken, bizlere yeni ve büyük bir sorumluluk düşmektedir. Bu sorumluluk; bu kitabın sayfaları arasında yer alan stratejik kararları, birer tavsiye olmaktan çıkarıp, sahadaki çiftçimizden sofradaki tüketicimize kadar herkesin hayatına dokunacak somut politikalara ve eylemlere dönüştürmektir.

Bu yol haritası, bizim için bir emanettir. Şûra kararlarını icraatlarımızın merkezine yerleştirdik. Üretim planlamasından taviz vermeyecek, dijital tarım altyapımızı güçlendirecek, suyun her damlasını verimli kullanacak ve yeşil dönüşüm hedeflerine uyum sağlayacak politikaları kararlılıkla uygulayacağız. Şûra'da belirlenen her bir hedefin takibi, bizzat şahsımın ve Bakanlığımızın en öncelikli gündem maddesi olacaktır.

Bu kitap, bir sürecin sonunu değil, kararlı bir icraat döneminin başlangıcını simgelemektedir. Bu vesileyle, vizyoner liderliğiyle bu tarihi çalışmaya yön veren Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum. Önceki dönem Bakanlarımıza, Şûra'nın her aşamasında emeği geçen Bakanlığımızın fedakâr personeline, akademisyenlerimize, sivil toplum kuruluşlarımıza ve bu sürece ruhunu katan aziz çiftçilerimize, üreticilerimize teşekkür ediyorum.

Birlikte çalışacak, birlikte üretecek ve "Türkiye Yüzyılı"nı bir tarım ve üretim yüzyılı yapmak için var gücümüzle gayret göstereceğiz. Şûra'mızın ve bu eserin, aziz milletimize ve bereketli topraklarımıza hayırlı olmasını diliyorum.

İbrahim YUMAKLI
Tarım ve Orman Bakanı

IV. **Tarım
Orman**
Şûrası

IV. TARIM ORMAN ŞÛRASI İcra Kurulları

IV. TARIM ORMAN ŞÛRASI

Şûra Başkanı

İbrahim YUMAKLI

Tarım ve Orman Bakanı

Şûra Yürütme Kurulu Başkanı

Dr. Ahmet BAĞCI

Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı

Şûra Yürütme Kurulu Üyeleri

Prof. Dr. Necdet ÜNÜVAR

Ankara Üniversitesi Rektörü

Dr. Osman YILDIZ

Tarım Reformu Genel Müdürü

Bekir KARACABEY

Orman Genel Müdürü

Mehmet Akif BALTA

Devlet Su İşleri Genel Müdürü

Dr. Mustafa Altuğ ATALAY

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürü

Dr. Ali Recep NAZLI

Bakan Danışmanı

Doç. Dr. Nadide GÜLBAY YİĞİTELİ

Bakan Danışmanı

Hasan Hüseyin COŞKUN

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Sekreteri

Mustafa ALPASLAN

Tarım Müşaviri

Şûra Danışma Kurulu Üyesi

Prof. Dr. Vahit KİRİŞÇİ

TBMM Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanı

İbrahim ŞENEL

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanı

Prof. Dr. Serkan TOPALOĞLU

T.C. Cumhurbaşkanlığı Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu Başkanvekili

Prof. Dr. Mevlüt KARAKAYA

TBMM Milletvekili

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı

Şemsi BAYRAKTAR

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Başkanı

Mahmut ASMALI

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Başkanı

Mustafa GÜLTEPE

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı

Nail OLPK

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı

Şûra Genel Sekreterliği

Dr. Uğur İLKDOĞAN

Genel Sekreter

Dr. Kemalettin TAŞDAN

Genel Sekreter Yardımcısı

Dr. Tijen ÖZÜDOĞRU

Genel Sekreter Yardımcısı

F. Tuğba ÇÖTELİ

Üye

Mine HASDEMİR

Üye

Volkan BURUCU

Üye

Dr. Umut GÜL

Üye

Dr. Zeliha YASAN ATASEVEN

Üye

Eda AYGÖREN

Üye

Melike ÖZCAN

Üye

Şûra Başkanlık Divanı

Prof. Dr. Zümrüt Begüm ÖGEL

T.C. Cumhurbaşkanlığı, Tarım ve Gıda Politikaları Kurulu Başkan Vekili

Divan Başkan Vekili

Prof. Dr. Aykut GÜL

T.C. Cumhurbaşkanlığı, Tarım ve Gıda Politikaları Kurulu Üyesi

Divan Başkan Vekili

Prof. Dr. Yılmaz ÇATAL

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörü

Divan Başkan Vekili

Dr. Metin TÜRKER

Tarım Orman Uzmanı

Divan Başkan Vekili

Mustafa ÖZKAYA

Orman Genel Müdür Yardımcısı

Raportör

Mehmet EKİNCİ

DSİ Genel Müdür Yardımcısı

Raportör

Abdülkadir KARABULUT

Tarım Reformu Genel Müdür Yardımcısı

Raportör

Muharrem SELÇUK

Bakanlık Müşaviri

Raportör

Web : <https://sura.tarimorman.gov.tr>

Telefon : 0312 287 58 33-03

Fax : 0312 287 54 58

E-Posta : tepge@tarimorman.gov.tr

IV. TARIM ORMAN ŞÛRASI KOMİSYONLARI

1. Bitkisel Üretim
2. Destekler ve Politikaların Geleceği
3. Doğal Yaşam ve Biyoçeşitlilik
4. Entegre ve Sürdürülebilir Orman Yönetimi
5. Gıda Güvencesi, Güvenliği ve İsrafla Mücadele
6. Hayvansal Üretim
7. İklim Değişikliğine Uyum ve Azaltım
8. Kırsal Kalkınma, Kırsalda Yaşamın Geleceği ve İstihdam
9. Su Ürünleri Üretimi
10. Su Yönetimi ve Verimliliği
11. Tarıma Dayalı Sanayi, Stok Yönetimi ve Lojistik
12. Tarımda Dijital Dönüşüm, Veri Tabanlı Tarım ve Teknolojik Gelişim
13. Tarımsal Pazarlama ve Finansman
14. Tarımsal Risk ve Afet Yönetimi
15. Tarımsal Yapıda Etkin Dönüşüm
16. Uluslararası Tarımsal Gelişmelere Uyum ve Rekabet
17. Komisyon Üyeleri

KOMİSYONLAR

1. BİTKİSEL ÜRETİM

Başkan	Prof. Dr. Bayram SADE Ulusal Hububat Konseyi
Başkan Yardımcısı	Doç. Dr. Nafiye ÜNAL Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
Raportör	Zir. Yük. Müh. Cavit Çağlar ÇANKAYA Tarım ve Orman Gençlik Konseyi /Manisa
Raportör	Nagihan ERSAN Tarım ve Orman Gençlik Konseyi /Isparta
Grup Sorumlusu	Demet BURUCU Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

2. DESTEKLER VE POLİTİKALARIN GELECEĞİ

Başkan	Prof. Dr. Cengiz SAYIN Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Mehmet BOZOĞLU Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Raportör	Gönül ÖZTÜRK Hayvancılık Genel Müdürlüğü
Raportör	Hakan Özer Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Grup Sorumlusu	Dr. Tijen ÖZÜDOĞRU Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

3. DOĞAL YAŞAM VE BİYOÇEŞİTLİLİK

Başkan	Prof. Dr. Hakan ÖZKAN Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Fitnat Güler EKMEKÇİ Hacettepe Üniversitesi, Fen Fakültesi
Raportör	Dr. Burcu ERDOĞAN BOZ Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
Raportör	Duygu DÖNERTAŞ Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
Grup Sorumlusu	Dr. Selda ARSLAN Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

4. ENTEGRE VE SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ

Başkan	Prof. Dr. Ömer KÜÇÜK Kastamonu Üniversitesi, Orman Fakültesi
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Bülent SAĞLAM Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi
Raportör	Alper Tolga ARSLAN Orman Genel Müdürlüğü
Grup Sorumlusu	Mine HASDEMİR Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

5. GIDA GÜVENCESİ, GÜVENLİĞİ VE İSRAFLA MÜCADELE

Başkan	Prof. Dr. Zümrüt Begüm ÖGEL Cumhurbaşkanlığı Tarım ve Gıda Politikaları Kurulu
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Mükerrerem KAYA Atatürk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Gıda Mühendisliği
Raportör	Doç. Dr. İlkem DEMİRKESEN MERT Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Raportör	Mehmet Emin TURGUT Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü
Grup Sorumlusu	Melike ÖZCAN Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

6. HAYVANSAL ÜRETİM

Başkan	Prof. Dr. Kazim ŞAHİN Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. İbrahim CEMAL Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Raportör	Sinem TOKATLI Hayvancılık Genel Müdürlüğü
Raportör	Doç. Dr. Neşe Nuray TOPRAK Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü
Grup Sorumlusu	Dr. Umut GÜL Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

7. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM VE AZALTIM

Başkan	Prof. Dr. İlkay DELLAL Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü
Başkan Yardımcısı	Doç. Dr. Ali Levent YAĞCI Gebze Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Harita Mühendisliği Bölümü
Raportör	Doç. Dr. Ömer EREN Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Biyosistem Mühendisliği Bölümü
Raportör	Dr. Hüdaverdi GÜRKAN Meteoroloji Genel Müdürlüğü
Grup Sorumlusu	Damla ÖZDEMİR Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

8. KIRSAL KALKINMA, KIRSALDA YAŞAMIN GELECEĞİ VE İSTİHDAM

Başkan	Prof. Dr. Dilek BOSTAN BUDAK Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Güray KÜÇÜKKOCAOĞLU Başkent Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü
Raportör	Doç. Dr. Nermin BAHŞI Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Raportör	Dr. Gülay BEŞİRLİ Yalova Atatürk Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
TOB Grup Sorumlusu	Dr. Zeliha YASAN ATASEVEN Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

9. SU ÜRÜNLERİ

Başkan	Prof. Dr. Hasan Hüseyin ATAR Ankara Üniversitesi
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Deniz ÇOBAN Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Raportör	Dr. Erdal ÜSTÜNDAĞ Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
Raportör	Dr. Burçak YÜKSEL Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
Grup Sorumlusu	Günay KAYA / Can ÖZCAN Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

10. SU YÖNETİMİ VE VERİMLİLİĞİ

Başkan	Prof. Dr. Mustafa Tolga ESETLİLİ Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bitki Besleme ve Toprak Bilimi Bölümü
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Cenk KÜÇÜKYUMUK İzmir Demokrasi Üniv. Meslek Yüksekokulu, Park ve Bahçe Bitkileri Bölümü
Raportör	Şaban Aydın AYTAÇ Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Raportör	Dr. Muhammed Yasir AK Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
Grup Sorumlusu	Samet EĞİLMEZ Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

11. TARIMA DAYALI SANAYİ, STOK YÖNETİMİ VE LOJİSTİK

Başkan	Prof. Dr. Mehmet TANYAŞ Maltepe Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Lojistik Yönetimi Bölümü
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Erdoğan GÜNEŞ Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü
Raportör	Dr. Öğr. Üyesi Atiye TÜMENBATUR Maltepe Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Lojistik Yönetimi Bölümü
Raportör	Dr. Fikriye YAZAR Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
Grup Sorumlusu	Zehra YEGÜL Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

12. TARIMDA DİJİTAL DÖNÜŞÜM, VERİ TABANLI TARIM, TEKNOLOJİK GELİŞİM

Başkan	Prof. Dr. Ertuğrul KARAÇUHA İstanbul Teknik Üniversitesi
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Ufuk TÜRKER Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi
Raportör	Sadri BEDER Konya Girişimci-Güneş TKK
Raportör	Rümeysa DERİN Hatay Orman İl Müdürlüğü
Grup Sorumlusu	Dr. Yalçın ÜNSAL Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

13. TARIMSAL PAZARLAMA VE FİNANSMAN

Başkan	Prof. Dr. Sertaç DOZKUZZU Bursa Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Celile ÖZÇİÇEK DÖLEKOĞLU Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Raportör	Dr. Öğr. Üyesi Arzu PEKER Türk Veteriner Hekimleri Birliği
Raportör	Eylem DURMUŞ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Grup Sorumlusu	Eda AYGÖREN Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

14. TARIMSAL RİSK VE AFET YÖNETİMİ

Başkan: Prof.	Dr. Şahab Kasırga YILDIRAK Hacettepe Üniversitesi Aktüerye Bilimleri Fakültesi
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Gamze SANER Ege Üniversitesi Tarım Ekonomisi Bölümü
Raportör	İsmail KURHAN Strateji Geliştirme Başkanlığı
Raportör	Doç. Dr. Hasan Cumhur SARISU Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi A.Ş
TOB Grup Sorumlusu	Zarife Nihal GÜLAÇ Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

15. TARIMSAL YAPIDA ETKİN DÖNÜŞÜM

Başkan	Prof. Dr. Vedat CEYHAN Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Hasan Sabri ÖZTÜRK Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü
Raportör	Doç. Dr. Tülay TUNÇAY Toprak ve Su Kaynakları Araştırmaları Daire Başkanlığı
Raportör	Arif ULAŞ PANKOBİRLİK
Grup Sorumlusu	Dr. Türkay BARS / Hikmet ERKAL Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

16. ULUSLARARASI TARIMSAL GELİŞMELER VE REKABET

Başkan	Prof. Dr. Gökhan ÖZERTAN Özyeğin Üniversitesi İşletme Fakültesi, (Boğaziçi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi emekli öğretim üyesi)
Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Yılmaz KILIÇASLAN Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Bölümü
Raportör	Dr. Mustafa ÖZSARI Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi / Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik
Raportör	Canan ELİBOLLAR Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu (TGDF)
Grup Sorumlusu	Dr. Zerrin ÖZKAN Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

1. Komisyon Bitkisel Üretim

BİTKİSEL ÜRETİM KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ

HEDEF 1- Stratejik ürünlerde yurt içi yeterlilik oranlarının yükseltilmesi, üretim planlamasının etkinliğinin artırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Tahıl türlerinde kendine yeterlilik oranları %100'e çıkarılmalı ve tutulmalı
2. Uygun ekoloji ve ortamlarda soyanın yaygınlaştırılması için ülkesel bir program oluşturulmalı
3. Sulu alanlara yazlık ve kışlık ara ürün olarak macar fiği, yem bezelyesi gibi yem bitkilerinin ekimi yanında, Sorgum x Sudanotu melezinin ana ürün ve ikinci ürün olarak yetiştirilmesi kapsamlı bir programa dönüştürülmeli
4. Küresel iklim değişikliği nedeniyle tropik ve subtropik meyveler ile kurağa dayanıklı zeytin, badem, incir, antepfıstığı gibi meyvelerin yetiştiriciliği özendirilmeli
5. Stratejik ürünler için verilmekte olan planlı üretim ve fark desteği güncel tutulmalı ve bu destekler üretim sezonu içerisinde ödenmeli
6. Bitkisel ürünlerin yeterlilik hesaplama yöntem ve uygulamaları TÜİK ve Tarım Orman Bakanlığı birlikteliği ile gözden geçirilmeli
7. Üretim planlamasında yer alan "meyvecilikte %6 eğimin altında bahçe kurulmasına izin verilmemesi" kuralı "%3 eğimin altında bahçe kurulmasına izin verilmemesi" şeklinde değiştirilmeli
8. Tarımsal üretim planlamasında bitkisel ve hayvansal üretim birlikte düşünülmeli
9. Endemik olan ve katma değeri yüksek türlerin kendi ekolojisinde yetiştirilmesi teşvik edilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Özellikle ayçiçeği (yağlık), kolza (kanola) ve aspir gibi su ihtiyacı düşük türlerin ekiminin artırılması yoluyla, yağ bitkileri yeterlilik oranı %85'in üzerine çıkartılmalı
2. Meyvecilik iç tüketime veya ihracata yönelik olarak planlanmalı, arz fazlası ürünler farklı endüstriyel amaçlar için değerlendirilmeli ve tür/çeşit değişimi yapılmalı
3. Üretim planlaması ile ilgili stratejik ürün listesi meyve türlerini de kapsayacak şekilde güncellenmeli
4. İklim, toprak, topoğrafya, su kaynakları, ekim nöbeti alışkanlıklarına göre ekonomik ve ticari değeri olan 5-6 stratejik üründen oluşan Ürün İhtisas Havzaları oluşturulmalı
5. Özellikle yeterlilik oranı düşük olan stratejik ürünlerde yurtiçi ihtiyaçlarımızı karşılamak ve dünyaya yıl boyu ürün arzını sağlanabilmek için özel sektörün yurt dışına yatırım yapması programlanmalı
6. Bitkisel ürünlerin ekiliş alanları ile ilgili ÇKS beyanları ve üretim seyri, teknolojik imkanlar kullanılarak kontrol ve tespit edilmeli
7. Tarımsal alanda program uygulayan ve destek veren belediye, üretici örgütü, STK'ların destek veren kurum ve kuruluşların, tarım politikaları ve programlarından sapmaya yol açmadan TOB koordinasyonunda ve eşgüdüm içerisinde çalışmalarına dönük mevzuat hazırlanmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Üretim planlaması ile ilgili stratejik ürün listesi meyve türlerini de kapsayacak şekilde güncellenmeli
2. İklim, toprak, topoğrafya, su kaynakları, ekim nöbeti alışkanlıklarına göre ekonomik ve ticari değeri olan 5-6 stratejik üründen oluşan Ürün İhtisas Havzaları oluşturulmalı
3. Yem bitkileri ekim alanlarının tarla tarımı içindeki payı %20'lere çıkarılmalı (kışlık ana ve ara ürün olarak yem bitkileri ekimi ve yağışı uygun olan nadas alanlarında yem bitkilerinin ekimi)

HEDEF 2- Arz fazlası ürünlerin endüstriyel amaçlı değerlendirilmesi ve ihracatın artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Ülkesel bitkisel üretim dış ticaret stratejisi oluşturulmalı (stratejik ürünlerin üretimini koruyacak şekilde)
2. Dış ticaret potansiyeli yüksek ürünler belirlenmeli, bu ürünlerin bölgesel üretim alan sınırları tespit edilmeli
3. Stratejik ürün ve arz fazlası ürünlerde dış ticaret, TOB ve Ticaret Bakanlığınca birlikte ürün grupları bazında oluşturulacak komisyonlar vasıtası ile hasat ve sonrası dönemde, sürekli izlenmeli ve hızlı kararlar alınmalı
4. İhraç edilecek ürünlerde hasat öncesi kalıntı analizlerinin yapılacağı ve gerektiğinde mevzuata uygun önlemlerin alınacağı bir sisteme geçilmeli
5. İhraç ürünlerinde yeşil dönüşümün gerektirdiği yükümlülükler dikkate alınmalı
6. Meyve, sebze ve süs bitkileri ihracatında alternatif pazarlar araştırılmalı
7. Yaş sebze meyve ihracatçılarının bürokratik maliyetlerinin düşürülmesi için çalışma yapılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Yurtdışı temsilciliklerdeki tarım müşavir sayısı arttırılmalı ve İhracatçı firmaların yurtdışı ve yurtiçi tarım fuarlarında bu ürünlerin tanıtımına yönelik faaliyetleri özendirilmeli
2. Üretici birliklerinin üretimden, işleme ve pazarlama süreçlerinde etkinliği arttırılmalı, başta stratejik ürünler olmak üzere tüm ürünlerin her birinde güçlü bir üretici birliğinin yer alması ve piyasa düzenlemede etkin rol alması sağlanmalı
3. Organik tarım, İTU, GlobalGAP ve coğrafi işaretli ürünlerin uluslararası piyasada pazarlama aracı olarak kullanılma sistematığı oluşturulmalı
4. Endüstriyel amaçlı işlenmiş ürünlerin ihracatı teşvik edilmeli, mevcut ürün işleme tesislerinin kapasite kullanımları arttırılmalı ve ihtiyaç duyulan alanlarda yenilerinin tesis edilmesi teşvik edilmeli
5. İç ve dış pazar için hazırlanan ürünlerde istenen analizlerin alan bazlı yapılması sağlanmalı
6. Yakın coğrafyalardaki ülkeler başta olmak üzere potansiyel ülkelerin farklı tüketim tercihlerinin incelenerek arz fazlası ürünlerde buna uygun endüstriyel işlenmiş ürün elde edilip, pazarlanması yönünde çalışmalar yapılmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. İhraç edilecek ürünlerde hasat öncesi kalıntı analizlerinin yapılacağı ve gerektiğinde mevzuata uygun önlemlerin alınacağı bir sisteme geçilmeli

HEDEF 3- Ulusal ve uluslararası pazarlama kanallarının çeşitlendirilmesi ve etkinleştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Hal yasası güncellenmeli ve üretim/tüketim odaklı olarak yeniden düzenlenmeli
2. Hallerde üretici örgütlerinin etkinliklerini artıracak düzenleme yapılmalı
3. Yaş meyve ve sebze (özellikle turunçgil) paketleme evlerine standart getirilmesi için çalışmalar yapılmalı
4. Kesme çiçekte yurt içi pazarındaki mezat modeli dış mekân süs bitkileri, mevsimlik ve iç mekân süs bitkileri gruplarında da organize edilmeli
5. Pazarlama eğitiminin tarımsal yayımdaki ağırlığı arttırılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Yaş meyve ve sebze hallerinde ürün işleme, paketlenme, depolama ve diğer alt yapıların iyileştirilmesi konusunda ihtiyaç analizi, finansman ihtiyacı belirlenmeli ve uygulama sistemi oluşturulmalı
2. Bitkisel ürünlerin pazar isteğine uygun çeşitlerin yetiştiriciliği arttırılmalı
3. Özel depo şartı isteyen ürünler için depo kurulum desteği ile mevcut depoların teknolojik yeniliklerle dönüşümlere uygulanan teşvikler arttırılmalı
4. Her üründe güçlü ve etkili ürün konseyi veya üretici örgütünün piyasa düzenleyici olarak görev almasını, ürün işleme ve pazarlamada etkin rol almasını sağlayacak çalışmalar yapılmalı

HEDEF 4- Ürün kalitesinin iyileştirilmesi ve kayıplarının azaltılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Üretimden tüketime kayıp kaynakları belirlenmeli, ilgili kuruluşlar gözden geçirilmeli ve koordinasyon sağlanmalı, kayıpları önleyecek mevzuat düzenlemeleri yapılmalı
2. Hastalık ve zararlılarla entegre mücadele sistemi yaygınlaştırılmalı
3. TMO'nun başta buğday olmak üzere alım yaptığı ürünlerde kalite baremleri arasındaki fiyat farkları kaliteli üretimi teşvik edecek şekilde arttırılmalı
4. Süs bitkilerinde kalite standartları oluşturulmalı
5. Ürüne özgü muhafaza ve ambalajlama yapılmalı, karışık depolamanın önüne geçilmeli ve markalaşma sağlanmalı
6. Kuru meyvelerde kurutma ve muhafaza aşamalarında mikotoksin oluşumunu engelleyici işleme yöntemleri yaygınlaştırılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Çiftçi örgütleri, ürün konseyleri ve kooperatiflere soğuk hava deposu ve frigo-tır destekleri ve finansman avantajı sağlanmalı
2. Bitkisel ürünlerin yurtiçi ve dışı büyük pazarlara ulaşımı için hava yolları, deniz yolları ve demiryollarının kullanımı arttırılmalı, belirli havaalanları ve tren istasyonlarının yakınında lojistik merkezleri kurulumu devam etmeli
3. Yaş meyve ve sebzeler için modern soğuk hava depolama tesislerinin kapasiteleri arttırılmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Ürünlerin depolama ve raf ömrünü uzatan ileri depolama teknolojileri (KA, DKA vb.) yaygınlaştırılmalı ve biyoteknolojik çözümler geliştirmeli

HEDEF 5- Bitkisel üretimde verimin arttırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Stratejik ürünler için bölgelere göre verim açığı (yield gap) analizleri yapılmalı, verim düşüklüğüne neden olan etmenler ve verimi arttırmaya yönelik stratejiler belirlenmeli
2. Yeni kurulacak meyve bahçelerinde sık-yarı sık dikim yöntemi yaygınlaştırılmalı, erkenci ve geçici çeşit seçimine önem verilip, verimliliği düşük ve periyodisite gösteren meyve türlerinde verimliliği artırıcı kültürel uygulamalar yaygınlaştırılıp, modern üretim teknikleri desteklenmeli
3. Üretim planlaması düzenlemelerinde su kısıtı havzalarında art arda ekilemeyecek bitkiler (mısır, patates, pamuk, şekerpancarı) yanında listeye münavebe açısından (Orabanş sorunu) gerekli olan ayçiçeği de eklenmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Tescilli çeşitlerde bölge bazlı tavsiye listeleri oluşturulmalı, tescil denemelerinde bu yönde teknik program hazırlanmalı

HEDEF 6- Toprak kaynaklarının korunması, geliştirilmesi, organik madde içeriklerinin arttırılması ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Ülkesel düzeyde tüm organik artıkların ve organik tortul materyallerin (leonardit, gıdya vb.) organik gübre olarak değerlendirilmesini de kapsayan organik madde seferberliği programlanmalı, evsel organik atıkların ayrıştırılarak toplanması ve tarımda kullanılacak şekilde işlenmesi konusunda belediyelere zorunlu yatırım normları getirilmeli
2. Koruyucu tarım teknikleri (anız yönetimi, doğrudan ekim, azaltılmış toprak işleme, dikey toprak işleme gibi) ile toprak yapısı korunmalı, geliştirilmeli, anız yangınları önlenmeli ve organik madde içeriği arttırılmalı (ÇATAK projesi ülkesel boyutta uygulamaya alınmalı).
3. Toprak erozyonu riski olan bölgelerde erozyonu önleyecek tedbirlerle yetiştiricilik yapılması programlanmalı
4. Baklagillerin ve karışımlarının ekim nöbetinde yer alması özendirilmeli ve desteklenmeli
5. Sulu tarım alanları ve yağışı uygun alanlarda yeşil gübre uygulaması özendirilmeli.
6. Organik, organomineral, mikrobiyal, nano gübre kullanımına uygulanan teşvikler güncellenerek devam ettirilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Alet makine desteklerinin klasik alet makineler yerine sadece koruyucu toprak işleme-ekim, akıllı tarım makine ve ekipmanlarına verilmesine yönelik düzenleme yapılmalı
2. Termik santrallerinde çıkan gıdya ve leonarditin, tekrar ilgili alanda saha dolgusunda kullanılması yerine uygun tarım alanlarında kullanımı

Uzun Vade Stratejiler

1. Toprak C stoklarına göre bir destekleme modeli geliştirilmeli

HEDEF 7- Seracılığın yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Mikroklima alanlar belirlenerek seracılıkta kullanımı yaygınlaştırılmalı
2. Sera Organize Tarım Bölgelerinin sayısı arttırılmalı (özellikle jeotermal kaynakların bulunduğu yerlerde).
3. İhracat potansiyeli yüksek spesifik meyvecilikte sıfır veya düşük faizli sera yatırım kredileri artırılarak devam ettirilmeli (Maviyemiş, çilek vb.)
4. Bölge ekolojik özelliklerine ve yetiştirilecek meyve, sebze ve süs bitkileri türlerine göre sera tipleri ve konstrüksiyonlarının planlanması özendirilmeli
5. Yayla seracılığında ürün deseni planlaması yapılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Birim alan verimini artıran topraksız üretim sistemleri daha fazla desteklenerek yaygınlaştırılmalı

HEDEF 8- Meraların; mera yapıları, amenajman ilkeleri ve kurumsal bir yönetimle bütünleşmiş anlayışla ıslahı ve gerekli mevzuat çalışmalarının yapılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Islah edilen meralar belirli bir süre korunmalı ve ardından münavebeli otlatma sistemi uygulanmalı
2. Meraların tahsis edildiği yerlerde kurumsal yönetim ile ilgili mevzuat düzenlemesiyle Mera Yönetim Birlikleri kurulmalı, etkin ve verimli çalışmaları denetlenmeli
3. Kurak ve yarı kurak meraların ıslahında çalimsı yem bitkilerinin (K. prostrata ve A. canescens gibi) kullanımı sağlanmalı
4. Islah edilmiş meraların izlenmesinde somut ve ölçülebilir parametreler kullanılmalı ve sürdürülebilirliği tehdit eden faktörlerin denetimi yapılmalı
5. Orman vasfı olmayan yerler ile ormana tahsis edilen otlatmaya uygun yerlerin yeniden mera olarak tahsisi sağlanmalı
6. Orman içi meralar amacına uygun şekilde değerlendirilmeli ve gelişmiş orman altları kontrollü olarak otlatmaya açılmalı
7. Çayır-mera ıslahı projelerinde çok disiplinli yaklaşım benimsenmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Çayır Mera Yönetimi Genel Müdürlüğü kurulmalı
2. Mera ıslahı, mera yönetimi, yapıları ve amenajmanı birlikte ele alınarak uygulanmalı
3. Bozuk Orman arazisi olarak kabul edilen çalılık alanların yeniden değerlendirilerek uygun olan alanların mera olarak tespit ve tahsisi yapılmalı
4. Küçükbaş hayvancılığın desteklenerek, ıslah yolu ile verimliliği artırılmış, yapıları tesis edilmiş, amenajman ilkeleri yerleşmiş, kurumsal yönetim birimleri oluşturulmuş meralarla önü açılmalı
5. Mera arazi toplulaştırmalarında mera vasfının korunması ana faktör olmalı ve uygun yerlerde sulama alt yapıları kurulmalı
6. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerini hafifletmek ve yem üretim sistemlerine entegrasyon için C4 bitkilerinin mera karışımlarında yer alması sağlanmalı
7. Mera kanununa ihlal durumlarında uygulanacak cezai müeyyide hükümleri eklenmeli

HEDEF 9- Tescil mevzuatının güncellenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Bitkisel ürünlerde yurtiçinde Coğrafi İşaret Tescil talepleri Tarım Orman Bakanlığından uzmanların da yer aldığı komisyon tarafından değerlendirilmeli
2. Tohumculuk Kanunu; birlik ve alt birlik yapıları, ceza maddeleri başta olmak üzere, yeniden düzenlenmeli
3. Süs bitkilerinde sertifikasyon yönetmeliği hazırlanmalı
4. TTSM tarafından tescil edilen çeşitlere ait ıslahçı bilgilerinin yer aldığı bir resmi belge/sertifika düzenlenmeli
5. Yerli tohumculuk firmalarının yurtdışında ıslah faaliyetleri sonucu geliştirdiği ve orada tescil almış çeşitlerde ıslahçı hakları ile ilgili mevzuat düzenlemesine gidilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Sertifikasyon sisteminde tür bazında yer alan kontrol edilecek virüs listesi yapılabilirliği dikkate alınarak yeniden düzenlenmeli, incir ve fındık türleri sertifikasyon sistemine dahil edilmeli

HEDEF 10- Topraksız tarım teknolojilerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Topraksız kültürde GES kullanımına dair teşvik mekanizması oluşturulmalı
2. Topraksız tarım teknolojileri desteklenmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Seralarda topraksız tarıma geçiş desteklenmeli, yatırım teşvikleri arttırılmalı
2. Hidroponik, aeroponik ve akuaponik sistemler geliştirilmeli ve desteklenmeli
3. Yaprak sebzeleri, meyvesi yenen sebze ve üzüksü meyve türleri ile tıbbi ve aromatik bitkiler için üretim protokolleri optimize edilmeli
4. Çok yıllık meyve yetiştiriciliğinde (maviyemiş, ahududu, böğürtlen ve sert çekirdekli meyve türleri) yeni topraksız üretim sistemleri teşvik edilmeli

HEDEF 11- Arz eksikliği olan meyve tür ve çeşitlerinin üretiminin arttırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Planlama kapsamında uygun ekolojilerde ve üretim modellerinde badem, ceviz, maviyemiş, böğürtlen, ahududu vb. meyve türlerinin üretimi arttırılmalı
2. Orman Genel Müdürlüğü ağaçlandırma çalışmalarında ekosisteme uygun arz eksikliği olan meyve ve bitki türlerinin kullanımı önceliklendirilmeli

HEDEF 12- Tarım Odaklı Teknoloji Merkezleri, AR-GE Merkezleri ve Tarımsal Kümelerin kurulması ve yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım Odaklı Özel sektör AR-GE Merkezlerinin (5746 sayılı kanun kapsamında) sayıları arttırılmalı
2. Bitkisel üretimde, döngüsel ekonomi yaklaşımını içeren ihtisas organize tarım bölgeleri yaygınlaştırılmalı
3. Tarıma dayalı sanayi ile ürün veya ürün grupları bazında sektörel kümelenme yaygınlaştırılmalı, kümelere desteklerde pozitif yaklaşım gösterilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Tarım Odaklı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (TGB) kurulmalı
2. TAGEM'e bağlı Araştırma Enstitülerindeki araştırmacıların Tarım Odaklı TGB'lerde aktif görev almalarını sağlayacak düzenlemeler yapılmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Topraksız tarım araştırma merkezleri kurulmalı

HEDEF 13- Çay, fındık, bağ, antepfıstığı ve zeytinlik alanların verimliliğinde sürdürülebilirliğin sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Çay ve fındık alanlarında toprağın ıslah edilmesine yönelik çalışmalar (kireç uygulaması, setleme, teraslama gibi) desteklenmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Ekonomik ömrünü tamamlamış ve verimliliği azalmış çay ve fındık başta olmak üzere bağ, antepfıstığı ve zeytinlikler gibi uzun ömürlü ve katma değeri yüksek ürünlerin dikim alanlarının yenilenmesi veya gençleştirilmesi desteklenmeli

HEDEF 14- Bitki koruma ürünlerinin ruhsatlandırması, üretim ve kullanım süreçlerinin iyileştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Muadil ruhsatlandırma işlemi yerine ruhsatlandırılacak pestisitlere içerik kontrolleri sonrası basit bir prosedürle ruhsat verilmeli
2. Biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemleri yaygınlaştırılmalı, mikrobiyal savaşım preparatlarının ruhsatlandırılması teşvik edilmeli ve kolaylaştırılmalı
3. İhracat kapasitesi yüksek ancak ilaç kullanımı için ruhsatı bulunmayan meyve türlerinde (maviyemiş gibi), İl ve İlçe Müdürlüklerinin tavsiye listeleri oluşturma işlemleri hızlandırılmalı, bölge, süre ve sayı kısıtlamaları kaldırılmalı
4. Bitki besin elementi etiketi taşımasına rağmen içeriğinde insektisidal etkili maddeler bulunan ürünler yasaklanmalı ve bu ürünlerin üretici ile ithalatçılarına cezai müeyyideler uygulanmalı
5. Zehirliliği yüksek yasaklanmış pestisitlerin yerine alternatiflerinin kullanılmasını teşvik etmek için ruhsatlandırma prosedürleri kolaylaştırılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Bitki koruma ürünlerinin satışından kullanıma kadar olan sürecinin izlenebilirliğine yönelik mevzuat düzenlemesi yapılmalı
2. AB ve ihracat yapılan diğer ülkelerde yasaklanan veya MRL limitleri çok düşük olan ruhsatlı ilaçlar, ülkemizde de hızlı şekilde yasaklanmalı
3. Denetimler sonucunda, içeriği ve etiketinde fark olduğu tespit edilen ruhsatlı ürünlerin üretici firmaları cezalandırılmalı, kural dışı davranan ithalatçı ve üretici firmaların ruhsatları iptal edilmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Entegre mücadelenin yaygınlaştırılması konusunda bir sistematik oluşturulmalı ve herhangi bir işlem görmeden tüketilen, özellikle ihraç edilen ürünlerde süreç içerisinde zorunlu hale getirilmeli

HEDEF 15- Belirli standart ve kalitede üretim ve pazarlama kanalları için sözleşmeli tarımın geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. İhracatçı firmaların dezavantajlı duruma düşmemeleri için kota ve ihracat sınırlandırmaları yapılırken makul süre önce bilgilendirilmeleri

Orta Vade Stratejiler

1. Tarıma dayalı sanayinin hammadde ihtiyacının sözleşmeli üretim yoluyla karşılamasını zorunlu hale getirecek mevzuat oluşturulmalı
2. Sözleşmeli üretimde anlaşmazlıkların önüne geçmek için mevzuat çalışmaları yapılmalı ve bulunmayan türlerde Rekolte Tespit Komisyonları kurulmalı

HEDEF 16- Topraksız yetiştiricilikte ürün çeşitliliğinin artırılması ve türlere göre yetiştirme modellerinin oluşturulması

Kısa Vade Stratejiler

1. Tür ve çeşitlere göre açık ve örtüaltı topraksız üretim modelleri oluşturulmalı ve sezon dışı üretim modelleri teşvik edilmeli
2. Marjinal alanlarda (İklimi uygun olmakla birlikte taşlık, kayalık vs.) topraksız tarım yaygınlaştırılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Topraksız tarımda sebze yetiştiriciliğinde tür çeşitliliği artırılmalı
2. Üzümsü (maviyemiş, çilek, ahududu, böğürtlen vb.) ve sert çekirdekli meyve türleri ile bodur-yarı bodur meyve yetiştiriciliğinde topraksız tarım yaygınlaştırılmalı
3. Topraksız tarımda fidan yetiştiriciliği modelleri oluşturulmalı

HEDEF 17- Tohum sağlığı analiz ortam ve yöntemlerinin geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Tohumluk sertifikasyonunda bitki sağlığı alt yapısı bulunan fakülteler de yetkilendirilme

Orta Vade Stratejiler

1. Tohumluk dış ticaretinde bitki sağlığına yönelik analiz ve uygulamalar; AB, Dünya Ticaret Örgütü ve Avrasya Ekonomik Formuna üye ülkelerin standartlarına uyumlu hale getirilmeli ve E-Bitki Sağlığı Sertifikası sistemine geçilmeli.
2. TTSM kontrolünde tohum sağlığı laboratuvarları kurulmalı ve sertifikasyon hizmetlerinde yetkilendirilmeli

HEDEF 18- Örtü altı meyve üretiminin geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Uygun ekolojilerde örtü altı meyve yetiştiriciliği teşvik edilmeli

HEDEF 19- Sera üretim alt yapılarının yenilenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Cam ve plastik seraların rehabilitasyonu için daha fazla kaynak ayrılmalı, teşvikler arttırılmalı ve finansman sağlanmalı
2. Seraların yoğun olduğu bölgelerde sel baskınlarını önlemek ve yağmur suyu hasadı yapmak için altyapı düzenlemeleri yapılmalı, yeni seralar ise düşük afet riski taşıyan alanlara kurulmalı (Sera bölgeleri belirlenmeli)

HEDEF 20- Ulusal Toprak İzleme Sistemi Kurulması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Toprak tehditlerini belirleme ve izlemeye yönelik ölçülebilir göstergeler tanımlanmalı
2. Tüm paydaşlardan oluşan “Toprak İzleme Komitesi” kurulmalı ve toprak izleme mevzuatı oluşturulmalı
3. Toprak izlemelerinin arazi kullanım durumuna göre hangi kurumlar tarafından yapılacağı belirlenmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım alanlarında baskın toprak tehditleri bölge, havza vb. ölçeklerde tanımlanmalı

HEDEF 21- Envanter, veri sistemi ve izlenebilirlikte güncel teknolojilerin kullanılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. İHA’ların tarımsal üretimde uygun amaçlarla kullanılmasıyla ilgili mevzuat oluşturulmalı
2. Tarım sigortası sisteminde uydu teknolojileri ve yapay zekanın kullanımı geliştirilmeli
3. Dijital ürünler geliştiren Start-up’lar desteklenmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Veri toplama ve izlemede uydu, akıllı teknolojiler ile yapay zekadan kapsamlı olarak yararlanılmalı (Uydularımızda ve uçakla yapılan çekimlerde HIPERSPEKTRAL kamera sistemi kullanımı üzerinde çalışılmalı)
2. Tarım cepte /e-devlet üzerinden ÇKS başvurularında olduğu gibi tam bir dijital dönüşüme geçilmeli ve dijital araçlar etkinleştirilmeli
3. İleri teknolojilerin kullanıldığı erken uyarı ve tahmin sistemleri yaygınlaştırılmalı
4. Blok zincir tabanlı sistemler kullanılarak üretim alanı, üretim girdileri, ürün ve nihai kullanıcı süreçlerini içeren etkin bir izleme sistemi oluşturulmalı
5. Dijital veri toplama, takip ve izleme sistemlerine mevcut veri tabanlarının revize edilerek entegrasyonu sağlanmalı

HEDEF 22- Meyvecilik ve bağcılıkta tür ve çeşit bazlı kayıt sisteminin oluşturulması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Yeni tesis edilecek meyve ve bağ alanlarında tür ve çeşit bazlı kayıt sistemi zorunlu hale getirilmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Eski meyve ve bağ alanlarında tür ve çeşit bazlı envanter çalışması yapılmalı

HEDEF 23- Klasik sulama yöntemlerine göre planlanmış arazilerde mevcut sulama alt yapılarının rehabilite edilmesi**Orta Vade Stratejiler**

1. Birçoğu yer altı su kısıtı bölgelerinde yer alan Sulama Kooperatiflerinin ve Sulama Birliklerinin alt yapıları rehabilite edilerek, basınçlı kapalı sisteme dönüştürülmesi için yeterli finansman sağlanmalı ve mevzuat kolaylaştırılmalı

HEDEF 24- Sulama yatırımlarının hızlandırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılma potansiyeli de değerlendirilerek su getirme projeleriyle ilgili mevcut fizibilite raporları yenilenmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Atık suların arıtılması ve tarım sektöründe yeniden kullanılması yönünde ülkesel bir program oluşturulmalı
2. Yağmur suyu hasadının yaygınlaştırılması konusunda çalışmalar yapılmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Havza dışı su getirme projelerine yenileri eklenip, mevcutları hızla tamamlanmalı (havza içi sürdürülebilirlik ve ekolojik dengenin sağlanması kaydıyla gereklilik fazlası suları olan havzalardan)

HEDEF 25- İleri tarım teknolojilerinin yaygınlaştırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Akıllı tarım teknolojileri, basınçlı sulama ve otomasyonu ile ilgili teknik eleman ve çiftçi eğitim ve uygulamalarının yapılacağı TİGEM'e bağlı bir TİM belirlenmeli ve tüm üretim ve işleme sistemleri buna göre donatılmalı
2. İleri tarım teknolojileri ile ilgili araştırmaların yürütüleceği ve koordine edileceği TAGEM'e bağlı bir araştırma enstitüsü görevlendirilmeli
3. İHA'ların tarımda kullanılması ile ilgili mevzuat oluşturulmalı
4. İleri tarım teknolojilerinin kullanımı ile ilgili sertifika programları düzenlenmeli

Orta Vade Stratejiler

1. İleri (akıllı-hassas) tarım teknolojilerinin yaygın kullanımı ile ilgili eğitim, finansman, ortak makine kullanımı, insan kaynağını bütüncül olarak ele alan kapsamlı bir ülkesel program oluşturulmalı
2. İleri teknolojileri içeren makinaların profesyonel hizmet sağlayıcılar ve üretici örgütleri aracılığıyla üreticilere hizmet olarak sunulacağı bir program oluşturulmalı
3. Eskimiş tarım makina parkının akıllı tarım makinalarıyla yenilenmesi için özel program geliştirilmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Eskimiş tarım makina parkının akıllı tarım makinalarıyla yenilenmesi için özel program geliştirilmeli

HEDEF 26- İleri teknolojilerden yararlanılarak rekolte tahminleri yapılması**Orta Vade Stratejiler**

1. Stratejik ve arz fazlası ürünlerde uzaktan algılama ve akıllı teknolojilerden yararlanarak rekolte tahmin mekanizması kurulmalı

HEDEF 27- Sertifikalı tohumluk üretiminin ve kullanımının artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Üniversiteler ve kamu araştırma kuruluşlarınca ıslah ve tescil edilen çeşitlerin sertifikalandırılan mısır, ayçiçeği, pamuk ve patates tohumluklarına verilen ilave destek, yerli ve milli özel sektör kuruluşlarını da kapsayacak şekilde genişletilmeli ve listeye şekerpancarı da eklenmeli
2. Sertifikalı tohumluk üretiminin ve kullanımının yaygınlaştırılması konusunda; sektör kuruluşları, üretici örgütleri ile Bakanlık koordinesinde, yeni ve kapsayıcı bir program uygulanmalı
3. Tohumluk denetimleri daha kapsamlı, yaygın ve süreklilik halinde uygulanmalı ve sadece elenerek elde edilen ürünlerin tohumluk adı altında kayıt dışı satışı önlenmeli
4. Kamu Araştırma Kuruluşlarının ileri kademe tohumluk üretim alt yapıları güçlendirilmeli
5. Kamu ve hazine arazilerinin sertifikalı tohumluk üretiminde kullanılması kolaylaştırılmalı
6. Tohum kaplama uygulamaları desteklenmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Farklı bitki türleri için tohumluk üretim bölgeleri belirlenmeli, bu bölgelerde tohumluk üretiminin sürdürülebilirliği sağlanmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarımsal üretim destekleri, kendine döllen bitkilerde yenilenme süreleri gözetilerek sertifikalı tohumluk kullanımı ile ilişkilendirilmeli

HEDEF 28- Fide ve fidan üretiminde niteliğin yükseltilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Yeni meyve bahçelerinin ismine doğru ve hastalıktan arındırılmış fidanlarla tesisi daha fazla teşvik edilmeli ve 100 dekar üzerinde kurulacak meyve bahçeleri için danışman desteği sağlanmalı
2. Süs bitkilerinde ismine doğru, hastalıktan ari anaç fidan üretimi programlanmalı
3. Halk pazarlarında canlı bitkisel çoğaltım materyal satışı önlenmeli ve mevzuata uygun denetim yapılmalı
4. TAGEM'e bağlı kuruluşlarda mavi sertifikalı damızlık fidan üretimi arttırılmalı
5. Sık dikime uygun meyve türlerinde bodur anaçlarla sağlıklı fidan üretimi özendirilmeli
6. Fide ve fidan üretiminde doku kültürü teknikleriyle yüksek verimli ve hastalıksız çoğaltım materyallerinin elde edilmesi yaygınlaştırılmalı
7. Tohumla üretimi zor olan, yüksek verim ve kalite potansiyeline sahip buğdaygil yem bitkileri ve çalı formundaki bitkilerin fide üretimi teşvik edilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Fide ve Fidanda sarı sertifikalı fidan üretimi kaldırılmalı
2. İsmine doğru fidan üretimi ile ilgili Üretim İstasyonu kurulmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Fidan ve üretime yönelik destekler, bakanlığın hedef ve stratejileri doğrultusunda türlere ve bölgesel şartlara göre ayrı ayrı belirlenmeli ve fidan ihracatçılarına ilave destek sağlanmalı

HEDEF 29- Tarım arazilerinin kullanımının etkinleştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Miras kanunu ile ilgili ikincil mevzuat çalışması ivedilikle yapılmalı
2. Uygun münavebe teknikleriyle ve yıllık yağışın uygun olduğu yerlerde nadas alanlarının daraltılması projeleri etkinlikleri artırılarak devam ettirilmeli
3. Arazi toplulaştırılma çalışmaları bütüncül yaklaşımla (dip kazan, rüzgâr kıran canlı şeritler, kapalı basınçlı sulama alt yapısı) uygulanmaya konulmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Arazi bankacılığı ve bütünlük üretim sistemi geliştirilmeli
2. Tarım GES (Agrivoltaik) alanlarında seyreltilmiş ve yükseltilmiş güneş panelleri altında ve arasında, farklı ürünler yetiştirilmesi yoluna gidilmeli, bölgesel haritalar çıkarılmalı, iş modelleri oluşturulmalı ve mevzuat düzenlemesi yapılmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Arazi kullanım planları hazırlanarak uygulamaya konulmalı

HEDEF 30- Kamuda AR-GE personelinin ilgi ve motivasyonunu artıracak düzenlemeler yapılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. AR-GE personelinin özlük haklarını geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmalı
2. Araştırmacıların yurtdışı fuar ve kongrelere katılımı teşvik edilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Kamu araştırma kuruluşlarında araştırmacı tanımı gerçekçi şekilde yapılmalı ve performansa dayalı maaş/ödül sistemine geçiş için gerekli mevzuat oluşturulmalı

HEDEF 31- AR-GE iş birliklerinin artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. TAGEM AR-GE çağrıları güncel araştırma alanlarına yönelik kaynak ve içerik açısından genişletilmeli ve kamu-üniversite-özel sektör iş birliği kapsamında sürdürülmeli, çıktıları izlenmeli ve değerlendirilmeli
2. TAGEM'e bağlı Araştırma Enstitülerinde tüm paydaşların yer alacağı teknik danışma kurulları oluşturulmalı ve mevzuatı hazırlanmalı
3. Gen Bankalarındaki genetik materyalinin karakterizasyonu tamamlanarak, AR-GE kuruluşlarının kullanımına sunulmalı
4. TÜBİTAK KAMAG kapsamında TOB'un müşteri kuruluş olduğu ve Üniversite ile özel sektörün birlikte başvuracakları AR-GE çağrıları arttırılmalı
5. Farklı kamu sektörü tarafından yol baraj vb. yapılar yapılmadan önce, bölgenin biyoçeşitlilik, endemik taraması ve koruma altına alınması için, Bakanlığın çalışma yapmasını sağlayacak düzenlemeler yapılmalı
6. Farklı kurumlarca fonlanan ıslah projelerinin desteklenmesinde, ıslah süresi kısıtını çözecek mevzuat çalışmaları yapılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Transgenik çeşit geliştirme konusunda küresel düzeyde rekabet için üniversite-kamu iş birliğinde kapsamlı çalışmalar yürütülerek bilgi birikimi, insan kaynağı ve altyapı geliştirilmeli

2. Gen Bankalarının insan kaynağı, gen kaynağı toplama, karakterizasyon ve yenileme yönleriyle alt yapıları güçlendirilmeli
3. Her coğrafi bölgede bir üniversite (Ziraat Fakültesi) bölgenin ürün desenine göre ihtisaslaştırılmalı ve AR-GE projeleri öncelikli olarak desteklenmeli
4. Biyotik ve abiyotik stres koşullarına dayanıklı, meyve kalitesi yüksek uzun depolama süresine sahip yerel genotipler koruma altına alınmalı ve AR-GE kuruluşlarının kullanımına sunulması konusunda mevzuat çalışması yapılmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. TAGEM bünyesinde TAGEM-AKADEMİ oluşturulmalı. Bu yapı TAGEM Enstitüleri ve TOB teknik personelinin lisansüstü eğitimini YÖK ile yapılacak protokol kapsamında organize etmeli, tez konularının ortak belirleneceği bir sistem kurgulanmalı
2. Birçok bitki türünün primer ve sekonder gen kaynağı konumunda olan bölgeler öncelikli olmak üzere Bölgesel Gen Bankaları kurulmalı

HEDEF 32- Tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimi, markalaşması ve pazarlamasının geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Bölgesel Tıbbi ve aromatik bitki ekosistemleri listelenmeli
2. Tıbbi ve aromatik bitkilerin işlenmesi ve pazarlanmasına yönelik programlar yapılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Tıbbi ve aromatik bitkiler açısından özellikli olan ekosistem ve ürünlerle ilgili markalaşma çalışması programlanmalı

HEDEF 33- Hastalık ve zararlılarla mücadelede erken uyarı sisteminin geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Lokal olarak bazı hastalık ve zararlılarla mücadelede başarılı olarak uygulanan erken uyarı sistemleri, uydu ve akıllı teknolojilerle entegre edilerek farklı zararlı ve hastalıklar için ülkesel boyutta programlanmalı

HEDEF 34- Kent Tarımının geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Kent tarımı ve dikey tarım ile ilgili düzenlemeler yapılmalı
2. Şehir merkezlerinde atıl durumda olan tarım arazilerinin kent tarımında kullanılması için Bakanlık ve yerel yönetimlerin işbirliği yapacağı bir sistem oluşturulmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Kent tarımında ürün çeşitliliği arttırılmalı
2. Marjinal alanlarda yeşil alanlar artırılarak (çatı, bina ve duvar yüzeyleri vb.) iklim değişikliğine karşı dirençli kentler oluşturulmalı

HEDEF 35- Açıkta topraksız tarım sistemlerinin yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Açıkta topraksız tarımla ilgili pilot uygulamalar başlatılmalı

2. Açık alanda topraksız tarımın yaygınlaşması için güneş enerjisi destekli sistemler teşvik edilmeli
3. Açık alanda topraksız üretim modelinde dolu tülü, gölgeleme örtüsü gibi mekanizmaların kullanımı teşvik edilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Açıkta topraksız tarıma geçiş için destek ve finansman modeli oluşturulmalı
2. Meyvecilikte yüksek rakımlı alanlarda açıkta topraksız üretim yaygınlaştırılmalı

HEDEF 36- Organize Tarım Bölgelerinin artırılması ve geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Jeotermal kaynak potansiyelinin yoğun olduğu yerlerde topraksız kültürle yetiştiriciliğin yapılacağı yeni organize tarım bölgeleri oluşturulmalı
2. Uzaktan erişim ve yönetim sistemlerinin bulunduğu modern seracılık faaliyetleri desteklenmeli
3. Ulaşım, lojistik ve enerji kaynaklarına erişimin mümkün olduğu alanlar organize tarım bölgesi olarak değerlendirilmeli
4. Yağmur suyu depolama tesisleri kurulumu ve topraksız üretim ile seracılıkta kullanımı yaygınlaştırılmalı
5. Sensör tabanlı sulama sistemleri ve geri dönüştürülebilir (resirküle) su kullanımı teşvik edilmeli

HEDEF 37- Tarım arazilerinin tarımsal amaç dışı kullanımının önlenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım kanununda tarım topraklarının üretimde kalmasını sağlayacak düzenlemeler yapılmalı (arazi mülkiyet hakkı ile tasarruf hakkını kamu adına düzenlemek üzere Tarım ve Orman Bakanlığı yetkilendirilmeli)
2. Mevzuattaki tarım dışına çıkarılmada uygulanan istisnalar zorlaştırılmalı
3. Tarım dışına çıkarılan arazilerin çıkarılış sebebine uygun kullanımları denetlenmeli ve aksi kullanım tespitinde geri tarımsal alan vasfının kazandırılmasına yönelik mevzuat düzenlenmesi yapılmalı
4. Madencilik, inşaat, altyapı faaliyetleri gibi geniş ölçüde toprak bozulmalarının olduğu arazilere rehabilitasyon projelerinin uygulanması konusunda mevzuat güncellenmeli.
5. İllerdeki Toprak Koruma Kurullarının yapılanması, işlevleri, yetkileri ve çalışma alanları gözden geçirilmeli, inisiyatif alanları sınırlandırılmalı.
6. Madencilik faaliyetleri kapsamında özellikle zeytinlik alanlarının tahrip edilmesi önlenmeli

HEDEF 38- Tarımsal desteklerde eğitimli, genç ve kadın girişimcilerin önceliklendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Uzman eller ve benzeri projelerin bütçe limitleri katlanarak artırılmalı, eğitimli genç ve kadınların tarımsal girişimcilğe yönelimi daha fazla özendirilmeli

HEDEF 39- Kimyasal gübre ve bitki sağlığı ilaçlarının ihtiyaç oranında kullanılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Kimyasal gübrelerin toprak analizlerine bağlı kalınarak kullanılmasını sağlayacak mekanizma oluşturulmalı
2. Bitki sağlığı ilaçlarının reçeteye bağlı kalınarak uygulanmasını sağlayacak sistem oluşturulmalı

HEDEF 40- Tarım sigortalarının etkinliğinin artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarım sigortasının üretici örgütleri üzerinden topluca yapılmasına imkân sağlayan düzenleme yapılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. TARSİM üzerinden yapılan tarım sigortası, verilen devlet teşvikleri artırılarak, zorunlu hale getirilmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Halen buğday ve arpada uygulanmakta olan gelir koruma sigortası belirli bir süreçte tüm stratejik ürünlerde uygulanmalı

HEDEF 41- Kırsaldan göçün azaltılması ve iş gücü sorununun hafifletilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Kırsalda yaşam standardı yükseltilerek sosyal statüsünün geliştirilmesine yönelik programlar oluşturulmalı
2. Tarımda çalışan işgücünün sosyal güvenlik sorununun çözümüne yönelik çalışmalar yapılmalı (teşvik ve denetim)
3. Kırsalda gençler orta ve yüksek öğretimde tarımsal eğitime yönlendirilmeli (özendirme, burslar)

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımda işgücü kullanımının azaltılmasına yönelik teknolojiler yaygınlaştırılmalı
2. Profesyonel hizmet sağlayıcıların tarımsal faaliyetlerde yer alması ile ilgili mevzuat çalışması yapılmalı

HEDEF 42- Eğitim, yayım ve danışmanlık bağının güçlendirilerek çeşitlendirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarımsal Danışmanlık kaynakları çeşitlendirilmeli
2. Çiftçiliğin mesleki yeterlilik kapsamına alınması için mevzuat hazırlanmalı
3. Tarımın yoğun olduğu ilçe merkezlerinde bulunan meslek liselerine gerekli alt yapı oluşturularak tarım bölümleri açılmalı
4. TRT, Tarım ve Orman TV ile kurumsal iş birliği halinde, bir tarım kanalı oluşturulmalı
5. Bakanlık, Üniversiteler ve Üretici Örgütleri arasında eğitim, yayım ve danışmanlık konusunda etkinliği artıracak kurumsal yapılanma ve düzenlemeler yapılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Tarım meslek liseleri üretimin yoğun olduğu bölgelerde teknolojik altyapılarla donatılarak yaygınlaştırılmalı, mevcutlar güçlendirilmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Zorunlu sorumlu zirai danışmanlık ofisleri kurulmalı

HEDEF 43- Yerli bitki koruma ürünlerinin üretiminin geliştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Yerel biyolojik savaş etmeni üreticileri desteklenmeli, finans ihtiyaçları karşılanmalı ve bu ürünlerin ruhsatlandırma işlemleri kolaylaştırılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Yerli pestisit üretimi teşvik edilmeli
2. Biyolojik mücadeleye yönelik mikrobiyal ve botanik bazlı ürünler ve organik tarıma yönelik biyopestisitlerin üretimleri teşvik edilmeli

HEDEF 44- Yerli ve milli alet, makine ve teknolojilerin geliştirilmesi**Orta Vade Stratejiler**

1. Basınçlı sulama sistemlerinde kalite ve standardizasyon sağlanmalı, ayrıca Üniversiteler ve Kamu Araştırma Kurumlarında AR-GE ve test merkezleri kurularak sektöre destek verilmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Hasat işçilik maliyeti yüksek ürünler başta olmak üzere yerli hasat makineleri geliştirilmeli
2. Kendi yürür tarım makineleri (silaj ve ot hasat, yem karma gibi) geliştirilmeli

HEDEF 45- Bitki fabrikalarının kurulumu ve teknolojik altyapılarının geliştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Kent merkezleri veya merkeze yakın alanlarda bina bodrumları, konteynırlar, depolar değerlendirilmeli
2. Dikey tarım için LED tabanlı yapay aydınlatma, otomatik besleme sistemleri ve iklimlendirme kontrol teknolojileri yaygınlaştırılmalı
3. Dikey tarımda ürün çeşitliliği arttırılmalı ve pilot uygulamalar yaygınlaştırılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Kamu kurumları ile iş birliği halinde şehirlerde dikey tarımı yaygınlaştıracak programlar oluşturulmalı
2. Yüksek teknoloji kullanılan kapalı dikey tarım sistemleri geliştirilmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Kamu kurumları ile iş birliği halinde şehirlerde dikey tarımı yaygınlaştıracak programlar oluşturulmalı

HEDEF 46- İyi tarım, organik tarım ile sözleşmeli tarımın ilişkilendirilmesi ve geliştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. İyi tarım uygulamaları ve organik tarım ile sözleşmeli üretim modelinin ilişkilendirilmesine yönelik mevzuat oluşturulmalı
2. Sürdürülebilir üretim sistemlerinin uluslararası standartlara entegrasyonu sağlanmalı
3. Organik tarım ve iyi tarım uygulamalarının sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla; tüketici bilincinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalı, destekler arttırılmalı
4. Organik tarım mevzuatının yeni AB organik tarım mevzuatına uyum çalışması tamamlanmalı
5. Coğrafi işaret tescili kullanımı ve kontrolüne ilişkin etkin bir mekanizma kurulmalı
6. Sözleşmeli tohumluk üretimleri, sözleşmeli bitkisel üretimlerden ayrı değerlendirilmeli

HEDEF 47- Suyun etkin kullanımının sağlanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Bitki su ihtiyacına göre sulama yapılması temin edilmeli
2. Sulama zamanı ve miktarının belirlenmesinde otomasyon sistemlerinin kullanımı teşvik edilmeli ve mevzuat bu sistemleri kapsayacak şekilde düzenlenmeli
3. Yüzey sulama sistemlerinin yerini büyük ölçüde basınçlı sulama sistemlerinin alması için bir program oluşturulmalı
4. Basınçlı sulama sistemleri, özellikle toprak altı damla sulama sistemleri daha fazla desteklenip yaygınlaştırılmalı, kullanan üreticilere üretim planlaması ve tarım sigortalarında ek destek uygulanmalı
5. Destekleme ve hibe verilen basınçlı sulama sistemlerinin etkin denetim ve kontrolleri yapılmalı
6. Konya Ovasında, yer altı su çekimini artırması ve münavebe sistemini bozarak nematod sorununa sebep olması, karantina anlayışına aykırı taşınmalara sebep olması nedeniyle, il dışı fabrikaların ihtiyacı için şeker pancarı üretimi yasaklanmalı
7. Basınçlı sulama sistemlerinin projelendirilmesi alanında Uzman Ziraat Mühendisleri tarafından yapılmalı
8. Çeltikte damla sulama sistemi desteklerinin devamlılığı sağlanmalı
9. Basınçlı sulama sistemleri ve otomasyonunun kullanılması konusunda teknik elemanlar ve üreticiler güncel bilgilerle donatılmalı
10. İl Kuraklık Kriz Merkezleri tarımsal ve hidrolojik kuraklık alarmı verdiğinde, Sulama Birlik ve Kooperatif arazileri başta olmak üzere kısıtlı sulamaya geçilmesi hususunda çalışmalar yapılmalı
11. Üretim Planlaması düzenlemelerinde yer alan ekim nöbeti uygulamasıyla ilgili bilimsel esaslara dayalı kapsamlı bir tebliğ yayınlanmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarımsal sulamada makro düzeyde bitkisel üretim su ayak izi harita çalışmaları yapılmalı ve hesaplama modelleri geliştirilmeli

HEDEF 48- Ulusal Toprak Bilgi Sisteminin kurulması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Ulusal Toprak Bilgi Sisteminin kurulması görevi üst düzey bir kurul (TRGM, TAGEM, DSI, OGM, ÇEM vb.) tarafından yürütülmeli
2. Kurumsal toprak bilgi sistemleri ve işlevleri tanımlanmalı ve mevcut toprak verilerinin uyumlaştırma çalışmaları yapılmalı
3. Çeşitli kurumlar tarafından elde edilen veriler protokoller çerçevesinde ilgili kullanıcılar için erişime açılmalı.
4. Veri sağlayıcıların görev ve sorumlulukları açık olarak tanımlanmalı

HEDEF 49- Sertifikasız tohumluk satışının önlenmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Yurtdışından kullanım adı altında getirilen ürünlerin tohumluk amaçlı satışı önlenmeli
2. Tohum takas şenliklerinde yapılan iş ve işlemlerle ilgili mevzuat hazırlanmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Kontrol ve denetim hizmetlerinde 5553 sayılı kanunla kurulan birliklerden de yararlanılmalı

HEDEF 50- Çeşit ıslahı çalışmalarının eksiklik olan türler ve güncel alanlarda yoğunlaştırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Yem bitkileri ve mera ıslahı kapsamlı bir programa dönüştürülmeli ve tohumluk üretimleri sağlanmalı
2. Yerel tohumların yerinde korunmasıyla ilgili çalışmalar yapılmalı
3. Genetik kaynakların korunmasına yönelik AR-GE çalışmaları yoğunlaştırılmalı
4. Tıbbi ve aromatik bitkilerde ıslah çalışmaları arttırılmalı

HEDEF 51- Direnç belirlenmiş bitki koruma etmenlerinin izlenmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Bitki koruma etmenlerinin direnç seyri izlenmeli

HEDEF 52- Güncel konularda (iklim değişikliği, ileri teknolojilerin ve İHA'ların kullanımı, ileri ıslah teknolojileri vb.) araştırmalara yönlendirmenin sağlanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. İklim değişikliğinin bitki hastalıkları ve zararlıları üzerindeki etkilerine yönelik araştırmalar organize edilmeli
2. İleri tarım teknolojilerine yönelik AR-GE ve inovasyon desteklenmeli
3. Topraksız tarım ve dikey tarım (bitki fabrikaları) ile ilgili bütüncül araştırma ve geliştirme programları planlanmalı
4. Yaygın üretilen türler için kısıtlı sulama parametrelerini belirlemeye yönelik araştırma projeleri yürütülmeli
5. Üretimde dijital teknolojilerin kullanımına yönelik AR-GE çalışmaları yapılmalı

6. Entegre mücadele kapsamında biyolojik mücadele etmenlerinin yeşil pestisitlerle sub letal dozlarda birlikte kullanımı araştırılmalı
7. İklim değişikliğine bağlı olarak mera ıslahı ve kullanımı ile ilgili üniversite-kamu iş birliğinde yeni araştırmalar yapılmalı
8. Tarımsal atıkların geri kazanımı ile ilgili araştırma programları oluşturulmalı
9. Topraksız üretim modelinde AR-GE ve teknolojik gelişmeler desteklenmeli
10. Bitki su tüketimi tahmin modellerine yönelik araştırmalar arttırılmalı
11. Biyoyakıt olarak kullanılan ve gıda amaçlı tüketilmeyen alternatif bitkiler üzerine araştırmalar yürütülmeli
12. Tıbbi ve aromatik bitkilerde zararlı organizmalar ve yabancı otlarla mücadeleye yönelik ilaçlar üzerine araştırmalar yapılmalı
13. Baraj göllerinde balık çiftlikleri çevresinde yüzer su bitkileri yetiştiriciliği üzerine araştırmalar yapılmalı
14. Örtü altına yetiştirilmeye uygun yeni meyve türlerinin araştırılması
15. Fındık atıklarının topraksız yetiştirme ortamı takviyesi olarak kullanımının araştırılması

Orta Vade Stratejiler

1. İklim değişikliğiyle yoğunlaşan biyotik ve abiyotik stres koşullarına uygun yeni çeşitlerin ve uygun yetiştirme sistemlerinin geliştirilmesine yönelik AR-GE çalışmaları yapılmalı
2. İklim değişikliği senaryoları konusunda çalışmalar yapılmalı
3. Tarımda İHA kullanımı ve girdilerle ilgili araştırma programı oluşturulmalı
4. Yeşil Mutabakata uyumlu yerli bitki besleme ve bitki koruma ürünlerinin geliştirilmesine yönelik AR-GE ve inovasyon çalışmaları teşvik edilmeli
5. Değişen iklim şartlarına uyum için özellikle kuru tarım alanlarında yetiştirme tekniği paketlerinin yeniden değerlendirilmesi sağlanmalı
6. Topraksız tarımda farklı bitki türlerinin hidroponik, aeroponik ve substrat kültürüne uygunluğuna yönelik araştırmalar arttırılmalı
7. Yerel biyolojik savaş etmenleri belirlenmeli ve üretimleri üzerine araştırmalar yapılmalı
8. Yeni nesil özellikle dsRNA ve venom bazlı pestisitler üzerine AR-GE çalışmaları desteklenmeli
9. Tarımsal drenaj ve sulama sularının, su bitkileri (Örn. Nasturtium officinale) ve algler kullanılarak arıtılması ve bu bitkilerden elde edilen biyokütlenin tarımda kullanımı üzerine araştırmalar yapılmalı

HEDEF 53- Ülkemizde mevcut olmayan zararlı, hastalık ve yabancı otların bulaşmalarının önlenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Riskli zararlı etmenlerin bulaşık olduğu komşu ve ticaret yapılan ülkelerdeki durumu izlenmeli ve bu ülkelerle iletişim ağları güçlendirilmeli
2. Risk altındaki bölgelerde, üretici örgütleri ve çiftçiler bilinçlendirilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Her bölge için risk oluşturan istilacı türlerin özelliklerine göre yerel strateji planları oluşturulmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Mevcut zararlı ve hastalıkların biyolojilerinde, davranışlarında ve üremelerindeki değişiklikler izlenmeli

HEDEF 54- Su Kanununun çıkarılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Su Kanunu; havza içi sürdürülebilirlik ve ekolojik dengenin sağlanması şartıyla, gereklilik fazlası suların dış havzalara aktarılmasını sağlayacak ülkesel boyutta bir planlamayı içermeli, entegre su yönetimine yer verilerek yasalaşmalı ve alt mevzuat çalışmaları yapılmalı

HEDEF 55- Veri kapsamı, erişilebilirliği ve güvenilirliğinin geliştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Hedef kitleye sağlanan hizmetlerin tamamına e-devlet üzerinden erişim imkânı getirilmeli
2. Veri analizleri ve kullanıma sunulması konusunda kapsamlı bir program hazırlanmalı.
3. Tarımda Entegre idare ve kontrol sistemi (EIACS) faaliyete geçirilmeli ve tüm bilgi sistemlerinin entegrasyonu gerçekleştirilmeli
4. E-ticarete tarımsal ürün ve girdilerinin satışı, izlenebilirliği ve denetlenmesi ile ilgili mevzuat hazırlanmalı
5. TTSM tarafından yayınlanan tescil verileri daha fazla detay içermeli ve veriler erişilebilir olmalı
6. Sertifikalı fidan/fide/tohum üretim ve dağıtımları tür ve çeşit bazında kapsamlı ve düzenli olarak yayınlanmalı
7. İl bazındaki bitkisel üretim istatistiklerinde birbirini takip eden yıllarda görülen dramatik değişikliklerin (özellikle çok yıllık ürün gruplarında) doğrulama mekanizması kurulmalı
8. Üreticiye kesilen sertifikalı faturanın, tekrar beyanına gerek kalmadan ilgili üreticinin ÇKS sistemine kaydedilmesi sağlanmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımsal girdi ve ürün fiyat dalgalanmalarının izlenmesi, rekabetin korunması ve piyasa aksaklıklarının giderilmesine yönelik piyasa bilgi ve izleme sistemi oluşturulmalı
2. Süs Bitkileri sektörü ve üretimi kayıt altına alınmalı

HEDEF 56- Üretici örgütlerinin etkinliğinin artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Ürün konseylerinin etkinliğinin artırılması; mali yapısının iyileştirilmesi ve tarımsal danışmanlık hizmeti verebilmesinin önünün açılmasına yönelik düzenlemeler yapılmalı, bulunmayan stratejik ürünlerde ürün konseyleri kurulmalı
2. Üretici örgütlerinin ürünün üretiminden tüketiciye ulaşmasına kadar olan tüm süreci kapsayacak şekilde görev almasını sağlayacak düzenlemeler yapılmalı
3. Üretici örgütlerinin tarımsal danışmanlık hizmetinde desteklemeye tabi danışman kotası yükseltilmeli ve tarımsal yayımda aktif rol almaları sağlanmalı

HEDEF 57- Atıkların genelde ekonomiye özelde tarım sektörüne geri dönüşümünün sağlanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarım işletmelerinin tarımsal atık ve kompost tesisi sahibi olması özendirilmeli ve desteklenmeli
2. Kalkınma Ajansları ve Bölge Kalkınma İdareleri atıkların işleme ve değerlendirmesiyle ilgili daha yoğun destek çağrılarını oluşturmali
3. Hasat sonrası oluşan sap, saman, kavuz ve kes gibi selüloz içeriği yüksek artıkların sindirilebilirliğini ve besin değerini yükseltmek için kimyasal enzimlerle ve melas, elma posası, üzüm posası gibi katkılarla muamele edilerek kullanılmaları özendirilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Şehirlerin atık sularının uygun yöntemlerle arıtılıp tarımda yeniden kullanım alt yapısı geliştirilmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Çiftçi örgütlerinin kaba yem ofisleri kurmaları ve buralarda organik artık ve atıkların kaba yem veya pelet yeme dönüştürmeleri teşvik edilmeli

HEDEF 58- Çiftçilerin üretim kayıtları tutmalarının sağlanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Pilot uygulamalarla kayıt tutma konusunda sertifikalı eğitimler verilmeli ve bu eğitimlerde genç ve eğitimli çiftçilerden faydalanılmalı
2. Üretim kayıtlarını düzenli ve doğru tutan çiftçiler için teşvik mekanizması oluşturulmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA) uygulama destekleri arttırılmalı, belirli bir süreçte zorunlu hale getirilip, etkinleştirmeli

HEDEF 59- Mera alanlarının korunması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Meraların doğal kaynakların korunması hassasiyeti gözetilerek, amaç dışı kullanımlarını engelleyecek önlemler alınmalı.
2. Mera tespit, tahdit ve tahsis çalışmaları kısa sürede tamamlanmalı ve teknolojik yöntemlerle izlenmeli

HEDEF 60- Pestisitlerin uygulama etkinliğinin yükseltilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. E-reçete uygulamasına geçilmeli
2. Salamuralık asma yaprağında kalıntı ve kodeks değerleri belirlenmeli
3. Üretici ve uygulayıcılara pestisitler, insan sağlığına etkileri, ilaçlama alet-ekipmanları, doğru ilaçlama, bekleme süreleri, çevre bilinci gibi konularda eğitimler verilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Hassas tarım teknolojileri kullanımıyla ilaçlama etkinliği arttırılmalı

HEDEF 61- Üretimde enerji maliyetlerini düşürücü çalışmaların yapılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarımsal üretimde biyoyakıt kullanımı ile binalar ve tarımsal yapılardan faydalanılarak yenilenebilir enerji kaynaklarının üretim ve kullanımı yaygınlaştırılmalı

HEDEF 62- Yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanmanın yaygınlaştırılması**Orta Vade Stratejiler**

1. Tarımda yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı yaygınlaştırılmalı, küçük ölçekli işletmelerin yararlanabileceği destekleme kriter ve modeli oluşturulmalı

HEDEF 63- Tohumculuk işletmelerinin aynı zamanda sanayi işletmesi sayılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tohumculuk işletmelerinin aynı zamanda sanayi işletmeleri sayılması için gerekli düzenlemeler yapılmalı

HEDEF 64- Yerli kaynaklardan yurtiçi gübre üretim kapasitesinin artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Yerli gübre üretimini teşvik edecek bir program oluşturulmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Yerli hammadde kaynakları daha verimli kullanılmalı (özellikle yerli fosfat 2. yatakları ve potasyum kaynakları)

Uzun Vade Stratejiler

1. Azotlu gübre üretiminde yeşil amonyak üretim tesisleri kurulumu teşvik edilmeli

HEDEF 65- Paris İklim Anlaşması ve Yeşil Mutabakata uyum hedeflerine yönelik çalışılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. İklim değişikliğine uyum ve azaltım konusunda listelerin oluşturulup, bu konuda üreticilerin farkındalığının artırılmasına yönelik çalışmaları yapılmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Bitkisel üretimde karbon ve su ayak izinin sisteme uyumu için mevzuat ve kurumsal altyapı oluşturulmalı

HEDEF 66- Karbon salımı azaltılması için yutak alanlarının artırılması**Orta Vade Stratejiler**

1. Karbon yakalama ve depolama yeteneği bulunan toprak, çayır-meralar, ormanlar ve turbalıklar gibi doğal alanlar ıslah edilmeli ve korunmalı

HEDEF 67- Girdi optimizasyonu ve maliyetleri düşürecek çalışmaların yoğunlaştırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Stratejik ürünlerde ve ihraç ürünlerinde girdi optimizasyonu ve maliyetleri düşürücü araştırmalar yoğunlaştırılmalı

2. Hasat sonrası kayıplarla ilgili araştırmalar derinleştirilmeli
3. Aşılı sebze fidesi üretiminde maliyeti ve işçiliği düşürmeye yönelik AR-GE çalışmalarına ağırlık verilmeli
4. Fide, meyve ve sebze yetiştiriciliğinde kullanılacak bitki büyüme düzenleyicileri ile ilgili araştırmalar yoğunlaştırılmalı

HEDEF 68- Kayıt dışı bitki koruma ürünlerinin üretiminin önlenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Kayıt dışı ilaç üretiminin önlenmesine yönelik başta denetim olmak üzere gerekli tedbirler arttırılmalı, organize suç kapsamına alınmasına yönelik mevzuat oluşturulmalı

HEDEF 69- Bitki Koruma ürünleri sektörünün sürdürülebilirliğinin sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. BKÜ satışından sorumlu yöneticinin sorumluluklarının ve ihlal durumunda uygulanacak somut müeyyidelerin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Bitki koruma ürünleri bayi sayısının yerleşim yeri bazında tarımsal potansiyele göre belirlenmesine yönelik mevzuat düzenlenmeli

HEDEF 70- “Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik” ve diğer yasal mevzuatın yeniden düzenlenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. BKÜ satış ve depolama yetkisi bitki koruma bölümü mezunlarına doğrudan verilmeli
2. İlgili fakültelerin diğer bölümlerinden mezun olan “ziraat mühendisleri” nin mevcutta olduğu gibi sınavda başarılı olmaları halinde bu hakka sahip olmaları
3. BKÜ satış ve depolama yetkisi, kazanılmış haklar hariç, bu grupların dışındaki meslek gruplarına verilmemeli
4. Bitki koruma ürünlerinde ruhsat veren kurum ile denetleyen kurum aynı olmamalı, bununla ilgili mevzuat düzenlemesi yapılmalı

HEDEF 71- AR-GE çalışmalarının sonuçlarının paydaşlarla yaygın paylaşımı ve görünürlüğünün arttırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Kamu araştırma proje çıktılarının, akademisyen ve öğrencilerle paylaşımı için her akademik yılda üniversitelerin ilgili fakültelerinde 'Proje Günleri' etkinliği düzenlenmeli
2. Araştırma projelerinin tamamlanmasını müteakip, tüm paydaşların katılımıyla çalıştaylar düzenlenmeli, tarla günleri organize edilmeli, fuarlarda tanıtılmalı, görsel materyaller hazırlanmalı ve Bakanlığın ilgili kurumları ve üretici örgütleriyle dijital platformlar aracılığıyla duyurulması yoğunlaştırılmalı

2. Komisyon

Destekler ve Politikaların Geleceği

DESTEKLER VE POLİTİKALARIN GELECEĞİ KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ**HEDEF 1- Desteklemeler için sağlıklı kayıt sistemi ve ortak veri havuzu oluşturma****Kısa Vade Stratejiler**

1. Kayıtlılığın zorunlu hale getirilmesi ve e-Devlet üzerinden başvurunun geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Bakanlık Tarım Cebimde Uygulaması kullanım alanının genişletilmesi
2. Ticaret Borsaları, hal sistemi ve ihrac kayıtlı teslimlerde kayıtlılık ve rekabet ortamı oluşturma konularının daha fazla (etkin) izlenmesi
3. Üretici sigorta kayıtlılığı artırılması ve tarımsal sigorta sisteminin sağlıklı hale getirilmesi

HEDEF 2- Yasal ve kurumsal yapıyı güçlendirme ve izlenebilir sistemler geliştirme**Kısa Vade Stratejiler**

1. Esas meslek mensubu ve gerçek çiftçi tanımının yeniden yapılması
2. Tarım sayımının tamamlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımda bütüncül ve entegre tek kayıt sistemi kurulması
2. Tarımsal örgütlerde Destekleme Danışmanlık Sistemi kurulması
3. TOB Destekleme ve Çiftlik Danışma Sistemi kurulması
4. Entegre İdare ve Kontrol Sistemi tamamlanması
5. Ürün depolama/stok politikası ve Stok İzleme Sistemi geliştirilmesi
6. İşletmeler için Toplu Destek Ölçümü ve diğer gelirleri hesaplayacak bir sistem kurulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Genç çiftçilerin toplumdaki statülerine ilişkin algının iyileştirilmesine yönelik çalışmaların (kamu spotu, BAĞ-KUR primi ödemesi vb.) yapılması
2. Tarım hukuku alanının oluşturulması ve tarım ihtisas mahkemeleri kurulması
3. Tarım işletmelerinde Basit Muhasebe Kayıt Sistemi kurulması
4. Tüm üretim süreçlerinin takip edildiği Doğru Tarım Uygulamaları Sistemi kurulması
5. Desteklemelere ilişkin özerk yapılı bir Ödeme Kurumu oluşturulması
6. Tarımsal Destekleme İzleme, Değerlendirme ve Koordinasyon Kurumu kurulması

HEDEF 3- Tarımsal destekleme uygulamalarının etkinliğinin artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Bitkisel ve hayvansal ürünlerin güncel üretim maliyetlerinin ilçe/havza bazında belirlenmesi
2. Tarımsal kredi desteklemelerinde aranan teminatların makul seviyelerde tutulması
3. Teknolojik yatırımlar, ürün işleme ve değerlendirmeye yönelik desteklerin devam ettirilmesi
4. Destekleme kararlarının uzun dönemli planlanması uygulamasının sürdürülmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Desteklemelerin amaç, hedef, izleme ve değerlendirme göstergelerinin somut olarak tanımlanması
2. Desteklemelerin çiftçi borcu varlığı ile ilişkilendirilmemesi
3. Desteklemelerde çevre dostu ve sözleşmeli üretim modeli tercihinin daha fazla dikkate alınması
4. Desteklerin zamanında ve az parçalı (tek kalem) olarak ödenmesi yapılması
5. Desteklemelerde suiistimallerin önlenmesi, cezai yaptırımların etkin ve denetimlerin şeffaf olması
6. Üretim planlaması modeli ile TARSİM süreçlerinin de revize edilmesi
7. Üretim planlamasına dayalı destekleme modelinin sürdürülebilirliğinin sağlanması
8. Farklı kurumlarca (belediye, özel idare vb.) sağlanan tarımsal desteklerde uyum ve koordinasyonun sağlanması
9. Destekleme ödemelerinde rekabet oluşturacak şekilde tüm bankaların sisteme dâhil edilmesi
10. Destekleme karar süreçlerine tarımsal örgütlerin daha fazla katılımlarının sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. İşletmelerin yeter gelir ölçeğine (en az asgari ücret düzeyine) çıkartılması
2. Destekleme bütçesinde tarım sigortasının payının artırılması ve tarımsal gelir koruma (kayıbı) sigortasına geçiş uygulamasının yaygınlaştırılması
3. Akıllı tarım, yapay zekâ ve otomasyon sistemlerinin desteklenmesi
4. Kırsal alandaki iş ve yaşam şartlarının iyileştirilmesi

HEDEF 4- Tarımsal girdi kullanımını düzenleyici desteklemeler sürdürme**Kısa Vade Stratejiler**

1. Bozuk kimyevi gübre satışlarında üretici mağduriyeti giderilmesi
2. Yabancı ot ve diğer mücadele ilaçlamalarında denetimin daha sık yapılması
3. Gübre ve ilaç satışı kontrolünün sağlanması
4. Hububat arazisi kiralalarının kontrol edilmesi
5. Kamu kurumlarınca geliştirilen çeşitlere verilen sertifikalı tohum kullanım ek desteğinin tarımsal araştırma yetkisi almış özel sektör kuruluşları tarafından geliştirilen çeşitlere de verilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Sertifikalı tohum dağıtımında etkinlik için düşük oranlı çiftçi katılımının sağlanması
2. Tohumculukta ar-ge destek süresinin uzatılması ve ihracata destek sağlanması
3. Feromon üretimi için yerli üreticilere destek verilmesi
4. Üretim planlaması kapsamlı destekler ile su kısıtı önlemlerinin örtüşmesi
5. Akıllı tarım teknolojileri kullanımının desteklenmesi
6. Tarımsal girdi kullanımında çevre dostu tarım uygulamalarının desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Üreticiye satışı yapılan mazot ve gübrede KDV oranı düzenlemesi yapılması

HEDEF 5- İhtiyaç odaklı ve tarımsal geliri koruyucu desteklemeler oluşturma**Kısa Vade Stratejiler**

1. Stratejik öneme sahip ve katma değeri yüksek ürünlerde fark ödeme sisteminin devam ettirilmesi
2. Desteklerin aynı yılda belirli dönemlerde revize edilip piyasa şartlarına uyumlu hale getirilmesi
3. Yeterli ürün stoku olan dönemde ve hasat zamanında ithalatın gündeme getirilmemesi
4. İhracattan dönen veya diğer nedenle imhası yapılan ürünlerin görselinin kamuoyu ile paylaşılması
5. Üretim planlaması modelinde katsayıların güncellenmesi ve ödemelerin zamanında yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. Buğday ilan dönemi ve alım fiyatlarının üreticiyi mağdur etmeyecek şekilde planlanması
2. Üretim planlaması modelinde münavebe ve ürün seçimi konusunun gözden geçirilmesi
3. Desteklemelerde genç ve kadın çiftçiler gibi yaşlı çiftçilerin de ayrıcalıklı gözetilmesi
4. İklim değişikliğinden fazla etkilenen bölgelerde gelir kaybı telafi edecek paketler oluşturulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Bitkisel üretim desteklerinde işletme ölçeği ayırımının dikkate alınması

HEDEF 6- Arz kontrolü ve yapısal düzenleme sağlayıcı desteklemeler sürdürme**Kısa Vade Stratejiler**

1. Ürün işleme yatırım desteklerinde atıl kapasite oluşturulmaması
2. Arazi toplulaştırma desteklenmesinin sürdürülmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde "eğimli fındık arazilerinin" tarımda kalmasının sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Bitkisel üretimdeki %6 eğim sınırlılığının küçük işletmeler için yeniden gözden geçirilmesi
2. Havza bazlı desteklerde coğrafi sınır yerine tarımsal potansiyele göre havzalar belirlenmesi

HEDEF 7- Kayıtlı ve izlenebilir sistemlere dayalı desteklemeler uygulama**Kısa Vade Stratejiler**

1. ÇKS kaydı olup üretim yapmayanların destek alamaması, desteklerin fiili üreticilere sağlanması
2. Beyana dayalı üretim planlamasında yeşil ürün değişikliği dönem zorluğunun giderilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. ÇKS kaydı yaptırmayan üreticilerin kapsama alınması, zorunlu olması ve yıl boyunca kayıt yapılması
2. Arazi kiralamaalarında yazılı sözleşmelerin zorunlu hale getirilmesi
3. TARSİM bitkisel sigorta hizmetleri kapsamının genişletilmesi ve uygulamaların Bakanlıkça izlenmesi
4. Ürün depolamanın desteklenmesi ve mevcut depoların izlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Küçük işletmeler için arazi bankacılığı sisteminin geliştirilmesi ve desteklenmesi

HEDEF 8- Özellikli tarım faaliyetlerinin desteklenmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Çay Kanunu güncellenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Araştırma kurumlarıyla iş birliğiyle yapılacak ürün çeşitlendirme ve atıkların değerlendirilmesine yönelik projelerin (biyomalzeme üretimi vb.) desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Örtü altı desteklemelerinin ayrı bir destekleme alanı olarak ele alınması
2. Tohumculuk faaliyetinin ayrı bir destekleme alanı olarak ele alınması

HEDEF 9- Maliyet düşürücü ve verimlilik artırıcı desteklemelere devam etme**Kısa Vade Stratejiler**

1. Buzağı kayıp oranlarının düşürülmesi
2. Yem bitkisi üretiminin desteklenmesine devam edilmesi
3. Çoban desteğinin sürdürülmesi ve besi maliyetlerinin düşürülmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Büyükbaş hayvancılıkta yerli pedigrili boğa sperması üretiminin devamlılığının sağlanmasının desteklenmesi
2. Damızlık canlı hayvan ihtiyacının ülke içinden karşılanması amacıyla birliklerin desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Aşı fiyatları ve veteriner hizmeti ücretlerinin desteklenmesi
2. Kanatlı sektöründe yerli aşı üretiminin desteklenmesi

HEDEF 10- Özellikli alanlara (konulara) yönelik destekleme modelinin geliştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Arıcılıkta besleme, arı ürünleri, kovan nakliyesi, bal üretim kaydı, besleme alanı tahsisi vd. konuları kapsayan yeni bir destekleme modeli geliştirilmesi
2. İpekböcekçiliğinde modern böcek besleme evi ve insan kaynağı eğitim desteği sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Göçer hayvancılık işletmelerinin izlenmesi ve kaydına yönelik destekleme modeli geliştirilmesi
2. Sahil bandı ve yayladaki keçi yetiştiriciliğinin kaydı, izlenmesi ve desteklenmesi
3. İpek böcekçiliğinin turizmle entegrasyonunun sağlanması (ipek yolları temalı turizm rotaları oluşturulması)

Uzun Vade Stratejiler

1. Hayvan ıslahı desteklerinin devam ettirilmesi
2. Suni tohumlama vb. önlemlerle ari işletme oluşturma çabalarının desteklenmesine devam edilmesi

3. Orman içi ve kenarı köylerdeki hayvancılık ortamının izlenmesi ve desteklenmesi

HEDEF 11- Piyasa düzenleyici, gelir artırıcı ve yenilikçi yaklaşımları destekleme

Kısa Vade Stratejiler

1. Desteklerin amaç, hedef ve değerlendirme göstergelerinin daha açık tanımlanması
2. Hayvancılıkta planlı üretim desteği modelinin iyi izlenmesi, etki değerlendirme uygulamasına devam edilmesi
3. Hayvancılık örgütlerinin destekleme sisteminde daha etkin görev almalarının sağlanması
4. Çiğ süt piyasa düzenlemesinin sözleşmeli üretim, çiğ süt üretici fiyatı, süt tozu fiyatı, fabrika rolü, örgütlerin rolü, yetkilendirme, vergilendirme vb. konuları kapsayacak şekilde gözden geçirilmesi
5. Büyükşehir kapsamlı bölgelerdeki hayvancılık tesislerinin ruhsatlandırma sorunlarının çözülmesi ve bu konuda ilgili mevzuatta düzenlemesi yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. İşletme Veteriner Hekimliği modeli oluşturulması
2. Geleneksel ipek ürünleri tasarımı ve üretiminde yenilikçi tekniklerinin desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Küçük ölçekli hayvancılık işletmelerinin yeterli büyüklüğe getirilmesi ve örgütlerinin güçlendirilmesi
2. Küçük ölçekli hayvancılık işletmelerinin de teknoloji temini ve kullanımı açısından desteklenmesi
3. Kasaplık canlı hayvan piyasası oluşumundaki yapısal sorunların giderilmesi

HEDEF 12- Sürdürülebilir tarımsal yatırım destekleri gerçekleştirme ve tarımsal yapıyı düzeltme

Kısa Vade Stratejiler

1. TKDK proje desteklerinin tüm illere yaygınlaştırılması modelinin sürdürülmesi
2. İl bazlı mikro projelerin desteklenerek yerelin ihtiyacı olan desteklerin artırılması ve önemsenmesi
3. Güneş enerjisi yatırımlarında tarımsal arazi kısıtlarının güncellenmesi
4. IPARD desteklemelerinde 40 yaş altı genç, kadın girişimci, döngüsel ekonomi, yerel eylem grupları vb. konularda öncelikler ve ilave puanlar durumları güncellenmesi
5. TKDK desteklerinde işletme ölçeğine göre destekleme modeli uygulanması, sürdürülebilirlik için ilave koşullar getirilmesi
6. Kıralsalda küçük yeni şirketler kurmada yeterlilik düzeyi kriteri geliştirilmesi ve asgari büyüklüğe uygun işletme kuruluşunun desteklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Hayvancılıkta ihracat odaklı üretimde artışın desteklenmesi
2. Projeli yatırım desteği tekliflerinde özel danışmanlık hizmeti modelinin güncellenmesi
3. Hayvancılık yatırım tesislerinde fonksiyonel tasarımın öne çıkarılması
4. KKYDP desteklemelerinde KDV muafiyeti sağlanması

5. Tüm kırsal kalkınma yatırım ve desteklerini izleme ve değerlendirmede TKDK/KKYDP veya uygun görülen başka bir kurum koordinasyonlu bir üst kurul oluşturulması, tarımsal örgütlerin karar destek sistemlerine entegre edilmesi
6. Hibe desteklerinden yararlandırma koşullarının işletmelerin katkı payı ve yatırımı tamamlayabilme yeterliliği gibi özellikler bakımından güncellenmesi
7. Tarım topraklarının parçalanmaması konusunda Miras Yasasının uygulanabilir bir hale getirilmesi

HEDEF 13- Kırsalda sosyo-kültürel yapısının, kadın ve genç girişimcilerin desteklenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Kadın ve gençlerin sosyal güvenlik ödemelerinin uygun oranda devlet tarafından karşılanması

Orta Vade Stratejiler

1. Kadın ve gençlere yönelik hayvancılıkta esnek çalışma modellerinin desteklenmesi
2. Kırsaldaki iş ve yaşam şartlarının iyileştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Kırsalda kadın ve gençler için “sosyal destek modelleri” geliştirilmesi

HEDEF 14- Kırsaldaki işletme gelirinin ve tarım dışı gelir olanaklarının artırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Kente daha uzak kırsal alanların yakınlarla oranla daha fazla desteklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Kırsalda tarımsal faaliyet dışı diğer gelir kaynakları oluşturulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Kırsalda teknolojik altyapının iyileştirilmesi

HEDEF 15- Tarımsal örgüt yapısının güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Üretici örgütlenmesinin güçlendirilmesi stratejisine ziraat odalarının da dâhil edilmesi ve hibe desteklerinden diğer örgütler gibi yararlandırılması
2. Yatırım malı makina hibe desteklerinin üretici örgütleri üzerinden ortak kullanıma verilmesi
3. Tarımsal örgütlerin desteklemelerde yetkilendirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımsal işgücü piyasası koordinasyonu sağlayan kurumsal bir yapı oluşturulması
2. Tohum yetiştiricileri birliklerinin de tarımsal örgüt tanımı kapsamına alınması
3. Tohumculuk Kanunu’na göre kurulmuş alt birliklerin de tarımsal örgüt sınıflandırması kapsamına alınması

Uzun Vade Stratejiler

1. “Tarım meslek lisesi” oluşumunun yaygınlaştırılması
2. Kooperatiflerde “profesyonel yönetici” istihdamı ve denetimlerin artırılması

HEDEF 16- Sosyal yardım programlarında ulusal koordinasyonun sistemi kurulması

Kısa Vade Stratejiler

1. Büyükşehir Yasasının tarımsal alan ve işletmeler üzerine olan olumsuzluklarını giderilmesi ve yasanın güncellenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Kırsal kalkınma destekleri konulu merkezi ve yerel yönetim uygulamalarında ulusal politikalara uyum ve entegrasyon sağlanması ve gerekli koordinasyon sistemi veya kurulunun oluşturulması
2. Sosyal Yardımlar Koordinasyon Kurulu oluşturularak belediyeler, kaymakamlıklar ve STK kırsal alan yardımları konusunda veri havuzu ve takip sistemi oluşturulması

3. Komisyon

Doğal Yaşam ve Biyoçeşitlilik

DOĞAL YAŞAM VE BİYOÇEŞİTLİLİK KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ

HEDEF 1- Biyoçeşitliliğin korunmasına dair kanun taslağının yasalaşması için çalışmaların gerçekleştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Biyoçeşitliliğin ve ekosistem hizmetlerinin korunmasına yönelik yasal altyapının güçlendirilmesi ve ilgili mevzuatın parçalı, örtüşen veya çakışan kısımların düzenlenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Biyoçeşitliliğin ve ekosistem hizmetlerinin etkin korunması için kurumlar arasında yetki ve sorumluluklar açısından bulunan örtüşme, çelişki ve boşlukların giderilmesi, korunan alan yönetiminde yetki ve sorumlulukları netleştirmek için kurumlar arası işbirliği mekanizmalarının güçlendirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Doğa yenileme (restorasyon, rehabilitasyon vb.) ile ilgili çalışmaların mevzuat çalışmalarında ele alınması

HEDEF 2- Mavi Vatan kavramının biyoçeşitlilik açısından ele alınması

Kısa Vade Stratejiler

1. Ekosistem ve biyoçeşitlilik ile ilgili envanterin ortaya konulmasının ardından yapılacak olan ilgili tüm çalışmalarda mavi vatan kavramının ele alınmasının sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Mavi vatan temalı dergi, sosyal medya vb. iletişim ve bilgilendirme araçlarının oluşturulması, yaygınlaştırılması ve bu konudaki farkındalığın artırılması için düzenlenmesinin sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Mavi vatan sınırlarındaki biyoçeşitliliği belirlemek üzere tür, habitat, ekosistem ve genetik çeşitliliğinin belirlenmesine yönelik çalışmaların yapılması

HEDEF 3- Korunan alan büyüklüğünün ve sayısının artırılması, biyoçeşitlilik açısından önemli alanların iklim değişikliğine dirençli şekilde korunması ve yönetilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Deniz koruma alanlarına (ÖÇKB, Balıkçılığa Kapalı Alan vb.) yönelik çalışmaların artırılması
2. Tarımsal sit alanları, meralar gibi alanlar içerisinde biyoçeşitlilik açısından önem arz eden alanların Alan Bazlı Diğer Etkili Koruma Önlemleri (OECM) kavramı kapsamında ele alınmasına dair çalışmaların yürütülmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Koruma alanları arasında ekolojik koridorlar ve tampon bölgeler oluşturarak göç yollarını güvence altına alınması için çalışmaların yürütülmesi
2. Korunan alanların içerisinde ve çevresinde su kullanım planlarının geliştirilerek su kaynaklarının korunmasının sağlanması için çalışmaların yürütülmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Korunan alanların sayısının, genişliğinin temsiliyet değeri göz önünde bulundurularak geliştirilmesi ve ekolojik bütünlüğü sağlayan bağlantılar kurarak ve iklim projeksiyonlarının

yönetim planlarında entegre edilmesi yoluyla ekosistem dayanıklılığının artırılması için çalışmaların yürütülmesi

HEDEF 4- Sürdürülebilir tarım ve ormancılık politikalarıyla biyoçeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Sürdürülebilir tarım modellerinin yaygınlaştırılması ve tarımsal üretimin toprak biyoçeşitliliği ile uyumlu hale getirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Organik, iyi tarım vb. doğa dostu tarım uygulamalarının ve geleneksel bilgiye dayalı tarım ve hayvancılık yapan aile işletmelerine teşvik ve destekleri artıran mevzuatın düzenlenmesi
2. Makiler de dahil olmak üzere orman alanlarında endüstriyel/özel ağaçlandırma ile ormancılık dışı etkinliklere izin veren mevzuatın biyoçeşitliliğin korunmasına öncelik veren anlayışla yeniden ele alınması

Uzun Vade Stratejiler

1. Biyolojik ve biyoteknik mücadele çalışmalarında yerli üretimi artırmayı sağlayan teşvikleri içeren mevzuat düzenlenmesi ile biyoçeşitliliğimizi tarım ve ormancılıkta katma değerli ürünlere dönüştürülmesi ve istihdam yaratılması
2. Endüstriyel girdilerin kullanılmadığı tarımsal biyoçeşitlilik havzalarının korunması ve artırılması için geleneksel bilgi ve kültürün korunması ve bu havzaların küresel ölçekte önemli tarımsal miras sistemlerine (GIAHS) dahil edilmesine yönelik mevzuat çalışmalarının yürütülmesi

HEDEF 5- Kırılgan ve nesli tehlike altında olan tür ve kritik habitatların korunan alanlardaki temsiliyetinin belirlenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Korunan alanlar, nesli tehlike altında olan türler ve habitatlarla ilgili mevcut durumun ortaya konulması
2. Korunan alanlardaki kırılgan ve nesli tehlike altında olan tür ve kritik habitatlara ilişkin eksiklik tespit edilen verilerin tamamlanmasına yönelik çalışmaların önceliklendirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. En az dört ve daha fazla endemik ve tehdit altında tür içeren yerlerde (örn. Sultansazlığı, Kırkgözler kaynağı, Adıyaman Gölbaşı, Hatay Gölbaşı, Eflatun Pınarı) ex-situ ve in-situ koruma çalışmalarının yapılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Korunan alanlar ile örtüşmeyen kırılgan ve nesli tehlike altında olan türlerin ve kritik habitatların yoğunlaştığı alanların tespit edilmesi

HEDEF 6- Biyoçeşitliliğin ve ekosistem hizmetlerinin ulusal ve sektörel politikalara entegrasyonunun sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. İnsan-yaban hayatı çatışma yönetimi ve yaban hayatını olumsuz etkileyen eylemlere (yasadışı avlanma, biyokaçakçılık vd.) karşı mücadele stratejileri de içeren “Türkiye'nin Yaban Hayatı Vizyonu” dokümanının hazırlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Ekosistem hizmetleri yönetiminin kalkınma planları, bakanlık strateji ve eylem planları, ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planları gibi üst ölçekli politika belgeleri ve planlara entegre edilmesi
2. Biyoçeşitlilik ve ekosistem hizmetlerinin sürdürülebilir yönetimi için ilgili kamu kurumları arasında koordinasyonun sağlanması amacıyla var olan mekanizmaların değerlendirilmesi, gerekirse, yeni mekanizmaların oluşturulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Korunan alanların ve ekosistem hizmetlerinin sürdürülebilir yönetimi için kamu-özel sektör ve sivil toplum iş birliklerinin artırılması ve ortak yönetim modellerinin teşvik edilmesi

HEDEF 7- Biyoçeşitlilik ve ekosistem hizmetlerinin izlenmesi için yönetim modellerinin ve bilimsel temelli karar destek sistemlerinin oluşturulması

Kısa Vade Stratejiler

1. Tek sağlık kapsamında zoonotik hastalıkların izlenmesi ve önlenmesi amacıyla karar destek sistemlerine entegrasyonun sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Yetkili kurumlar arası bilgi ve veri paylaşım (var olan erozyon haritası, çölleşme ve arazi tahribatı haritaları, karbon yutak alanları haritaları vs.) ağının güçlendirilmesi
2. Biyoçeşitliliğin ve genetik kaynaklarla bağlantılı geleneksel bilginin kayıt altına alınarak korunmasına yönelik yapılan çalışmaların belirli periyotlarda tekrarlanarak güncelliğinin ve devamlılığının sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Biyoçeşitliliğin ve ekosistem hizmetlerinin uzun vadeli izlenmesini sağlamak amacıyla, uluslararası standartlarla uyumlu ve ölçülebilir gösterge setleri belirlenerek, değerlendirme ve koruma mekanizmalarını içeren bütüncül bir izleme sisteminin Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veritabanına entegre edilmesi
2. Ekosistem hizmetleri için uluslararası standartlarla uyumlu sınıflandırma ve veri yönetim sistemlerinin oluşturulması; ekosistem hizmetleri haritalarının ilgili planlara entegre edilmesi

HEDEF 8- Ulusal ölçekte kırmızı listelerin hazırlanması, IUCN veri tabanına girilmesi ve güncellenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Kırmızı liste değerlendirmeleri için IUCN platformundaki eğitimlerin yaygınlaştırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Veri yetersizliği bulunan endemik türlerle ilgili eksik verilerin giderilmesine yönelik proje ve çalışmaların önceliklendirilerek desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Çalışması devam eden canlı gruplarının kırmızı liste değerlendirmelerinin tamamlanması, kırmızı liste değerlendirmesi henüz başlanmamış olan canlı gruplarına ait çalışmaların başlatılması, mevcutta kırmızı liste değerlendirmesi yapılmış canlı gruplarının periyodik olarak güncellenmesine ilişkin çalışmaların yürütülmesi

HEDEF 9- Genetik kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Genetik kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımına ilişkin ar-ge çalışmalarının desteklenmesi
2. Genetik kaynaklara ve bağlantılı geleneksel bilginin kullanımına ilişkin erişim ve fayda paylaşımına yönelik düzenleyici yasal altlığın ve mekanizmanın uluslararası mevzuat dikkate alınarak oluşturulması
3. Dijital Dizi Bilgisinin kullanımından doğan faydaların adil ve hakkaniyetli paylaşımına yönelik kurulan küresel fondan yararlanılabilmesinin sağlanması için gerekli çalışmaların yapılması
4. Biyokaçakçılığın önlenmesi için sınır kapılarında görevli personele gerekli eğitimlerin verilmesi, kolluk kuvvetleri ve halkın biyokaçakçılık konusunda duyarlılığının artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. Türkiye'de tehdit altındaki genetik kaynakların (endemik ve nesli tehlikede olan türler, kültür bitkileri ve yabani akrabaları dahil) envanterinin hazırlanması ve mevcut veri tabanlarına entegrasyonunun sağlanması
2. Genetik kaynakların in-situ ve ex-situ koruma çalışmalarının birlikte yürütülmesi ve tür eylem planlarına ex-situ korumanın dahil edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Genetik kaynakların kullanımının sürdürülebilir yöntemlerle devamlılığının sağlanması
2. Genetik kaynaklara dair Ulusal Genetik Dizi Veritabanı oluşturulması ve farklı kurumlarda yapılan çalışmalarla geliştirilmesi

HEDEF 10- Sektörel faaliyetlerde biyoçeşitlilik dikkate alınarak planlanmanın sağlanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Sektörler arası entegrasyonu güçlendirerek doğa dostu planlama ve sürdürülebilir kullanım modellerinin teşvik edilmesi
2. Ormancılık, su yönetimi, madencilik, enerji vb. faaliyetlerde biyoçeşitliliğin korunması hususunun dikkate alınması

Orta Vade Stratejiler

1. Korunan alanların çevresindeki tampon bölgelerde sürdürülebilir tarım uygulamalarını yaygınlaştırılması, balıkçılık ve turizm faaliyetlerini doğa dostu entegre bir yaklaşımla yönetilmesi

HEDEF 11- Tüm ekosistemlerde iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması, direncinin sağlanması ve habitat restorasyon çalışmalarının yapılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Doğa dostu şehir planlaması stratejilerinin geliştirilmesi; yeşil altyapı, geçirgen yüzeyler, kent içi doğal habitatların korunması ve doğa temelli çözümler gibi uygulamaların teşvik edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. İklim değişikliğine karşı dirençli hale getirilmesi gereken hassas ekosistemler için önceliklendirme çalışmaları yapılması ve iklim adaptasyon eylem planlarına entegrasyonlarının sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Bozulan, tahrip edilen kritik ve hassas habitatların restorasyonuna yönelik çalışmalar yapılması

HEDEF 12- Biyoçeşitliliğin korunması ve ekosistem hizmetlerine ilişkin farkındalığının artırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Biyoçeşitliliğin korunmasına ve ekosistem hizmetlerine ilişkin farkındalığının artırılması ve eğitimin yaygınlaştırılması için çeşitli girişimlerin başlatılması
2. Yöre halkı, STK'lar, balıkçılar, çiftçiler ve gençler için “ekosistem elçileri” programı başlatılarak sürdürülebilir doğa koruma uygulamalarına aktif katılımların sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. İlkokuldan üniversiteye kadar biyoçeşitlilik, ekosistem hizmetleri ve doğa koruma konularını içeren ders içeriklerinin geliştirilmesi. Öğretmenlere yönelik biyoçeşitliliğin korunması ve ekosistem hizmetlerine ilişkin farkındalığı ve doğa temelli eğitim sertifika programları düzenlenmesi.
2. Sosyal medya ve dijital içerik üreticileri ile işbirliği yapılarak belgeseller, kısa filmler ve interaktif haritaların hazırlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Ekolojik okuryazarlık seviyesini artırmak için gönüllülük esasına dayalı yerel doğa koruma projeleri teşvik edilmesi
2. Vatandaş biliminden faydanılması için dijital platformların geliştirilmesi
3. Biyoçeşitlilik ve insan ilişkilerinin ortaya konularak doğanın ve biyoçeşitliliğin sosyal yönüne dair çalışmaların artırılması ve yaygınlaştırılması

HEDEF 13- Endemik tür barındıran kritik habitatları temsil eden korunan alanların belirlenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Kritik habitatlara yönelik çalışmaların bilimsel araştırmalar yapılarak önceliklendirilmesi. Örneğin, jipsli kritik habitatların bulunduğu Sivas, Çankırı, Erzincan, Ankara ve Eskişehir illerinde araştırmaların yapılması, serpantin kritik habitatların bulunduğu Muğla, Burdur, Adana ve Erzincan illerinde araştırmaların yapılması, tuzcul step kritik habitatların bulunduğu Konya, Ankara ve Aksaray illerinde araştırmaların yapılması
2. Maki ve garig habitatlarının bulunduğu başta Muğla, İzmir ve Hatay olmak üzere Akdeniz kıyılarında araştırmalar yapılması

HEDEF 14- Biyoçeşitlilik ve ekosistem hizmetleri yönetimi için kurumsal altyapının güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Bakanlık bünyesindeki genetik kaynakların ex-situ muhafazası için var olan tesisler ve merkezler, diğer laboratuvarlar ve dijital altyapı kapasitesinin güçlendirilmesi, verinin analitik süreçlerle uyumlu hale getirilmesi.

Orta Vade Stratejiler

1. Yaban hayatı kurtarma ve rehabilitasyon merkezlerinin yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması, biyoçeşitliliğin uzun süreli izlenmesi ve araştırma çalışmaları için “Doğa Koruma ve Araştırma Enstitüleri” kurulmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi

2. Biyoçeşitliliğin korunması, izlenmesi, uygulamaların denetlenmesi ve suçların takibiyle görevli kamu kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatlarındaki personelin bilgi ve etkinliğini artıran hizmet içi eğitimlerin, seminer vb. yaygınlaştırılması

HEDEF 15- İstilacı yabancı türlerle mücadele için önlemler alınması

Kısa Vade Stratejiler

1. İlgili paydaşlarla işbirliği ile tüm istilacı yabancı türlerin yayılımını tespit eden erken uyarı ve izleme ağıının oluşturulması için çalışma yapılması
2. Vatandaşların istilacı yabancı türleri tanınması için dijital platformlar ve mobil uygulamalar geliştirilerek halkın bilimsel veri toplama süreçlerine katılımının sağlanması konusunda çalışmalar yapılması
3. İstilacı türlerin ticaretinin kontrolü için sınır kapılarında etkin biyolojik denetimler için çalışmalar yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. İstilacı yabancı türlerle mücadele için belirleme, izleme, haritalama ve modelleme çalışmalarının yürütülmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. İstilacı yabancı türlerin baskıladığı ekosistemlerin restorasyonu ve rehabilitasyonunun sağlanması ve yerel türlerin popülasyonlarının desteklenmesi
2. Balast suyu yönetimi ve uluslararası taşımacılıkta biyogüvenlik tedbirlerinin uygulanması

HEDEF 16- Biyoçeşitlilik ve ekosistem hizmetleri yönetiminde halkın katılımının yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. “Vatandaş biliminin” dahil edildiği Türkiye’nin biyoçeşitliliği ve ekosistem hizmetlerini içeren açık erişimli dijital platformların oluşturulması

Orta Vade Stratejiler

1. Korunan alanların ve ekosistem hizmetlerinin yönetimine iyi yönetim ilkelerinin benimsenmesi, halkın katılımını ve geleneksel bilgi ve yerel halkın deneyimlerinden ve yerel ekolojik bilgidен faydalanılmasını teşvik edecek mekanizmaların geliştirilmesi
2. Kamuoyunu bilinçlendirme çalışmaları ve doğa koruma çalışmalarının sosyo-ekonomik etkiler konusunda farkındalık oluşturulması, yerel halkın geçim kaynaklarını destekleyecek ekoturizm, (doğa sporları) vb. doğa temelli sürdürülebilir iş modellerinin teşvik edilmesi

HEDEF 17- Endemik bitki türlerine ilişkin sürdürülebilir kullanım modellerinin oluşturulması

Kısa Vade Stratejiler

1. Endemik bitki türlerinin ve popülasyon durumunun güncellenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Endemik bitki türlerinin üretim teknikleri kullanılarak geliştirilmesi, kayıt altına alınması, tescil edilmesi ve üreticilere kontrollü dağıtılması gibi hususların düzenlenmesine yönelik çalışmaların yapılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Endemik bitki türlerin ex-situ ve in-situ muhafazaya alınması

HEDEF 18- Ekosistem hizmetlerinin ekonomik değerinin belirlenmesi ve finansal mekanizmalarla desteklenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Ekosistem hizmetlerine ilişkin terminolojinin standartlaştırılmasına kopyönelik çalışmaların yapılması
2. Ekosistem hizmetleri için ödemeler, vergi teşvikleri gibi piyasa temelli araçlar ile doğa temelli çözümlere ilişkin seçeneklerin yer aldığı bir katalog ve/veya uygulama rehberlerinin hazırlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Özel sektörün biyoçeşitlilik ve ekosistem hizmetlerinin korunmasına yönelik çalışmalara katılımının teşvik edilmesi ve güçlendirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Ulusal ekosistem muhasebe sisteminin oluşturulması
2. Özellikle korunan alanlardaki ekosistem hizmetleri öncelikli olmak üzere, bu hizmetlerden, elde edilen faydaların yeniden korunan alanlarda doğa koruma amacıyla kullanılmasını sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesi

HEDEF 19- Biyoçeşitlilik ve ekosistem hizmetleri izleme sistemlerine yapay zekâ kullanımının entegre edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Ekosistem hizmetlerinin zamansal ve mekânsal değişimlerinin uzaktan algılama, coğrafi bilgi sistemleri ve yapay zekâ destekli teknolojiler kullanarak tespit edilmesi, modelleme çalışmalarının yapılması ve etkin şekilde izlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. CBS, uzaktan algılama, sensör teknolojileri, uydu verileri, büyük veri analitiği ve yapay zekâ destekli analiz sistemlerini kapsayan ulusal bir Ekosistem Sağlığı İzleme Sistemi (ESİS) oluşturulması ve ekosistem hizmetlerinin bu teknolojiler aracılığıyla izlenmesine yönelik çalışmaların teşvik edilmesi

4. Komisyon

Entegre ve Sürdürülebilir Orman Yönetimi

ENTEĞRE VE SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ HEDEF VE STRATEJİLERİ**HEDEF 1-** Orman ekosistemlerinin iklim değişikliğine karşı dirençli hale getirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Orman yangınları için erken uyarı sistemleri ve yangın riski belirleme modellerinin geliştirilmesi.
2. Yanıcı madde yönetimi ve kontrollü yakma uygulamalarının yaygınlaştırılması
3. Kontrollü otlatmanın yanıcı madde yönetimi aracı olarak kullanılması
4. Orman içi ve kırsal yerleşimlerde halkın yanıcı madde yönetimi ve yangın önleme konusunda eğitilmesi
5. Orman ve orman dışı yangınlara yönelik mevzuatın (kontrollü yakma dahil) revize edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. İklim değişikliğine dirençli türler için sınanmış güncel ve geleceğe yönelik yayılım modellerinin geliştirilmesi
2. Dijital orman ekosistemi ikiz modelinin (Digital Twin) geliştirilmesi
3. Güncel iklim senaryolarına dayalı yüksek çözünürlüklü iklim projeksiyonlarının üretilmesi ve kamuya açılması
4. Orman amenajman planlarında planlama süresinin ortalama yangın sıklığı dikkate alınarak belirlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Ekstrem koşullara dirençli popülasyon ya da bireylerin belirlenmesi ve kullanılması
2. Doğal yaşlı popülasyonların korunması ve genetik havuzların oluşturulması
3. Yangın rejimine karşı dirençli orman ekosistemlerinin kurulması

HEDEF 2- Ormancılıkta iklim değişikliği ile mücadeleyi, karbon piyasalarını ve emisyon ticaretini dikkate alan güncel bir mevzuat ile bütüncül yönetim modeli geliştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Üniversite ve STK'larla karbon piyasaları konusunda uzman kadro yetiştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Orman mevzuatının güncellenmesi (Orman Kanunu vb.)
2. Ormancılıkta iklim değişikliği ile mücadele amaçlı yeni kurumsal yapı oluşturulması
3. Karbon A.Ş. veya Karbon Varlık Fonu'nun kurulması
4. Karbon piyasası için orman karbonu sertifikasyon ve tescil sisteminin kurulması
5. Çok katmanlı dinamik risk haritalama platformunun kurulması
6. Orman köylülüğünde karbon ve orman ürünleri için istihdam artırımı

Uzun Vade Stratejiler

1. REDD+ uygulamalarının yaygınlaştırılması
2. Karbon yutak kapasitesinin artırılması
3. Sektörel emisyon ticaret sisteminin kurulması

HEDEF 3- Yutak alanların artırılmasına yönelik başta ulusal karbon giderim sertifikasyon çerçevesi olmak üzere yeni uygulamaların geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Ulusal Karbon Giderim Sertifikasyon (KGS) çerçevesinin geliştirilmesi
2. Orman tahribatı yaşamış alanların restorasyonu için iş birliği ve finansman altyapısının oluşturulması
3. Sektörel kapasite artırılarak yeni iş alanları oluşturulması
4. Karbon kredisi sistemleriyle orman koruma faaliyetlerinin desteklenmesi
5. Bozulan alanların yerli türlerle rehabilitasyonu
6. Agroforestry ve iklimle dirençli sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. REDD+ kapsamında ormansızlaşmayı azaltacak projeler geliştirilmesi
2. Türkiye'nin karbon yutak kapasitesinin her yıl artırılması
3. Endüstriyel emisyonların denkleştirilmesi için büyük ölçekli ormanlaştırma projelerinin teşvik edilmesi
4. Sulak alanların korunması ve karbon depolama kapasitesinin artırılması

HEDEF 4- Alpin afetlerin envanterinin yapılması, koruyucu işlemlere sahip ormanların belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması

Kısa Vade Stratejiler

1. Sel, heyelan, kaya düşmesi ve çığ olaylarının envanterinin çıkarılması
2. Koruyucu işlev görecekt orman alanlarının belirlenmesi
3. Kritik riskli havzalarda afet envanteri hazırlanması
4. Standart bir afet envanter yöntemi geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Alpin afet veri tabanının oluşturulması
2. Afetlere dayanıklı orman meşcerelerinin belirlenmesi ve sınıflandırılması
3. Afet türlerine özel silvikültürel uygulama rehberlerinin oluşturulması
4. Koruyucu işlevli alanlarda silvikültürel işlemlerin belirlenmesi
5. Gençleştirme ve ağaçlandırma tekniklerinin afet direncine uygun yapılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Çoklu afetlere karşı en uygun koruma stratejilerinin ortaya konması

HEDEF 5- Odun dışı orman ürün ve hizmetlerinin çeşitlendirilerek, tüm paydaşlarla iş birliği içerisinde, günün standartlarına uygun, sürdürülebilir ve yüksek katma değerli hale getirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Üretici ve ihracatçılara yönelik eğitim ve sertifikasyon programları düzenlenmesi
2. Yabanıl meyve için "marka illerin" belirlenmesi ve desteklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim ve pazarlanmasının desteklenmesi
2. Doğal yabani meyveli tür oranlarının artırılması
3. Odun dışı ürünlerin sertifikalı üretiminin yapılması
4. Ürünlerin işlenmesi ve markalaşmasının teşvik edilmesi
5. Katma değerli ürün üretim modeli geliştirilmesi
6. Üniversite-özel sektör iş birliği ile inovatif ürünler geliştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Doğal ürünlerin uluslararası pazara açılmasının teşvik edilmesi

HEDEF 6- Orman ürünleri sektöründe sürdürülebilir hammadde tedariki ile stratejik ürün ve teknoloji geliştirme odaklı yol haritası oluşturulması

Kısa Vade Stratejiler

1. Yıllık orman emvali kullanım miktarlarının belirlenmesi
2. Orman ürünleri satış usul ve esaslarının güncellenmesi
3. Hurda ahşap yönetimi eylem planının hazırlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Orman ürünleri sektörüne sürdürülebilir ürün ve fiyat güvencesi sağlanması
2. Kavak üreticilerine destek sağlanması ve teşvik mekanizmalarının artırılması
3. Hurda ahşabın sektöre kazandırılması
4. Geri dönüştürülmüş ahşap malzemeler için Ar-Ge projelerinin teşvik edilmesi
5. Türkiye Hurda Ahşap Birliği'nin (TURHAB) kurulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Kavak plantasyon sahalarının 75.000 ha'dan 200.000 ha'ya çıkarılması
2. Seleksiyon ve ıslah çalışmalarıyla yeni varyete geliştirilmesi

HEDEF 7- Ormanlarımızda zarar yapan organizmalarla mücadelede entegre zararlı yönetimi (EZY) ve bu kapsamda biyolojik mücadele uygulamalarının geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. EZY konusunda uzman personel sayısının artırılması
2. Zararlı ve faydalı türlere ilişkin veri tabanlarının oluşturulması
3. Orman sağlığı konusunda toplumsal farkındalığın artırılması

Orta Vade Stratejiler

1. EZY uygulamalarının yaygınlaştırılması
2. Biyolojik mücadele uygulamalarının artırılması
3. EZY kapsamında uzun vadeli planlamaların yapılması
4. Zararlılarla mücadelede erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi
5. Biyolojik mücadelede yerli türlerin üretiminin artırılması

6. Türkiye genelinde biyolojik mücadele laboratuvarlarının güçlendirilmesi, orman patolojisi laboratuvarının kurulması ve söz konusu laboratuvarlarda görev yapmak üzere uzmanlaşmış personel istihdamının sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Biyolojik mücadele ajanlarının nitelik ve nicelik olarak etkinliğinin artmasını sağlayan habitatların oluşturulması, desteklenmesi, korunan alanların ve doğal ormanların korunması

HEDEF 8- Türkiye’de arazi kullanma genelinde iklim nötr (net sıfır) olunması yönünde çalışmaların güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Arazi kullanımında net sıfır hedefinin politikaya dönüştürülmesi
2. AKAKDO sektöründe üst düzey izleme raporlarının hazırlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Net negatif emisyon raporlaması için tarım ve mera kategorilerinde stratejiler geliştirilmesi
2. Tüm kurumların stratejik hedeflerine uyum sağlanması
3. Arazi kullanımı değişikliğine yönelik veri entegrasyonu sağlanması
4. Uyum politikalarının Ulusal Katkı Beyanlarına (UKB) entegre edilmesi
5. İklim nötr hedefine ulaşılması için finansman mekanizmalarının güçlendirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım ve orman sektörlerinde yutak alan artırımının sağlanması

HEDEF 9- Sürdürülebilir yönetim planları ile ulusal ve uluslararası standartlarda yeni bir doğa koruma ve yönetim sisteminin oluşturulması

Kısa Vade Stratejiler

1. Korunan alan envanterinin ve haritalamasının yapılması
2. Ekoturizm ve doğa turizmi faaliyetlerinin teşvik edilmesi
3. Korunan alanlarda yerel toplulukların katılımının artırılması

Orta Vade Stratejiler

1. OECM alanlarının tanımlanması ve yönetim planlarının hazırlanması
2. Korunan alan miktarının artırılması
3. Ekosistem hizmetlerinin belirlenmesi ve kıymetlendirilmesi
4. Korunan alanlarda etkin izleme ve değerlendirme sistemlerinin oluşturulması
5. Korunan alanlarda yönetim etkinliğinin artırılması
6. Korunan alanlar çevresinde sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması
7. Tabiatın ve biyolojik çeşitliliğin korunması için mevzuat güncellenmesi

HEDEF 10- Uluslararası standartlarla uyumlu, havza bazlı, ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel boyutlarda orman izleme ve değerlendirme sisteminin geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Entegre erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Yapay zekâ destekli dijital teknoloji merkezi kurulması
2. Orman sağlığı izleme ve değerlendirme sistemlerinin güçlendirilmesi
3. Yeni izleme ve gözlem alanlarının oluşturulması
4. İzleme ve değerlendirme sonuçlarının düzenli raporlanması
5. Korunan alanlarda sabit gözlem noktalarının oluşturulması
6. İklim değişikliğinin ormanlar üzerindeki etkilerinin izlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Ekosistem hizmetleri ve biyolojik çeşitlilik envanterlerinin tamamlanması

HEDEF 11- Sürdürülebilir orman yönetimi ulusal kriter ve gösterge setinin tüm orman alanlarında uygulanması, yaygınlaştırılması ve izlenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. SOY raporlama süreçlerinin düzenli hale getirilmesi
2. Farklı kurumların raporlama süreçlerine katkısının zorunlu hale getirilmesi
3. Geçiş bölgelerinde ilgili kurum/kuruluşların sorumluluklarının netleştirilmesi
4. Geçiş bölgelerinde halkın bilinçlendirilmesi ve eğitim çalışmaları

Orta Vade Stratejiler

1. Sürdürülebilir Orman Yönetimi uygulamalarının OGM dışındaki kuruluşlara da yaygınlaştırılması
2. Orman alanları ile yaşam alanları arasındaki geçiş bölgelerinde teknik ve sosyal uygulamaların geliştirilmesi
3. Geçiş bölgelerine özgü SOY göstergelerinin geliştirilmesi
4. Tüm Türkiye için geçiş bölgeleri haritası çıkarılması

HEDEF 12- Orman ekosistemleri ile ilişkili tüm sosyal kesimlerin güçlendirilmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Orman köylülerine yönelik kredi ve hibe desteklerinin artırılması
2. ORKÖY bütçesinin artırılması
3. Orman köylüleri için iklim değişikliğine uyum eğitimleri düzenlenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Orman köylerinde kooperatiflerin güçlendirilmesi
2. Orman köylülerinin geçim kaynaklarının çeşitlendirilmesi
3. Agroforestry uygulamalarının yaygınlaştırılması
4. Orman bazlı ürünlerin sürdürülebilir yönetimi için destek mekanizmalarının kurulması
5. Doğa turizmi faaliyetlerinin artırılması ve yöre halkına gelir oluşturulması
6. Felaket sonrası yeniden kalkınma projelerinin yerel halkla planlanması

7. Orman üretim işçiliğinde sürdürülebilir anlayışlar doğrultusunda profesyonel kesim işçiliğinin gündeme alınması

Uzun Vade Stratejiler

1. Karbon ticareti ve ekoturizm gibi alternatif gelir modellerinin desteklenmesi

HEDEF 13- Orman ekosistemlerinde planlama yaklaşımının kıymet takdiri odaklı geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Eğitim programlarıyla ormancılarının kıymet takdiri konusunda bilinçlendirilmesi
2. Kamuoyu bilincinin artırılması için kıymet takdiri kampanyalarının başlatılması

Orta Vade Stratejiler

1. Ekosistem hizmetlerinin kıymetlendirilmesi
2. Orman kaynaklarından faydalanmada güncel planlama modellerinin geliştirilmesi
3. Orman ekosistem hizmetlerinin ekonomik değerinin hesaplanması
4. Ekosistem hizmetlerine dayalı ormancılık yönetim sisteminin kurulması
5. Kıymet takdirinin orman planlarına entegrasyonu
6. Kıymet takdir sisteminin yasal altyapısının oluşturulması
7. Karar destek sistemlerinde kıymet takdiri bileşenlerinin kullanılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tüm orman amenajman planlarında ekosistem hizmetlerinin dikkate alınması

HEDEF 14- Ormancılık faaliyetlerinde dijital dönüşümün sağlanması ve teknolojik kapasitenin artırılması suretiyle yöneylem metotlarının yapay zekâyla desteklenerek ormancılıkla ilgili geleceğe yönelik projeksiyonların oluşturulması

Kısa Vade Stratejiler

1. Ormancılık ve ormana dayalı üretim faaliyetlerinde dijital kayıt ve takip sisteminin geliştirilmesi
2. Odun ürünlerinde barkod sisteminin tüm işletmelere yaygınlaştırılması
3. Barkodsuz ürün girişinin önlenmesi için denetim mekanizmalarının kurulması

Orta Vade Stratejiler

1. Sürdürülebilir orman yönetimi için yapay zekâ destekli izleme ve değerlendirme sisteminin kurulması
2. Orman amenajman planlarının SOY kriter ve göstergelerine göre yapay zekâ ile yapılması
3. Ağaçlandırma alanlarında tür seçimi, saha hazırlığı vb. için makine öğrenmesi metodolojisinin kullanılması
4. Ulusal Yeşil Kalkınma Master Planı hazırlanması
5. Stratejik sektör olarak ormancılık için büyük veri altyapısının kurulması
6. AB Ormansızlaşma Düzenlemesi (EUDR) gibi uluslararası denetimlere uyumlu izleme sistemlerinin oluşturulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Ormancılık sektöründe ileri teknolojik dönüşüm paradigmasının planlama ve yönetim boyutunda geliştirilmesi

HEDEF 15- Arazi tahribatını önlemek amacıyla erozyonun azaltılması, riskli alanların restorasyonu ve sürdürülebilir arazi kullanım planlarının etkinliğinin artırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Arazi tahribatının önlenmesine yönelik planların hazırlanması
2. Erozyon risk haritalarının uydu, drone ve LIDAR teknolojileri kullanılarak hazırlanması
3. Drone ile otomatik tohumlama yapılarak biyoteknolojik yerel türlerle erozyon kontrolü sağlanması
4. Sürdürülebilir tarım teknikleri ve organik gübreleme konusunda mobil uygulamalarla çiftçilere eğitimler verilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Rüzgâr erozyonunu azaltmak için kumul sabitleme ve bitkilendirme projelerinin uygulanması
2. Orman yangınları sonrası drone tabanlı tohumlama tekniklerinin geliştirilmesi
3. Akarsu yatakları ve göl havzalarında erozyon kontrolü için bitkilendirme ve bent sistemlerinin oluşturulması
4. Uydu verileri ve yapay zekâ destekli ekosistem izleme ağlarının genişletilmesi
5. Çölleşme risk haritalarının güncellenmesi ve yerel yönetimlerle entegre mücadele stratejisinin geliştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Çölleşme riskli alanların restore edilmesi

5. Komisyon

Gıda Güvencesi, Güvenliği ve İsrafla Mücadele

GIDA GÜVENCESİ, GÜVENLİĞİ VE İSRARLA MÜCADELE KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ

HEDEF 1- Gıda üretiminin tüm süreçlerinde, ekolojik dengeyi koruyan, çevreye duyarlı uygulamaların hayata geçirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Gıda sanayi atıklarının çevre kirliliğine olan etkisinin azaltılması ve organik atıklardan kompost üretiminin geliştirilmesi ve teşvik edilmesi
2. Yerinde işleme, yarı-işleme ile kayıpların azaltılması
3. Toprak analizi yapılmadan gübreleme uygulamalarının önlenmesi. Tarla bitkileri için her yıl, çok yıllık bitkiler için 3 yılda bir toprak analizlerinin yenilenmesinin zorunlu kılınması ve üreticinin topraktan örnek alma konusunda eğitilmesi
4. Tarım ve sanayi ürünlerinin yaşam döngüsü için su ve karbon ayak izi hesaplamaları yapılarak veri tabanlarının oluşturulması

Orta Vade Stratejiler

1. Topraktaki nemi ve mik-robiyal biyoçeşitliliği koruyan, böylece doğal yollarla hastalıkları önleyen ve ilaç kullanımını azaltan, “Rejeneratif (Onarıcı) Tarım” uygulamalarının geliştirilmesi ve teşvik edilmesi
2. Yenilenebilir enerji kullanan tarım makinelerinin yaygınlaştırılması
3. Toprak sağlığını artıracak tekniklerin yaygınlaştırılması (kompost ve kompost çayı, organomineral gübre veya yavaş salımlı gübre kullanımı)
4. Toprak analizi yapan kurum ve laboratuvarların her tarım havzasına yetecek sayıda çoğaltılması ve nitelik olarak geliştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Fabrika üretimlerinde, havayı, suyu kirliletmeyen, katı veya sıvı atık üretmeyen, karbon salınımını azaltan teknoloji ve uygulamaların teşvik edilmesi
2. Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğinde ileri teknolojilerin kullanımının yaygınlaştırılması (açık deniz kafes, su altı kamera ve dron, akıllı lazer, akıllı balık ağları ve yeni nesil sonar teknolojileri)

HEDEF 2- Tarımsal üretimde, değişen koşullara uyum sağlanabilmesi için yenilikçi ileri teknolojilerin yerli/milli olarak geliştirilmesi (örn. azalan çiftçi, artan kirlilik, iklim değişikliği, vd.)

Kısa Vade Stratejiler

1. Mekatronik tarım uygulamalarında yerli/milli üretim hamlesi için ülke çapında AGROFEST düzenlenmesi
2. Atalık tohumlar ve ülkemizin zengin gen kaynaklarından istifade edilerek, istenen belli ticari üstün özellikleri taşıyan genlerin belirlenerek, hızlı ıslahla bu genlere özgü seçim sağlanması
3. Değişen koşullara uygun çeşit ıslahı için, güncel hızlı ıslah yöntemlerinin benimsenmesi ve modern genetik teknikler yardımı ile hayata geçirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Akıllı Köyler kurulması

2. Az su t¼keten ve ilaısız olarak, hijyenik ¼retimin sağlanabildiği “Topraksız/Dikey Tarım” (Vertical Farming) teknolojilerinin geliştirilmesi ve teşvik edilmesi
3. Dron, sens¼r, robot ve bilgisayar programlama uygulamalarının kullanıldığı, su ve ilaı kullanımını azaltan “Hassas Tarım” (Precision Agriculture) uygulamalarının geliştirilmesi ve teşvik edilmesi
4. Yapay zeka destekli otonom tarım makinaları, fosil yakıt t¼køtmeyen tarım makinalarının yaygınlaştırılması
5. Su tasarrufu iıin akıllı sulama ve IoT destekli sulamanın yaygınlaştırılması
6. Mikrodalga ile yabancı otların yakılması, hasattan sonra soğuk plazma ile güvenli depolama gibi yenilikıi teknolojilerin tercih edilerek, ıevrenin zehirli kimyasallardan korunması
7. ıin Gıda Parkları ¼rneđinde olduğu gibi, katma değerli ¼retimin havza planlamasına uygun olarak tasarlanması ve desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. ¼lkemizde yetiştirilen ¼r¼nler iıin veri sağlayan uydu g¼r¼nt¼lerinin işlenmesi ve bu sayede ¼r¼n verimlerinin, toprak-su kaynaklarının kullanımının izlenmesi
2. ¼r¼n verimlerinin, toprak-su kaynaklarının kullanımının izlenmesi iıin T¼rkiye Toprak-Su Bilgi sistemi/Veri Ağı kurularak, toprak durumu ve su kaynaklarına dair uydu g¼r¼nt¼leri, İHA ve multispektral g¼r¼nt¼leme ile izleme ve verilerin toplanması
3. Yapay zekâ vd. bilişim araıların, tarım ve gıda da uluslararası ¼retim planlarını da dikkate alan, dinamik ve akıllı planlama ve tahmin sistemlerinin geliştirilmesi iıin kullanılması; Gıda ¼r¼nlerinin fiyatlarındaki ani artışları ¼nlemek iıin geımiş ¼retim verileri, anlık fiyat takip sistemleri, ithalat-ihracat ve fiyatlama verileri, ıevresel-ekonomik veriler, vd.
4. Gerıek zamanlı veri akışı ile, toprak verimliliği, sulama planlaması, hastalık ve zararlı y¼netimi, bitki besleme iıin dijital veri analiz sistemlerinin geliştirilmesi

HEDEF 3- ıiftıiliğin kârlı ve tercih edilen bir meslek haline getirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. ıiftıilerin eğitim seviyesinde artışın sağlanması iıin teşvik mekanizmalarının geliştirilmesi.
2. Tarım turizmi (¼rn. ıiftıilerin işlettiği, yerel ¼r¼nlerle ev yemeği yapan restoranlar, butik oteller, ıiftlik pansiyonları, vd.) yapan ıiftıi sayısının artırılması iıin eğitimlerin verilmesi, teşvik mekanizmalarının geliştirilmesi
3. Ziraat odalarının daha aktif olması, ¼denen aidatlara karşılık hizmet vermelerinin temini aıısından, ilgili makamlarca takip edilmeleri ve denetlenmeleri
4. Ziraat odalarının veya kooperatiflerin tarım araı-gereı parkurlarının olması ve buralardan ıok d¼ř¼k ¼cretle tarım makina ve gereılerinin kiralanabilmesi
5. Toprak sağlığının takibi ve gereksiz g¼bre kullanımının engellenmesi iıin, ıKS kaydı olan her ıiftıye, devlet tarafından yıllık belli sayıda ¼cretsiz toprak analizlerinin yapılabilmesi
6. Ziraat m¼hendisliđi eğitim m¼fredatının g¼ncellenmesi
7. ıiftıi olmak isteyen genıler ve emekliler iıin, yoğun pratik uygulamaları da olan, Tarım Akademilerinin kurulması. ¼rn. TİGEM/TAGEM-Tarım Akademi kurulması, m¼řavir ve baş uzman kadrosundaki tecr¼beli personelin, ¼niversitelerle koordineli olarak eğitim vermesi

Orta Vade Stratejiler

1. Üretimde karlılığı azaltan yüksek tarımsal girdi maliyetlerinin azaltılabilmesi için, doğal biyolojik kontrol yöntemlerinin benimsenmesi; Doğal bitkisel pestisitler, veya tarla çevresinde ağaçlandırma, veya Almanya'da uygulanan, bir sıra tarla, bir sıra ağaç ve ekinle uyumlu ağaçların araştırılması, vd.
2. Üretimde karlılığı azaltan yüksek tarımsal girdi maliyetlerinin azaltılabilmesi için, tohumda ve gübrede yerleşmeyi artırmak. Örn. Hijyenik doğal gübre kullanımının yaygınlaştırılması, Biyogaz fabrikalarından çıkan sıvı gübreden katma değerli üretim için ar-ge yapılması, katı gübrenin geliştirilip yaygınlaştırılması, şehirlerde organik atıkların ayrıştırılıp toplanması ve kompostlanması, vd.
3. Üretimde karlılığı azaltan yüksek tarımsal girdi maliyetlerinin azaltılabilmesi için, tarım ilaçlarında yerli üretimin artırılması
4. Üretimde karlılığı azaltan yüksek tarımsal girdi maliyetlerinin azaltılabilmesi için, doğal biyolojik kontrol yöntemlerinin benimsenmesi; Doğal bitkisel pestisitler, veya tarla çevresinde ağaçlandırma, veya Almanya'da uygulanan, bir sıra tarla, bir sıra ağaç ve ekinle uyumlu ağaçların araştırılması, vd.
5. Yüksek yem maliyetlerinin azaltılabilmesi için, hayvancılık sektöründe ithal DDGS ve soyaya alternatif protein kaynaklarının değerlendirilmesi; Örn. Acı bakla gibi bitkisel, hayvansal ve mikrobiyal protein kaynaklarının ticari üretimi, böceklerden, mikro ve makroalglerden protein ve/veya yem üretimi.
6. Yüksek yem maliyetlerinin azaltılabilmesi için, kaba yem üretiminin karlı hale getirilmesi. Bunun için örn. kaba yem borsasının oluşturulması, vb.
7. Alternatif yem kaynaklarından gıda ve yem üretiminin sağlanabilmesi için mevzuat eksiklerinin giderilmesi. Onay süreçlerinin hızlandırılması (Örn. Gıda atıkları üzerinde siyah asker sineğinin üretilmesi)
8. Gıda değer zinciri boyunca iş birliğini, ticareti ve pazarlamayı destekleyen teknolojilerin geliştirilmesi (örneğin alternatif mahsulünüzün işleyicisini veya satıcısını bulmayı kolaylaştıran sistemler)

Uzun Vade Stratejiler

1. Başta şehirlerden kırsala taşınan kişiler olmak üzere, çiftçilik konusunda yardım almak üzere başvurulabilecek, konu ile ilgili yüksek eğitilmiş çalışanlardan oluşan, Yerel Gıda Merkezlerinin (YGM) kurulması. (Food Hubs)
2. Üreticinin ürününü değerinden satabilmesi için aracılık yapılması
3. Üreticinin hangi ürünü ve nasıl ekeceği ve hasat edeceği gibi konularda danışmanlık alabilmesi
4. Üreticinin, devletin sağladığı desteklerden yararlanabilmesi, katma değerli üretim için proje önerileri gibi konularda danışmanlık alabilmesi
5. Araç parkurlarından tarım makina ve gereçlerinin kiralanabilmesi
6. Hastalık ve zararlılar konusunda analiz ve danışmanlık hizmetlerinin alınabilmesi
7. Toprak analizleri konusunda hizmet alınabilmesi

HEDEF 4- Çiftçi haklarının korunması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Çiftçi kayıt sisteminde, tarla sahibi ve, mevcut ise, tarlayı kiralayan kişinin isimlerinin ayrı ayrı yer alması ile, Çiftçi kayıt sisteminde, tarımsal faaliyeti gerçekleştiren ile toprak sahibi arasındaki tutarsızlıkların giderilmesi, kayıtlılığın ve dijitalleşmenin teşvik edilerek veri güvenilirliğinin sağlanması
2. Olası bir afet durumundaki kayıpların tespitinin doğru olarak yapılabilmesi adına çiftçi kayıt sistemindeki sistemdeki bilgilerin doğru ve güncel olarak tutulması
3. ÇKS kayıtlarında sadece ekim bilgilerinin değil, hasat bilgilerinin de yer alması; Dekara verim, kaça ve nereye ürünün satıldığı, vd.
4. Çiftçi ürünlerinin pazarlanmasında internet ve dijital imkanlardan daha fazla yararlanarak aracı sayısının azaltılması
5. Çiftçi haklarının korunması; Örn. Tarımsal ürünlerde, yıldan yıla belirlenen fiyat artışlarında, adil ticaret ilkelerinin gözetilmesi, ÜFE/TÜFE uygulanması

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımda üretici ile tüketiciyi veya üretici ile üretime girdi sağlayan nakliyecilerin, bankaların, girişimlerin bir araya getirdiği platformların oluşturulması
2. Havzanın şartlarına uygun fakat ekonomik getirisi daha düşük ürünlere geçen üreticilere yeterli finansal desteğin sağlanabilmesi
3. Sözleşmeli tarım uygulamalarının yaygınlaştırılmasıyla, arz-talep dengesinin mücbir sebepler dışında garanti altına alınması
4. STK'ların tarım ve çiftçi haklarının korunmasında daha fazla söz sahibi olması

Uzun Vade Stratejiler

1. Kooperatifleşmede yönetim, üretim ve dağıtım yapılarının modernizasyonu (ürün çeşitliliğinin artırılarak katma değer kazandırılmış ürünlerin üretiminin teşvik edilmesi, dijitalleşme vb)
2. Kooperatif mevzuatının kolaylaştırılması, şirket gibi görülmeyip farklı bir statüye kavuşturulması
3. Kooperatif ve birliklerin vb. kapasitelerinin geliştirilerek kapsam alanının genişletilmesi ve ticari markalı ürün üretiminin teşvik edilmesi
4. Üretici örgütleri, kooperatifler ve üst birliklerinin üretim planlamasında aktif rol alması

HEDEF 5- Dirençli gıda sistemlerinin geliştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Gıda değer zincirinin tüm halkalarında izlenebilirliğin sağlanması
2. Çiftlikten çatala tüm aşamalarda verilerin takip edilmesi, analiz edilmesi
3. Acil durumlarda (Deprem, sel, savaş vb) beslenmeyi sağlayacak, uzun raf ömürlü ve besleyici ürün gruplarının geliştirilmesi, üretimi ve stoklanması
4. İklim krizi, afetler savaşlar ve salgınlar nedeniyle yerel ve kısa tedarik zincirleri geliştirilerek, global ve merkezîyetçi tedarik zincirlerine olan bağımlılık azaltılmasını sağlayacak politikaların geliştirilmesi

5. Ülkenin gıda egemenliğini sağlamak üzere, tarım ürünlerinde dışa bağımlılığı azaltacak, ithal ikameci yerli üretimi teşvik edecek politika düzenlemelerinin yapılması
6. Afet zamanında özel beslenme gereksinimi olan bireylerin gıdaya erişiminin sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. İklim değişikliği, afetler ve krizler konusunda çalışmak üzere, tüm ilgili ve yetkili kurumların koordinasyonunu sağlayacak “Dirençli tarım ve gıda sistemleri koordinasyon merkezi” adı altında bir merkezin kurulması
2. İklim değişikliği, demografik değişimler, rekabet ve hazırlıklılık odaklı sürdürülebilir ve dirençli tarım ve gıda üretimine yönelik hedefler belirlemek ve stratejiler geliştirmek
3. İklim değişikliğine yüksek adaptasyon gösterebilen türlerin (örneğin mikroalgler, makroalgler, bitkisel protein kaynağı olarak bakliyat ve tahıl ürünleri) belirlenmesi ve üretiminin teşviki
4. İklim değişikliğine (örneğin düşük su, enerji sarfiyatlı ve emisyon değerleri azaltılmış) dirençli gıda teknolojilerinin geliştirilmesi ve/veya iyileştirilmesi
5. Beslenme alışkanlıklarının iklim değişimine bağlı olarak evrilmesi için ürün geliştirme ve tüketici bilgilendirme uygulamalarına yer verilmesi
6. Yağmur hasadı, atık suyun yeniden kullanımı, gıda artıkların kompostlaştırılması, geri dönüşüm vb tekniklerin küçük ve büyük ölçekli uygulamalarının teşvik edilmesi
7. Yağmur sularının ve akarsuların toplanması ve depolanmasında inovatif, hızlı ve düşük maliyetli yeni yöntemlerin geliştirilmesi
8. Nüfus artışına bağlı talep ve ihtiyaçları nitelik ve nicelik olarak karşılayabilecek gıda üretimi için tarımsal faaliyetler ve tedarik zincirinin sağlanması
9. Yaşlanan popülasyonun beslenmesine dair ürün üretim ve tüketim politikalarının geliştirilmesi
10. Tarım işgücünde demografik değişimlerin ve kırılgan grupların dikkate alınması ve öncelikli istihdam politikalarının belirlenmesi
11. Alternatif protein kaynaklarının tüketici algısı ve kabulüne yönelik sosyolojik çalışmaların gerçekleştirilmesi
12. Küresel pazardaki değişimler ve ülkemizin uzak pazarlar stratejisi ile uyumlu ürün geliştirme ve raf ömrü iyileştirme çalışmaları gerçekleştirmek için jeopolitik değişimler, krizler ve savaşların yaratacağı uluslararası pazardaki ülkemiz adına fırsatları değerlendirecek stratejilerin belirlenmesi, bu koşulların ülkemiz gıda sistemine yönelik olası tehditlere karşı önlemlerin alınması
13. Türkiye’nin afetlere yatkın bir ülke olması nedeniyle (deprem, sel ve yangınlar) yerel gıda zinciri sistemlerinin güçlendirilmesi, afet yaşanması durumunda bu zincirin alternatif rotalarının belirlenmesi
14. Dünyadaki afetlerde yaşanabilecek gıda ihtiyacını karşılayabilecek desteği sağlayabilecek işbirliklerinin geliştirilmesi
15. İklimsel ve ekonomik kısıtlamaları, tarım türünü ve teknolojisini dikkate alarak ve mevcut araştırmaların sonuçlarını/verilerini inceleyerek gelecekte gıda değer zincirindeki temel sorunları ve olası çözümleri tahmin etmeye yönelik dijital ikiz, yapay zekâ vb. dijital araçların geliştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Türkiye'nin jeopolitik lokasyonu nedeniyle lojistik açıdan ülkemizin stratejik stok merkezi olma kapasitesinin güçlendirilmesi, kriz bölgelerindeki gıda yardımları için stratejik işbirliklerinin geliştirilmesi

HEDEF 6- Gıda sanayiinde, ekonomik ve sürdürülebilir üretimin sağlanması ve sağlıklı işlenmiş gıda üretimi için yenilikçi teknolojilerin entegrasyonu ile uluslararası rekabet gücünün artırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Enzim, aroma verici, tatlandırıcı, renklendirici gibi gıda sanayi girdilerinde yerli üretimin artırılarak dışa bağımlılığın azaltılması. Yerli üretilen ürünlerin kullanımının desteklenmesi, üretim ve satışıdaki zorlukların azaltılması
2. Gıda sektöründe kullanılan fosil yakıtlı prosesler yerine, elektrik enerjisine dönüşüm teşvik edilmesi
3. Yurtdışından ithal edilen ürünlerde, maliyeti artırıcı kapsülleme/paketleme gibi işlemlerin, yurtdışı yerine, yerli olarak yapılması, dolaylı olarak istihdama katkı sağlanması
4. Dünya Sağlık Örgütü, FAO ve FDA gibi örgütler de dikkate alınarak, tüm önerilen yenilikçi teknolojiler için insan/hayvan sağlığı ve ekosistem üzerindeki orta-uzun vadeli etkilerinin dikkate alınması
5. Gıdada nanoteknolojik uygulamalar için mevzuat hazırlanması
6. Uluslararası rekabet gücünün artırılmasında, alternatif gıda ürünlerinin tüketiminin yaygın olduğu yurtdışı pazarlarına erişim ve ihracatının sağlanmasına dair gerekli düzenlemelerin yapılması
7. Gıda endüstrisinde su ayak izinin azaltılmasının teşviki
8. Nitelikli, yeterli, standart hammadde üretimi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Biyobozunur ambalaj üretimi ile ambalajlama sistemlerinin geliştirilmesi ve çevrenin korunması
2. Süperkritik pastörizasyon, elektroporasyon destekli öğütme, kryojenik öğütme soğuk plazma teknolojileri gibi yenilikçi teknolojiler için gerekli makina ve ekipman üretiminde yerli ve milli imalatın desteklenmesi
3. İnsan/hayvan sağlığı ve ekosistem üzerinde olumlu etkileri bulunan yenilikçi teknolojilerin gıda sanayiinde kullanımının yaygınlaştırılması için, destekleme politikalarının oluşturulması
4. Verimlilik ve operasyonel mükemmellik için dijital, otonom sistemlerin entegrasyonunun geliştirilmesi
5. Gıda işlenmesi ve ultra-işlenmesi sırasında oluşabilecek zararlı biyokimyasalların (örn. Akrilamid) oluşumunu engelleyecek özgün formülasyonların, işleme/pişirme teknolojilerinin geliştirilmesinin desteklenmesi
6. Gıda üretiminde yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş yöntem ve teknolojilerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi
7. Gıda üretim tesislerinde fosil yakıt kullanımının azaltılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Gıda üretiminde 3-boyutlu baskılama vd. yenilikçi teknolojilerin yerli olarak geliştirilmesi ve bu alanda uluslararası rekabet gücünün artırılması
2. Sürdürülebilir ve döngüsel biyoekonomi için bir zorunluluk olan, gıda artıklarından, gıda komponentlerinin ekstraksiyonu, atıklardan biyobozunur ambalaj üretimi, vd. için yerli teknolojilerin geliştirilmesinin desteklenmesi
3. Gıda endüstrinde Endüstri 4.0, AI, IoT, IIoT, DL, ML, Big Data, Veri Analitiği, Otomasyon gibi uygulamaların yaygınlaştırılması. Operasyonel m¼kemmellik ve World Class Manufacturing seviyesine ulaşmak.

HEDEF 7- Ulusal tek sağlık politika ve stratejilerinin oluşturularak sürdürülebilmesine yönelik mevzuat ve altyapı faaliyetlerin gerçekleştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. İlgili paydaşların katılımı ile oluşturulan çok disiplinli bir Tek Sağlık Koordinasyon Kurulunun kurulması
2. Tek Sağlık sistemine yönelik mevzuat çalışmalarının yapılması
3. Ulusal Tek Sağlık politika ve stratejilerinin eksikliklerinin belirlenmesi ve kapasite geliştirilmesi
4. Çevre kirleticilerinin yeni risklere göre tanımlanması ve hayvan bitki insan sağlığı üzerindeki risklerinin bütün olarak değerlendirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Kurumlar arası iletişim, iş birliği ve koordinasyonun iyileştirilmesi
2. Tek Sağlık konusunda interdisipliner ve multidisipliner yaklaşımlarla projeler hazırlanarak ulusal ve uluslararası fonlardan destek alınması
3. Tek Sağlıkla ilgili uluslararası iş birliklerinin ve koordinasyonunun artırılması
4. Tek Sağlığın etkin olarak işletilebilmesi için gerekli kurumların kurulması ve bu kurumların çalışmasına yönelik mevzuatların oluşturulması
5. Tarım ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı arasında gıda kaynaklı salgınlarda, salgının epidemiyolojik takibi ve kaynak araştırmasına yönelik çalışma ve proje yürüt¼lmesi
6. Ulusal Tek Sağlık politika ve stratejilerinin Tek Sağlık Ortak Eylem Planı (OH JPA) (2022–2026) ile uyumlu hale getirilmesi
7. Gıda güvenliği ve halk sağlığını doğrudan etkileyen sorunların Tek Sağlık çerçevesinde ele alınarak m¼cadele edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Tek Sağlık eğitim programlarının yaygınlaştırılması
2. Tek Sağlık yaklaşımı kapsamında sürdürülebilir ve bütünleşmiş bir veri ağı sağlanması
3. Multidisipliner bir Hastalık Kontrol ve İzleme Merkezi ve buna bağlı Merkezi bir Araştırma Enstitüsünün kurulması

HEDEF 8- End¼striyel biyoteknolojik uygulamaların ¼lkemizde gelişmesi ve yaygınlaşması**Kısa Vade Stratejiler**

1. End¼striyel Biyoteknolojik ¼r¼nlerde (gıda ve yem girdileri, takviye edici gıdalar, gıda bileşenleri, vd.) ithalatın azaltılması, yerli ¼retimin teşvik edilmesi için ayrı bir mevzuat ve teşvik sisteminin oluşturulması
2. ¼lkemiz zengin mikroflorasından yararlanarak, geniş bir k¼lt¼r koleksiyonu oluşturulması ve korunması

Orta Vade Stratejiler

1. End¼striyel biyoteknoloji için ayrı mevzuat hazırlanması; sağlık amaçlı end¼striyel biyoteknolojik ilaç ve kozmetik ¼r¼nleri ile, amino asit ve vitamin gibi, gıda ve yem sanayi ¼retim girdilerinin benzer ¼retim s¼reçleri olması sebebiyle, hepsinin tek mevzuat altında toplanması
2. Fermantasyon end¼strisinde yer alan tesislerde aşığı akış proses ekipmanlarının (örneğin, santrif¼j, membran filtrasyon sistemleri, kurutma teknolojileri) modernizasyonu ve yerli ¼retimin teşvik edilmesi
3. Genetik olarak iyileştirilmiş, geliştirilmiş ve ekonomik ¼retime imkân sağlayacak, tek h¼cre proteini ¼retimine uygun veya starter k¼lt¼r gibi, end¼striyel öneme sahip mikroorganizmaların geliştirilmesi ve korunması, ticari olarak ¼retilip, kurutularak satılabilmelerinin devlet tarafından desteklenmesi. Uluslararası ticarete konu edilerek ¼lke ekonomisine de katkı sağlanması
4. Yetersiz ¼retilen veya ithal edilen biyoyakıt, biyoplastik, enzimler, biyog¼breler, biyopestisitler ve biyokimyasalların, gelecek projeksiyonlarının da yapılarak, tespit edilmesi ve g¼d¼ml¼ projelerle yerli/milli ¼retimlerinin teşvik edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Geleneksel ve yerli mikrobiyal kaynakların (ekşi maya, probiyotikler ve starter k¼lt¼rler gibi) biyoteknolojik ¼r¼nlere d¼n¼şt¼r¼lmesini desteklemek amacıyla bu mikroorganizmaların ulusal gen bankalarında korunması ve akredite k¼lt¼r koleksiyon bankalarının kurulması yoluyla mikrobiyal k¼lt¼r zenginliğimizin uluslararası pazarlarda ticarileşmesine imkan sağlayacak kurumsal ve teknik altyapının oluşturulması

HEDEF 9- Gıda güvenliği ve stratejilerinin sistematik bir şekilde ele alması ve takibinin etkin olarak sağlaması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Kalkınma Planları, Stratejik Plan, Şura ve benzeri kararların belirlenen dönemde ne düzeyde gerçekteştiğinin takip edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Planlama, Uygulama, Kontrol ve Önlem alma d¼ng¼s¼n¼n hayata geçirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Kalkınma Planları, Stratejik Plan, Şura ve benzeri kararların belirlenen dönemde gerçekteşmemesi durumunda gerekli önlemlerin alınması

HEDEF 10- Gıda enflasyonunun azaltılması ve gıdaya erişilebilirliğin artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Üreticiden tüketiciye uzanan tedarik zincirlerinde aracı sayısının azaltılması için kısa tedarik zincirlerinin oluşturulması
2. Tedarik zinciri boyunca her aşamada dijitalleşme yolu ile izlenebilirliğin sağlanması
3. Kooperatif marketlerinin yaygınlaştırılması, üreticiden, doğrudan tüketiciye ürünlerin gıda güvenliğine uygun şartlarda ulaştırılması
4. Blok zincir Tabanlı Gıda Takip Sistemlerinin kullanımının yaygınlaştırılması
5. Gıda arz güvencesini sağlamak için gıda lojistik maliyetlerini azaltıcı tedbirler alınması

Orta Vade Stratejiler

1. Yerinde veya büyükşehir periferlerinde üretimin teşvik edilmesi
2. Gıda bankacılığının yaygınlaşmasındaki engellerin belirlenmesi, giderilmesi ve böylelikle uygulamanın yaygınlaştırılması
3. Yerel insani yardım kuruluşları ile kooperatif ve birlikler arasında iş birliklerinin güçlendirilmesi
4. Nakliye ücretlerinden tasarruf edebilmek için yerel marketlerin yaygınlaştırılması
5. Güvenli veri tabanlarının oluşturulması. Dijital teknolojiler yardımıyla çiftlikten sofraya gıda zincirinde tüm süreçlerin kayıt altına alınarak birincil üreticiden, gıda işletmecisine, dağıtıcısından, perakendecisine ve tüketiciye, politika üreticisine kadar şeffaf ve güvenilir çift yönlü çalışan gıda sisteminin geliştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Yerinde üretim ve dağıtımın teşvik edilmesi, kısa tedarik zincirleri kurulması, topluluk destekli tarım grupları ve dayanışma temelli yerel ortaklıkların desteklenmesi
2. Akıllı ve işlevsel gıda depolama-dağıtım sistemlerinin oluşturulması

HEDEF 11- Gıda sektöründe resmi kontrol ve denetimlerin etkinliğinin artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Resmi kontrol ve denetimlerin etkinliğinin artırılmasına yönelik güncel AB mevzuatına uyumun gerçekleştirilmesi ve gerekli iyileştirmelerin yapılması
2. Birincil üretimde kontrol ve denetimlerin gıda güvenliği ve güvencesini sağlayacak şekilde etkinliğinin artırılması
3. Kesimhane, gıda işleme ve üretim tesislerinin denetimlerinin etkin olarak yapılarak uygunsuzluk tespit edilenlerin gerekli eksiklikleri tamamlayana kadar faaliyetlerinin durdurulması

Orta Vade Stratejiler

1. Resmi kontrol sayıları ve denetim sürelerinin artırılması amacıyla kontrol görevlisi sayısının artırılması
2. Resmi kontrol sonuçlarının paylaşılma yöntemlerinin iyileştirilmesi
3. Kayıt dışı üretimin önlenmesine yönelik kontrol ve denetimlerin etkinliğinin artırılarak uygunsuz üretim/satış yapanlara karşı önlemlerin iyileştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Gıda değeri zincirinde fiziksel, kimyasal ve biyolojik tehlikeler ile antimikrobiyal ve pestisit direncinin izlenmesine ve kontrolüne yönelik sürdürülebilir programların oluşturulması

HEDEF 12- Gıda kaybı ve israfına yönelik farkındalık çalışmalarının yaygınlaştırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Yayın faaliyetleri çerçevesinde üretici ve tüketicilere yönelik israf konusunda görüntülü ve basılı yayınlar hazırlanması
2. Kamu spotları ile israf farkındalığı oluşturuu yayın materyali hazırlanması
3. Tüketici bilinçlendirme kampanyalarının artırılması
4. Öğrenci ve okulların sosyal sorumluluk projelerine katılımının sağlanması
5. Gönüllülük esasına dayalı gıda israfı önleme grup veya platformunun oluşturulması
6. Gıda israfını azaltmaya yönelik yenilikçi fikirler için yarışmalar ve fon destekleri sağlanması
7. Ürün etiketi üzerindeki tarih işareti (STT ve TETT) ve güvenilir tüketim konusunda farkındalığın artırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Örgün ve yaygın eğitim müfredatı ve uygulamalı eğitimlerin geliştirilmesi
2. Gıda kaybı ve israfı konusunda öğrencilerin yanı sıra velilere yönelik farkındalık eğitim programlarının geliştirilmesi
3. Mesleki ve teknik liselerde gıda muhafaza, lojistik ve atık yönetimi konularında özel modüllerin geliştirilmesi
4. Kamu kurumları, özel sektör, üniversiteler ve STK'ların iş birliği ile farkındalık programlarının oluşturulması
5. Türkiye'nin kültürel kodlarına göre eğitim içeriklerinin oluşturulması ve model üretilmesi
6. Üniversitelerde ilgili bölümler başta olmak üzere (Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Eğitim Fakülteleri, Gıda Mühendisliği, Beslenme ve Diyetetik, vb.) müfredata "Gıda İsrarı Önleme" dersleri eklenmesi
7. Gıda israfını önleme konusunda başarılı olan işletmeler, okullar ve bireyler için teşvik edici ödül programları düzenlenmesi
8. İşletmelere "Gıda Dostu İşletme Sertifikası" verilerek teşvik mekanizmaları oluşturulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Öğrenci gelişim evreleri dikkate alınarak ilk ve ortaöğretim müfredatına israf konusunun eklenmesi
2. İsrar farkındalığına yönelik, eğitimcilerin eğitimi (formatör eğitimi) konusunda hizmet içi eğitimlerin yapılması
3. Eğitim etkinliğinin ölçülmesi için periyodik olarak durum saptama çalışmalarının yapılması

HEDEF 13- Tohumda yerlilik ve millilik oranlarının arttırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tohum ıslahı ve önemi konusunda halkın doğru bilgilendirilmesi
2. Stratejik ürünler (mısır, şeker pancarı, pirinç, zeytin, baklagiller, buğday, vb) başta olmak üzere, yerli tohum ıslah programlarının teşvik edilmesi
3. Ticari amaçlarla kısırlaştırılan, tekrar üretilemeyen/çekirdeksiz, vd. çeşitlerin sürdürülebilirlik ve gıda güvencesi açısından zararları konusunda farkındalık yaratılması
4. Atalık tohum koleksiyonlarının oluşturulması, mevcut koleksiyonların korunması. Meyve çeşitleri için de koleksiyon yapılması
5. Yerel tohumların ve evrimsel ıslah sonucu elde edilen popülasyonların korunmasının milli bir mesele olarak ele alınması, bu yönde gerekli mevzuat düzenlemelerinin yapılması
6. Yurt dışından yem adı altında veya başka şekillerde, kaçak olarak giren, sertifikasız tohumların elimine edilmesi
7. Tohumculuk konusunda Tarım Orman Bakanlığı'na bağlı enstitülerde çalışan ıslahçıların teşviki

Orta Vade Stratejiler

1. Atalık tohumlarda, uygun olanların seçilerek, ticari olarak büyük miktarlarda satışlarının gerçekleştirilmesi
2. Tüketici beğenisi olan atalık tohumların, beğenilen karakteristikleri ve çiftçi/gıda sektörünün kullanabileceği özellikleri (ürüne özel ihtiyaçlar gözetilerek verimli, biyotik/abiyotik strese dayanıklı vb.) belirleyen genlerin tespit edilerek, bu özellikleri içerecek şekilde tohumların geliştirilmesi, bu amaçla üçlü konsorsiyumların (TAGEM, üniversite, özel sektör iş birliği çalışmalarının arttırılması) geliştirilmesi
3. Ülkemizin zengin gen kaynaklarından istifade ederek, kuraklığa, hastalığa vd. dayanıklılık, verimlilik ve kalite özelliklerini belirleyen genlerin tespit edilmesi
4. Ana-baba hatları yurtdışından gelen tohumlarda tamamen yerli tohuma geçilmesi
5. Tohum ıslahında gen haritalama, PCR, RT-PCR gibi yöntemlerle, genetik takip ve analiz yöntemleri gibi yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması, bu konudaki uzman sayısının artırılması
6. Tohum ıslahında genetik stabilitenin sağlanması
7. Tohum ıslahında, ülkemizdeki mikrobesein eksikliklerinin göz önünde bulundurulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Hızlı ıslah ve gen haritalama yapabilecek, ıslah ve moleküler genetik alanında uzmanlaşmış araştırma ekiplerinin kurulması/desteklenmesi
2. Ekonomik öneme sahip bitkisel özellikleri kontrol eden genlerin tespiti ve pratiğe aktarılması
3. Tohum ıslahında, gıda sanayi üretiminde istenen teknolojik özelliğe sahip türlerin yetiştirilmesine önem verilmesi (Örn. Daha yüksek oleik asit oranına sahip olan, oksidasyona daha dayanıklı türler)
4. Büyük bir hızla gelişen bitkisel protein pazarında yer alabilmek için, yüksek protein içeren tohumların geliştirilmesine önem verilmesi

HEDEF 14- Gıda üretiminde iklim değışikliği politikaları ve AB Yeşil Mutabakatının yakından takibi ve gerekli önlemlerin alınması

Kısa Vade Stratejiler

1. İklim değışikliğinin neden olduğu su stresine bağlı olarak atıksu arıtma tesisi çıkış sularının tarımsal üretimde kullanımının gıda güvenliği riski oluşturmaması için gerekli tedbirlerin alınması (örnek; biyolojik arıtma ve dezenfeksiyon ünitelerinin sürdürülebilir olarak kullanımı)

Orta Vade Stratejiler

1. AB Yeşil Mutabakatının yakından takibi ve gerekli tedbirlerin, mevzuat güncelleme ve yenisini oluşturma çalışmaları zamanında yapılması

Uzun Vade Stratejiler

1. BKÜ kullanımının azaltılmasına yönelik özellikle biyolojik, biyoteknik ve ülkemiz flora ve faunasından elde edilmiş BKÜ'lerin geliştirilmesi için araştırma ve inovasyon çalışmalarına ağırlık verilmesi

HEDEF 15- Makro ve mikrobesein eksikliğinin gıda ve takviye edici gıda ile giderilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Yerli üretimi henüz mümkün olmayan hammaddelerin (vitamin, mineraller, balık yağı, vb.) ülkeye girişindeki süreci kolaylaştıracak gerekli düzenlemelerin yapılması
2. Alternatif gıdalar Hayvansal protein kaynaklarına alternatif, bitkisel vd. protein kaynaklarının belirlenmesi ve üretimlerinin teşviki (makro ve mikroalg bazlı gıdalar, et ve süt ürünlerinin bitki bazlı ikamesi, süper, fonksiyonel ve takviye edici gıdalar, vd.)
3. Gıda sanayiinde yaygın olarak kullanılan ve büyük ölçüde ithal edilen, palm yağı gibi, sağlığa zararlı olabilen girdiler yerine, kendi yağlık tohumlarımızdan pamuk, ayçiçek gibi ülkemizde üretilen yağların kullanımının teşvik edilmesi
4. Restoranlarda, pastanelerde vd. yiyecek üreten işletmelerde kullanılan yağların sağlığa zararlı olup olmadığının sıkı bir şekilde denetlenmesinin sağlanması
5. Kırılgan grupların (çocuk, kadın, mülteci vb.) beslenmelerinin örneğin okul sütü, gıda yardım kartları, vitamin ve mineraller tarafından zenginleştirilmiş gıdalar gibi projelerle desteklenmesi ve MEB, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği geliştirilmesi
6. Dengeli beslenme eğitimlerinin yaygınlaştırılması. Gıda okuryazarlığının geliştirilmesi, halkın bilinçlendirilmesi
7. Toplumda temiz su ve lif tüketiminin artırılması
8. Ekmek üretiminde ekşi maya ve tam buğday kullanımının yaygınlaştırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Kuru (dry fractionation) ve/veya yağ (wet fractionation) teknolojileri ile endüstriyel ölçekte bitkisel protein konsantratları ve/veya izolatlarının üretilmesi
2. Bitkisel kaynaklardan üretilen protein ekstraktlarında, biyoyararlılığı arttıracak fiziksel (Örn Yüksek basınçlı işleme), kimyasal (Örn Asit/Alkali hidroliz) veya biyolojik (Örn Fermantasyon veya enzimatik hidroliz) uygulamaların üretimde kullanımı
3. Yeni gıdaların biyoyararlanımlarının *in vitro* ve *in vivo* analizi için akredite test merkezlerinin kurulması

4. Besin kaynaklarının üretiminde endüstriyel biyoteknoloji sektörünün geliştirilmesi Gıda ve yem katkıları, takviye edici gıdalar, starter kültürler ve probiyotik mikroorganizmaların yerli üretiminin teşviki
5. Ülkemizde yaygın olarak görülen mikrobesein eksikliklerinin giderilmesine yönelik politikaların belirlenmesi, toprağın ve gıdaların zenginleştirilmesi, işleme sırasındaki kayıpların azaltılması ve eksiklerin takviye edilmesi
6. Yüksek besin öğelerine sahip olduğu halde, insan tüketiminde yaygın kullanılmayan bazı bitkilerin işlenmiş gıdalarda kullanımının desteklenmesi (Örn. Yulaf, arpa, çavdar, karabuğday, darı vb)
7. Özel besleme amaçlı ve takviye edici gıda gibi mikrobesein içerikli ürünlerin yerli üretimi ile maliyetinin düşürülerek erişilebilirliğin artırılması
8. Gıda sanayi girdisi olarak kullanılan pamuk ve ayçiçek yağı gibi yağlarla hazırlanan karışımların denetlenerek, hidrojenasyon gibi modifikasyonların uygulanıp uygulanmadığının takip edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Alternatif protein teknolojilerin uygulamalarının geliştirilmesi için alanda nitelikli personellerin eğitilmesi
2. Ülkemizde çeşitli hastalıklara yol açan D vitamini vd. mikrobesein eksikliklerinin giderilmesi için fonksiyonel gıda üretimi
3. Önemli düzeyde eksiliği olan mikrobesein bileşenlerince zenginleştirilmiş tarımsal gıda ürünlerinin üretimi için toprak zenginleştirilmesi ve gıda üretiminin sübvansede edilmesi

HEDEF 16- Başta stratejik ürünler olmak üzere, gıda üretiminde kayıt dışılığın azaltılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Şeker sektöründe üretim planlamasını olumsuz etkileyen kayıt dışı NBS (Nişasta Bazlı Şekerler) ve YYT (Yüksek Yoğunluklu Tatlandırıcıların) kullanımını kontrol altına almak ve planlı üretimde sürdürülebilirliği sağlamak için YYT kullanılan mamul ürünlere yönelik vergi politikalarının geliştirilmesi
2. “Tarım ve Gıda Politikaları” altına “Stratejik ürünlerin belirlenmesi” ifadesinin eklenmesi
3. “Tarımsal Üretim ve Gıda Üretim Projeksiyonları” altına “Stratejik ürünlerin projeksiyonu” ifadesinin eklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Dışa bağımlı stratejik ürünlerin millileştirilmesi veya uzun vadeli yeni iş modellerinin kurgulanması
2. Stratejik ürünlerin alternatif ve ikame imkanlarının araştırılması
3. Stratejik ürünlerin dünyada rekabet edebilecek yöntemlerle üretiminin sağlanması
4. Arz riski bulunan stratejik ürünlerin uzun muhafaza imkanlarının araştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Yaygın kullanılan ve tedarik riski bulunan stratejik ürünlerin listelenmesi ve bu ürünler için uzun erimli politikaların belirlenmesi

HEDEF 17- Hayvan hastalıklarının teşhisi, biyolojik materyal üretimi (aşısı, serum vb.) ile yem ve gıda kontrol laboratuvarlarının kapasitelerinin geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. 2/5/2018 tarih ve 30409 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Veteriner Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliğinin uygulamaya geçirilmesi
2. Düzenli denetimler yapılarak hayvan sağlığı ve refahına uygun faaliyet göstermeyen işletmelerin faaliyetlerinin durdurulması

Orta Vade Stratejiler

1. Hayvan hastalıklarının yayılmasına neden olan risklerle etkin mücadele edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Yaban hayatında bulaşıcı hastalıkların taranarak yurt genelinde haritasının çıkarılması

HEDEF 18- Hayvan hastalıklarının önlenmesine yönelik sürdürülebilir politikaların oluşturulması

Kısa Vade Stratejiler

1. Birincil üretimde büyük ve küçük ölçekli hayvancılık işletmelerine yönelik biyogüvenlik mevzuat ve talimatlarının hazırlanması
2. Veteriner hekimlik alanında uzaktan sağlık hizmetlerinin (teletıp) sunulabilmesine yönelik mevzuat hazırlanması
3. Koruyucu hekimlik uygulamalarına yönelik desteklemelerin artırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Birincil üretimde üreticilere uzaktan danışmanlık hizmeti vermeye yönelik sistemlerin oluşturulması ve denetlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

2. Ülkemizde başlıca hastalık etkenlerinin epidemiyolojik çalışmaların moleküler karakterizasyon çalışmaları ile desteklenmesi ve etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi

HEDEF 19- Gıda kaybı ve israfına yönelik gıda muhafaza yöntemlerinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Geleneksel muhafaza yöntemlerinin yaygınlaştırılması (Salamura, kurutma, dondurma, vb.).
2. Muhafaza yöntemlerinin tedarik zinciri boyunca uygulanmasının sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Modüler ve mobil soğuk depolar teşvik edilerek gıda üreticilerinin ve küçük işletmelerin erişiminin artırılması
2. *Modifiye Atmosfer Paketleme (MAP)* ve *Vakum Paketleme* gibi yeni nesil ambalajlama tekniklerinin yaygınlaştırılması
3. Soğuk depolama/muhafazada yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılmasının teşvik edilmesi
4. Gıda işletmelerine yönelik erken uyarı sistemleri geliştirilerek, kritik sıcaklık değişimlerinin anlık olarak bildirilmesi ve önleyici tedbirlerin alınması
5. Soğuk depoculukta devlet teşviklerinin artırılması

6. Yerinde işleme veya yarı-işleme gibi uygulamaların teşvik edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Akıllı takip sistemlerinin (IoT ve sensör teknolojileri) yaygınlaştırılması
2. Perakende ve lojistikte yapay zekâ ve büyük veri analizleri ile gıda stok yönetiminin optimize edilmesi

HEDEF 20- Tek sağlık yaklaşımı ile antimikrobiyal ve pestisitlere dirençlilikle etkin mücadele edilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Antimikrobiyal ve pestisitlere direnç gelişiminin önlenmesine yönelik ulusal stratejilerin geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Antimikrobiyal ve pestisitlere dirençye yönelik çalışmaların sürdürülebilir hale getirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Hayvan sağlığı alanında çoklu antimikrobiyal dirençliliğin mekanizmalarının belirlenmesi ve önlemler alınması amacıyla, moleküler düzeyde dirençliliğin tespitine yönelik çalışmaların yürütülmesi, veteriner kontrol ve araştırma enstitülerinin ilgili laboratuvarlarının alt yapı ve ekipman yönüyle güçlendirilmesi
2. Pestisit direnci yönetimine yönelik politikaların hayata geçirilmesi

HEDEF 21- Bitkisel üretimde kimyasal kalıntı sorunu ile etkin mücadele edilmesi ve kontrol sistemi ile ilgili sürdürülebilir politikaların geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım ve Orman Bakanlığının bünyesinde Tek Sağlık yaklaşımıyla kamu, özel sektör ve üniversite işbirliği ile “Bitki koruma ürünlerinin (BKÜ) direnci bilimsel komitesi” nin kurulması
2. BKÜ kullanımının azaltılması için mevcut alternatif yöntemlerin kullanımının yaygınlaştırılması
3. BKÜ’lerin doğru ve güvenli kullanımına yönelik üretici eğitimlerinin etkinliğinin artırılması
4. E-reçete sistemine geçilmesine yönelik mevzuat ve talimatların hazırlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Yoğun BKÜ kullanımının olduğu ürünlerde direnç izleme ve yönetimi stratejilerinin uygulamaya aktarılması
2. BKÜ’lerin doğru ve güvenli kullanımına yönelik üretici eğitimlerinin etkinliğinin artırılması.
3. Hastalık ve zararlılarla mücadelede il/ilçe Müdürlüklerindeki uzman personel kapasitesinin geliştirilmesi
4. Birincil üretim alanlarında üreticilere uzaktan danışmanlık hizmeti vermeye yönelik bir sistemin oluşturulması ve denetlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Ülkemizde yürütülen kalıntı ve direnç çalışmalarının verilerinin değerlendirilmesine ve ilgili kurumlar ile paylaşımına yönelik entegre bir sistem kurulması

2. Birincil üretimde dijital tarım, nesnelerin interneti, yapay zeka imkanlarının yaygınlaştırılması

HEDEF 22- Hayvan hastalıklarıyla çevresel ve sürdürülebilir mücadele yöntemlerinin geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Biyogüvenlik önlemleri ve hayvan refahı stratejilerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi için üreticiye pozitif motivasyon (eğitim ve maddi destek) sağlanması ve denetlenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Veteriner aşısı üreten enstitü ve laboratuvarların insan kaynağı, ekipman ve alt yapı kapasitelerinin geliştirilmesi ile GMP sertifikasyonu almalarının sağlanması
2. Mikroorganizmaların muhafazasına yönelik kültür koleksiyonunun (gen bankasının) oluşturulması
3. Hayvan sağlığının korunması amacıyla probiyotik ürünlerin kontrolü ve koleksiyonuna yönelik mevzuat ve kapasite artırımının gerçekleştirilmesi
4. Balık ve diğer su ürünleri hastalıklarına yönelik ülke haritasının çıkarılması ve hastalıktan ari bölgelerin belirlenmesine yönelik çalışmaların iyileştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Aşı geliştirilmesi ve aşı etkinliğinin değerlendirilmesine yönelik aşı merkezi kurulması

HEDEF 23- Bitki koruma ürünlerinin çevre kirliliğine etkisiyle etkin mücadele edilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Boş BKÜ ambalajlarının toplanması, taşınması, geri dönüştürülmesi ve/veya imhası için ülke genelinde ilgili bakanlıklar, il özel idare, yerel yönetimler ve sektör temsilcileri ile ortak bir politika ve uygulama usullerinin belirlenerek hayata geçirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Atıkların bertarafının BKÜ takip sistemi ile entegre edilerek takibinin sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Boş BKÜ ambalajlarının imhasına yönelik ulusal yönetim sisteminin kurulması

HEDEF 24- Bitki sağlığında dijital teknoloji, yapay zekâ ve veriye dayalı iş modelleri ile tarımsal bilgi sistemleri uygulamalarının sürdürülebilir olmasının sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Kırsal alanda küçük aile işletmelerinin bu teknolojilerden yararlanmasına yönelik, teşvik, destek ve yeni fon kaynaklarının oluşturulması
2. Araştırma geliştirme için desteklenmesi öncelik arz eden konuların risk ve tehditlere göre güncellenmesi ve önceliklendirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Hastalık, zararlı ve yabancı otların takibinde uydu fotoğrafı, insansız hava araçları vb teknolojilerin yaygınlaştırılması
2. Araştırma geliştirme için teşvik ve fon kaynakları artırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Geliştirilen Ar-Ge ürünlerinin fikri mülkiyet haklarının korunması, ticarileşmesi ve sahada uygulamaya geçmesine yönelik faaliyetlerin artırılması

HEDEF 25- Gıda kaybı ve israfına yönelik uygulamaların geliştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Vergi teşviklerinin sektör ihtiyaçları göz önüne alınarak yeniden düzenlenmesi ve yaygınlaştırılması
2. Gıda bankacılığının teşvik edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Gıda işletmelerinin gıda israfını azaltmaya yönelik modernizasyona yönelik teşvik ve desteklerinin yaygınlaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Gıda bağış sistemlerinin geliştirilmesi

HEDEF 26- Zoonotik hastalıklar ve bulaşma yollarının kontrolünün yeni risklere göre güncellenmesi ve stratejilerin geliştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tek Sağlık yaklaşımıyla zoonotik hastalıklara ve bulaşma kaynaklarına yönelik epidemiyolojik çalışmaların yaygınlaştırılması

Orta Vade Stratejiler

1. İklim değışikliği ile birlikte yaşanması olası yeni vektör kaynaklı risklerin belirlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Belirlenen vektör kaynaklı risklere göre önleyici tedbir, mevzuat ve strateji çalışmalarının yapılması

HEDEF 27- Hayvan hastalıklarına dirençli, adaptasyon kabiliyeti yüksek, üstün verimli ırklarının geliştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. İthalatın kontrol altına alınması ve bilimsel yaklaşımlar ile ırk ithaline izin verilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Yerli hayvan ve ırklarının adaptasyon ve dayanıklılığı ile ilgili genetik testlerin yapılarak durumun ortaya konulması. Örneğın Scapiye dirençli hatlar oluşturulması
2. Küçükbaş hayvanlarda ırk temelinde nesil (progeny) testi yapılması.

Uzun Vade Stratejiler

1. Yerli hayvan ırklarında sıkı seleksiyon programlarının uygulanması bununla ilgili istasyonlar kurulması
2. Bölgelere ve ihtiyaca yönelik olarak devlet eliyle ıslahın (melezleme) sistematik olarak yapılarak damızlık sürülerin oluşturulması

HEDEF 28- Üretici ve tüketicilerde gıda güvenliği farkındalığının artırılarak hatalı bilginin yayılması ile mücadele edilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Multidisipliner iletişim bilim kurulunun oluşturulması
2. Risk iletişiminin etkin olarak yapılması
3. Üreticilerin gıda güvenliği bilgi düzeyinin tespitine yönelik araştırmalar yapılması
4. Bireysel düzeyde gıda okuryazarlığı konusunda öz yeterlilik ve kendine güvenin sağlanması
5. Her yaşta gıda ve beslenme bilgisinin geliştirilmesi
6. Sürdürülebilir gıda sistemleri farkındalığının artırılması
7. Etiket okuma bilgisinin sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Gıda güvenliği bilgi teyit uygulamasının hayata geçirilmesi
2. Üreticilere periyodik aralıklarla güncellenen gıda güvenliği eğitimi verilmesinin sağlanması
3. Her düzeyde eğitim kurumlarının müfredatında yer alması
4. Gıda güvenliği iletişimde sosyal medya ve kamu spotlarının etkinliğinin artırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Oyun bazlı öğrenimin gıda güvenliği bilincinin oluşmasında kullanımı
2. Her düzeyde eğitim müfredatında gıda güvenliği ile ilgili konuların yer alması

HEDEF 29- Gıda kaybı ve israfı kapsamında gıda bağışısı ve bankacılığına yönelik mevzuatın güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Gıda bağışılarını artıran, gıda bağışısının önündeki engelleri kaldıran ve sürdürülebilir gıda sistemlerinin desteklenmesini teşvik eden çatı bir mevzuatın oluşturulmasının sağlanması
2. İşletmelerin atık imha vergilendirilmesi konusunda yeni düzenlemeler yapılarak gıda imhası yerine gıda bağışısının daha cazip hale getirilmesi ya da “Gıda imhası yerine bağışısının daha cazip hale geleceği yasal düzenlemelerin yapılması”
3. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı il ve ilçe teşkilatlarının gıda bankacılığı uygulamalarına teşvik edecek mevzuat düzenlemelerinin yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. Belediyelerin gıda bankacılığı süreçlerine doğrudan dahil olmasına yönelik yasal düzenlemeler yapılması

HEDEF 30- Gıda üretiminde sertifikasyonun etkinlik, güvenilirlik ve yaygınlığının artırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Sertifika veren kuruluşların işleyiş ve yeterliliklerinin denetlenmesinde etkinliğin artırılması
2. Sertifika kuruluşlarının bilinirliğine yönelik çalışmalar yapılması
3. Toplumda sertifikasyonun önemine yönelik bilgilendirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Ulusal ve uluslararası sertifika kuruluşlarının ulusal akreditasyonu olmayanların faaliyet göstermesinin engellenmesi
2. Gıda üretiminde sertifikalı üretimin yapılmasının teşvik edilmesi
3. Birincil üretimde iyi üretim uygulamalarının yaygınlaştırılmasına yönelik danışmanlık hizmetlerinin desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Hayvan refahına uygun üretim yapanlara destek verilmesi ve hususun etkin bir şekilde denetlenmesi
2. Sertifikasyon sistemlerinin ileri teknolojilere adaptasyonunun sağlanması

HEDEF 31- Yemden kaynaklanabilecek risklerin belirlenmesi ve kontrolünün sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Yem sektöründe iyi üretim uygulamaları ve yem hijyeni eğitimlerinin verilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Yeni bir yem katkı maddesi kullanımına yönelik oluşabilecek risklerin değerlendirilmesi, üreticilerin bilgilendirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Yem üretiminde iyi üretim uygulamaları belgesinin bulunma zorunluluğunun getirilmesi ve denetimlerinin yapılması

HEDEF 32- Risk değerlendirmesi, yönetimi ve iletişiminin etkin olarak gerçekleştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Risk değerlendirmesinin şeffaf ve izlenebilir olması ve tüketicinin değerlendirme sonuçlarına ulaşmasının sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Cumhurbaşkanlığına bağlı, araştırma yapan ve tavsiye kararları oluşturan Türk Gıda Güvenliği Otoritesinin kurulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Risk değerlendirmesi sonuçlarına ilişkin iletişiminin Tarım ve Orman Bakanlığı ile Türk Gıda Güvenliği Otoritesinin koordinasyonunda yürütülmesi

HEDEF 33- Gıda kaybı ve israfına yönelik pazarlama stratejilerinin geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Sosyal medya kanallarında paylaşılan bilgilerin kullanım dilinin pozitif hale getirilmesi
2. Sosyal medya etkileycilerinin, çalışma grubu çıktılarının paylaşımında görev üstlenmesinin sağlanması
3. Şekil ve görünüm gibi nedenlerden dolayı daha az tercih edilen gıdaların satışına yönelik özendirici kampanya ve politikaların yaygınlaştırılması

4. Perakende sektörü ile iş birliği yapılarak, olgunlaşan taze meyve ve sebzeler ile STT yaklaşan gıdaların indirimli olarak satışa sunulmasının teşvik edilmesi
5. Restoranlar ve açık büfelerde tabakta kalan gıdaların israfını önlemek için kalan gıdaları paket yaptırma konusunda müşterilerin bilgilendirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Açık büfelerde farklı porsiyon boyutları ve fiyatlandırma seçeneklerinin sunulması
2. Tarladan Çatala, gıda kayıp ve israfını azaltmaya yönelik, farklı yaş grupları için, farklı çekiciliğe sahip, kamu spotlarının hazırlanması ve yaygınlaştırılması
3. Yerel tedarik zincirlerinin desteklenmesi ve gıdanın üreticiden doğrudan tüketiciye ulaşmasının sağlanması

HEDEF 34- Gıda kaybı ve israfına kapsamında kurumlar arası işbirliğinin geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Bakanlıklar, kamu kurumları, yerel yönetimler, akademik kuruluşlar ve sivil toplum örgütlerinden oluşan koordineli bir üst yapının kurulması

Orta Vade Stratejiler

1. Kurulan üst yapıya, politika geliştirme, mevzuat düzenlemeleri, veri paylaşımı ve farkındalık çalışmaları gibi alanlarda koordinasyonu güçlendirecek uzman çalışma gruplarının dahil edilmesi

HEDEF 35- Gıda kaybı ve israfını önlemeye yönelik dijital dönüşümünün yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Dijitalleşmenin, israfın boyutunun belirlenmesi ve engellenmesinde kullanımına yönelik uygulamaların geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Gıda tedarik zinciri boyunca, dijital teknolojiler hakkında gıda zinciri paydaşlarının bilgilendirilmesi, desteklenmesi ve teknolojik uygulamaların yaygınlaştırılması (Blockchain, yapay zekâ, vb.)

Uzun Vade Stratejiler

1. Gıda tedarik zinciri boyunca kapasite geliştirmeye yönelik uygulamalarının artırılması

HEDEF 36- Gıda kaybı ve israfının önlenmesinde tarımsal örgütlerin rolünün güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Gıda kaybının ve israfının engellenmesi konularında tarımsal örgütlere yeni misyon yüklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımsal örgütlerin katılımının sağlanması ile ilgili politika oluşturulması
2. Tarımsal örgütlerin, gıda kaybının ve israfının engellenmesi konularındaki faaliyetlerinde, devlet destek ve teşviklerinden yararlanmasının sağlanması

HEDEF 37- . Gıda kaybı ve israfına yönelik gıda atık/artık toplama ve ileri dönüş¼m teknolojilerinin geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Gıda vd. organik atıkların etkin toplanabileceği teknolojik sistemlerin geliştirilmesi için inovatif girişimlerin desteklenmesi
2. Gıdanın bileşenlerine ayrılıp, değerli bileşenlerin geri kazanımı konusunda döng¼sel biyoekonomiyi destekleyen araştırmaların teşvik edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Gıda atıklarından yüksek katma değerli ürünlerin üretimi için Ar-Ge'nin teşvik edilmesi

HEDEF 38- Gıda kaybı ve israfı kapsamında kurumlarda ve gıda işletmelerinde atık ve geri dönüş¼m sistemlerinin denetimi

Kısa Vade Stratejiler

1. Yerel yönetimler ve ilgili bakanlıklar tarafından denetiminin gerçekleştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Perakende zincirlerinde altyapı eksikliğinin giderilmesi

6. Komisyon Hayvansal Üretim

HAYVANSAL ÜRETİM KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ

HEDEF 1- Tarımsal planlamalar kapsamında hayvansal üretimde verimliliğin ve sürdürülebilirliğin sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin, özellikle kaba yem ihtiyacını kendi karşılayanların, destekleme programlarında önceliklendirilmesi
2. Hayvancılıkta aile işletmelerinin güçlendirilmesi ve kadın üreticilere yönelik sosyal güvence primlerinin devlet tarafından karşılanması
3. Ekonomik ömrünü tamamlamış üretim tesislerinin yerine, modern, biyogüvenlik ve hijyen standartlarına uygun yeni yapıların kurulmasının teşvik edilmesi
4. Verimlilik odaklı rasyon hazırlama, barınak modernizasyonu ve sürü yönetimi uygulamalarının yaygınlaştırılması
5. Kanatlı sektöründe; etlik piliç, etçi damızlık, yumurtacı damızlık, yumurta üretim işletmesi ve serbest gezen tavuk çiftliklerinin aynı bölgelerde yoğunlaşmasının önlenmesi ve yeni ruhsatlandırılacak işletmelerin biyogüvenlik mesafelerine uygun olarak planlanması amacıyla mevzuatın güncellenmesi
6. Salgın hastalıklara karşı koruyucu hekimlik uygulamalarına yatırım yapılmalı, biyogüvenlik önlemleri artırılmalı
7. Kanatlı ürün ihracatının artırılması için lojistik altyapıya yatırım teşviklerinin sağlanması ve üretimin dış pazarlarda aranan kalite standartlarına uygun hale getirilmesi,
8. Serbest ticaret anlaşmalarında kanatlı ürünleri için pazara giriş engellerinin azaltılması ve yumurta ile piliç eti ihracatında kısıtlamalar, fon kesintileri ve yasakların kaldırılmasına yönelik mevzuat düzenlemeleri yapılması
9. Kovan takip sistemleri, dijital kayıt altyapıları ve hayvan izleme sistemlerinin geliştirilmesi
10. Suni tohumlama ve embriyo transferi gibi biyoteknolojik üreme tekniklerinin desteklerinin artırılması
11. Arı, bombus arısı ve ipekböceği gibi diğer hayvansal üretim kollarında kalite, hijyen ve üretim standardizasyonunun sağlanması
12. Tarımsal üretim planlaması çerçevesinde, su kaynakları, mera varlığı ve yem üretim kapasitesi dikkate alınarak bölgesel hayvansal üretim planlarının oluşturulması

Orta Vade Stratejiler

1. Sürdürülebilir üretim modellerinin benimsenmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla üreticilere yönelik kapsamlı eğitim programlarının oluşturulması ve uygulanması
2. Bölgesel/yöresel farklılıklar dikkate alınarak koyun, keçi ve sığır yetiştirme sistemlerinin belgelenmesi ve akreditasyon süreçlerinin başlatılması
3. Yerli damızlık hatların geliştirilmesi amacıyla kamu-özel sektör iş birliklerinin güçlendirilmesi ve bu genetik materyalin saha koşullarına uygun şekilde yaygınlaştırılması
4. Hayvan barınaklarında iklim değişikliğine uyum sağlayacak teknolojilerin desteklenmesi; enerji verimliliği yüksek, aşırı sıcak ve soğuk hava koşullarına dayanıklı yapıların teşvik edilmesi
5. Bal üretim alanlarının, otlatma ve mera alanlarının çevreye duyarlı şekilde korunması ve iyileştirilmesi

6. Arıcılık, bombus arısı kullanımı ve ipekböcekçiliğinde sürdürülebilirlik için iklim değişikliği adaptasyon planlarının uygulanması
7. Çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen bir tarımsal üretim sistemi olan iyi tarım uygulamaları kapsamında hayvansal üretimin yaygınlaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım ve hayvancılıkta yapay zeka, biyoteknoloji ve dijital tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması
2. Hayvan refahı ve çevresel sürdürülebilirlik ilkelerine uyumlu üretim sistemlerinin tüm üretim aşamalarında standart hale getirilmesi
3. Atık yönetimi, biyogaz üretimi ve yenilenebilir enerji kullanımı gibi çevreci uygulamaların hayvancılık sektörüne entegrasyonu
4. Genetik ıslah çalışmaları ve halk elinde ıslah projeleri ile verimliliği artıran dayanıklı hayvan ırklarının geliştirilmesi
5. Yerli at ırklarının, yerli arı ırklarının ve bombus arısı hatlarının korunması ve tescil edilmesi
6. Kırsal kalkınmayı destekleyecek şekilde hayvancılıkta sözleşmeli üretim ve sabit taban fiyat uygulamalarının kurumsallaştırılması

HEDEF 2- Küçük ve orta ölçekli aile işletmelerinin sektördeki etkinliğini artırmak ve kırsal alanlarda sürdürülebilir yaşamı teşvik etmek amacıyla özel destek mekanizmalarının geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Küçük ve orta ölçekli aile işletmelerine yönelik doğrudan destek mekanizmalarının geliştirilmesi ve desteklemelerde öncelik verilmesi
2. Aile hayvancılığı yapan işletmelerde kadın ve genç üreticilere sosyal güvence prim desteği sağlanması
3. Kırsalda eğitim, sağlık, ulaşım ve altyapı hizmetlerinin güçlendirilmesi
4. Aile işletmelerinde bakım, besleme ve sürü yönetimi sistemlerinin kayıt altına alınması ve desteklenmesi
5. Aile işletmelerine yönelik sürdürülebilir üretim modelleri ve verimlilik artırıcı eğitim programlarının başlatılması
6. Kadın ve genç çiftçiler için mesleki eğitim ve girişimcilik destek programlarının düzenlenmesi
7. Sözleşmeli üretim ve sabit taban fiyat mekanizmalarının küçük işletmeler lehine uyarlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Bölgesel/yöresel üretim sistemleri kapsamında küçük ve orta ölçekli işletmeler için akreditasyon ve sınıflandırma mekanizmalarının oluşturulması
2. Aile işletmelerinde kullanılan ırk ve genotiplerin sistematik şekilde kayıt altına alınarak ıslah programlarına entegre edilmesi
3. Çobanlık ve hayvan bakıcılığı meslek standartlarının tanımlanarak aile işletmelerinde çalışanların sosyal güvence kapsamına alınması
4. Bölgesel kırsal kalkınma programlarıyla köylerde yaşamı cazip hale getirecek sosyal, kültürel ve ekonomik desteklerin artırılması
5. Tarım İş Kanunu kapsamında aile işletmelerinin ihtiyaçlarına uygun esnek çalışma koşullarının düzenlenmesi

6. Yerel üretici birlikleri ve kooperatiflerin desteklenerek aile işletmelerinin pazarlama, yem tedariki ve ürün işleme süreçlerinde daha etkin hale getirilmesi
7. Geleneksel üretim sistemlerini destekleyerek yerli ırklara dayalı bölgesel marka yaratımı ve ürün çeşitliliği projelerinin başlatılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Aile işletmeleri için performansa dayalı destek modelleri (örneğin süt, et verimi gibi) geliştirerek verimlilik odaklı teşvik sistemlerinin kalıcı hale getirilmesi
2. Küçük ve orta ölçekli işletmeler için akredite üretici profili oluşturularak kalite güvence sistemlerinin hayata geçirilmesi
3. Yerli genetik kaynakların korunması ve aile işletmelerine yönelik genetik ıslah programlarının genişletilmesi
4. Akıllı tarım teknolojileri, dijital kayıt sistemleri ve biyoteknolojik uygulamaların aile işletmelerinde yaygınlaştırılması
5. Kırsalda sürdürülebilir yaşam için genç nüfusun tarım ve hayvancılık sektöründe istihdamını artıracak uzun vadeli sosyal ve ekonomik politikaların geliştirilmesi
6. Sözleşmeli üretim, biyogüvenlik standartları ve çevre dostu üretim modellerinin aile işletmeleri tarafından benimsenmesinin sağlanması
7. Tarımsal ve hayvansal üretimin karbon ayak izi azaltımı ve çevre koruma hedefleriyle uyumlu şekilde yapılandırılması

HEDEF 3- Hayvansal üretimde yerli üretimin hem miktar hem kalite açısından güçlendirilerek ithalata olan bağımlılığın azaltılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi, yerli üretim kapasitelerinin artırılması
2. Yerli damızlık hatlara yönelik ıslah çalışmalarının hızlandırılması ve teşvik edilmesi
3. Verimliliği artırmaya yönelik rasyon hazırlama tekniklerinin, barınak modernizasyonu uygulamalarının ve sürü yönetim sistemlerinin yaygınlaştırılması
4. Biyoteknoloji ve yapay zeka destekli sürü yönetim sistemlerinin kullanımı ile üretim kayıplarının azaltılması
5. Süt ve et üretiminde kalite standartlarının geliştirilmesi ve eğitim programları ile üreticilerin bilgilendirilmesi
6. Yerli yem bitkileri üretiminin artırılması, yem hammaddelerinde dışa bağımlılığın azaltılması ve bu amaçla yerli üretim teşviklerinin genişletilmesi
7. İthal hayvan ve hayvansal ürün girişinde biyogüvenlik önlemlerinin artırılması ve denetimlerin sıklaştırılması
8. Ankara keçisinin ulusal genetik miras olarak korunması, görünürlüğünün artırılması ve genetik kaynaklarının sürdürülebilir şekilde değerlendirilmesi
9. Tiftik kalitesini artıracak çevresel ve genetik araştırmalara öncelik verme
10. Tiftik ürünlerinin pazarlanmasına ve sanayiye entegrasyonuna yönelik projeler yürütme

Orta Vade Stratejiler

1. Yerli damızlık hayvan üretim merkezlerinin kurulması ve mevcut merkezlerin modernize edilmesi

2. Et ve süt verimi yüksek yerli ırkların geliştirilmesine yönelik Ar-Ge projelerinin desteklenmesi
3. Planlı ve sözleşmeli üretim sistemlerinin yaygınlaştırılması ile üretim sürekliliğinin sağlanması
4. Hayvan hastalıklarıyla mücadelede yerli aşı üretiminin artırılması ve kullanımının teşvik edilmesi
5. İhracat potansiyeline sahip yerli ürünlerin uluslararası kalite standartlarına uygun hale getirilmesi
6. Kaba yem üretimi, su kullanımı ve mera yönetimi açısından sürdürülebilir üretim modellerinin yaygınlaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tamamen yerli kaynaklara dayalı damızlık ve üretim materyali zincirinin oluşturulması
2. Yerli üretimle kendi kendine yeterlilik oranının artırılması ve ithalata olan ihtiyacın minimuma indirilmesi
3. Yerli hayvansal ürünlerde markalaşma ve uluslararası pazarlarda rekabet edebilirlik seviyesinin yükseltilmesi
4. Çevre dostu üretim teknikleri ve karbon ayak izi düşük sistemlerle üretimin teşvik edilmesi
5. Biyoteknolojik gelişmeler ve dijital dönüşüm sayesinde hayvansal üretimde verimlilik ve kalite seviyelerinin dünya standartlarının üstüne çıkarılması

HEDEF 4- Hayvansal üretimde dijitalleşme ve yapay zeka uygulamalarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırması

Kısa Vade Stratejiler

1. İşletmelerde dijital veri kayıt sistemlerinin (hayvan kayıtları, sağlık takibi, verimlilik izleme vb.) kurulmasını teşvik etmek
2. Hayvansal üretimle ilgili temel verilerin toplanması için sensör, RFID, GPS gibi teknolojilerin kullanımını yaygınlaştırmak
3. Yapay zekâ destekli erken hastalık tanı sistemlerinin pilot uygulamalarını başlatmak
4. Sürü yönetiminde yapay zekâ destekli yazılım ve mobil uygulamaların kullanımına yönelik eğitim ve bilinçlendirme programları oluşturmak
5. Dijital verilerin güvenliği için temel önlemleri içeren mevzuat çalışmaları başlatmak
6. GPS takip sistemleri, çoban köpekleri ve gece görüş kameraları gibi teknolojilerin kullanımının yaygınlaştırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Tüm hayvancılık işletmelerinin standart bir dijital kayıt sistemine geçmesini sağlamak
2. Hayvan refahı ve üretim verimliliği için makine öğrenmesi destekli sürü izleme sistemlerini yaygınlaştırmak
3. Büyük veriler ("big data") kullanılarak hastalık yayılım örüntülerini tahmin edecek ve müdahale önerileri sunacak yapay zekâ modelleri oluşturmak
4. Üretici kooperatifleri ve birlikleri için dijital platformlar üzerinden ortak veri paylaşımı ve karar destek sistemleri kurmak

5. Dijital altyapı eksikliği olan bölgelerde internet erişimi ve sensör teknolojilerine erişimi destekleyen projeler geliştirmek

Uzun Vade Stratejiler

1. Hayvansal üretimde tam entegre dijital çiftlik modellerini ("akıllı çiftlikler") yaygınlaştırmak
2. Yapay zekâ destekli üretim optimizasyonu sistemlerinin (yem rasyonu optimizasyonu, hastalık risk yönetimi, üretim planlaması vb.) sahada tam entegrasyonunu sağlamak
3. Gerçek zamanlı karar destek sistemleri kullanarak hayvansal üretimin verimliliğini, hayvan refahını ve çevresel sürdürülebilirliği optimize etmek
4. Ulusal çapta hayvancılık verilerini toplayacak ve analiz edecek "Ulusal Hayvansal Üretim Veri Merkezi" kurmak
5. Hayvancılıkta dijital ve yapay zekâ tabanlı yeniliklerin Ar-Ge projeleriyle desteklenmesi ve uluslararası rekabet gücünü artıracak çıktılarının elde edilmesi

HEDEF 5- Hayvancılık işletmelerinin nitelikli işgücü ihtiyacını karşılamak amacıyla çobanlık ve hayvan bakıcılığı mesleklerine yönelik desteklerin artırılması ve bu mesleklerin yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Çobanlık ve hayvan bakıcılığı meslek standartlarının geliştirilmesi ve bu mesleklerin ulusal yeterlilik çerçevesine dahil edilmesi
2. Tarım İş Kanunu kapsamında çobanlık ve hayvan bakıcılığı için esnek çalışma modelleri ve sosyal güvence imkanları sunmak
3. Çoban ve hayvan bakıcıları için mesleki eğitim programları ve sertifikasyon sistemleri oluşturmak
4. Kadın çobanlar ve genç hayvan bakıcılar için özel destek paketleri ve teşvikler sağlamak
5. Yabancı uyruklu çoban çalıştırılması için mevzuatı netleştirerek kayıtlı ve denetimli istihdam modelleri uygulamak
6. Çobanlık ve hayvan bakıcılığı mesleklerine yönelik kamu spotları ve bilgilendirme kampanyaları yürütmek

Orta Vade Stratejiler

1. Çobanlar ve hayvan bakıcılar için sosyal güvence primlerinin devlet tarafından desteklenmesi
2. Çoban ve hayvan bakıcılar için lojman, sosyal tesis ve altyapı desteklerinin artırılması
3. Çobanlık mesleğinin cazip hale getirilmesi için maaş, ikramiye ve prim sistemlerinin geliştirilmesi
4. Tarım meslek liseleri ve önlisans programlarında çobanlık ve hayvan bakıcılığı alanının yaygınlaştırılması
5. Göçer hayvancılık yapan ailelerin çocukları için mobil eğitim olanakları sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Hayvancılık üretim alanlarında "Çoban Akademileri" ve uygulamalı eğitim merkezlerinin kurulması
2. Teknoloji destekli sürü yönetim sistemlerinin (GPS tabanlı takip, dijital sürü yönetimi) çobanlık mesleğine entegrasyonu

3. Çobanlık ve hayvan bakıcılığı mesleklerinin sosyal statüsünün artırılması ve kamusal algının düzenli bilinçlendirme çalışmalarıyla güçlendirilmesi
4. Tüm hayvancılık üretim sistemlerinde profesyonel çoban istihdamının teşvik edilmesi

HEDEF 6- Veteriner tıbbi ürünlerin (aşı, serum, ilaç vb.) uluslararası standartlara uyumlu şekilde yerli üretiminin artırılması ve kullanımının yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Yerli üretim kapasitesinin artırılması amacıyla veteriner tıbbi ürün üreticilerine yönelik destek ve teşvik programları oluşturulması
2. İthal ürünlere olan bağımlılığı azaltmak için yerli aşı ve ilaç üreticilerine Ar-Ge hibeleri sağlanması
3. Veteriner tıbbi ürünlerin kalite kontrol altyapısının güçlendirilmesi, akredite laboratuvar sayısının artırılması
4. Veteriner sağlık ürünlerinde GMP (Good Manufacturing Practices) standartlarına uyumu zorunlu hale getiren mevzuat güncellemelerinin yapılması
5. İç pazarda yerli üretim veteriner ürünlerinin kullanımını teşvik eden satın alma ve tedarik politikalarının geliştirilmesi
6. Küçük ve orta ölçekli ilaç ve aşı üreticilerine yönelik danışmanlık ve eğitim programlarının düzenlenmesi
7. Veteriner tıbbi ürünlerin güvenilirlik ve etkinlik testleri için hızlı ruhsatlandırma süreçlerinin oluşturulması

Orta Vade Stratejiler

1. Biyoteknoloji ve aşı üretiminde ileri teknoloji kullanımı için yerli üreticilere desteklerin artırılması ve teknoloji transfer programlarının başlatılması
2. Veteriner tıbbi ürünlerde uluslararası kalite ve sertifikasyon sistemlerine (örneğin ISO 17025, WHO-GMP) uyumun yaygınlaştırılması
3. Ülke genelinde yerli aşı ve ilaçların kullanım oranını artırmaya yönelik bilgilendirme ve eğitim kampanyalarının yürütülmesi
4. Özel sektör-üniversite iş birliğinde yeni veteriner biyolojik ürün geliştirme projelerinin desteklerinin artırılması
5. İhracata yönelik yerli veteriner tıbbi ürün markalarının oluşturulması ve dış pazarlara girişin kolaylaştırılması
6. Veteriner hekimler ve üreticiler arasında yerli ürün kullanımı konusunda güveni artıracak bağımsız performans raporlarının yayımlanması
7. Bölgesel üretim merkezleri kurarak yerli ürünlerin erişilebilirliğinin artırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Yerli aşı ve biyolojik ürünlerin, Avrupa Birliği ve diğer uluslararası pazarlarda ruhsatlandırılması ve sertifikasyon süreçlerinin tamamlanması
2. İhracata yönelik uluslararası rekabetçi yerli markaların kurulması ve teşvik edilmesi
3. Yeni nesil veteriner biyoteknolojik ürünlerin (örneğin DNA aşıları, monoklonal antikorlar) yerli üretiminin yaygınlaştırılması

4. Küresel veteriner ürün pazarına yönelik Ar-Ge merkezlerinin kurulması ve teşvik edilmesi
5. İleri düzey aşı ve ilaç üretiminde kendi biyoteknoloji ve genetik mühendislik platformlarının geliştirilmesi

HEDEF 7- Hayvansal ürünlerde fiyat istikrarının sağlanması ve piyasa düzenleme mekanizmalarının etkinliğinin artırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Gelir ve nüfus artışı, kişi başına tüketim değişimleri ve dış ticaret durumu dikkate alınarak, ürün bazında üretim planlaması yapılması ve damızlık girişlerinin bu planlamaya entegre edilmesi
2. Hayvansal ürünlerde üretim maliyetlerini esas alan referans fiyat mekanizmalarının oluşturulması (süt, et, yumurta vb.)
3. Üretici ve tüketici fiyatları arasındaki aşırı dalgalanmaların önlenmesi için piyasa erken uyarı sistemlerinin kurulması
4. Planlı ve sözleşmeli üretim modellerinin yaygınlaştırılması ve bu sistemlere katılan üreticilere teşvikler sağlanması
5. Küçük ve orta ölçekli üreticilerin pazara erişimini kolaylaştırmak amacıyla üretici birlikleri ve kooperatiflerin güçlendirilmesi
6. Tarımsal ürünlerde müdahale alım ve stoklama mekanizmalarının hayvansal ürünlere de uygulanması
7. Kırmızı et ve süt ürünleri gibi temel hayvansal ürünler için düzenli arz-talep verilerinin toplanması ve yayımlanması
8. İthalat ve ihracat politikalarının üretim ve fiyat istikrarını gözeterek esnek şekilde yönetilmesi.
9. Yumurta üretimine yönelik teknolojik yatırımların teşvik edilmesi ve sektörde modern üretim altyapısının güçlendirilmesi
10. Dış ticareti sürdürebilmek için, “ülkesel hastalık varlığı” alanı yerine “bölgesel ari alan” belgelendirmeleri yapılarak dış ticaretin bu ari alanlardan yapılması için mevzuat değişikliği yapılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Hayvansal ürün piyasalarında fiyat istikrarı sağlamak için borsa sistemlerinin iyileştirilmesi ve organize toptan satış pazarlarının geliştirilmesi
2. Üretici ve tüketici fiyatları arasında şeffaflığı sağlamak amacıyla “fiyat izleme ve bilgilendirme platformları” kurulması
3. Bölgesel bazda piyasa dengeleme mekanizmalarının oluşturulması (örneğin bölgesel stok merkezleri, soğuk zincir altyapıları vb.)
4. Hayvansal ürünlerde fiyat oynaklığını azaltmak için ürün çeşitlendirme ve katma değerli ürün üretimi stratejilerinin desteklenmesi
5. Özellikle kırmızı et, süt ve yumurta gibi ürünlerde uzun vadeli alım garantili sözleşmeli üretim modellerinin teşvik edilmesi
6. İhracata dayalı üretimi artırarak iç piyasada arz-talep dengesini koruma hedefiyle ihracat destek programlarının yaygınlaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Türkiye'nin hayvansal ürün piyasalarında fiyat istikrarını koruyan, dünya ile entegre bir piyasa sistemi oluşturması
2. Hayvansal ürünlerde fiyat istikrarı sağlamak için ulusal düzeyde "Piyasa Düzenleme Kurumu" benzeri bağımsız bir yapının oluşturulması
3. Fiyat istikrarı ve gıda güvenliği amacıyla uzun vadeli stratejik stok yönetim sistemlerinin kurulması ve optimize edilmesi
4. Dijital borsa ve blockchain tabanlı üretici-tüketici doğrudan satış sistemlerinin hayvansal ürün piyasalarında aktif hale getirilmesi
5. İklim değişikliği, salgın hastalıklar veya küresel krizlere karşı esnek ve hızlı müdahale edebilecek hayvansal ürün arz güvenliği planlarının hazırlanması

HEDEF 8- Hayvan hareketlerinin etkin şekilde kontrol altına alınması ve ulusal eradikasyon programları aracılığıyla hayvan hastalıklarıyla mücadele kapasitesinin güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Hayvan hareketlerini kayıt altına almak için dijital takip sistemlerinin (çip, GPS vb.) yaygınlaştırılması
2. İl içi ve iller arası hayvan sevklerinde dijital veteriner sağlık raporu uygulamasının zorunlu hale getirilmesi
3. Şap, brusella, tüberküloz gibi yaygın hastalıklar için bölgesel eradikasyon programlarının etkin şekilde yaygınlaştırılması
4. Kaçak hayvan hareketlerini önlemek için sınır bölgelerinde denetimlerin artırılması ve kontrol noktalarının modernize edilmesi ve sayısının artırılması
5. Hayvan pazarlarında biyogüvenlik önlemlerinin zorunlu hale getirilmesi ve düzenli denetim mekanizmalarının kurulması
6. Üreticilere yönelik hayvan sağlığı ve hastalık kontrolü konularında eğitim programlarının yaygınlaştırılması
7. Hastalık ihbarı ve teşhisinde hızlı müdahale ekiplerinin (mobil veteriner ekipleri) kurulması
8. Ulusal Hayvan Hastalıkları Veri Bankası'nın oluşturularak saha verilerinin merkezi olarak toplanması ve analiz edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Şap, brusella, tüberküloz ve diğer zoonotik hastalıklar için ülke genelinde bölgesel hastalıktan arılık statülerinin oluşturulması
2. Hayvan sevklerinde bölgesel sağlık statülerine dayalı sevk izin sisteminin uygulanması (arı alanlardan ari alana sevk modeli)
3. Veteriner sağlık personelinin sayısının artırılması ve saha hizmetlerinin güçlendirilmesi
4. Yerel üretici örgütleri ve kooperatifler ile iş birliği içinde hastalık izleme ve bildirim ağlarının oluşturulması
5. İl/ilçe müdürlükleri ve sınır kapıları için hayvan sağlığına özel dijital veri paylaşım sistemlerinin kurulması

6. Eradikasyon programlarına entegre şekilde biyogüvenlik protokollerinin sahada uygulanabilirliğinin artırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Şap, brusella, tüberküloz ve diğer zoonotik hastalıklar için ülke genelinde bölgesel hastalıktan arılık statülerinin oluşturulması
2. Hayvan sevklerinde bölgesel sağlık statülerine dayalı sevk izin sisteminin uygulanması (arı alanlardan ari alana sevk modeli)
3. Veteriner sağlık personelinin sayısının artırılması ve saha hizmetlerinin güçlendirilmesi
4. Yerel üretici örgütleri ve kooperatifler ile iş birliği içinde hastalık izleme ve bildirim ağlarının oluşturulması
5. İl/ilçe müdürlükleri ve sınır kapıları için hayvan sağlığına özel dijital veri paylaşım sistemlerinin kurulması
6. Eradikasyon programlarına entegre şekilde biyogüvenlik protokollerinin sahada uygulanabilirliğinin artırılması

HEDEF 9- Hayvancılık işletmelerinin sınıflandırılması ve akreditasyon sisteminin kurulması sürecinin hızlandırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Küçük, orta ve büyük ölçekli hayvancılık işletmelerinin, net ve objektif kriterler çerçevesinde sınıflandırılarak kayıt altına alınması
2. Mevcut işletmelerin bakım, besleme, sürü yönetimi ve üretim kriterlerine göre tipolojisinin oluşturulması
3. Hayvancılık işletmeleri için asgari hayvan refahı, biyogüvenlik ve çevre koruma standartlarının belirlenmesi ve uygulanması
4. Sınıflandırmaya dayalı destekleme modellerinin pilot uygulamalarla başlatılması
5. Sürü yönetimi, verimlilik, çevre koruma ve hayvan refahı gibi kriterler temel alınarak akreditasyon standartlarının, sektör paydaşlarıyla iş birliği içinde belirlenmesi
6. Çiftçi ve yetiştirici örgütlerine akreditasyon sistemi hakkında yaygın bilgilendirme ve eğitim faaliyetlerinin başlatılması
7. Tarımsal veri tabanlarında işletmelere yönelik sınıflandırma ve akreditasyon modüllerinin geliştirilmesi
8. Kırsalda yaşamı cazip hale getirmek amacıyla; sosyal, ekonomik ve altyapısal desteklerin artırılması için Maliye ve Ticaret Bakanlıkları başta olmak üzere ilgili tüm kurumlarla koordineli politikaların geliştirilmesi
9. Büyükşehir belediyelerinde mahalle statüsü kazanmış köylerde hayvancılığı kısıtlayan yasal düzenlemelerin kaldırılması ve mevzuatın sürdürülebilir üretimi destekleyecek şekilde güncellenmesi
10. Aile işletmelerinde genç nüfusun tarım ve hayvancılıkta kalmasını teşvik etmek amacıyla evlilik, askerlik ve eğitim gibi alanlarda sosyal destek programlarının uygulanması
11. Yerel hayvancılık kültürünü yaşatmak ve tanıtmak amacıyla, yöresel üretim değerlerini öne çıkaran ürün tanıtım etkinliklerinin desteklenmesi

12. Kayıtların çapraz kontrolü için TARSİM ile iş birliği yapılarak sigorta sisteminin yaygınlaştırılması
13. Çobanlık ve hayvan bakıcılığı meslek standartlarının tanımlanarak mesleki eğitim sistemine entegre edilmesi ve bu mesleklerin doğasına uygun esnek çalışma koşullarını düzenlemek amacıyla Tarım İş Kanunu'nun hayata geçirilmesi
14. Ülke içindeki hayvanların üreme durumlarını da gösteren sürü projeksiyonlarını görünür kılan üretim materyali hayvanların ülkesel takibi sistemini oluşturma

Orta Vade Stratejiler

1. Hayvan kayıt sistemlerini modernize ederek yapay zekâ ve ileri teknolojilerle veri doğruluğunu artırmak
2. İşletmelere gönüllü akreditasyon başvurusu hakkı tanıyarak, teşvik mekanizmaları ile süreci cazip hale getirmek
3. Akredite işletmelere finansmana erişimde, ihracat izinlerinde ve destek programlarında öncelik sağlanması
4. Hayvancılık destekleme sistemlerini; ekonomik, çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik ilkelerine göre yeniden yapılandırmak
5. Ortak sürülerde görev yapan çobanlara ve aile işletmelerinde çalışan kadın üreticilere sosyal güvenlik sağlamak
6. Bölge ve ürün bazlı işletme akreditasyon sertifikalarının (örneğin "süt kalite sertifikası", "arı işletmesi biyogüvenlik sertifikası") yaygınlaştırılması
7. Üretici örgütlerinin akreditasyon süreçlerinde danışmanlık ve rehberlik rolleri üstlenmesi için kapasite geliştirme çalışmaları yapılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Akredite işletmeler için özel destekleme modelleri oluşturmak ve bu işletmelerde risk ve kalite yönetim sistemlerini uygulamaya koymak
2. Tüm hayvancılık işletmelerinin belirlenmiş standartlara uygun olarak sınıflandırıldığı ve akredite edildiği ulusal bir sistemin tam işleyişinin sağlanması
3. Akreditasyon sisteminin uluslararası kalite ve sürdürülebilirlik standartları (ISO 22000, GlobalG.A.P. gibi) ile entegre edilmesi
4. Akredite hayvancılık işletmelerinin ülke genelinde sayısının artırılması ve bu işletmelerin küresel pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi
5. Hayvansal üretimde verimlilik, gıda güvenliği, çevre koruma ve hayvan refahı standartlarına dayalı uzun vadeli izleme ve performans değerlendirme sisteminin kurulması
6. İşletme sınıflandırması ve akreditasyon süreçlerini sürekli güncelleyecek bağımsız bir "Hayvancılık Akreditasyon Ajansı"nın kurulması
7. Sınıflandırılmış ve akredite işletmelere yönelik özel sigorta, kredi, yatırım teşvikleri ve ihracat kolaylıkları sağlanması

HEDEF 10- Su, mera, yem kapasitesi dikkate alınarak bölgesel bazda hayvansal üretim planlamalarını geliştirmek, planlı ve sözleşmeli üretim sistemlerini yaygınlaştırmak

Kısa Vade Stratejiler

1. Hayvansal üretimde su kaynakları, mera varlığı ve kaba yem üretim kapasitesi dikkate alınarak mevcut durum analizlerinin yapılması
2. Bölgesel üretim potansiyel haritalarının hazırlanması ve üretici örgütleriyle paylaşılması
3. Su kısıtı ve mera kapasitesine göre uygun hayvancılık türleri ve modellerinin belirlenmesi
4. Planlı ve sözleşmeli üretim hakkında üreticilerin bilgilendirilmesi, eğitim programlarının başlatılması
5. Sözleşmeli üretim sisteminin hukuki altyapısının güçlendirilmesi; üretici-işleyici-alıcı zincirinde güvence sağlayacak standart sözleşme şablonları hazırlanması
6. İlk pilot bölgesel üretim planlamalarının ve sözleşmeli üretim projelerinin uygulanmaya başlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Su ve mera kaynaklarına dayalı bölgesel hayvansal üretim planlarının ülke genelinde yaygınlaştırılması
2. Sözleşmeli üretim sisteminin tüm büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı üretim alanlarına entegre edilmesi
3. Sözleşmeli üretime katılan üreticilere özel teşvik paketleri (destekleme önceliği, finansmana kolay erişim vb.) sağlanması
4. Sözleşmeli üretim süreçlerinde standardizasyon ve kalite kontrol mekanizmalarının kurulması
5. Üretici ve alıcı kuruluşlar arasında ihtilafların çözümü için alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmalarının (tahkim, arabuluculuk gibi) geliştirilmesi
6. Bölgesel üretim planlarının güncellenebilir, veri tabanlı ve dijital izlenebilirlik altyapılarıyla desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Hayvansal üretimin tüm ülke sathında su, mera ve yem kapasitesine entegre biçimde optimize edildiği, kaynak etkin ve sürdürülebilir üretim sistemlerinin oluşturulması
2. Planlı ve sözleşmeli üretimin sektör genelinde ana üretim modeli haline gelmesi
3. Sözleşmeli üretimin uluslararası ticaret zincirlerine entegre edilmesi ve ihraç pazarlarına yönelik planlı üretim organizasyonlarının kurulması
4. Üretim planlaması ve sözleşmeli üretim performansını izleyen ulusal bir izleme-değerlendirme sisteminin kurulması
5. Tarım sigortaları ve finans kuruluşları ile işbirliği yaparak, sözleşmeli üreticilere düşük faizli kredi ve risk yönetimi desteği sağlanması
6. Bölgesel üretim planlarına göre altyapı (barınak, yem depolama, lojistik vb.) yatırımlarının desteklenmesi ve yönlendirilmesi

HEDEF 11- Verimlilik ve kalite odaklı destekleme sistemlerini geliştirmek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Hayvansal üretimde mevcut destekleme sisteminin analiz edilerek performans ve kalite kriterlerine dayalı destek modeline geçiş çalışmalarının başlatılması
2. Hayvan başı destekler yerine, ürün verimi (süt, et, döl verimi) ve kaliteye (hijyen, gıda güvenliği standartları) dayalı destek kriterlerinin belirlenmesi
3. Pilot uygulamalarla verimlilik ve kalite odaklı destek modelinin küçük ve orta ölçekli işletmelerde test edilmesi
4. Verim ve kalite verilerinin izlenmesi için dijital veri toplama sistemlerinin (mobil uygulamalar, e-kayıtlar vb.) devreye alınması
5. Üreticilere verimlilik artışı ve ürün kalitesi iyileştirmesi için eğitim ve danışmanlık hizmetleri sunulması

Orta Vade Stratejiler

1. Verim ve kalite odaklı destekleme sisteminin tüm büyükbaş, küçükbaş ve kanatlı hayvancılık sektörlerine yaygınlaştırılması
2. Performans değerlendirmelerinde sürü sağlığı, döl verimi, yem değerlendirme etkinliği gibi kriterlerin kullanılması
3. Ürün kalitesi (et-süt kalitesi, hijyen standartları vb.) yüksek olan üreticilere ilave destekler sağlanması
4. Kalite belgeli üreticilere ulusal sertifikasyon ve pazarlama avantajı kazandıracak destek mekanizmalarının oluşturulması
5. Sektörel veri bankası kurularak verim ve kalite performanslarının şeffaf şekilde izlenmesi ve analiz edilmesi
6. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin kalite standardı sertifikaları (ISO, GlobalGAP vb.) alabilmeleri için özel teşvik programları hazırlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Hayvancılık sektöründe verimlilik ve kalite odaklı destekleme sisteminin ana destekleme modeli haline getirilmesi
2. İhracat odaklı üretimde, verimlilik ve kaliteyi önceleyen üreticilere öncelikli destek sağlanması
3. Dijital çiftlik yönetimi ve yapay zeka destekli verimlilik izleme sistemlerinin destekleme sistemine entegre edilmesi
4. Verimlilik ve kalite performansına göre kademeli destekleme sistemi oluşturularak, düşük performanslı işletmelerin iyileştirme yapmaya teşvik edilmesi
5. Sürdürülebilir, kaliteli ve izlenebilir üretimi ödüllendiren bir hayvansal üretim ekosistemi oluşturulması

HEDEF 12- Küçükbaş hayvancılığın üretimdeki payının artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Küçükbaş hayvancılığa yönelik desteklemelerin artırılması ve mevcut teşviklerin küçükbaş odaklı revize edilmesi

2. Mera ve otlatma alanlarının küçükbaş hayvancılık için tahsisine öncelik verilmesi ve bu alanların etkin kullanımının sağlanması
3. Küçükbaş hayvancılık yapan işletmelere özel yem bitkisi üretimi desteklerinin genişletilmesi
4. Koyun ve keçi yetiştiriciliğine yönelik üretici eğitim programlarının artırılması ve sürü yönetimi konusunda saha çalışmaları yapılması
5. Çobanlık ve keçi yetiştiriciliği meslek standartlarının yaygınlaştırılması ve gençlerin küçükbaş sektörüne katılımı için özel teşvikler oluşturulması
6. Küçükbaş hayvancılıkta hastalık kontrol programlarının (brucella, şap vb.) yaygınlaştırılması ve aşılamaların etkin yürütülmesi
7. Bölgesel üretim planlamasında küçükbaş hayvancılık potansiyeli yüksek bölgelerin belirlenerek önceliklendirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Küçükbaş hayvancılığa dayalı sözleşmeli üretim modellerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması
2. Küçükbaş et ve süt ürünleri için özel pazarlar, kooperatifler ve markalaşma projelerinin teşvik edilmesi
3. Yerli koyun ve keçi ırklarının verimliliğini artırmaya yönelik ıslah programlarının genişletilmesi ve desteklenmesi
4. Modern sürü yönetim teknikleri ve dijital hayvan takip sistemlerinin küçükbaş işletmelerde kullanımının teşvik edilmesi
5. Koyun ve keçi eti üretiminde kalite ve hijyen standartlarının yükseltilmesi için altyapı yatırımlarının desteklenmesi (mezbahalar, soğuk zincir vb.)
6. Küçükbaş hayvancılıkta gelir getirici yan ürünlerin (yapağı, deri, keçi kılı vb.) değerlendirilmesi için yeni sanayi iş birlikleri kurulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Küçükbaş hayvancılığın kırmızı et ve süt üretimindeki payını %25 ve üzerine çıkarmayı hedefleyen ulusal programların uygulanması
2. Küçükbaş hayvancılıkta bölgesel markalaşmış ürünlerin ihracat pazarlarında rekabet edebilir hale getirilmesi
3. Küçükbaş hayvancılıkta karbon ayak izini azaltan üretim modellerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi
4. Sürdürülebilir mera yönetimi ile küçükbaş otlatmaya dayalı ekosistem uyumlu üretim sistemlerinin kurulması
5. Yüksek verimli yerli küçükbaş genotiplerinin yaygınlaştırılması ve uluslararası tescil süreçlerinin desteklenmesi
6. Türkiye'yi küçükbaş ürünlerinde bölgesel bir üretim ve ihracat üssü haline getirecek stratejik projelerin hayata geçirilmesi

HEDEF 13- Üretici eğitim programları ile sürdürülebilir üretim modellerinin tanıtılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Hayvansal üretimde sürdürülebilirlik ilkeleri (hayvan refahı, çevre dostu üretim, ekonomik verimlilik vb.) konusunda temel eğitim programları hazırlanması ve sahaya yaygınlaştırılması
2. Veteriner hekimler, ziraat mühendisleri, teknikerler ve üreticilere yönelik sürdürülebilir üretim temalı sertifikalı eğitim programları düzenlenmesi
3. Sahada çalışan üreticilere yönelik mobil eğitim ekipleri oluşturulması ve üretim bölgelerine yerinde eğitim hizmetlerinin sağlanması
4. Üniversiteler, tarım il/ilçe müdürlükleri ve üretici birlikleri iş birliğinde sürdürülebilir üretim teknikleri hakkında seminerler, çalıştaylar ve tarla günü etkinliklerinin düzenlenmesi
5. Hayvancılıkta su tasarrufu, yem verimliliği, atık yönetimi ve karbon ayak izi konularında bilgilendirici el kitapları ve dijital içeriklerin hazırlanması
6. Çiftçi bilgi sistemleri ve tarım bilgi platformlarına sürdürülebilir üretim modüllerinin entegre edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. İklim değişikliği, biyogüvenlik, hayvan sağlığı ve refahı, yenilenebilir enerji kullanımı gibi konuları içeren kapsamlı eğitim modülleri oluşturulması ve zorunlu hale getirilmesi
2. Sürdürülebilir üretim konusunda başarılı uygulamaları teşvik etmek amacıyla iyi uygulama örnekleri veri tabanı oluşturulması ve yaygınlaştırılması
3. Hayvansal üretim kooperatifleri ve birliklerine sürdürülebilir üretim teknikleri konusunda düzenli kapasite geliştirme eğitimlerinin verilmesi
4. Kadın üreticilere ve genç çiftçilere özel sürdürülebilir tarım ve hayvancılık eğitim programlarının başlatılması
5. Eğitim içeriklerinin dijital ortamlarda erişilebilir hale getirilmesi ve online eğitim sistemlerinin kurulması
6. Hayvancılık eğitim müfredatlarının sürdürülebilir üretim modellerini kapsayacak şekilde güncellenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Üreticilerin sürdürülebilir üretim modeli uygulama oranlarının yıllık bazda artırılması ve izlenmesi için bir ulusal performans izleme sistemi kurulması
2. Sürdürülebilir üretim uygulamalarında başarılı üreticilere yönelik ödüllendirme ve teşvik programlarının oluşturulması
3. Kırsal kalkınma projelerinde sürdürülebilir üretim eğitimlerini zorunlu şart haline getirilmesi
4. Uluslararası iyi uygulamaların Türkiye'ye uyarlanması ve üretici eğitim programlarına entegre edilmesi
5. Sürdürülebilir hayvancılıkta Türkiye'yi bölgesel bir eğitim ve danışmanlık merkezi haline getirecek projelerin başlatılması
6. Hayvancılık sektöründe sertifikalı sürdürülebilir üretici ağı oluşturularak, ürünlerin iç ve dış pazarda rekabet gücünün artırılması

HEDEF 14- Hayvansal üretimde AR-GE faaliyetlerinin ve yenilikçi üretim yaklaşımların yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Güdümlü, multidisipliner ve yaygın etkili Ar-Ge projelerini desteklemek
2. Üniversiteler, özel sektör ve kamu iş birliğiyle inovasyon odaklı girişimleri teşvik etmek
3. Biyoteknoloji, yapay zeka, genetik ıslah, yem teknolojileri, hayvan sağlığı ve refahı gibi öncelikli alanlarda küçük ölçekli pilot projelerin desteklenmesi
4. Üretim süreçlerinde inovatif tekniklerin (biyogüvenlik sistemleri, dijital sürü yönetimi, atık dönüşüm sistemleri vb.) uygulanmasını sağlayacak teknoloji demonstrasyon merkezlerinin kurulması
5. Üniversitelerde, araştırma enstitülerinde ve teknoparklarda hayvansal üretime yönelik yenilikçi projelere yönelik kuluçka programları başlatılması
6. Genç araştırmacılara ve girişimcilere yönelik Ar-Ge odaklı hayvancılık yarışmaları ve proje destek programları düzenlenmesi
7. Hayvancılıkta verimliliği artıran dijital teknolojilerin saha uygulamalarının teşvik edilmesi (IoT tabanlı izleme sistemleri, sensör teknolojileri vb.)

Orta Vade Stratejiler

1. Hayvansal üretimde Ar-Ge altyapısının güçlendirilmesi için bölgesel Ar-Ge ve İnovasyon Merkezleri kurulması
2. İleri yem teknolojileri (probiyotikler, prebiyotikler, enzim destekleri vb.) ve sürdürülebilir hayvan besleme modelleri üzerine kapsamlı araştırmalar yapılması
3. Küçükbaş, büyükbaş, kanatlı, arıcılık ve ipekböcekçiliği gibi alt sektörlerde inovatif üretim modelleri geliştirilmesi ve saha yaygınlaştırmasının sağlanması
4. Hayvansal üretimde alternatif protein kaynakları (insect meal, alg vb.) kullanımı üzerine Ar-Ge çalışmaları başlatılması
5. Kırsalda dijital tarım teknolojilerinin yaygınlaştırılması için üreticilere yönelik teknoloji uyum programlarının oluşturulması
6. Ar-Ge projelerinin sonuçlarının üreticilere aktarılması için bilgi transfer mekanizmalarının (çiftçi günü etkinlikleri, dijital platformlar, saha eğitimleri) kurulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Hayvansal üretimde yapay zeka, makine öğrenmesi ve büyük veri analitiği kullanımının yaygınlaştırılmasıyla verimlilik ve hayvan sağlığında devrim yaratacak sistemlerin geliştirilmesi
2. Genomik seleksiyon, gen düzenleme (CRISPR-Cas9 gibi) gibi ileri biyoteknolojik uygulamaların saha düzeyinde kullanımını artırmak
3. Karbonsuz veya düşük karbon ayak izine sahip hayvansal üretim modelleri için AR-GE ve sahaya adaptasyon projeleri yürütülmesi
4. Ülke genelinde sürdürülebilir hayvancılık odaklı Ar-Ge kümelenmelerinin (clustering) oluşturulması ve bu kümelerin uluslararası iş birliği ağlarına entegre edilmesi
5. Hayvancılık sektöründe teknolojik girişimlerin desteklenmesi için yatırım fonları oluşturulması ve start-up ekosisteminin geliştirilmesi

6. Dünyada hayvansal üretimde öncü teknolojilerde söz sahibi olmak amacıyla uluslararası Ar-Ge konsorsiyumlarına aktif katılım sağlanması

HEDEF 15- Hayvancılıkta gençlere, kadınlara ve özellikle sektörel mesleki eğitime sahip bireylere yönelik desteklerin artırılması ve istihdamlarının teşvik edilmesi.

Kısa Vade Stratejiler

1. Hayvancılık sektörüne özgü mesleki eğitim ve sertifikasyon programlarının (veteriner hekim, ziraat mühendisi, gıda mühendisi, sürü yönetimi uzmanlığı, sağım teknikerliği, çobanlık, hayvan bakıcılığı, vb.) oluşturulması ve yaygınlaştırılması
2. Veteriner hekim, ziraat mühendisi, gıda mühendisi, kadın girişimcilere ve genç üreticilere yönelik destek programlarının artırılması
3. Sektörde çalışmak isteyen gençler için staj, mentorluk ve işbaşı eğitim projelerinin başlatılması
4. Veteriner hekim, ziraat mühendisi, gıda mühendisi, kadınların ve gençlerin kırsalda tarım ve hayvancılık sektörüne katılımını teşvik edecek özel çağrı programlarının geliştirilmesi
5. Veteriner hekim, ziraat mühendisi, gıda mühendisi, kadın ve genç girişimciler için kooperatifleşme ve örgütlenme desteklerinin sağlanması
6. Kadın ve gençlerin üretim zincirinde aktif rol almaları için pazarlama, dijitalleşme, finansal okuryazarlık eğitimlerinin verilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Hayvancılıkta veteriner hekim, ziraat mühendisi, gıda mühendisi, gençlerin ve kadınların liderliğinde model çiftliklerin oluşturulması ve bu çiftliklerin iyi uygulama örnekleri olarak desteklenmesi
2. Tarım ve hayvancılık liseleri, meslek yüksekokulları ve veteriner fakülteleri ile iş birliği yaparak sektöre kalifiye işgücü kazandıracak özel eğitim müfredatlarının hazırlanması
3. Veteriner hekim, ziraat mühendisi, gıda mühendisi, genç ve kadın üreticiler için sürdürülebilir üretim modelleri konusunda Ar-Ge projelerine katılımın teşvik edilmesi
4. Hayvancılıkta kadın emeğinin görünürlüğünü artıracak ulusal kampanyaların ve başarı hikayelerinin kamuoyuyla paylaşılması
5. Mesleki yeterlilik belgesi almış bireylerin istihdamına yönelik destek primleri veya teşvik sistemlerinin uygulanması
6. Kadın ve genç üreticilerin ürünlerini markalaştırma, kooperatifleşme ve e-ticaret altyapıları kurlmalarına destek olunması

Uzun Vade Stratejiler

1. Hayvancılık sektöründe çalışan veteriner hekim, ziraat mühendisi, gıda mühendisi, kadınlar ve gençlerin ulusal ve uluslararası düzeyde temsilini artıracak platformlar oluşturulması
2. Sürdürülebilir hayvancılık projelerinde veteriner hekim, ziraat mühendisi, gıda mühendisi, kadın ve genç girişimcilerin liderliğini desteklemek için uluslararası finans ve yatırım ağlarına erişimlerinin sağlanması
3. Kadınlara ve gençlere özgü, hayvan refahı, çevre dostu üretim, dijital tarım teknolojileri gibi yeni nesil üretim alanlarında uzmanlık programlarının kurulması
4. Kırsal kalkınma planlarında veteriner hekim, ziraat mühendisi, gıda mühendisi, kadın ve genç istihdamına yönelik özel eylem planları geliştirilmesi ve uygulanması

5. Hayvancılıkta nitelikli işgücü oluşturmak için sürekli eğitim ve gelişim merkezlerinin yaygınlaştırılması
6. Kadın ve genç üreticilerin oluşturduğu kooperatif ve girişimlerin ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet gücünün artırılması için marka ve ihracat desteklerinin sağlanması

HEDEF 16- Irk tescili ve damızlık sertifikasyon sistemlerinin güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Irk tescil süreçlerini hızlandırmak için mevcut mevzuatın güncellenmesi ve basitleştirilmesi
2. Irk tanımlama kriterlerinin netleştirilmesi ve yetiştirici birlikleriyle paylaşılması
3. Damızlık sertifikasyonunda görevli teknik personelin eğitimi ve yetkilendirilmesi
4. Sahada kullanılan mevcut kulak küpesi, mikroçip gibi tanımlama sistemlerinin kalite ve doğruluk oranlarının artırılması
5. Damızlık sertifikası olmayan hayvanların ticaretinin sınırlandırılmasına yönelik yasal düzenlemelerin hazırlanması
6. Yerel ve az tanımlanmış ırklar için saha taramaları ve ön inceleme çalışmalarının başlatılması

Orta Vade Stratejiler

1. Tescil edilen ırklara özgü damızlık üretim protokollerinin oluşturulması ve sahada uygulanması
2. Ulusal Irk Tescil Veri Tabanı'nın kurulması ve sertifikasyon süreciyle entegre edilmesi
3. Yerli ırklarda fenotipik ve genotipik veri destekli sertifikasyon sisteminin geliştirilmesi
4. Tescilli ırklar ve damızlık üreticilerine yönelik özel destek programlarının başlatılması
5. Damızlık sertifikasına sahip hayvanların izlenebilirliğini sağlayacak kimliklendirme teknolojilerinin (mikroçip, QR kod) yaygınlaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tüm damızlık materyallerde kalite, performans ve sağlık kayıtlarının dijital sistemlerle izlenmesini zorunlu hale getirmek
2. Tescilli yerli ırkların korunması ve geliştirilmesi amacıyla özel destek ve teşvik sistemlerinin kalıcı olarak kurulması
3. Türkiye'yi bölgesel bir damızlık hayvan ve genetik kaynak tescil merkezi haline getirecek uluslararası sertifikasyon ve akreditasyon yapılarının oluşturulması
4. Genomik seleksiyon ve genetik profil analizleri temelinde ırk tescil ve damızlık sertifikasyon sistemlerinin ileri düzeye taşınması
5. Yerli ırklar için uluslararası markalaşma çalışmaları yapılarak ihracata yönelik stratejik ırk ve damızlık projelerinin geliştirilmesi
6. Irk tescili ve damızlık sertifikasyonu süreçlerinin şeffaf, izlenebilir ve uluslararası standartlarda yürütüldüğü bir model sistem kurulması

HEDEF 17- Genetik ıslah programlarının yaygınlaştırılması ve desteklerin artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Genetik ıslah programlarının mevcut durum analizlerinin yapılması ve eksikliklerin belirlenmesi
2. Islah programlarına katılımı artırmak amacıyla yetiştiricilere yönelik eğitim ve bilgilendirme kampanyalarının başlatılması
3. Yerli damızlık hatlara yönelik ıslah çalışmaları hızlandırılmalı, kamu-özel işbirlikleri güçlendirilmeli, özel sektörle işbirliği veya ortaklıkları sağlayacak modeller oluşturulmalı
4. Entegre işletmelerin ithal damızlıklara bağımlılığı azaltılmalı, yerli hibrit hatların kullanımı teşvik edilmeli
5. Serbest gezen ve organik piliç eti üreticileri için yavaş gelişen hatların ıslahı ve üretimi teşvik edilmeli
6. Suni tohumlama, embriyo transferi gibi biyoteknolojik üreme tekniklerinin kullanımını yaygınlaştırmak için altyapı desteklerinin sağlanması
7. Performans kayıtlarının (süt verimi, et verimi, döl verimi gibi) doğru ve eksiksiz tutulması için destek ve kontrol mekanizmalarının oluşturulması
8. Yüksek verimli damızlıkların üretimi ve dağıtımı için kamu-özel sektör işbirliği projeleri başlatılması
9. Yerel ve bölgesel ıslah hedeflerine uygun pilot projelerin geliştirilmesi
10. Siyah Alaca ve Simental gibi verimli ırklarda yapılan genetik ıslah çalışmalarını ülkemiz üretim ekosistemlerine uygun şekilde sürdürme
11. Etçi ırklara yönelik Ar-Ge faaliyetlerini artırarak ülke koşullarına uyumlu olabilecek ırkların kullanım koşullarını belirleme
12. Hayvanlarda performans tanımlamalarına yönelik olarak ultrasonografi gibi görüntüleme teknolojilerinin saha kullanımının yaygınlaştırılması
13. Damızlık yetiştirici birliklerinin ırk temalı olarak kurumsal yapılanmaları ya da ırk odaklı ıslah programlarına ilişkin kurumsal sorumluluk üstlenmelerinin sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Tüm hayvan türlerinde (sığır, koyun, keçi, at vb.) ulusal düzeyde kapsamlı ıslah programlarının oluşturulması ve bölgesel ihtiyaçlara göre uyarlanması
2. Islah programlarının performans kriterlerine (et, süt, döl verimi, hastalıklara direnç) dayalı olarak yeniden yapılandırılması
3. Halk elinde ıslah projelerinin kapsamının genişletilmesi ve destek miktarlarının artırılması
4. Genetik materyal bankalarının (sperm, embriyo, DNA bankaları) kurulması ve yaygınlaştırılması
5. Genetik ıslah programlarına katılan üreticilere özel teşvikler (destekleme ödemeleri, eğitim bursları, teknolojik ekipman hibeleri) sağlanması
6. Genomik seleksiyon projeleri başlatılarak genetik ilerlemenin hızlandırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Türkiye'nin kendi yüksek verimli ve çevre koşullarına dayanıklı yerli hayvan genotiplerini oluşturmaları ve dünya pazarına sunması
2. Bölgesel ve uluslararası işbirlikleriyle genetik ıslah konusunda bilgi ve teknoloji transferinin artırılması
3. Geliştirilen ıslah programlarının ihracat potansiyelini artıracak şekilde uluslararası akreditasyonlarının sağlanması
4. Genetik çeşitliliği koruyarak, hem yüksek verimli hem de çevresel stres faktörlerine dayanıklı yeni ırkların geliştirilmesi
5. Tüm üretim bölgelerinde genetik ıslah programlarının sürdürülebilir şekilde yürütülmesi için sürekli izleme, değerlendirme ve güncelleme mekanizmalarının kurulması
6. İleri biyoteknoloji yöntemleri (CRISPR, genom düzenleme, klonlama vb.) kullanılarak, hastalıklara dirençli ve verimli hayvan hatlarının geliştirilmesi

HEDEF 18- Ar-Ge çalışmaları kapsamında etçi tiplerin geliştirilmesi ve denetimli kullanma melezlemesi programlarının yapılandırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Etçi ırklara yönelik mevcut üretim ekosisteminin analiz edilmesi ve ihtiyaç duyulan bölgelerin belirlenmesi
2. Kullanma melezlemesi programları için pilot bölgeler oluşturulması ve örnek uygulamaların başlatılması
3. Etçi ırklar ve kullanım amaçlı melez genotipler üzerine Ar-Ge projeleri geliştirilmesi ve desteklenmesi
4. Melezleme programlarına yönelik eğitim seminerleri ve yetiştirici bilgilendirme toplantıları düzenlenmesi
5. Et üretimi verimliliği yüksek melez hatlar için saha çalışmaları ve performans testleri yapılması.
6. Etçi damızlık temini için uygun bölgelerde damızlık üretim merkezlerinin kurulmasına başlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Etçi ve kombine verimli ırklarla yapılan kullanma melezlemesi programlarının yaygınlaştırılması ve sistematik hale getirilmesi
2. Et verimi ve karkas kalitesini artıracak yerli-etçi melez hatların geliştirilmesi için kamu-özel sektör Ar-Ge işbirliklerinin desteklenmesi
3. Islah çalışmalarında modern teknolojilerin (genom analizleri, genetik seleksiyon, performans ölçümleri) aktif kullanılması
4. Melezleme programlarının etkisini takip edebilmek için ulusal çapta veri kayıt sistemleri kurulması ve sürü performans verilerinin düzenli toplanması
5. Etçi ırkların ülke üretim ekosistemine uyum sağlama süreçlerinin bilimsel olarak izlenmesi ve yönlendirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Türkiye koşullarına tamamen uyumlu, yüksek et verimine sahip yerli-etçi genotiplerin geliştirilmesi ve tescil edilmesi
2. Kullanma melezlemesi yöntemlerinin hayvancılık politikalarının ayrılmaz bir parçası haline getirilmesi ve bölgesel üretim planlamalarına entegrasyonu
3. Uluslararası rekabet gücüne sahip etçi sığır tiplerinin yetiştirilmesi ve bu hatlardan elde edilen et ürünlerinin ihracatının artırılması
4. Geliştirilen melez hatların damızlık üretimi ve dağıtımı için özel destek ve teşvik mekanizmalarının oluşturulması
5. Geliştirilen etçi hatların verim, refah ve çevre dostu üretim kriterlerine uygun şekilde izlenmesi ve sürekli güncellenmesi
6. Et üretimi ve hayvan sağlığına yönelik ileri düzey biyoteknoloji uygulamalarının (genom düzenleme, embriyo teknolojileri) etçi tiplerin ıslahında etkin şekilde kullanılması

HEDEF 19- Suni tohumlama ve embriyo transferi uygulamalarının artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Suni tohumlama ve embriyo transferi uygulamalarına yönelik yetiştirici farkındalığını artıracak eğitim ve bilgilendirme kampanyalarının başlatılması
2. Suni tohumlama ve embriyo transferi hizmeti sunan veteriner hekimlerin ve teknikerlerin sayısının artırılması için teşvik programlarının oluşturulması
3. Kırsal bölgelerde hizmetlerin erişilebilirliğini artırmak için mobil tohumlama ve embriyo transfer ekiplerinin kurulması
4. Ülke genelinde kullanılan suni tohumlama materyalinin (boğa sperması, embriyo) kalite standartlarının yükseltilmesi ve denetlenmesi
5. Yerli damızlık üretim merkezlerinde genetik olarak üstün boğalardan elde edilen sperm bankalarının oluşturulmasına başlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Suni tohumlama ve embriyo transferi uygulamalarına yönelik yetiştirici farkındalığını artıracak eğitim ve bilgilendirme kampanyalarının başlatılması
2. Suni tohumlama ve embriyo transferi hizmeti sunan veteriner hekimlerin ve teknikerlerin sayısının artırılması için teşvik programlarının oluşturulması
3. Kırsal bölgelerde hizmetlerin erişilebilirliğini artırmak için mobil tohumlama ve embriyo transfer ekiplerinin kurulması
4. Ülke genelinde kullanılan suni tohumlama materyalinin (boğa sperması, embriyo) kalite standartlarının yükseltilmesi ve denetlenmesi
5. Yerli damızlık üretim merkezlerinde genetik olarak üstün boğalardan elde edilen sperm bankalarının oluşturulmasına başlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Embriyo transferi ve suni tohumlama teknolojilerinin tüm hayvansal üretim sistemlerinde standart bir uygulama haline getirilmesi

2. Genetik ıslah programlarının merkezine suni tohumlama ve embriyo transferinin entegre edilmesi
3. İleri üreme biyoteknolojilerinin (klonlama, genetik manipülasyon vb.) hayvan ıslah süreçlerine güvenli ve etik ilkeler çerçevesinde adapte edilmesi
4. Yüksek genetik potansiyele sahip damızlıkların hızlı çoğaltılması amacıyla embriyo bankacılığı ve genetik kaynak merkezlerinin yaygınlaştırılması
5. Türkiye'nin embriyo üretimi ve ihracatı konusunda uluslararası bir merkez haline gelmesi için stratejik hedefler belirlenmesi ve uygulamaya konulması

HEDEF 20- Yerli hayvan ırklarının korunmasının ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Yerli hayvan ırklarının genetik envanterinin çıkarılması ve mevcut popülasyonların kayıt altına alınması
2. Koruma altındaki yerli ırklara yönelik “Halk Elinde Islah Projeleri”nin yaygınlaştırılması ve güçlendirilmesi
3. Yerli ırkların korunmasına yönelik üretici bilgilendirme ve farkındalık kampanyalarının düzenlenmesi
4. Yerli hayvan ırklarının adaptasyon ve üretim yetenekleri ile ilgili saha çalışmaları ve performans testlerinin desteklenmesi
5. Yerli ırklara yönelik özel destek programları ve teşvik mekanizmalarının oluşturulması (doğrudan destekler, prim sistemleri vb.)

Orta Vade Stratejiler

1. Yerli ırkların üretim sistemine entegre edilmesini sağlayacak sürdürülebilir kullanım modellerinin geliştirilmesi
2. Her ırk için fenotipik ve genotipik veri temelli ıslah planlarının oluşturulması
3. Yerli ırk et, süt, lif, iş gücü veya adaptasyon potansiyeline göre ürün odaklı değerlendirme sistemlerinin kurulması
4. Genetik materyalin korunması amacıyla yerel ırklar için bölgesel genetik kaynak merkezlerinin yaygınlaştırılması
5. Yerli ırklar için özel destekleme modellerinin iyileştirilmesi (damızlık desteği, pazarlama teşviki, sertifika vb.)

Uzun Vade Stratejiler

1. Yerli ırkların koruma ve kullanım programlarının ulusal tarım ve hayvancılık politikalarına tam entegrasyonu
2. İklim değişikliği ve ekosistem kayıplarına karşı yüksek adaptasyon yeteneğine sahip yerli ırkların stratejik rezerv ırklar olarak tanımlanması. yaygınlaştırılması
3. Yerli ırklara dayalı ürünlerin ulusal ve uluslararası pazarlarda yer bulmasını sağlayacak tanıtım ve ticaret politikalarının geliştirilmesi
4. Genetik kaynakların gelecek nesiller için korunması amacıyla “Ulusal Genetik Miras Programı” oluşturulması

5. Biyoteknolojik araçlar kullanılarak yerli ırkların verimlilik ve dayanıklılık özelliklerinin iyileştirilmesi ve korunması

HEDEF 21- Mera, orman, makilik, çalılık, fundalık ve anız gibi otlatma alanlarının, hayvan türlerine uygun şekilde etkin ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak ve bu alanların amaç dışı kullanımını önlemek

Kısa Vade Stratejiler

1. Hayvansal üretimde kullanılan alanların amaç dışı kullanımını önlemek için gerekli idari ve yasal önlemleri ivedi olarak almak
2. Mera vasfını korumak ve “mera vasfını kaybetmiş alan” kavramını kötüye kullanmayı engellemek
3. Otlatma alanlarını etkin kullanmak amacıyla uygun teknik uygulamaları hayata geçirmek
4. Yerleşik ve göçer hayvan yetiştiricilerinin otlatma alanlarındaki önceliklerini korumak ve bu hakları ihlal eden uygulamaları engellemek
5. Koyun ve keçi yetiştiriciliğini sürdürülebilir kılmak için mera planlamasını yapmak
6. Tarım ve Orman Bakanlığı ile diğer ilgili kurumlar arasında eşgüdüm sağlayarak mera yönetimini etkinleştirmek
7. Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerini İl Mera Komisyonlarında temsil etmek üzere Mera Kanunu’nda gerekli düzenlemeleri yapmak
8. Hayvan türlerine göre mera, makilik, fundalık ve çalılık alanların uygunluğunun haritalanması ve envanter çalışmalarının tamamlanması
9. Mera ve otlatma alanlarının amaç dışı kullanımını önlemek için sıkı denetimler yapılması ve mevcut mevzuatın uygulanmasının güçlendirilmesi
10. Otlatma alanlarında hayvanların temiz suya erişimini artırmak için altyapı yatırımlarının yapılması
11. Erken ve aşırı otlatmanın önüne geçmek için çiftçilere yönelik eğitim ve bilinçlendirme programlarının düzenlenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Mera ve çayırılık alanları korumak, kullanım planlamasını yapmak ve bu alanların otlatma kalitesini iyileştirmek
2. Tarım içi ve dışı faaliyetler nedeniyle tarım toprakları ile meralarda oluşan tahribatı önlemek için hedef ve eylem planları geliştirmek ve uygulamaya koymak
3. Karbon yutağı niteliğinde olan çalılık, fundalık ve makilik alanları keçi ve yerli sığırlar için yem kaynağı olarak korumak ve bu alanların sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla geliştirme faaliyetlerini yürütmek
4. Hayvan türlerine göre mera, makilik, fundalık ve çalılık alanların uygunluğunun haritalanması ve envanter çalışmalarının tamamlanması
5. Otlatma alanlarının koruma ve kullanım esaslarını belirleyen yönetim planlarının hazırlanması
6. Mera ve otlatma alanlarının amaç dışı kullanımını önlemek için sıkı denetimler yapılması ve mevcut mevzuatın uygulanmasının güçlendirilmesi
7. Erken ve aşırı otlatmanın önüne geçmek için çiftçilere yönelik eğitim ve bilinçlendirme programlarının düzenlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Bütüncül otlatma yönetimi yaklaşımı çerçevesinde hayvan türüne uygun sürdürülebilir otlatma sistemlerinin ülke genelinde yaygınlaştırılması
2. Otlatma alanlarının amaç dışı kullanımını engelleyecek şekilde yeni koruma ve kullanım kanunlarının çıkarılması ve uygulanması
3. İklim değişikliği etkilerine dayanıklı otlatma alanları oluşturmak için ekosistem restorasyon projelerinin hayata geçirilmesi
4. Yem bitkileri üretimi ile doğal otlatma alanlarının entegrasyonunu sağlayacak karma üretim modellerinin geliştirilmesi
5. Otlatma alanlarının sürdürülebilir yönetiminde yerel halk, üretici örgütleri ve kamu kurumları arasında etkin iş birliği mekanizmalarının kurulması

HEDEF 22- Kaba yem üretiminin artırılması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla kültür yem bitkileri (korunga, fiğ, sudan otu, sorgum vb.) üretimine yönelik teşviklerin artırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Hayvansal üretimde sürdürülebilir yem kaynaklarının kullanımı için kaliteli kaba yem üretiminin artırılmak, yem bitkileri ekim alanlarını genişletmek ve yem bitkileri üretimini teşvik etmek
2. Kuraklığa ve iklim değişikliğine dayanıklı, az su ve girdi gerektiren yem bitkilerini (örneğin sudan otu, fiğ, korunga vb.) tercih etmek, özellikle yerli çeşitlere öncelik vermek
3. Çok yıllık yem bitkileriyle toprağı korumak ve minimum toprak işleme yöntemleriyle karbon salınımını düşürmek
4. Balyalama sürecinde hayvan sağlığına zarar vermeyecek doğal lifli ipler (örneğin jüt veya kendir) kullanmak
5. Yem bitkileri tohumlarının yerli üretiminin teşvik edilmesi ve kaliteli tohum kullanımının yaygınlaştırılması
6. Bölgelerin iklim ve toprak yapısına uygun yem bitkisi türlerinin belirlenerek bölgesel üretim planlarının hazırlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Yem bitkisi üretiminde modern tarım tekniklerinin (damla sulama, minimum toprak işleme vb.) yaygınlaştırılması ve çiftçilere demonstrasyon projeleri sunulması
2. Kaba yem üretiminin artırılması için yem bitkileri ekim alanlarının havza bazlı planlamalarla artırılması
3. Yem bitkilerinin işlenmesi, depolanması ve balyalanmasına yönelik altyapı yatırımlarının teşvik edilmesi
4. Kuraklığa dayanıklı yem bitkilerinin geliştirilmesi amacıyla Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi
5. Yem üretiminde biyolojik çeşitliliği artırmak için çoklu yem karışımı üretiminin (korunga + fiğ + yulaf gibi) desteklenmesi
6. Su tasarrufunu artırmak için damla sulama sistemlerini yaygınlaştırmak
7. Monokültür yerine çeşitli yem karışımları ile biyolojik çeşitlilik artırılmak; atıkların yem olarak değerlendirilmesi için Ar-Ge çalışmalarını desteklenmek

8. Kaba ve karma yemlerde mikotoksin sorununu çözmek amacıyla izleme ve kontrol mekanizmalarını iyileştirmek

Uzun Vade Stratejiler

1. Kaba yem üretiminde bölgesel bazda uzmanlaşmış üretim havzalarının kurulması ve sürekli desteklenmesi
2. İklim değişikliğine dayanıklı yem bitkileri ıslah projelerinin tamamlanarak çiftçilere sunulması
3. Organik yem bitkileri üretimi için özel teşvik programlarının geliştirilmesi ve ihracat potansiyelinin artırılması
4. Çiftliklerin kaba yem ihtiyacının tamamen yerel üretimle karşılanmasını sağlayacak sürdürülebilir yem tedarik modellerinin oluşturulması
5. Yem bitkileri üretiminin karbon ayak izini azaltacak çevre dostu üretim tekniklerinin tüm ülke genelinde yaygınlaştırılması

HEDEF 23- Karma yem üretiminde ham madde dışı bağımlılığını azaltılma

Kısa Vade Stratejiler

1. Yem hammaddesi üretimine uygun bölgelerde mısır, soya fasulyesi, ayçiçeği küspesi, pamuk tohumu gibi stratejik bitkilerin üretim desteklerin artırılması
2. Yem sektörüne yönelik alternatif yerli protein ve enerji kaynakları (baklagiller, yağlı tohumlar, tahıllar) için Ar-Ge çalışmaları başlatılması
3. Yem hammaddesi üretiminde yerli çeşitlerin kullanımını teşvik etmek için üreticilere eğitim ve bilgilendirme programlarının düzenlenmesi
4. Karma yem sektöründe yerli üretim kullanımını teşvik edecek yeni destek ve teşvik modellerinin oluşturulması
5. İthal yem hammaddelerine yönelik vergi ve kota düzenlemeleri yapılarak, yerli üretim lehine rekabetçi ortam sağlanması
6. Alternatif protein kaynakları (örneğin böcek proteinleri) yem üretiminde kullanılmalı ve yasal mevzuat güncellenmeli
7. Yem katkı maddelerinin üretimi için teşvikler sağlanmalı
8. Yemlerin etkin denetimine ait programlar oluşturulmalı
9. GDO'lu yem hammadde ithalatı AB standartlarına uyumlu hâle getirilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. İklimle dayanıklı ve yem sektörüne uygun yeni yerli çeşitlerin geliştirilmesi ve sertifikalı tohum kullanımının yaygınlaştırılması
2. Tarım-sanayi entegrasyonu ile yem hammaddesi üretimini artırmak için çiftçi kooperatifleri, özel sektör ve kamu iş birliği projelerinin desteklenmesi
3. Kuraklığa dayanıklı, düşük girdi gerektiren yerli yem hammaddelerinin (sorgum, sudan otu, alternatif baklagiller) üretiminin artırılması
4. Yem hammaddesi üretiminin yoğun olduğu bölgelerde modern depolama ve işleme tesisleri kurulmasının teşvik edilmesi
5. Biyoteknolojik yöntemlerle geliştirilecek yeni yem bitkisi türlerinin kullanımının desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Ülke genelinde karma yem üretiminde yerli hammaddenin payını %80 ve üzerine çıkaracak stratejik planlamaların yapılması
2. Yerli hammaddelerden üretilen yemlerin kalitesini artırmak için kalite standartları ve sertifikasyon sistemlerinin geliştirilmesi
3. Yem sanayinde karbon ayak izini azaltacak yerli hammadde tedarik zincirlerinin kurulması
4. Dışa bağımlılığı tamamen minimize etmek amacıyla biyogübre, biyolojik mücadele gibi sürdürülebilir tarım uygulamalarının desteklenmesi
5. İhracat potansiyeli olan yerli yem hammaddelerinin (baklagiller, yağlı tohumlar vb.) üretimi ve pazarlanmasına yönelik uluslararası iş birliği projelerinin geliştirilmesi

HEDEF 24- Biyogüvenlik protokollerinin türler bazında geliştirilmesi ve uygulanmasının desteklenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Büyükbaş, küçükbaş, kanatlı, arı, ipekböceği gibi türler için spesifik biyogüvenlik kılavuzlarının hazırlanması ve yayımlanması
2. Türler özgü biyogüvenlik eğitim programlarının geliştirilmesi ve yetiştiricilere yaygın eğitimlerle aktarılması
3. Biyogüvenlik standartlarını sağlayan işletmelere özel destek ve teşvik mekanizmalarının oluşturulması
4. Hastalıktan arı işletme sayısını artırmak amacıyla biyogüvenlik sertifikalı işletmeleri desteklemek
5. Aşılama programlarını yaygınlaştırmak, yerli aşı üretimini teşvik etmek ve veteriner sağlık altyapısını güçlendirmek
6. Hayvan hareketlerini izlemek, bulaşıcı hastalıkların yayılımını önlemek için kayıt ve karantina sistemlerini geliştirmek
7. Bulaşıcı hastalık risklerini azaltmak için işletme içi hayvan hareketlerinin ve giriş-çıkışlarının kayıt altına alınmasının zorunlu hale getirilmesi
8. İl/ilçe düzeyinde biyogüvenlik protokollerinin uygulanmasını teşvik etmek amacıyla kamu ve özel sektör işbirliklerinin güçlendirilmesi
9. Atık ve ölü hayvan yönetimini etkinleştirmek, enfeksiyon risklerini en aza indirmek
10. Klinik ve subklinik hastalıkları, altyapı eksikliklerini ve besleme hatalarını azaltarak üretim kayıplarını önlemek
11. Yapay zekâ destekli teşhis ve izleme teknolojilerini kullanarak sürü sağlığını izlemek
12. Etlik piliç ve hindi kesiminde kullanılan kesimhanelerin güncel mevzuat ile devam etmesi sağlanarak ihracat ve iç tüketimde sistemin sürdürülmesi
13. Diğer kanatlı türleri (kaz, ördek, bıldırcın, beç tavuğu, sülün, keklik, devekuşu ve yumurtlama dönemini tamamlamış hayvanlar ile damızlık hayvanlar) için kapasite ve teçhizatı sınırlı küçük kesimhaneler için mevzuat hazırlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Türler bazında biyogüvenlik denetim sisteminin kurulması ve saha denetimlerinin düzenli olarak gerçekleştirilmesi
2. Yerli biyogüvenlik ekipmanlarının (dezenfeksiyon sistemleri, koruyucu kıyafetler, izolasyon ekipmanları vb.) üretiminin ve kullanımının teşvik edilmesi
3. Biyogüvenlik protokollerinin dijital kayıt ve izleme sistemleriyle entegre edilmesi (örneğin, çipli izleme sistemleri, mobil denetim uygulamaları vb.)
4. Tür bazında biyogüvenlik uygulamalarını iyileştiren Ar-Ge projelerinin desteklenmesi ve yeni teknolojilerin sahada uygulanmasının sağlanması
5. Örnek biyogüvenlik uygulamalarına sahip işletmelerin 'model işletme' olarak sertifikalandırılması ve yaygınlaştırılması
6. Uyum sağlayan işletmelere yönelik biyogüvenlik temelli destekleme modelleri geliştirmek

Uzun Vade Stratejiler

1. Hayvan türlerine özel biyogüvenlik standartlarının ulusal ve uluslararası sertifikasyon programlarına entegre edilmesi
2. İhracat odaklı hayvansal ürünler için biyogüvenlik sertifikasyonlarının zorunlu hale getirilmesi ve dış pazarlarda rekabet avantajı sağlanması
3. Türlere özgü biyogüvenlik altyapılarının geliştirilmesiyle ülke genelinde bulaşıcı hastalık risklerinin minimize edilmesi
4. İleri teknolojiler (yapay zeka destekli risk analizi, uzaktan izleme sistemleri vb.) kullanılarak biyogüvenlik protokollerinin sürekli güncellenmesi ve sahada uygulanması
5. Tür bazında biyogüvenlik kültürünün üreticiler ve tüketiciler nezdinde kalıcı olarak yerleşmesi için ulusal kampanyaların düzenlenmesi

HEDEF 25- Tek Sağlık Konsepti kapsamında koruyucu hekimlik faaliyetlerinin iyileştirilmesi ve güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Veteriner hekimler, insan hekimleri, çevre sağlığı uzmanları arasında Tek Sağlık (One Health) yaklaşımına yönelik iş birliği protokollerinin oluşturulması
2. Hayvansal hastalıkların insan sağlığı üzerindeki etkilerine yönelik eğitim ve farkındalık programlarının düzenlenmesi
3. Zoonotik hastalıkların (hayvandan insana bulaşan hastalıklar) erken teşhis ve önlenmesi için ulusal düzeyde koruyucu hekimlik stratejilerinin geliştirilmesi
4. Veteriner sağlık altyapısının güçlendirilmesi, koruyucu aşılama programlarının yaygınlaştırılması ve desteklenmesi
5. Biyogüvenlik, hijyen ve aşılama faaliyetleri kapsamında küçük ve orta ölçekli işletmelere özel teknik destek sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Veteriner hekimler, insan hekimleri, çevre sağlığı uzmanları arasında Tek Sağlık (One Health) yaklaşımına yönelik iş birliği protokollerinin oluşturulması

2. Hayvansal hastalıkların insan sağlığı üzerindeki etkilerine yönelik eğitim ve farkındalık programlarının düzenlenmesi
3. Zoonotik hastalıkların (hayvandan insana bulaşan hastalıklar) erken teşhis ve önlenmesi için ulusal düzeyde koruyucu hekimlik stratejilerinin geliştirilmesi
4. Veteriner sağlık altyapısının güçlendirilmesi, koruyucu aşılama programlarının yaygınlaştırılması ve desteklenmesi
5. Biyogüvenlik, hijyen ve aşılama faaliyetleri kapsamında küçük ve orta ölçekli işletmelere özel teknik destek sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tek Sağlık yaklaşımı doğrultusunda veteriner ve insan sağlığı eğitim müfredatlarının güncellenmesi ve uyumlaştırılması
2. Türkiye genelinde zoonotik hastalıkların eradikasyonu için ulusal eylem planlarının hazırlanması ve uygulanması
3. İklim değişikliği, biyoçeşitlilik kaybı gibi çevresel faktörlerle bağlantılı yeni sağlık risklerinin önlenmesine yönelik koruyucu hekimlik stratejilerinin geliştirilmesi
4. Uluslararası Tek Sağlık ağlarına (One Health platforms) entegrasyon sağlanarak bilgi ve deneyim paylaşımının artırılması
5. Toplumda Tek Sağlık bilincinin artırılması amacıyla sürekli eğitim, kampanya ve iletişim çalışmaları yapılması

HEDEF 26. Çiftlik atıklarının biyogaz ve kompost sistemleriyle değerlendirilmesinin daha fazla teşvik edilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Çiftlik atıklarının bertarafı yerine enerji ve gübre kaynağı olarak değerlendirilmesi için eğitim ve bilinçlendirme kampanyalarının başlatılması
2. Küçük ve orta ölçekli hayvancılık işletmeleri için düşük maliyetli biyogaz ve kompost tesis modellerinin geliştirilmesi ve tanıtılması
3. Biyogaz ve kompost tesisleri kurulumuna yönelik finansal teşvik programlarının (hibe, düşük faizli kredi vb.) artırılması
4. Atık yönetimi konusunda çiftçilerin teknik bilgiye erişimini sağlamak amacıyla yayım ve danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi
5. Çiftlik atıklarının çevreye zarar vermesini önlemek için zorunlu atık yönetimi planlarının hazırlanmasının teşvik edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Her ilde en az bir örnek biyogaz ve kompost tesisi kurulmasını desteklemek ve bu tesislerin bölgesel merkezler olarak çalışmasını sağlamak
2. Biyogaz üretiminden elde edilen enerji için devlet alım garantisi veya prim destek mekanizmalarının geliştirilmesi
3. Hayvansal atıklardan elde edilen organik kompostların sertifikalandırılması ve organik tarımda kullanımının yaygınlaştırılması
4. Çiftlik atıklarından enerji üretiminin karbon ayak izini azaltıcı etkilerinin ölçülmesi ve raporlanması için izleme sistemleri oluşturulması

5. Atık geri dönüşümünün bir gelir modeli haline gelmesini sağlamak için kooperatifler ve üretici birlikleri bünyesinde ortak biyogaz/kompost tesislerinin teşvik edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Her ilde en az bir örnek biyogaz ve kompost tesisi kurulmasını desteklemek ve bu tesislerin bölgesel merkezler olarak çalışmasını sağlamak
2. Biyogaz üretiminden elde edilen enerji için devlet alım garantisi veya prim destek mekanizmalarının geliştirilmesi
3. Hayvansal atıklardan elde edilen organik kompostların sertifikalandırılması ve organik tarımda kullanımının yaygınlaştırılması
4. Çiftlik atıklarından enerji üretiminin karbon ayak izini azaltıcı etkilerinin ölçülmesi ve raporlanması için izleme sistemleri oluşturulması
5. Atık geri dönüşümünün bir gelir modeli haline gelmesini sağlamak için kooperatifler ve üretici birlikleri bünyesinde ortak biyogaz/kompost tesislerinin teşvik edilmesi

HEDEF 27. Hayvansal üretimde metan gazı salınımını azaltan besleme stratejilerinin geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Atık yönetimi ve yenilenebilir enerji kullanımı gibi kaynak verimliliği sağlayan uygulamaları desteklemek
2. İklim değişikliğine dayanıklı barınak sistemlerini teşvik etmek, aşırı sıcaklık ve soğuk hava koşullarına karşı hayvanların korunmasını sağlayacak barınak teknolojilerini desteklemek
3. Organik madde zenginleştirme, ağaçlandırma ve minimum toprak işleme ile karbon tutulumunu artırmak
4. Hayvan gübresini biyogaz ve kompost sistemleriyle değerlendirmek
5. Çiftliklerde enerji ihtiyacını güneş panelleri ve rüzgar türbinleri ile sağlamak
6. Metan salınımı yüksek olan mevcut besleme rejimlerinin tespit edilmesi ve değerlendirilmesi için saha araştırmalarının başlatılması
7. Çiftçilere ve yem üreticilerine yönelik, metan azaltıcı yem katkı maddeleri ve besleme stratejileri hakkında eğitim ve farkındalık programlarının düzenlenmesi
8. Çiftliklerde yem verimliliği ve hayvan performansının artırılması yoluyla sindirim verimliliğinin yükseltilmesi için teknik rehberler hazırlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Yem formülasyonlarında metan üretimini azaltan doğal katkı maddelerinin kullanımını yaygınlaştırmak için özel destek programlarının oluşturulması
2. Hayvansal üretim sistemlerinde karbon ayak izi ölçümlerinin yapılması ve düşük metan salımlı yem kullanımı için sertifikasyon sistemlerinin geliştirilmesi
3. Üniversiteler ve araştırma enstitüleri ile iş birliği içinde, düşük metan salımlı besleme modelleri için Ar-Ge projelerinin desteklenmesi
4. Metan azaltıcı besleme stratejilerinin etkinliğinin ölçülmesi ve ulusal ölçekte veri tabanlarının oluşturulması
5. Çiftlik bazında metan emisyonu raporlamasını teşvik eden mevzuat çalışmalarının başlatılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Yem katkı maddeleri ve besleme stratejilerinde biyoteknolojik inovasyonlar (örneğin rumen mikrobiomu modülasyonu) geliştirmek ve uygulamak
2. Sıfır emisyon hedefli hayvansal üretim sistemleri içinde metan azaltıcı yem stratejilerini zorunlu hale getiren standartlar oluşturmak
3. Düşük metan salınımlı üretim yapan işletmelere karbon kredisi gibi ek finansal destek modelleri geliştirilmesi
4. Türkiye'nin ulusal iklim hedefleri kapsamında hayvansal üretimde metan salınının azaltılmasına yönelik yıllık raporlamaların yapılması ve izlenmesi
5. Yapay zeka tabanlı yem yönetim sistemlerinin kullanımıyla yem tüketimi ve metan üretimi optimizasyonunun sağlanması

HEDEF 28. Hayvansal üretimde güneş ve rüzgar enerjisi kullanımının yaygınlaştırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Hayvancılık işletmeleri için güneş paneli ve rüzgar türbini kurulumuna yönelik mevcut durum analizi ve fizibilite çalışmaları yapılması
2. Güneş ve rüzgar enerjisi yatırımlarına yönelik devlet teşvikleri, düşük faizli kredi ve hibe programlarının oluşturulması
3. Çiftçilere ve üreticilere yönelik yenilenebilir enerji kullanımı konusunda bilgilendirme ve farkındalık eğitimlerinin başlatılması
4. Enerji ihtiyacının belirli bir kısmını yenilenebilir kaynaklardan sağlayan işletmelere yönelik özel destek ve ödül mekanizmalarının geliştirilmesi
5. Tarım ve hayvancılık kredi paketlerinde yenilenebilir enerji projelerine öncelik tanınma

Orta Vade Stratejiler

1. Hayvancılık işletmelerinde elektrik ihtiyacının en az %30'unu güneş ve/veya rüzgar enerjisinden karşılamayı hedefleyen bölgesel projelerin hayata geçirilmesi
2. Tarım bölgelerinde ortak kullanım amaçlı güneş ve rüzgar enerjisi üretim tesislerinin kurulması için kooperatif modellerinin teşvik edilmesi
3. Güneş enerjisiyle çalışan su pompalama, havalandırma, sağım makineleri gibi tarımsal ekipmanların kullanımının yaygınlaştırılması
4. Hayvancılık işletmelerine yönelik yenilenebilir enerji altyapısının kurulumu için teknik danışmanlık ve mühendislik desteği sağlanması
5. Çiftliklerin karbon ayak izinin düşürülmesi amacıyla güneş ve rüzgar enerjisi kullanımıyla ilgili sertifikalandırma sistemlerinin geliştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Türkiye genelindeki büyük ve orta ölçekli hayvancılık işletmelerinin en az %70'inin enerji ihtiyacının yenilenebilir kaynaklardan sağlanması
2. Akıllı çiftlik uygulamaları kapsamında güneş ve rüzgar enerjisinin entegre edildiği tam otomasyon sistemlerinin kurulması
3. Güneş ve rüzgar enerjisinden elde edilen fazla enerjinin ulusal elektrik şebekesine satılması için çiftliklerin desteklenmesi

4. Yenilenebilir enerji kullanımını artıran işletmelere özel vergi indirimleri veya karbon kredisi gibi teşviklerin sunulması
5. İklim değişikliğiyle mücadele kapsamında hayvansal üretim sektöründe enerji dönüşümünü tamamlayarak sıfır karbon hedefli tarımsal üretim sistemlerine geçilmesi

HEDEF 29. Hayvansal ürünlerde coğrafi işaretli ürünleri, markalaşmayı ve yenilikçi ürünleri teşvik etmek

Kısa Vade Stratejiler

1. Yerel ve bölgesel hayvansal ürünlerin (et, süt, peynir, bal, tiftik vb.) envanterinin çıkarılması ve potansiyel coğrafi işaret adaylarının belirlenmesi
2. Coğrafi işaret başvurularının artırılması için üretici birliklerine, kooperatiflere ve yerel yönetimlere teknik ve hukuki danışmanlık desteği sağlanması
3. Üreticilere yönelik marka oluşturma, pazarlama, ürün standardizasyonu ve yenilikçi ürün geliştirme konularında eğitim programları düzenlenmesi
4. Coğrafi işaretli ürünlerin katma değerini artırmak için tanıtım ve bilgilendirme kampanyaları başlatılması
5. Yeni ürün geliştirme çalışmaları için üniversite-sanayi işbirliklerinin teşvik edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Coğrafi işaret tescili almış ürünlerin üretiminde kalite standartlarının belirlenmesi ve sertifikasyon süreçlerinin uygulanması
2. Coğrafi işaretli ve markalı ürünlerin iç pazarda bilinirliğini artırmak için fuarlar, festivaller ve tadım günleri düzenlenmesi
3. Yenilikçi ürün geliştirme konusunda Ar-Ge merkezlerinin ve girişimlerin desteklenmesi
4. Coğrafi işaretli ürünler ve markalı ürünlerin e-ticaret platformlarında satış kanallarının oluşturulması ve yaygınlaştırılması
5. Üretici birlikleri ve kooperatiflerin markalaşma ve katma değerli ürün geliştirme süreçlerinde aktif rol almasının sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Türkiye'nin coğrafi işaretli hayvansal ürün portföyünün Avrupa Birliği ve diğer uluslararası platformlarda tescil edilmesi ve tanıtılması
2. İhracata yönelik coğrafi işaretli ürün kümelenmelerinin ve ulusal markalaşma stratejilerinin oluşturulması
3. Yenilikçi ve katma değerli ürünlerin geliştirilmesi için ileri işleme teknolojilerinin kullanıldığı bölgesel işleme merkezlerinin kurulması
4. Coğrafi işaretli ürünlerin uluslararası pazarlarda rekabet gücünü artıracak kalite, ambalaj ve lojistik altyapılarının güçlendirilmesi
5. Coğrafi işaretli ve yenilikçi ürünlerin gastronomi turizmi, yerel kültür ve kırsal kalkınma projeleriyle bütünleştirilerek ekonomik etkisinin artırılması

HEDEF 30. Organik sertifikalı hayvansal üretimi artırmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Organik hayvansal üretimin mevcut durumuna ilişkin kapsamlı bir envanter çalışması yapılması
2. Organik üretim sertifikasyon süreçleri hakkında üreticilere yönelik bilgilendirme ve eğitim programlarının düzenlenmesi
3. Organik hayvansal üretime geçmek isteyen çiftçilere teknik danışmanlık ve sertifikasyon süreci için finansal destek sağlanması
4. Organik üretimde kullanılacak yem, bakım ve hastalık kontrol uygulamaları konusunda rehber dokümanlar hazırlanması
5. Organik üretimin tanıtımı için kamu spotları, seminerler ve yerel etkinlikler düzenlenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Organik hayvansal üretim yapan işletmelerin ürünlerine pazar erişimini kolaylaştırmak amacıyla özel organik pazar ağları ve kooperatiflerin kurulması
2. Organik ürünlerin izlenebilirlik sistemlerinin dijital altyapı ile desteklenmesi ve organik etiketleme süreçlerinin etkinleştirilmesi
3. Organik hayvansal üretim yapan çiftçilere yönelik Ar-Ge projeleri geliştirilmesi ve bu üretim modellerinin verimlilik analizlerinin yapılması
4. Organik hayvansal ürünlerin ihracatını artırmak için uluslararası organik pazarlara yönelik sertifikasyon ve tanıtım faaliyetleri düzenlenmesi
5. Tüketici bilincini artırarak organik ürünlere olan talebin büyütülmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Organik hayvansal üretimde ülke çapında yaygın bir üretim ağı oluşturularak organik üretim payının toplam üretim içindeki oranının artırılması
2. Organik tarım ve hayvancılık entegrasyonunun sağlanarak, yem bitkisi üretiminden hayvansal üretime kadar bütünleşik organik sistemler kurulması
3. Organik sertifikalı ürünlerde kalite standardizasyonunun artırılması ve uluslararası organik tarım kuruluşlarıyla iş birliklerinin güçlendirilmesi
4. Organik ürünlerde karbon ayak izi, biyolojik çeşitlilik katkısı gibi çevresel göstergelerin belge ve sertifika sistemlerine entegre edilmesi
5. Organik hayvansal üretimin kırsal kalkınma stratejilerine entegrasyonu ve ekolojik köy projeleriyle desteklenmesi

HEDEF 31. Halk Elinde Hayvan Islahı Ülkesel Projeleri'nin etkinliğinin arttırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Halk Elinde Hayvan Islahı projelerinin mevcut uygulamalarının kapsamlı şekilde değerlendirilmesi ve etkinlik analizi yapılması
2. Projeye katılan yetiştiricilerin eğitim ve bilinçlendirme programlarının artırılması
3. Proje kapsamındaki hayvanların performans kayıtlarının standardize edilmesi ve dijital ortamda izlenebilirliğinin sağlanması

4. Halk Elinde Islah projelerinde görev yapan teknik personelin (veteriner hekim, ziraat mühendisi vb.) eğitiminin güncellenmesi ve kapasitesinin artırılması
5. Yerel üreticilerle kamu kurumları arasında daha etkin iletişim ve koordinasyon mekanizmalarının oluşturulması

Orta Vade Stratejiler

1. Halk Elinde Islah projelerinde kullanılan damızlık seçim kriterlerinin bilimsel temellere dayalı olarak güncellenmesi
2. Projelerin genetik ilerleme hızını artırmak için performans test merkezlerinin sayısının artırılması
3. Genetik materyalin kalitesinin artırılması için seçilmiş damızlık hayvanların üreticilere kolay erişiminin sağlanması
4. Projeye katılan bölgelerde ıslah edilen hatların yaygınlaştırılması ve yerel adaptasyonlarının desteklenmesi
5. Halk Elinde Islah projelerinin sonuçlarının ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması ve görünürlüğünün artırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Halk Elinde Islah projeleri kapsamında geliştirilen yeni hatların tescil edilerek ülkesel damızlık kayıt sistemine entegrasyonu
2. Genetik ıslah projelerinin sürdürülebilirliğini sağlamak için üretici birlikleri ve kooperatifler eliyle devamlılık modellerinin oluşturulması
3. Genomik seleksiyon tekniklerinin Halk Elinde Islah projelerine entegre edilmesi
4. Projenin kapsamının genişletilerek farklı tür ve ırkları da içine alacak şekilde yeni hedef programlar geliştirilmesi
5. Halk Elinde Islah projeleriyle geliştirilen yerli hayvan genotiplerinin ulusal tarım ve hayvancılık politikalarının merkezine alınması

HEDEF 32. Hayvansal üretimde kayıtlılığın iyileştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Hayvansal üretim faaliyetlerinin kayıt altına alınmasını zorunlu kılan mevcut mevzuatın gözden geçirilmesi ve eksiklerin giderilmesi
2. Kulak küpe sistemi ve dijital hayvan kimliklendirme altyapısının güçlendirilmesi (örneğin çipli küpeler, QR kodlu sistemler)
3. İl ve ilçe bazında saha taramaları yapılarak kayıt dışı üretim faaliyetlerinin tespiti ve resmi kayıt sistemlerine dahil edilmesi
4. Üreticilere kayıtlı üretimin avantajları hakkında eğitimler verilmesi ve teşvik mekanizmalarının (prim, destekleme önceliği vb.) tanıtılması
5. Üreticilerin hayvan kayıt sistemine erişimini kolaylaştıracak mobil uygulamalar ve çevrimiçi platformlar geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Hayvansal üretim faaliyetlerinin kayıt altına alınmasını zorunlu kılan mevcut mevzuatın gözden geçirilmesi ve eksiklerin giderilmesi

2. Kulak küpe sistemi ve dijital hayvan kimliklendirme altyapısının güçlendirilmesi (örneğin çipli küpeler, QR kodlu sistemler)
3. İl ve ilçe bazında saha taramaları yapılarak kayıt dışı üretim faaliyetlerinin tespiti ve resmi kayıt sistemlerine dahil edilmesi
4. Üreticilere kayıtlı üretimin avantajları hakkında eğitimler verilmesi ve teşvik mekanizmalarının (prim, destekleme önceliği vb.) tanıtılması
5. Üreticilerin hayvan kayıt sistemine erişimini kolaylaştıracak mobil uygulamalar ve çevrimiçi platformlar geliştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Hayvansal üretimde tam kayıtlılık hedeflenerek ulusal hayvan veri tabanının sürekli güncel tutulması ve uluslararası standartlarla uyumlu hale getirilmesi
2. Kayıtlı hayvancılığa dayalı üretim yapan işletmelere özel destek modelleri geliştirilerek kayıtlı üretimin cazip hale getirilmesi
3. Hayvan refahı, ürün kalitesi ve izlenebilirlik zincirinin kayıtlılık temelli olarak geliştirilmesi.
4. Dijital tarım ve hayvancılık projeleriyle entegre bir “Ulusal Hayvan Kimlik ve İzlenebilirlik Platformu” kurulması
5. Tüm hayvansal ürünlerin menşeyinin kayıtlı hayvanlardan geldiğinin belgelenmesi için izlenebilirlik sistemlerinin zorunlu hale getirilmesi

HEDEF 33. Hayvan sağlık ve refahının güvence altına alınması

Kısa Vade Stratejiler

1. Hayvan refahı standartlarına ilişkin mevcut mevzuatların güncellenmesi ve tüm üretim süreçlerinde uygulanmasının sağlanması
2. Hayvan barınakları, bakım, besleme ve taşıma koşullarına yönelik denetimlerin artırılması ve sıkılaştırılması
3. Hayvan refahı odaklı üretim yapan işletmelere yönelik teşvik ve destek programlarının oluşturulması
4. Refah ve sağlık konusunda üreticilere yönelik yoğunlaştırılmış eğitim ve farkındalık programlarının düzenlenmesi
5. Hayvan sağlığı için aşılama, koruyucu hekimlik hizmetleri ve rutin sağlık taramalarının yaygınlaştırılması
6. Ticari faaliyetlerdeki tüm ürünler kayıt altına alınmalı
7. Hobi amaçlı üretim ile ticari üretim net şekilde ayrılmalı
8. Köy tavuğu, doğal üretim gibi sunulan üretimlerin tanımları netleştirilerek kayıt dışı ticareti engellenmeli
9. Denetimler sıkılaştırılmalı ve cezai yaptırımlar artırılmalı
10. Tüketiciler kayıt dışı ürünlere karşı bilinçlendirilmelidir

Orta Vade Stratejiler

1. Hayvan refahı ve sağlığı standartlarına uyumu belgeleyen sertifikasyon sistemlerinin (ör. "Refah Sertifikası") oluşturulması ve yaygınlaştırılması

2. Acil hayvan sağlığı müdahale ekiplerinin (mobil veteriner hizmet birimleri) kurulması ve kırsalda yaygınlaştırılması
3. Hayvan sağlığı izleme sistemlerinin dijitalleştirilmesi ve yapay zeka destekli erken uyarı mekanizmalarının kurulması
4. Hayvan taşıma, kesim ve pazarlama süreçlerinde refah standartlarına uyulmasını sağlamak amacıyla yasal yaptırımların güçlendirilmesi
5. Hayvan sağlığı araştırmalarına ve hastalık önleme teknolojilerine yönelik Ar-Ge çalışmalarına yatırım yapılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Hayvan refahı ve sağlığı standartlarına uyumu belgeleyen sertifikasyon sistemlerinin (ör. "Refah Sertifikası") oluşturulması ve yaygınlaştırılması
2. Acil hayvan sağlığı müdahale ekiplerinin (mobil veteriner hizmet birimleri) kurulması ve kırsalda yaygınlaştırılması
3. Hayvan sağlığı izleme sistemlerinin dijitalleştirilmesi ve yapay zeka destekli erken uyarı mekanizmalarının kurulması
4. Hayvan taşıma, kesim ve pazarlama süreçlerinde refah standartlarına uyulmasını sağlamak amacıyla yasal yaptırımların güçlendirilmesi
5. Hayvan sağlığı araştırmalarına ve hastalık önleme teknolojilerine yönelik Ar-Ge çalışmalarına yatırım yapılması

Hedef 34. Hayvansal ürünlere yönelik yanlış bilgilendirmelerin önlenmesi ve tüketici bilinç düzeyinin artırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Hayvansal ürünler hakkında toplumda yaygın olan yanlış bilgilerin belirlenmesi ve bunlara yönelik bilimsel temelli bilgilendirme kampanyalarının başlatılması
2. Basın, sosyal medya ve internet ortamında yer alan yanlış bilgilendirmeleri izlemek ve düzeltici içerikler üretmek amacıyla bir 'Teyit Merkezi' kurulması
3. Tavuk eti, yumurta, kırmızı et, süt ve süt ürünleri gibi temel hayvansal gıdalar hakkında tüketici bilgilendirme broşürleri, kamu spotları ve eğitim videoları hazırlanması
4. Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğiyle ilkökul ve ortaokul müfredatlarına temel gıda güvenliği ve doğru beslenme bilgisi konularının dahil edilmesi
5. Tavuk eti ve yumurta tüketimini teşvik eden bilinçlendirme kampanyaları yazılı ve görsel basında yer almalı
6. RTÜK benzeri bir kuruluş, internet ve medya üzerindeki yanlış bilgilendirme faaliyetlerini denetlemeli
7. Kanatlı sektörüne hizmet eden yerli ve yabancı yayıncılar desteklenerek daha geniş kitlelere ulaşması sağlanmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Yanlış bilgilendirmeye karşı tüketiciye doğrudan ulaşan TV programları, belgeseller ve sosyal medya kampanyaları düzenlenmesi
2. Hayvansal ürünlerin sağlık ve beslenmedeki rolünü anlatan kamuoyuna açık bilimsel konferanslar ve çalıştaylar düzenlenmesi

3. Üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve sektör temsilcileriyle iş birliği içinde "Doğru Bilgi Platformları" oluşturulması
4. Yanıltıcı reklam, etiket ve ambalaj uygulamalarına karşı denetimlerin artırılması ve yaptırımların uygulanması
5. İnternette hayvansal ürünlere yönelik bilgi kirliliğini önlemek amacıyla, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) ile koordineli bilinçlendirme ve denetim faaliyetlerinin yürütülmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Tüketicilerin bilgi okuryazarlığını artırmak amacıyla sürekli ve yaygın bir "Tüketici Bilinçlendirme Eğitimi Programı" oluşturulması
2. Yanlış bilgilendirmenin sektörel zararlarını azaltmak için tüketici şikayet mekanizmalarının dijital ortamda daha erişilebilir hale getirilmesi
3. Tüm hayvansal ürün gruplarında (et, süt, yumurta, bal vb.) coğrafi işaretli, sertifikalı ve güvenilir ürünlerin yaygınlaştırılması yoluyla tüketici güveninin artırılması
4. Tüketicilere yönelik, düzenli aralıklarla yapılan ulusal bilinç düzeyi anketleriyle farkındalık düzeyinin ölçülmesi ve iyileştirici stratejilerin geliştirilmesi

7. Komisyon İklim Değişikliğine Uyum ve Azaltım

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM VE AZALTIM KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ

HEDEF 1- Tarım Topraklarının Korunması, Etkin Kullanımı ve Sürdürülebilir Yönetiminin Sağlanması.

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarımsal üretim ve arazi kullanım planlamasının güçlendirilmesi
2. Detaylı toprak etüt haritalama çalışmalarının tamamlanarak dijital veri tabanı ile kurumsal entegrasyonunun sağlanması
3. Kapasite geliştirme, finansal destek ve tüketici bilinçlendirme ile sürdürülebilir tarımın güçlendirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Arazi tahribatının dengelenmesi (ATD) ve ATD'nin iklim değişikliğine uyum ve azaltım stratejileri ile uyumlu hale getirilmesi
2. Toprak bilgi sisteminin kurulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Toprağın verim gücünün ve sağlığının korunması
2. Tarım kaynaklı emisyonların azaltılması ve toprak karbon yutağının artırılması
3. Kurumsal koordinasyon ve yönetim (toprak diplomasisi)

HEDEF 2- Su Kaynaklarının Korunması, Etkin Kullanımı ve Sürdürülebilir Yönetiminin Sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Modern sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması
2. Tarımsal sulamada su kayıplarını önlenmek için önlemler alınması
3. Yağmur suyu hasadı uygulamalarının teşvik edilmesi
4. İzinsiz su kullanımı tespit edilmesi ve caydırıcı yaptırımlar uygulanması
5. Yeraltı suyu rezervlerinin korunması ve yenilenmesi
6. Arıtılmış atık suların tarımsal sulamada güvenli kullanımı sağlanması
7. Sulama sistemlerinin rehabilite edilmesi
8. İklim değişikliğinin su kaynakları üzerindeki etkileri konusunda araştırmalarının artırılması
9. Kuraklık ve aşırı hava olaylarına karşı erken uyarı sistemlerinin kurulması
10. Su yönetimi için izleme sistemleri ve veri tabanları oluşturulması
11. Buharlaşma ve yağış değişimlerinin etkilerinin izlenmesi
12. Su ile ilgili projelerde iklim değişikliğinin etkilerinin göz önünde bulundurulması
13. Toprak neminin takip edilerek sulama verimliliğinin artırılması
14. Tarım alanlarında suyun etkin kullanımına yönelik çiftçi bilinçlendirilme çalışmalarının yapılması
15. Yenilenebilir enerjinin desteklenerek tarımsal sulama maliyetlerin azaltılması

Orta Vade Stratejiler

1. Mevzuat altyapısının güçlendirilmesi
2. Kuraklığa dayanıklı/toleranslı bitkilerin teşvik edilmesi

3. Akıllı tarım ve dijital sulama teknolojilerinin yaygınlaştırılması
4. Buharlaştırma kaynaklı su kayıplarını azaltacak uygulamaların geliştirilmesi
5. Alternatif su kaynakları için altyapı oluşturulması ve pilot projeler başlatılması
6. Su kullanımı esas alınarak fiyatlandırma politikaları uygulanması
7. Sulama tesislerinde otomasyon ve karar destek sistemlerinin kullanılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Su izleme ve tahmin modelleri için yapay zekâ ve uzaktan algılama teknolojilerinin kullanılması
2. Kısıtlı sulama ile su kaynaklarının sürdürülebilir yönetiminin sağlanması
3. Su kullanımında sürdürülebilirlik sağlanması ve sıfır israf politikasının benimsenmesi
4. Yağmur suyu hasadı sistemlerinin yaygınlaştırılması
5. Akıllı su yönetim sistemlerinin uygulanması
6. Yeni su depolama ve dağıtım sistemlerinin kurulması
7. İklim değişikliği kaynaklı risk faktörlerine karşı dayanıklılık araştırmalarının desteklenmesi
8. Arıtılmış atık suların yaygın kullanımı sağlanması ve altyapı geliştirilmesi
9. Su-Enerji-Gıda-Ekosistem (WEFE) yaklaşımı konusunda araştırmaların, uygulamaların ve politikalara entegrasyonunun artırılması

HEDEF 3- Ekosistemlerin iklim değişikliğine uyum kapasitesinin güçlendirilmesi ve bozulan ekosistemlerin onarımı

Kısa Vade Stratejiler

1. Biyolojik çeşitliliğe zarar veren faaliyetler ile hava, su, toprak, plastik ve gürültü kirliliğinin izlenmesi ve denetlenmesi
2. Tahrip olmuş ve parçalanmış ekosistemlerin envanterinin çıkarılması ve restorasyonu
3. Orman ekosistemlerinin restorasyonu ve biyoçeşitliliğin artırılması
4. Tarım alanları çevresindeki doğal habitatların korunması ve geliştirilmesi
5. Korunan alan oranının artırılması
6. Acil müdahale gerektiren alanların belirlenmesi ve koruma altına alınması
7. Ormanlara zarar veren iklim değişikliği kaynaklı biyotik (böcek ve mantar zararları vb) ve abiyotik faktörlerin (fırtına, kar devriği vb) izlenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Biyolojik çeşitliliğe zarar veren faaliyetlerin önlenmesi ve azaltılması
2. Yasal düzenlemelerin güçlendirilmesi ve denetim mekanizmalarının etkinleştirilmesi
3. Tür/habitat koruma eylem planları ile korunan alanların yönetim ve gelişim planlarına iklim değişikliğine uyum konularının dahil edilmesi
4. Ekosistemlerin direncinin artırılması ve sürdürülebilirliğin sağlanması için projeler hazırlanması ve desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Yaban hayatı ve tarımsal üretim arasındaki dengenin sağlanması
2. Tarım politikalarının ekolojik sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu hale getirilmesi

3. Finansal teşvikler ve destekler ile çiftçilerin yaban hayatı dostu uygulamaları benimsemesinin kolaylaştırılması

HEDEF 4- Tarım ve ormancılık sektöründe iklim değişikliğine dayanıklılığın artırılması, kırılganlığın azaltılması, uyum kapasitesinin güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım ve ormancılık sektöründe iklim risk haritalarının çıkarılması ve bölgesel uyum planlarının hazırlanması.
2. İklim değişikliğinin beklenen etkilerine (kuraklık, yağış ve sıcaklık değişimleri, hastalıklar vb) dayanıklı çeşit, tür ve ırkların tespiti, geliştirilmesi ve kullanımının sağlanması
3. Bitkisel ve hayvansal üretim planlarının hazırlanması
4. İl ve ilçe üretim deseni rehberi oluşturulması
5. İl ve ilçe hayvancılık sistemi rehberi oluşturulması
6. Ürün rotasyonu, polikültür tarım, örtü bitkisi, canlı rüzgar perdeleri, tarımsal ormancılık (agroforestry) gibi uygulamalarının yaygınlaştırılması
7. Dijital tarımsal kuraklık izleme sisteminin geliştirilmesi
8. İklim değişikliğine uyum dikkate alan tarım politikaları gözden geçirme raporu hazırlanması
9. Pestisit kullanımını azaltmak için biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemlerinin araştırılması ve yaygınlaştırılması
10. İstilacı türlerin tespit edilmesi, takibi ve mücadelesi
11. Zararlı organizmalara dayanıklı çeşitlere yönelik Ar-Ge çalışmalarının ve yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi
12. Ekim/dikim tarihleri için tavsiye rehberler oluşturulması/güncellenmesi
13. Doğa temelli çözümler ve ekosistem temelli uyum gibi konularda iyi uygulama örneklerinin belirlenmesi ve örnek uygulama projelerinin yapılması
14. Hayvan barınaklarının gölgelik ve havalandırma sistemleri ile iklim dostu hale getirilmesi
15. Sıcaklık stresine dayanıklı hayvan ırklarının belirlenmesi ve yetiştirilmesi
16. Yerel ve kuraklığa dayanıklı yem bitkilerinin üretiminin teşvik edilmesi
17. Silaj ve biyoteknolojik yem katkıları ile yem verimliliğinin artırılması
18. Ekosistem temelli balıkçılık yönetim modelleri oluşturulması
19. Aşırı avlanmayı önlemek için bölgesel kota uygulamalarına geçilmesi ve kota uygulanan tür sayısının artırılması
20. Denizlerde ekolojik ve biyolojik açıdan önemli balıkçılık koruma alanları oluşturulması, sualtı ekosistemlerinin geliştirilerek mavi karbon yutaklarının artırılması Su ürünleri yetiştiriciliğinde iklim değişikliğine uyumlu ve çevre dostu yetiştiricilik sistemlerinin yaygınlaştırılması ve desteklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. İklim değişikliğine uyuma hizmet eden geleneksel yöntemler envanterinin çıkarılması
2. Dijital tarım uygulamaları (sensörler, insansız hava aracı teknolojisi, hayvan takip çipleri vb) ile toprak, su, gübre, yem gibi girdi kullanımında verimliliğin artırılması, çiftlik yönetiminin iyileştirilmesi
3. Tahmin sistemlerinin kullanılarak çiftçilere erken uyarı sağlanması

4. Hastalık ve zararlı tahmin ve erken uyarı sistemlerinin ürün ve ülke genelinde yaygınlaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım sektöründe iklim değişikliğine dirençli ve düşük sera gazı emisyonlu üretimi teşvik eden destekleme mekanizmalarının oluşturulması
2. Tatlı su ve deniz ekosistemlerinin iklim değişikliğine karşı korunmasını sağlayacak uluslararası iş birliklerinin artırılması
3. Orman yangınlarına karşı erken uyarı sistemlerinin güçlendirilmesi

HEDEF 5- Düşük karbon emisyonlu tarım için tarımsal faaliyetlerin dönüştürülmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Organik tarım ve iyi tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması
2. Onarıcı tarım uygulamaları ile toprağın karbon tutma kapasitesinin artırılması
3. Organik gübre üretimi için bitki ve hayvan atıklarının değerlendirilmesi
4. Ağaçlandırma ve erozyon kontrolü için desteklerin artırılması
5. Minimum toprak işleme teknikleri ile karbon emisyonunun azaltılması
6. Bitkisel ve evsel organik atıkların yeşil gübre ve kompost gübre olarak kullanımı için yöntemler geliştirilmesi
7. Optimum kimyasal gübre kullanımının sağlanması
8. Hayvansal gübrelerin toplanmasına yönelik proje geliştirilmesi
9. İl bazında gübre kullanım verilerinin iyileştirilmesi
10. Çiftçi koşullarında toprak ve yaprak analizi yapılmasına yönelik araştırmalar yapılması
11. Baklagil üretimi ve tüketiminin artırılmasına yönelik faaliyetler yapılması
12. İTU ve Organik tarımın genişletilmesi için ihtiyaç analizi yapılması
13. Hayvancılıkta metan emisyonunun damızlık değerlendirme indeksinde tanımlanmasına yönelik araştırmalar yapılması
14. Yerli kaynaklardan yem üretimine yönelik araştırma ve pilot uygulamalar yapılması
15. Biyogaz tesisinden çıkan katı-sıvı gübrelerin mera ıslahında kullanımına yönelik pilot uygulamalar yapılması
16. Tarımsal ormancılık uygulamalarının teşvik edilmesi
17. Mevcut tarımsal destek ve teşviklerin sera gazı azaltımı çerçevesinde gözden geçirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Hayvan rasyonlarında yem katkılarının kullanımı konusunda araştırma yapılması
2. 100 baş ve üzeri çiftliklerde yem rasyonlarını kayıt altına alacak sistem geliştirilmesi
3. Sığır, koyun gibi metan üreten hayvanların otlatma sistemlerinin iyileştirilmesi
4. Biyogaz tesislerinin yaygınlaştırılarak hayvansal atıklardan enerji üretilmesi
5. Alternatif zirai mücadele yöntemleri geliştirilmesine, geliştirilen ürünlerin, tescil ve ruhsat almasının sağlanması
6. Karbon yutak alanlarını artırmak için geniş çaplı ağaçlandırma projelerinin uygulanması.
7. Ormancılık faaliyetlerinde doğa dostu yöntemlerin benimsenmesi
8. Tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı ölçümlerinin yaygınlaştırılması

9. Avrupa Yeşil Mutabakatında tarım ve gıda sistemi ile ilgili düzenlemelerin izlenmesi ve uyumun sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Süt ve et üretiminde düşük karbon ayak izine sahip üretim sistemlerinin teşvik edilmesi
2. Meraların aşırı otlatmadan korunarak karbon tutma kapasitelerinin artırılması
3. Doğal otlatma sistemleri ile biyolojik çeşitliliğin desteklenmesi
4. Ormanların sürdürülebilir yönetimi için karbon kredisi sistemlerinin geliştirilmesi.
5. Orman köylerinde yaşayan toplulukların sürdürülebilir ormancılık uygulamalarına yönlendirilmesi.
6. Tarım ve orman entegrasyonunu sağlayan arazi kullanım planlarının oluşturulması.

HEDEF 6- İklim değişikliğine uyum ve sera gazı emisyonu azaltımı için eğitim, yayım, finansman, istihdam olanaklarının geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın iklim değişikliği konusunda uzmanlaşması ve çalışmalarını yürütmesi için kurumsal düzenleme yapılarak ayrı bir birim kurulması
2. Doğa ve insan sağlığına zarar vermeden üretim yapan çiftçilere yönelik ödüllerin, bilgi ve finansal desteklerin artırılması için mekanizmalarının geliştirilmesi
3. Organik tarım, toprak sağlığı ve su yönetimi konusunda farkındalık artırıcı programların düzenlenmesi
4. Çiftçilerin iklim değişikliğine uyum ve düşük karbonlu tarım uygulamaları konusunda yayım faaliyetlerinin artırılması
5. Teknik personele ve diğer tarım paydaşlarına yönelik iklim değişikliğinin etkileri, uyum ve düşük karbonlu tarım uygulamaları hakkında eğitim verilmesi
6. Tarımda veri tabanı, bilgi teknolojileri, inovasyon ve yapay zeka uygulamalarının geliştirilmesi
7. Kritik altyapıların (sulama, soğuk zincir, modern depolama, ulaşım altyapısı, vs.) güçlendirilmesi
8. Görsel ve sosyal medyada daha çok eğitici ve yenilikçi programların çiftçilere sunulması

Orta Vade Stratejiler

1. Kırsal alanda yeşil dönüşüm strateji belgesi hazırlanması
2. TKDK tarafından tarım çevre tedbiri kapsamında verilen desteklerin, ulusal fonlarla uyumlaştırılarak tüm illere yayılması
3. Kadın çiftçilerin kredi ihtiyacını belirlemesi ve kullanımını artırmak için pilot sistem kurulması
4. Tarımsal sigortacılık sisteminin geliştirilmesi
5. Uluslararası iklim finansmanı mekanizmalarından yararlanma konusunda çalışmalar yapılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım sektöründe etkilenebilirliğin belirlenmesinde önemli rol oynayan sosyo-ekonomik faktörlerin belirlenmesi ve izlenmesi
2. Tarım sektörüne yönelik yeşil finansman mekanizmalarını geliştirilmesi
3. Ziraat Fakülteleri'nde ekolojik / iklim dostu uygulamalarla ilgili derslerin artırılması ve ziraat mühendislerinin ekolojik ve iklim dostu uygulamalar konusunda mesleki yeterliliklerinin artırılması

8. Komisyon

Kırsal Kalkınma, Kırsalda Yaşamın Geleceği ve İstihdam

KIRSAL KALKINMA, KIRSALDA YAŞAMIN GELECEĞİ VE İSTİHDAM KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ

HEDEF 1- Kırsal alanların sosyo-ekonomik yapıları, coğrafi konumları ve kent merkezlerine olan uzaklıkları dikkate alınarak, “yakın kırsal” ve “uzak kırsal” olarak tanımlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Kırsal nüfus ve kırsaldan şehre göç yoğunluğu dikkate alındığında kırsal gençlik tanımının 15-29 yaş aralığında yapılması, desteklerin özellikle bu yaş grubuna yönlendirilmesinin sağlanması
2. Büyükşehir yasası ile birlikte ortaya çıkan olumsuzlukların giderilebilmesi için yasanın tekrar gözden geçirilmesi

HEDEF 2- Kırsal ekonominin güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Kurumların kırsala ilişkin desteklerinin mükerrerliğinin önlenmesi ve etkinliğinin artırılması için kurumlar arası koordinasyonun sağlanarak bütüncül bir yaklaşımın geliştirilmesi
2. Kırsalda onarıcı (yenileyici) ve sürdürülebilir tarım faaliyetlerinin yaygınlaştırılması için teşviklerin artırılması
3. Çiftçilere ve küçük işletmelere yönelik finansal destek mekanizmalarının artırılarak, düşük faizli/faizsiz krediye erişim süreçlerinin basitleştirilmesi
4. Dezavantajlı gruplara yönelik mikro kredi programlarının artırılarak girişimciliğin desteklenmesine devam edilmesi
5. Devlet, özel sektör ve STK’lar işbirliği ile teknik destek ve danışmanlık hizmetleri yaygınlaştırılarak, üreticilerin bilgiye erişiminin kolaylaştırılması
6. Yöresel el sanatları ve zanaatkarlık faaliyetlerinin desteklerinin artırılması
7. Yerel ürünlerde markalaşma ve coğrafi işaretli ürünlerin pazarlama imkânlarının ve desteklerinin artırılması
8. Kamu kuruluşları, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasında düzenli veri paylaşımı yapılması
9. Kırsal turizmin sürdürülebilir şekilde gelişmesi amacıyla; ekonomik fırsatların artırılması, doğal ve kültürel mirasın korunması, olası olumsuz etkiler konusunda bilinç oluşturulması ve gerekli desteklerin sağlanması
10. Sözleşmeli üretimin tarafların haklarını güvence altına alan düzenlemelerle yaygınlaştırılması ve uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesinde kamunun aktif rol alması
11. Kırsal alanlarda, güneş enerjisinden elektrik üretimine yönelik projelere ilave olarak diğer yenilenebilir enerji kaynaklarının da kullanımının teşvik edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları işbirliği ile kırsal kalkınma fonunun oluşturularak, bu fonun yenilikçi kırsal girişimleri desteklemesi için kullanılması
2. Özel sektörün kırsal alanlara tarımsal amaçlı yatırım yapmasının desteklenmesi
3. Özel sektörün kırsal alanların kalkınması için sosyal sorumluluk almalarının teşvik edilmesi
4. Sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği artırılarak, üretim ve gelir tabanlı destek araçlarından projeler hazırlanarak yararlanılmasının sağlanması

5. Tarımda nitelikli genç ve kadın iş gücü istihdam oranını artırmak amacıyla, sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde bulundurularak hazırlanacak politikalar kapsamında uygun eğitim ve iş programlarının düzenlenmesi
6. Kırsal alanlardaki mevcut ve atıl kalan arazilerin etkin kullanımı için yeni düzenlemeler yapılarak, katma değeri yüksek ve kaliteli üretim modelinin (organik tarım, iyi tarım uygulamaları, coğrafi işaretli ürünler gibi) yaygınlaştırılması
7. Tarımsal atıkların enerjiye dönüştürülmesi için uygun politikalar geliştirilerek teşvik edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Kırsal alanda yerel kültür öğeleri keşfedilmesine devam edilerek, gelir getirici faaliyete dönüştürülmesinin sağlanması
2. Kırsalda lojistik merkezler kurarak ürünlerin pazara erişiminin kolaylaştırılması
3. Kırsal alanda markalaşma, coğrafi işaretleme ile uluslararası rekabet edilebilirliğin sağlanması için yeni pazarlama stratejilerinin belirlenmesi
4. İklim değişikliği ile mücadele etmek amacıyla kırsal alanlarda döngüsel ekonomi çerçevesinde adaptasyon ve azaltım uygulamalarına öncelik verilmesi
5. Arazi toplulaştırma çalışmalarının kesintiye uğramadan tamamlanması
6. Tarım arazilerinin amaç dışı kullanımının engellenerek, arazi yapısına en uygun üretimin teşvik edilmesi

HEDEF 3- Kırsal alanda kadın ve gençlere yönelik olanakların geliştirilerek kırsal göçün azaltılması, iş gücünün desteklenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Kırsalda yenilikçi girişimlerin desteklenmesi için iş geliştirme merkezlerinin kurulması ve özellikle kadın ve gençlerin girişimciliğinin teşvik edilmesi
2. Kadın ve genç çiftçilerde sosyal güvenlik sigortasının devlet destekli hale getirilmesi
3. Tarımsal amaçlı örgütlerde kadın ve genç sayısının artırılması için desteklenmesi
4. Kadın ve genç girişimcilere sağlanan desteklerin kullanımının denetlenmesi
5. Çiftçiliğin bir meslek olarak öneminin gençlere kazandırılması amacıyla, kamu, özel sektör ve STK'lar işbirliğinde köylerde gönüllü eğitimcilerin, sanatçıların ve mentörlerin çiftçiliğe dair toplumsal algının güçlendirilmesinde etkin rol almalarının teşvik edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımda çalışan kadın ve gençlere yönelik sigorta desteğinin sağlanması
2. Tarımda nitelikli kadın ve genç iş gücü istihdam oranını artırmak amacıyla, sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde bulundurularak hazırlanacak politikalar kapsamında uygun eğitim ve iş programlarının düzenlenmesi
3. Aile kuran gençleri kırsalda yaşamaya özendirici ve teşvik edici destek mekanizmalarının çeşitlendirilmesi
4. Kadınların karar mekanizmalarına katılımını arttırmaya yönelik desteklerin çeşitlendirilmesi
5. Tarım alanında eğitim almış gençlere yönelik Uzman Eller Projesi gibi uygulamaların çeşitlendirilerek yaygınlaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. İlk ve orta öğretim müfredatlarında tarım ve köy kültürünün pozitif tanıtılması, tarımsal üretim ve çiftçinin değerinin müfredatta yer alması
2. Kırsaldaki gençleri ve kadınları tarımda tutmak için finansal destek programları, düşük faizli/faizsiz krediler, hibe imkânları ve vergi indirimleri gibi teşviklerin artırılması
3. Kırsalda kadınlara ve gençlere alternatif gelir kaynakları yaratmak amacıyla, kırsalda sanayinin ve tarımsal ekosistemin destekleneceği kalkınma projelerinin geliştirilmesi

HEDEF 4- Kırsal kalkınma politikalarında bütüncül yönetişimin geliştirilmesi ve uygulanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarım ve Orman Bakanlığı Koordinasyonunda ülke düzeyinde ağ kurularak tüm paydaşların erişiminin sağlanması
2. Kırsal kalkınma ile ilgili desteklerin takibini, koordinasyonunu ve etkisini ölçebilecek kamu kurumları arasında işbirliğinin sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Komiteler aracılığı ile ortak izleme-değerlendirme oluşturulması
2. Kırsal kalkınma programlarının uygulanmasının teşvik edilmesi ve kolaylaştırılması
3. Ulusal ve uluslararası ağ yapıları arasında tecrübe paylaşımının yaygınlaştırılması
4. Bölgesel kalkınma politikalarının her bölgenin özel koşulları göz önünde bulundurularak oluşturulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarımsal Yenilik Ortaklığı (EIP-AGRI) Ağ yapısının ülke düzeyinde tesis edilmesi
2. Agroekoloji ve topluluk destekli tarım sistemlerinin kurulması
3. Veri temelli kırsal kalkınma politikalarının üretilmesinin desteklenmesi
4. Kamu ve kamu dışı paydaşların ortaklığında ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde kırsal kalkınma stratejilerinin sürekliliğinin sağlanması

HEDEF 5- Yenilikçi kırsal kalkınma modellerinin güçlendirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. IPARD III Programı ile LEADER yaklaşımının ülke düzeyine yaygınlaştırılması
2. Kırsal kalkınmada kamu, özel sektör ve STK işbirliği kapasitesinin artırılması
3. Kırsalda üretim ve hizmet sektörüne yönelik girişimlerin güçlendirilmesi
4. Kırsal alanlarda küçük ölçekli işletmelerin yanı sıra orta ölçekli işletmelerin yaygınlaştırılması için kredi ve hibelerin artırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Kırsaldaki desteklemelerin bölgelerin gelişmişlik düzey endeksi göz önünde tutularak verilmesinin sağlanması
2. Kırsal alanlarda kalkınma sorunlarını azaltmaya yönelik sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve uluslararası kuruluşlarla (Dünya Bankası, GEF, UNDP, FAO, IFAD vb.) iş birliğinin artırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Kırsal alanda hem hizmet sunumunda hem de üretimde dijital sistemleri daha fazla kullanan Toplum 5.0 odaklı yenilikçi kırsal kalkınma girişimlerinin yaygınlaştırılması

HEDEF 6- Kırsal yaşamın cazibesinin artırılarak sürdürülebilirliğin sağlanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. İnternet altyapısı güçlendirilerek, köylerin değişen teknolojik koşullara uyumlu hale getirilmesi
2. İmece kültürünün sürdürülebilirliğini destekleyici faaliyetlerin artırılması
3. Dijital kütüphanelerin kullanımının artırılması
4. Köylerin en temel sosyal mekânlarının iyileştirilmesi ve canlandırılması
5. Dezavantajlı gruplara yeni beceriler kazandırmak amacıyla kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliğini geliştirerek, ortak proje sayılarının artırılması
6. Kırsal alanda düzenlenen tarımsal içerikli festivallere ağırlık verilerek, şehir köy buluşmalarının gerçekleştirilmesi için fırsatların yaratılması
7. Tarım temalı programların sosyal medyada görünürlüğünün artırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Kırsalın sosyal dayanışma özelliğinin korunması ve güçlendirilmesi
2. Sosyal etkinliklerin düzenlenebilmesi için gerekli fiziksel altyapı ve ortam oluşturulması
3. Fuar, kermes, köy şenlikleri, futbol turnuvaları, koşu ve bisiklet yarışları gibi etkinlikler düzenlenmesine destek verilmesi
4. Kırsal alandaki ulaşım hizmetlerinin iyileştirilmesi
5. Yeni teknoloji kullanımını özendirecek destekleme mekanizmaları için çalışmaların yapılması ve teknolojik yeniliklere çiftçilerin daha uygun maliyetle ulaşımının sağlanması
6. Kırsal İnovasyon (girişimcilik, Ar-Ge ve teknoloji tabanlı projeler) Ekosisteminin Geliştirilmesi ve Dijital Teknolojilerin Kullanımının yaygınlaştırılması
7. Kırsal alanda sağlık hizmetlerinin artırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Yiyecek, içecek alanları, spor tesisleri ve ortak kullanım alanları oluşturularak bireyler arası etkileşimin artırılması
2. Tarımda başarı hikâyelerini içeren dizi, film, çizgi film ve belgesellerin sayısının artırılması
3. Kırsal sosyolojisi konusunda disiplinler arası çalışmaların desteklenmesi
4. Kırsal alandaki yaşlı bireylere evde bakım olanaklarının geliştirilmesi, engellilere yönelik rehabilitasyon ve fiziksel erişilebilirlik destekleri sağlanması

HEDEF 7- Tarımsal yayım hizmetlerinin etkinliğini artırmak ve tarımsal danışmanlık sisteminin geliştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Yayım elemanlarının sahadaki etkinliklerini artırmak amacıyla, bürokratik işlemlerin en aza indirilmesi

2. Yayım faaliyetlerinde daha etkin olan tekniklerin (demonstrasyonlar gibi) kullanımının artırılması
3. Yayım programlarının, çiftçilerin bölgesel ve yerel düzeydeki gereksinimleri ile değişen koşullar doğrultusunda şekillendirilmesi
4. Güncel konularda (dijitalleşme, iklim krizi, çevre koruma, agroekoloji, coğrafi işaretleme, kırsal turizm vs.) bilgi ve farkındalığı artırmak amacıyla yaygın kullanılan platformlarda etkinliklerin düzenlenmesi
5. Hizmet içi eğitim konularının çeşitlendirilerek kamu yayım elemanlarının verimliliğin artırılması ve ödül mekanizmasının geliştirilmesi ile motivasyonlarının artırılması
6. Çiftçi Eğitim ve Yayım şubelerinin yeniden kurularak taşra teşkilatında yayım konusunda uzmanlaşmış kadronun oluşturulması. Saha çalışmalarında yayım elemanlarının uzmanlıkları dikkate alınarak görevlendirilmesi
7. Yeni başlayan yayım elemanlarının ilk yılında uzman yayım elemanı ile birlikte saha çalışmasına katılarak deneyim kazanması
8. Doğal kaynakları ve biyoçeşitliliği korumak ve verimliliği artırmak için, toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımına yönelik eğitim programlarının artırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Üniversitelerin tarımla ilgili tüm bölümlerinde Tarımsal Yayımın zorunlu ders kapsamına alınması
2. Yeni teknolojiler ve dijitalleşme, yapay zeka okur yazarlığı, finansal okur yazarlık ve sosyal medya okur yazarlığı gibi konularda eğitimlerin yaygınlaştırılarak mesleki becerinin artırılması
3. Tarım danışmanlığını cazip hale getirecek bir işleyişe kavuşturmak için danışmanlık ücretlerinin ilgili sektör paydaşlarının katkısı ile bakanlık politikaları ile uyumlu bir şekilde yürütülmesi
4. Tarım Danışmanlığı belgesinin başlangıçta olduğu gibi iletişim ve yayım konusunda eğitim sonunda sınava tabii tutularak verilmesi
5. Bakanlığın yayımla ilgili biriminin ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği içerisinde; tarım sektör paydaşları ile ilgili bilgi, haber, araştırma sonucu, çiftçi deneyimleri, etkinlik duyurusu gibi paylaşımların yapıldığı bir dijital platformun geliştirilmesinin sağlanması
6. Yayım faaliyetlerinde izleme ve değerlendirme sisteminin işlevselliğinin artırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Yayım hizmetlerinin ayrı bir genel müdürlük altında toplanması
2. Genç çiftçi eğitim ve yayım programlarının yaygınlaştırılması
3. Kamu yayımı ve danışmanlık ile ilgili kurum ve kuruluşların katılımı ile birlikte eğitim, yayım ve danışmanlık faaliyetlerinde dijitalleşmenin sağlanması
4. Çiftçilerin mesleki yeterliliklerinin geliştirilmesi ve iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine ağırlık verilmesi
5. Tarımsal yayım hizmetlerinde merkeziyetçi bir yapı yerine yayımcı, danışman, STK'lar, özel sektör ve üniversitelerin daha fazla sürece dahil olduğu etkin bir iletişim için Ulusal Yayım Ağı oluşturulması

HEDEF 8- Tarımsal amaçlı örgütlerin mevzuatının yeniden düzenlenerek kurumsal ve sermaye yapısının güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarımsal amaçlı örgütlerin temsiliyet kabiliyetinin artırılması ve kendi çabalarının karşılık bulması için Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde bir genel müdürlük kurulması
2. Tarımsal amaçlı örgütlerin iç içe girmiş halde olmasından kaynaklanan görev ve yetki tanımlarının gözden geçirilmesi
3. Kooperatiflerde olduğu gibi diğer tüm tarımsal amaçlı örgütlerin yönetim, denetim kurullarına kendi mevzuatlarınca eğitimi zorunluluğu getirilmesi
4. Üretimin planlanması konusunda bakanlık ile yerel çiftçi örgütlerinin koordineli bir şekilde çalışmasının sağlanması, gerekirse merkez birlikleri düzeyinde strateji ve planlama biriminin oluşturulması, pazarlama ve gıda kontrol süreçlerini kapsayan bir sistemin geliştirilmesi
5. Başarısız veya kötü örgütlenme deneyimleri nedeniyle oluşan güvensizliklerin giderilmesi
6. Tarımsal amaçlı örgütlere yönelik eğitim programlarının artırılarak üyelerin/ortakların kapasitelerinin geliştirilmesi
7. Merkez ve bölge birlikleri bünyesinde proje hazırlama birimlerinin oluşturulması
8. Kooperatif fesih işlemlerinin kolaylaştırılması ve hızlandırılması için ilgili mevzuatta gerekli değişikliklerin yapılması
9. Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yapılarak, eğitimin her kademesinde örgütlenme konusuna önem verilmesinin sağlanması
10. Desteklemeler, üretim planlaması gibi konularda üretici örgütlerine sorumluluklar verilerek etkinliğinin artırılması
11. Tarımsal alanda faaliyet gösteren büyük çaplı kooperatifler; çalışan sayısı ve ciro itibarıyla kooperatiflere sağlanan desteklerden faydalanamamaları nedeniyle tarımsal alanda faaliyet gösteren kooperatiflerde çalışan sayısı ve ciro şartının kaldırılması (Örneğin; KOSGEB, Kalkınma Ajansları vb.)

Orta Vade Stratejiler

1. Kooperatiflerin kuruluş, tescil işlemleri ve denetimlerinin uluslararası iyi uygulamalardan faydalanılarak, tek tip bir denetim mekanizması oluşturulması ve tescil işlemlerinin daha kolay hale getirilmesi
2. Çiftçi örgütlerinin yönetimlerinde profesyonelleşme ve şeffaflığın sağlanması için liyakat ve performans odaklı bir kadrolaşma sağlanması ve bu yapının merkez birlikleri üzerinden kontrol edilir hale getirilmesi
3. Çiftçi örgütlerinin personel yapısını güçlendirmek adına her merkez birliği altında bir eğitim akademisi oluşturularak personel için zorunlu eğitim şartı getirilmesi
4. Kooperatiflerin işlevselliğinin artırılması için tek ürün odaklı değil ortaklarının ürettiği diğer ürünlerin de pazarlanması konusunda yeteneklerinin geliştirilmesi, yerel pazarlarda ürünlerin pazarlanması konusunda Merkez Birliklerinden verilen onay belgesi ile işlemlerin yürütülmesi
5. Geçmiş yıllarda TEDGEM döneminde uygulanan borç verme harcama kaleminden desteklenen ortaklar mülkiyetinde projelerin tekrar uygulamaya alınması
6. Hibe ve destekleme uygulamalarında müracaatların kolaylaştırılması, çiftçi örgütlerine mevcut olan ek puanların artırılması, ek puan vermeyen kurumların da ek puan vermesinin sağlanması

7. Makine-ekipman alımlarında örgütler aracılığıyla yapılmasını teşvik etmek amacıyla ek destekler sağlanması
8. Örgüt bünyesinde makine parklarının oluşturulması için desteklerin artırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Kooperatif, merkez ve bölge birliklerinde sermaye payı alt limitinin günümüz şartlarına göre güncellenmesi

HEDEF 9- Kırsal alanda örgün ve yaygın eğitimin iyileştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarımsal eğitim ve farkındalık programları düzenlenerek; modern tarım ve dijital teknikleri ve teknolojileri, onarıcı ve sürdürülebilir üretim yöntemleri ve yenilikçi tarım uygulamaları konusunda seminerler, atölyeler ve online eğitim modüllerinin oluşturulması

Orta Vade Stratejiler

1. Öğretmenleri kırsalda hizmet vermeye teşvik etmek amacıyla özendirici politikaların geliştirilmesi
2. Öğrencilerin ve öğretmenlerin daha sağlıklı eğitim ortamlarına sahip olabilmeleri için mevcut okulların fiziki koşullarının iyileştirilmesi
3. Kadın ve gençlere girişimcilik, markalaşma, e-ticaret ve dijital uygulamalara ilişkin eğitimler verilerek alternatif pazar yaratma fırsatlarını değerlendirmelerinin sağlanması
4. Kırsalda eğitim seviyesi düşük bireylerin teknoloji kullanımı ve teknolojiye erişimi konusunda STK ve özel sektörün sosyal sorumluluk projelerine destek verilerek yaygınlaştırılması
5. Teknoloji ve internet erişim altyapısı güçlendirilerek, hayat boyu öğrenme kapsamında yaygın eğitim faaliyetlerine yüz yüze katılma imkânı olmayan bireyler için uzaktan eğitim olanaklarına ulaşımın sağlanması

9. Komisyon Su Ürünleri Üretimi

SU ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ**HEDEF 1- Balıkçılık ve su ürünleri sektörünün kamu yönetim yapısının güçlendirilmesi****Kısa Vade Stratejiler**

1. Su ürünleri konusunda farklı kurum ve birimlerdeki görevler tek bir çatı altında, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğün uhdesinde toplanmalıdır
2. Su ürünleri yönetiminin daha etkin yürütülmesi için 81 ilde Balıkçılık ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğü kurulmalıdır
3. İl Müdürlükleri bünyesindeki üretim istasyonları doğrudan Genel Müdürlüğe bağlı şekilde ayrı müdürlük olarak yapılandırılmalıdır

Orta Vade Stratejiler

1. Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğünün kurumsal yapısı, DSİ ve Orman Genel Müdürlüğünde olduğu gibi kendi bütçesi ve kendi taşra teşkilatı olan güçlü bir yapıda, Bakanlığa bağlı genel müdürlük statüsünde olmalıdır
2. Ormanların korunması ve kontrolü amacıyla oluşturulan özel görev birimi yapılanmasında olduğu gibi, su ürünleri kontrol ve denetimin faaliyetlerinin etkinliğini artırmak için yetkilendirilmiş ayrı bir “Su Ürünleri Koruma Memurluğu” yapısı oluşturulmalıdır

Uzun Vade Stratejiler

1. Su ürünlerinde gelişmiş ülkelerde olduğu gibi su ürünleri sektörünün etkin yönetimi için “Balıkçılık ve Su Ürünleri Bakanlığı” kurulması değerlendirilmelidir

HEDEF 2- Su ürünleri sektörünün güçlü bir üretim (avcılık, yetiştiricilik), işleme ve pazarlama yapısına kavuşması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Yeni türlerin yetiştiriciliğine yönelik teşvikler artırılmalı, omnivor ve herbivor türler ile çift kabukluların yetiştiriciliği desteklenmelidir.
2. Küçük kapasiteli yetiştiricilik işletmelerine ve küçük ölçekli balıkçılara verilen destekler artırılmalı ve çeşitlendirilmelidir.
3. Havyar gibi katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesine yönelik desteklemeler uygulanmalıdır
4. Çevre dostu üretim yöntemleri, karbon emisyonunun azaltılması ve yenilenebilir enerji yatırımları desteklenmelidir.

Orta Vade Stratejiler

1. Suyu verimli kullanan yüksek teknolojili üretim sistemleri ile biyoyumak, akuaponik gibi sistemler teşvik edilmelidir.
2. Hastalıktan arı, kaliteli yumurta ve yavru üretimi desteklenmelidir.
3. Gençlerin ve kadınların sektöre ilgisini artırmak için eğitim ve sertifika programları hayata geçirilmelidir.
4. Türkiye'nin su ürünleri mevzuatının AB standartlarını kapsayacak ve uluslararası yükümlülükleri karşılayacak hale getirilmesi için aşamalı bir yol haritası hazırlanmalıdır

Uzun Vade Stratejiler

1. Çevre dostu üretim yöntemleri ve yenilenebilir enerji imkânları kullanılarak, su ve karbon ayak izi azaltılmalıdır.
2. Sektörün üretim sistemleri geliştirmesi ve teknoloji ihraç eder hale ulaşması için desteklemeler yapılmalıdır.

HEDEF 3- Stokların koruma -kullanma dengesinde yönetilmesi ve ülke suları dışında balıkçılık**Kısa Vade Stratejiler**

1. Deniz ve iç su kaynakların sürdürülebilir kullanımı prensibiyle stokların korunmasına yönelik düzenlemeler hayata geçirilmelidir.
2. Bilimsel verilere dayalı olarak su ürünleri türlerinin avcılık kotaları belirlenmelidir.
3. İklim değişikliği nedeniyle balıkların biyolojilerinde ve sucul ekosistemde gerçekleşen değişimler bilimsel çalışmalarla sürekli izlenmelidir.

Orta Vade Stratejiler

1. Büyük veri analizleri ve yapay zekâ uygulamaları kullanılarak stok değerlendirmeleri yapılmalı ve avcılık kotaları uygulanmalıdır.
2. Türk gemilerinin başka ülkelerin karasularında ve uluslararası sularda avcılık yapma imkânları artırılmalıdır.
3. Paylaşılan stoklardan faydalanan kıyıdaş ülkelerle iş birliği yapılarak stokların korunmasına yönelik yasal düzenleme ve uygulamalarında standart sağlanmalıdır.

Uzun Vade Stratejiler

1. Stok değerlendirmeleri yapılarak belirlenen kotalara göre avcılık yapılmalıdır.
2. Deniz ve iç sularda sürdürülebilir balıkçılık yönetimi, ekosistem simülasyonları oluşturularak ekosistem temelli balıkçılık geliştirilmelidir.
3. Sadece bir bölge, bir tür veya bir av aracına dayalı balıkçılık yönetimi yerine ekosistemin bütününe göz önüne alan yaklaşımla yönetim uygulamaları geliştirilmelidir.

HEDEF 4- Balıkçı barınaklarının iyileştirilmesi ve yönetim yapısının güçlendirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Barınakların etkin yönetimi ve sorunların çözümü kurumlar arası iş dağılımı gözden geçirilerek yetkilerin toplanması ve güçlü bir yapıya kavuşturulması için balıkçı barınakları mevzuatı hazırlanmalıdır.
2. Balıkçı barınaklarının yönetim ve işletimiyle ilgili yetkiler Tarım ve Orman Bakanlığında toplanmalıdır.
3. Barınaklar belli kategorilere göre sınıflandırılarak her sınıf için uygun yönetim ve işletme modeli belirlenmelidir.

Orta Vade Stratejiler

1. Balıkçılık ve yetiştiricilik faaliyetleri için kıyı yapılarının alt ve üst yapıları güçlendirilmeli, lojistik ihtiyaçları karşılanmalıdır.
2. Barınaklar birkaç kategoride sınıflandırılarak, her sınıf için minimum üst yapı gereklilikleri belirlenerek yapılması sağlanmalıdır.
3. Yetiştiricilik tesislerinin ihtiyaç duydukları barınak, iskele ve kıyı karasal alan ihtiyaçları karşılanmalıdır.

Uzun Vade Stratejiler

1. Balıkçılık ve yetiştiricilik faaliyetleri için muhafaza, işleme ve pazarlama faaliyetlerini içeren entegre kıyı yapıları ve sistemleri oluşturulmalıdır.
2. Balıkçılık barınaklarının yenilenmesi ve modernizasyonu tamamlanmalıdır.
3. Yoğun yetiştiricilik yapılan bölgelerde yetiştiricilik tesisleri için ayrı kıyı yapıları planlanmalıdır.

HEDEF 5- Su ürünleri avcılığında sürdürülebilirliğin sağlanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Filodaki balıkçı gemi sayılarının azaltılması için geri alım programları uygulanmalıdır
2. Gemilerin en, boy ve motor gücü artışı durdurulmalı; düşük karbon salınlı ve daha düşük güçlerdeki motorların kullanımı teşvik edilmelidir.
3. Av araçlarının tanımlaması yapılmalı, bölgelere göre kullanılacak av araçlarının standardizasyonu sağlanmalıdır.
4. Balıkçılara farklı gelir kaynakları oluşturmak ve av baskısını azaltılmak için balıkçılık turizmi faaliyetlerini yürütebilmesine imkân sağlanmalıdır.

Orta Vade Stratejiler

1. Av araçlarının seçicilikleri belirlenmeli, modernizasyonu yapılmalıdır. Daha seçici av araçlarının kullanılması teşvik edilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.
2. Yakıt tüketimini düşürecek av araçları tasarım çalışmaları yapılmalıdır.
3. Kontrollü şartlar sağlanarak rekreasyonel avcılık uygulamaları yaygınlaştırılmalıdır.

Uzun Vade Stratejiler

1. İklim değişikliğine bağlı olarak avlanma sezonları dinamik bir strateji ile yönetilmelidir.
2. Balıkçılık filosu sürdürülebilir hedeflere uygun şekilde revize ve modernize edilmelidir.

HEDEF 6- Su ürünleri yetiştiriciliğinde planlı üretim ve sürdürülebilir gelişim sağlanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Potansiyel yetiştiricilik alanları Bakanlık tarafından belirlenmeli, diğer bakanlıkların görüşleri alınarak planlı üretim stratejisine göre yatırım başvuruları alınmalıdır.
2. Üretim alanları ve yavru balık ihtiyacı da göz önünde bulundurularak üretim planlaması yapılmalı ve buna göre yetiştiricilik izinleri ve belgeleri verilmelidir.
3. Bakanlığa bağlı üretim istasyonları ıslah yapılan merkezler haline dönüştürülmeli, üniversitelerle iş birliği içerisinde ıslah çalışmaları yürütülmelidir.

Orta Vade Stratejiler

1. Alternatif ve potansiyel tür yetiştiriciliği çalışmaları artırılmalı, özellikle iklim değişikliğine bağlı olarak yeni türlere odaklanılmalıdır.
2. Yetiştiriciliğin yoğun olduğu bölgelerde üretici, işlemeci ve pazarlamacıların bir arada faaliyet göstereceği organize ve entegre sanayi bölgeleri oluşturulmalıdır.
3. Alternatif yem hammaddeleri geliştirilmesi üzerine çalışmalar teşvik edilmelidir.
4. Su ürünleri yetiştiriciliğindeki gelişimin sürdürülebilmesi için açık denizlerde yetiştiricilik imkânları araştırılmalıdır.

Uzun Vade Stratejiler

1. İklim değişikliğine uyum sağlayacak yetiştiricilik stratejileri geliştirilmeli ve tür çeşitliliği artırılarak iklim değişikliğine dayanıklı türler kültüre alınmalıdır.
2. Yetiştirilen ticari türlerde genetik ıslah çalışmaları yapılarak hastalıklara dirençli ve hızlı büyüyen genetik hatlar geliştirilmelidir.
3. Açık deniz alanlarında yetiştiricilik yaygınlaştırılmalıdır.

HEDEF 7- Sucul ekosistemin korunması ve geliştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Atık su arıtma sistemlerinin zorunlu hale getirilmesi, ileri biyolojik arıtma tesislerinin oluşturulması, denetimlerin sıklaştırılması ve geri dönüşüm teknolojilerinin yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.
2. Çevresel denetim mekanizması güçlendirilerek, sanayi, tarım ve evsel kökenli atıkların sıkı denetimi sağlanmalı ve kontrol mekanizmaları uygulanmalıdır.
3. Koruma alanlarında getirilen düzenlemelere uyum ve koruma tedbirleri konusunda denetimler artırılmalıdır.

Orta Vade Stratejiler

1. Su kaynaklarının durumu, su miktarı ve kalitesi elektronik sistemler, uydular ve uzaktan algılama yöntemleriyle sürekli izlemeli ve yapay zeka teknikleriyle modelleme ve projeksiyonlar yapılarak kaynakların korunması için tedbirler geliştirilmelidir.
2. Su kaynaklarındaki HES, regülatör ve bent gibi su yapılarının balıkların göçlerine engel olmaması için balık geçitleri, asansörleri gibi yapıların çalışır vaziyette bulundurulması sağlanmalıdır.
3. Yeni koruma alanları belirlenmeli ve ekosistem restorasyon projeleri desteklenmelidir.

Uzun Vade Stratejiler

1. Kapalı devre üretim sistemleri gibi faaliyetlerle çevre dostu üretim modelleri, sertifikasyon sistemleri, karbon ve su ayak izinin azaltılması gibi faaliyetler uygulanmalıdır.
2. Türkiye'deki tüm su kaynaklarını kapsayan kapsamlı bir dijital veri tabanı ve kurumlar arası veri paylaşım platformu oluşturulmalıdır.
3. Arıtma, geri dönüşüm ve su tasarrufu uygulamaları artırılarak sucul ekosistemin kirlilikten arındırılması, atık suyun yeniden kullanımı sağlanmalıdır.

HEDEF 8- Sucul biyolojik çeşitliliği korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Biyolojik çeşitliliği korumak için denizlerde ve iç sularda yasa dışı, kayıt dışı ve kural dışı avcılık kontrol ve denetimlerinin etkinliği artırılmalıdır.
2. Yapay resif alanlarında denetim ve kontroller artırılmalı ve yasadışı avcılık önlenmelidir.
3. Sularda terkedilmiş av araçlarının temizlenmesi çalışmalarına devam edilmeli ve hayalet avcılığı önleyici tedbirler geliştirilmelidir.

Orta Vade Stratejiler

1. Nesli tehlike altındaki türlerin yaşam alanları korunmalı ve restore edilmelidir.
2. İstilacı/yabancı türlerin yayılımları, biyokütlesi ve ekosistem üzerindeki etkileri sürekli izlenerek gelecek senaryoları oluşturulmalı ve tedbirler geliştirilmelidir.
3. Hassas bentik alanlar koruma altına alınmalı, bu alanlarda bazı av araçlarının kullanılması sınırlandırılmalıdır.

Uzun Vade Stratejiler

1. Ortamda belli bir süre kaldığında yok olan yeni ağ malzemeleri geliştirilmeli, geri dönüştürülebilir ve çevreye zarar vermeyen malzemeler tasarlanmalıdır.
2. Yerli türlerin korunmasına yönelik etkin önlemler alınarak biyoçeşitlilik korunmalıdır.
3. İstilacı/yabancı türlerden ekonomik değer elde edilmesi sağlanmalıdır.

HEDEF 9- Su ürünleri işleme-değerlendirme faaliyetlerinin ve ürün yelpazesinin geliştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tüm nakil ve satış aşamalarında soğuk zincirin korunması ve hijyen ortamının oluşturulması sağlanmalı, satış yerlerinin kontrol ve denetimleri artırılmalıdır.
2. Balık işleme tesislerinin modernizasyonu ve kalite standartlarının yükseltilmesi sağlanmalıdır
3. Yeni ürünler geliştirmek için Ar-Ge çalışmaları yürütülmelidir.

Orta Vade Stratejiler

1. Su ürünlerinin işlenmiş ürün çeşitliliği artırılarak tüketim ve ticaret geliştirilmeli, katma değeri yüksek ürünler geliştirilmelidir.
2. Uygun şartlarda üretilen ve paketlenen kaliteli ürünler için hijyen ve kalite sertifikaları alınmalı ve tesislerin sağlıklı ve hijyenik üretim süreçleri toplam kalite yönetimiyle sertifikalandırılmalıdır.
3. Su ürünlerinden gıda, yem katkı maddesi, gübre, medikal ve kozmetik vb. çeşitli ürünler geliştirilmelidir.

Uzun Vade Stratejiler

1. Avlanan ürünlerin pazarlanmasında doğrudan balıkçıların, kooperatif ve birliklerin etkili olduğu bir pazarlama yapısı oluşturulmalıdır.
2. Avcılığın çok yapıldığı dönemlerde doğrudan tüketime sunulamayan ürünlerin depolanması ve işlenmesi için kooperatif ve birlikler yönetiminde soğuk muhafaza ve işleme tesisleri kurulması teşvik edilmelidir.

HEDEF 10- Su ürünleri tüketiminin ve ticaretinin geliştirilmesi, dış pazarlardaki rekabet gücünün artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. İç tüketimi artırmaya yönelik farkındalık kampanyaları düzenlenmeli, basılı, görsel ve sosyal medyada eğitim, reklam, kamu spotları yayımlanmalıdır.
2. Yetiştiricilik ürünlerinin yurtdışı pazarlara sunulmasında üreticiler, üretici birlikleri ve ihracatçılar dış pazarlarda fiyat oluşumunda ortak hareket ederek üreticilerin korunması sağlanmalıdır.
3. Yetiştiricilik tesislerinde üretilen balıkların üretim süreçleri, sağlık, hijyen ve beslenme koşulları halka anlatılarak kamuoyu bilinçlendirilmelidir.

Orta Vade Stratejiler

1. Türk halkının damak tadına uygun şekilde su ürünlerinden çabuk hazırlanıp tüketilebilecek gıdalar geliştirerek balık tüketimi artırılmalıdır.
2. Yetiştirilen ürünlerin pazarlanmasında aşırı fiyat düşüşlerinin önlenmesi için üretici birliklerin etkili olduğu bir pazarlama yapısıyla belirli bir taban fiyatın üzerinde satış yapılması ve fiyat istikrarı sağlanmalıdır.
3. Alternatif yeni pazarlar araştırılmalı, satış yapılan ülkeler çeşitlendirilmelidir.

Uzun Vade Stratejiler

1. Balıkçılık sektöründe sürdürülebilir büyüme ve yenilikçi pazarlama stratejileri uygulanmalıdır.
2. Su ürünleri pazarlanmasında kooperatif ve birlikler kanalıyla elektronik mezat sistemleri uygulanmalı, internet yoluyla her yerden mezata katılım artırılmalıdır.

3. Kaliteli üretim yapılarak ve sertifika programları hayata geçirilerek Türk balığı imajının dünya çapında ön plana çıkarılması sağlanmalıdır.

HEDEF 11- Su ürünleri kooperatif ve üretici birliklerinin güçlendirilmesi ve etkinliğinin artırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Kooperatif ve üretici birliklerinin üyelerinin üretim hammaddeleri ve araç-gereç tedarikinde, kredi temininde, üyelerin ürünlerinin pazarlanmasında etkin rol alması sağlanmalıdır.
2. Kooperatif ve üretici birliklerinin etkinliğini ve ekonomik güçlerini artıracak düzenlemeler yapılmalıdır.

Orta Vade Stratejiler

1. Kooperatif ve üretici birliklerinin mezat, depolama, işleme, paketlenme, dağıtım ve pazarlama sistemlerinde etkinliği artırılmalıdır.

Uzun Vade Stratejiler

1. Kooperatif ve üretici birliklerinin sektörün oto kontrolünde ve yönetiminde etkin ve öncü rol alması sağlanmalıdır.

HEDEF 12- Dijital teknolojiler ve yapay zekâ uygulamaları ile veri toplama ve analiz yapısının güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Karaya çıkış kayıt ve kontrol faaliyetleri arttırılmalı ve idari kayıtlar güçlendirilmelidir.
2. Avlanan ürünlerin karaya çıkarıldığı barınaklarda ve balıkçılık idari binalarında gerekli altyapı ve personel ihtiyacı karşılanarak sürekli personel bulunması sağlanmalıdır.
3. Kamu, üniversite ve özel sektörün veri toplama ve paylaşımında iş birliği güçlendirilmelidir.

Orta Vade Stratejiler

1. Balıkçılık ve yetiştiricilik sektörünün yönetiminde büyük veri analizleri ve yapay zeka uygulamaları yaygınlaştırılmalıdır.
2. Veri toplama yöntemleri standartlaştırılmalı, veri kalitesi artırılmalı, sürekli veri toplama ve stok izleme çalışmaları yürütülmelidir.
3. İstatistiklerin idari kayıtlardan üretilme oranı artırılmalıdır.

Uzun Vade Stratejiler

1. Dijital teknolojiler, uydu ve uzaktan algılama sistemleri ile su kaynaklarına ve ekosisteme ilişkin veriler düzenli toplanmalı ve büyük veri işleme ve yapay zeka uygulamalarıyla değerlendirilmesi ve izlenmesi sağlanmalıdır.
2. Yapay zekâ ve büyük veri teknolojileri ile dijitalleştirilen su ürünleri veri toplama ve değerlendirme sisteminin yönetim faaliyetlerinde ve karar alma süreçlerinde etkin kullanımı sağlanmalıdır.
3. Avlanan ve yetiştirilen su ürünlerinin karaya çıkış noktalarından ve tesis çıkışından itibaren son tüketiciye ulaşmaya kadar kayıt ve takibi yapılmalıdır.

HEDEF 13- Su ürünleri sektöründe Ar-Ge faaliyetlerinin geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Üniversite ve araştırma kurumlarının laboratuvar, pilot uygulama birimleri ile araç-gereç, cihaz, donanım vb. alt yapıları güçlendirilmelidir.

2. Bakanlık, üniversite ve özel sektör ortaklaşa Ar-Ge projeleri yürütmelidir.
3. Ar-Ge alt yapılarının Ar-Ge kurumları arasında ortak kullanımı ve ortak çalışmalar yürütülmesi teşvik edilmelidir.

Orta Vade Stratejiler

1. Üniversite ve araştırma kurumlarının gemi ve ileri Ar-Ge merkezi alt yapıları güçlendirilmelidir.
2. Ar-Ge'ye ayrılan kamu kaynağı artırılmalı, özel sektörün de bu çalışmalara katılımı ve kaynak aktarması sağlanmalıdır.
3. Genç araştırmacıların yetiştirilmesinde için yurtiçi ve yurtdışı eğitim imkânları artırılmalıdır

Uzun Vade Stratejiler

1. Su ürünleri sektöründe sürekli Ar-Ge çalışmaları ile problemlerin çözümü ve yenilikler sağlanarak sektörün sürdürülebilir gelişimi sağlanmalıdır.

HEDEF 14- Su ürünleri sektöründe eğitimin güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Su ürünleri mühendislerinin yetki alanları açık şekilde tanımlanarak meslek kanunu yayımlanmalı, sucul ekosistemlerin korunması, su ürünleri yönetimi ve üretiminde su ürünleri eğitimi almış mühendislerin daha etkin rol üstlenmesi sağlanmalıdır.
2. Sektörde çalışanlara çalışma konularına yönelik eğitimler düzenlenmelidir

Orta Vade Stratejiler

1. Uygulamalı eğitimin artırılması için ilgili fakültelerde uygulama birimlerinin kurulması, var olanların geliştirilmesi, deneme ve Ar-Ge faaliyetleri ile eğitim bütçesinin artırılması gerekmektedir.
2. Üniversitelerle iş birliği içerisinde Bakanlık araştırma enstitüleri ile birlikte lisansüstü eğitim çalışmaları yapılması desteklenmelidir.
3. Üniversitelerdeki ve araştırma enstitülerindeki teknik ve akademik personel yapısı güçlendirilmelidir.

Uzun Vade Stratejiler

1. Uluslararası düzeyde eğitim kalitesinde ve akredite olmuş eğitim yapısı oluşturularak, sektörün sürdürülebilir gelişimine hizmet eden mühendis ve teknik eleman yetiştirilmelidir.
2. Su ürünleri avcılığı, yetiştiriciliği ve işleme-değerlendirme faaliyetlerinde çalışanlara eğitim ve sertifika sistemi oluşturulmalıdır.

10. Komisyon Su Yönetimi ve Verimliliği

SU YÖNETİMİ VE VERİMLİLİĞİ KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ**HEDEF 1- Açık kanal sulama sistemlerinin kapalı basınçlı sistemlere dönüştürülmesi****Kısa Vade Stratejiler**

1. Mevcut sulama sistemlerinin modernize edilmesi, bakım ve temizlik işlemlerinin düzenli yapılması
2. Mevcut sistemlerde otomasyon, ölçüm ve filtrasyon uygulamalarının yaygınlaştırılması
3. Modernizasyon projelerinde yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği esas alınması

Orta Vade Stratejiler

1. Sayaç yenileme programları ve kaçak su denetimleri
2. Su yönetiminde kurumlar arası koordinasyonun artırılması ve Ar-Ge faaliyetlerinin güçlendirilmesi
3. Arazi toplulaştırmasıyla birlikte ekonomik ömrünü tamamlamış sulama şebekelerinin modernize edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Yeni depolama, iletim ve dağıtım sistemlerinin kurulmasıyla sulu tarım alanlarının artırılması
2. Kapalı sulama sistemleri oranının %50'ye çıkarılması

HEDEF 2- Su ile ilgili kurum ve kuruluşların yetki, görev ve sorumluluklarının yeniden gözden geçirilmesi ve netleştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Su ile ilgili mevzuatın incelenerek eksiklik ve çakışmaların tespit edilmesi, güncellenmesi ve yeni düzenlemelerin hazırlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Su yönetiminde yetki karmaşasını önleyecek düzenlemelerin yapılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Su tüketimi ve yönetimi üzerine kurumsal kapasitenin artırılması

HEDEF 3- Su tasarrufu sağlayan uygulamalara yönelik teşviklerin artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarımsal sulama projelerinde su tasarrufu sağlayan bileşenlerin şartlı olarak desteklenmesi
2. Hane bazlı su tasarrufu uygulamalarında (perlatör, rezervuar düzenleyici vb.) belediye destek programlarının başlatılması

Orta Vade Stratejiler

1. Tarım destekleri ve IPARD hibelerinde su tasarruf kriterlerinin bir önceliklendirme puanı olarak kullanılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Veriye dayalı teşvik uygulamaları için dijital izleme ve değerlendirme altyapısı kurulması
2. Kamu altyapı projelerinde (sulama şebekesi, içme suyu şebekesi) su verimliliği katsayısı zorunluluğu

HEDEF 4- Sulama randımanının 2030 yılına kadar %60'a çıkarılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarla içi sulama altyapısının dijital izleme ile entegre hale getirilmesi
2. Bireysel sulama sistemlerinde dijital otomasyon sistemlerinin teşvik edilmesi
3. Bireysel sulama sistemlerinin mühendislik ve ruhsatlama esaslarına uygun kurulması

Orta Vade Stratejiler

1. Su yasası kapsamında teşvik ve ceza sisteminin uygulanması
2. Su verimliliği Ar-Ge çalışmalarına destek verilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Yapay zekâ destekli analiz ve tam otomasyon sistemleri ile su yönetiminin dijitalleştirilmesi

HEDEF 5- Su yönetiminin merkezi ve entegre bir yapıya kavuşturulması, etkinliğinin arttırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Su kullanıcılarını kapsayan merkezi bir veri tabanı/bilgi sistemi oluşturulması
2. Su kullanım verilerinin AB ve uluslararası standartlara göre izlenebilir hale getirilmesi
3. Sulama şebekelerinin sayısallaştırılması ve su kullanıcı örgütleri ile Bakanlık bilgi sistemleriyle entegrasyonunun sağlanması
4. DSİ, belediyeler ve kooperatifler tarafından işletilen sulama tesislerinin güncel envanterinin çıkarılması
5. Kurumlar arası koordinasyonun güçlendirilmesi
6. Tüm su kullanıcılarını kapsayan dijital veri tabanı ve izleme sistemlerinin kurulması

Orta Vade Stratejiler

1. İl, bölge ve havza bazında entegre su yönetim planlarının geliştirilmesi
2. Yerli yazılım, uydu ve donanımlarla bitkisel üretim alanlarında su kullanımının ve su kirliliğinin izlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Yapay zekâ destekli analiz sistemleriyle su yönetiminin dijitalleştirilmesi ve otomatikleştirilmesi
2. 25 nehir havzasının tamamında TATUS sisteminin kurulması ve erken uyarı eksiklerinin giderilmesi

HEDEF 6- Akıllı sulama teknolojilerinin kullanımının teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarımsal sulamada kayıpların azaltılmasına yönelik altyapı projelerinin başlatılması

Orta Vade Stratejiler

1. SCADA ve CBS sistemlerinin yaygınlaştırılarak şebekelerin dijital takibinin sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Meralarda yağışlardan daha fazla faydalanılması için projeler yürütülmesi

HEDEF 7- Su kullanıcı örgütlerinin kurumsal kapasitelerinin artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Mevcut sulama birliklerinin su kaynağı veya proje bazında yeniden yapılandırılması
2. Su ve kanalizasyon hizmetlerine odaklanan yapının büyükşehir dışındaki belediyelerde de kurulması
3. İşletmeye açılmış sulama projelerinin teknik, sosyal, hukuki ve ekonomik envanterlerinin çıkarılması

Orta Vade Stratejiler

1. Suya göre tarım esaslı destekleme programlarında su kullanıcı örgütlerinin etikliğinin artırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Havzalar arası su transferlerinde çevresel ve sosyal etki değerlendirmesinin yasal zorunluluk haline getirilmesi

HEDEF 8- İklim değişikliğine uyum kapsamında mevcut su kaynaklarının korunması ve etkin kullanımı ile birlikte devam eden yatırımların tamamlanması ve alternatif su kaynaklarının (gri su, yağmur suyu, arıtılmış atık su) değerlendirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Alternatif su kaynaklarının kullanımına ilişkin pilot projeler başlatılması
2. Arıtılmış suların yeniden kullanımı için yasal altyapının geliştirilmesi
3. Sulama suyu kalitesine yönelik standart ve kriterlerin oluşturulması

Orta Vade Stratejiler

1. Kontrollü drenaj ve drenaj suyu yeniden kullanımı uygulamalarının yaygınlaştırılması
2. Kurumsal yapının entegre su yönetimi ilkeleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesi
3. 2030 yılına kadar içme suyu şebekelerindeki kayıpların %25'e indirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Ulusal düzeyde tarımsal su yönetim stratejilerinin üretim politikalarıyla entegre edilmesi
2. Havadan su üretim teknolojilerine (AWG) yönelik teşvik mekanizmalarının oluşturulması
3. Hayvansal üretim tesisleri için arıtma sistemleri ile suyun yeniden kullanımının sağlanması

HEDEF 9- Tarla içi basınçlı sulama sistemleri teşviklerinin artarak devam ettirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Fiziksel su kayıplarını azaltacak altyapı iyileştirmeleri
2. Sulama hatlarında su kaçağı tespiti ve uyarı sistemlerinin uygulanması

Orta Vade Stratejiler

1. TAGEM-SUET sisteminin ulusal bazda ortak hesaplama aracı olarak tanımlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Su kalitesi izleme süreçlerinin dijital platformlar ve yapay zekâ destekli karar sistemleriyle bütünleştirilmesi

HEDEF 10- Sulama sistemlerinde sayaç kullanımının zorunlu hale getirilmesi, eski sayaçların yenilenmesi ve kaçak su kullanımının etkin biçimde önlenmesine yönelik organizasyon ve denetim altyapısının güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Bireysel su kullanımına yönelik eğitim kampanyaları
2. Kaçak su kullanımına yönelik denetimlerin artırılması ve caydırıcı cezaların uygulanması
3. Ruhsatsız kuyuların kayıt altına alınması ve sayaçların zorunlu hale getirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Sayaç kurulumları için çiftçilere %100 hibe veya %50 destek sağlanması
2. Uydu ve drone teknolojisi kullanılarak kaçak sulamanın tespiti ve izlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Bitkisel ve hayvansal üretim planlamasında suyun temel kriter olarak değerlendirilmesi

HEDEF 11- Su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi için her havzada, su potansiyelinin, mevcut kullanım durumlarının miktar ve kalite esaslı değerlendirildiği etüt çalışmalarının yapılması, raporlanması ve haritalanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Su bütçesi bileşenlerinin paylaşılacağı bilgi portalının kurulması
2. Su kaynaklarının kısıtlı olduğu bölgelerde suya göre bitki deseni planlaması yapılması
3. Su kaynakları potansiyelinin havza bazında hesaplanması
4. Su kaynaklarında kalite ve miktar izleme çalışmalarının ulusal mevzuat ve izleme programları doğrultusunda 25 havzada sürdürülmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Alternatif su kaynaklarının (arıtılmış su, yağmur suyu, gri su) kullanımına yönelik teşvik mekanizmalarının uygulanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Sulama için geri kazanılmış su kullanımının yaygınlaştırılması (örneğin arıtma tesisi çıkış suları)
2. Yağmur suyu hasadı gibi doğal kaynakların daha etkin kullanımı için altyapı yatırımlarının artırılması

HEDEF 12- Uzaktan algılama ve dijital teknolojilerle su kaynakları ve sulama sistemlerinin etkinliğinin havza bazında izlenmesi, değerlendirilmesi ve karar destek sistemleriyle sürdürülebilir su yönetiminin sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Mobil uygulamalar ve dijital sensörlerle su kullanımının çiftçiler tarafından izlenebilmesinin sağlanması
2. Sulama randımanı ve oranının düzenli ölçüldüğü bir sistem kurulması
3. Uzaktan algılama tekniği kullanılarak havza bazlı ürün deseni belirlenmesi ve izleme mekanizmalarının oluşturulması

Orta Vade Stratejiler

1. Akıllı sulama sistemlerinin (IoT tabanlı, hava durumu verili) altyapı yatırımlarıyla yaygınlaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarımsal izleme ve su yönetimi odaklı uydu sisteminin fırlatılarak faaliyete geçirilmesi, güncel ve yerli veri altyapısının oluşturulması
2. İklim değişikliğine uyum sağlayacak esnek ve sürdürülebilir su yönetimi modellerinin uygulanması

HEDEF 13- Su verimliliğini teşvik etmek amacıyla, bölgesel/havza bazlı su arzı ve ürün desenine uygun farklılaştırılmış fiyatlandırma sistemlerinin uygulanması ile destek-yaptırım mekanizmalarının geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Tam maliyet esaslı fiyatlandırma tarifelerinin oluşturulması
2. Su verimliliği uygulamalarına yönelik teşvik ve yaptırım mekanizmalarının oluşturulması
3. YAS kuyularında kota uygulamaları ve su bedelinin bölgesel koşullara göre belirlenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Su tüketimine dayalı teşvik/ceza sistemlerinin uygulanması
2. Tarife sistemlerinin ürün deseni, sulama yöntemi ve bölgeye göre farklılaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Hacim esaslı su ücretlendirme sistemlerinin ülke genelinde uygulanması
2. İl/ilçe ve ürün bazında su tüketimi esaslı kota sisteminin kurulması, kota aşımı için zamlı tarife uygulanması

HEDEF 14- Bütünleşik havza yönetiminin kurumsal, hukuki ve idari altyapısının güçlendirilmesi ile kurumlar ve kuruluşlar arası iş birliği ve koordinasyon mekanizmalarının etkinleştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Bireysel sulama sistemlerinin mühendislik esaslarına uygun tesis edilmesi
2. NHYP tedbirlerinin takibinde kullanılan USBS sisteminin güçlendirilmesi ve düzenli veri girişi sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Bitkisel ve hayvansal üretimde su verimliliği bazlı destekleme sistemlerinin revize edilmesi
2. İl ve havza su kurullarına tüzel kişilik kazandırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Karar destek sistemlerinin (KTEUS, TATUS vb.) yaygınlaştırılması, su bilgi sistemlerinin entegre çalıştırılması

HEDEF 15- Su Yasası'nın yürürlüğe girmesi ve etkin bir şekilde uygulanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Su Kanunu ve Taşkın Kanunu hazırlık çalışmalarının tamamlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Su kullanıcı teşkilatlarının işletme, bakım ve yönetim sorumluluklarını üstlenecek şekilde yapılandırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tüm su ve sulama mevzuatının Avrupa Birliği Su Çerçeve Direktifi ve uluslararası standartlarla tam uyumlu hale getirilmesi

HEDEF 16- Su verimliliği bilincinin artırılması amacıyla yenilikçi çiftçi eğitim programları ile birlikte Milli Eğitim müfredatına (ilköğretim ve ortaöğretim) ilgili konularının dâhil edilmesi ve toplum genelinde farkındalık kampanyalarının yürütülmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Su verimliliği odaklı çiftçi eğitimlerinin başlatılması
2. Mobil uygulamalar ile çiftçilere su kullanım verilerini izleme imkânı sağlanması
3. "Su Verimliliği Seferberliği" kapsamında çalışmaların yaygınlaştırılarak devam ettirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliğiyle müfredata su verimliliği temalı içeriklerin entegrasyonu
2. Akademik eğitimlerin su politikalarıyla uyumlu hale getirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Sürekli eğitim ve yayım programlarıyla çiftçilerin su verimliliğine adapte edilmesi
2. Her düzeyde okul için "Yeşil Okul – Su Dostu Okul" sertifikasyon sisteminin başlatılması

HEDEF 17- Ülke genelinde sektörel (tarım, sanayi ve içme-kullanma) su tahsisi çalışmalarının tamamlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Su verimliliği uygulamalarına yönelik teşvik ve yaptırım mekanizmalarının oluşturulması
2. Halk sulamaları da dahil olmak üzere tüm kullanıcıların tek çatı altında sulama birlikleri ile organize edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Su yönetiminde kurumsal koordinasyonun artırılması ve destekleme politikalarının su potansiyeline göre yapılandırılması
2. Sulama birliklerinin havza bazında etkinleştirilmesi; diğer su kullanıcı teşkilatlarına devir yapılmaması

Uzun Vade Stratejiler

1. Sulama birlikleri ve kullanıcı teşkilatlarının tek yapı altında uzun vadeli kurumsal ve mali sürdürülebilirliğinin sağlanması

HEDEF 18- Kırsal alanlarda sucul ekosistemlerin ve yerel halkın yaşam koşullarının sürdürülebilirliğinin sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Kırsal alandaki halkın ve ekosistemlerin su haklarının planlanması ve korunması

Orta Vade Stratejiler

1. Akıllı sulama sistemleri (IoT, hava durumu verisi, uzaktan izleme) altyapısının kurulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Sektörel su tahsis planları çerçevesinde tüm münferit tahsislerin yürütülmesi

HEDEF 19- Peyzaj alanlarında daha az su tüketen, kuraklığa dayanıklı su tüketimi düşük bitki türlerinin kullanımının yaygınlaştırılması, kurakçıl peyzaj alanlarının artırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Su tasarrufu sağlayan uygulamalara yönelik teşvik mekanizmalarının artırılması
2. Mevcut peyzaj alanlarında su tüketimi yüksek bitkilerin tespiti ve aşamalı dönüşüm planlarının yapılması
3. Kurakçıl peyzaj (xeriscape) rehberinin hazırlanması ve yayımlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Peyzaj projeleri için su tüketimi sınırlayıcı yasal düzenlemelerin getirilmesi
2. Peyzaj alanlarında su tüketimini izleme altyapılarının ve dijital veri yönetim sistemlerinin geliştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Su tasarrufunu teşvik eden mevzuat ve politikaların uygulanmasının tamamlanması
2. Ulusal düzeyde “Kurakçıl Peyzaj Strateji Belgesi”nin hazırlanması ve zorunlu hale getirilmesi

HEDEF 20- Tüm havzalar için kuraklık, taşkın ve iklim değişikliğini dikkate alan havza ölçekli yönetim planlarının hazırlanması, yönetim altyapısının güçlendirilmesi ve karar destek sistemlerinin yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Taşkın ve kuraklık yönetim planlarında belirlenen tedbirlerin uygulanmasının izlenmesi
2. Gediz Havzası’nda Kuraklık Karar Destek Sisteminin kurulması
3. Ceyhan, Asi, Aras, Çoruh, Van Gölü ve Fırat-Dicle havzalarında izleme çalışmalarının yürütülmesi
4. Antalya, Sakarya, Batı Akdeniz, Büyük Menderes, Akarçay ve Burdur havzalarında taşkın yönetim planlarının güncellenmesi
5. Kuraklık Tahmini ve Erken Uyarı Sistemi (KTEUS) projesinin tamamlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Kuraklık izleme altyapısı ve kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi
2. 25 havzada Kuraklık Karar Destek Sistemlerinin kurulması ve yaygınlaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tüm havzalarda entegre ve bütüncül yönetim anlayışıyla planlamaların yapılması
2. Sektörel su tahsisi ve yönetiminde sürdürülebilirlik temelli politikaların tam entegrasyonu

HEDEF 21- Toprak neminin izlenmesi ve yönetilmesine yönelik uygulamaların geliştirilmesi ile bu uygulamaların çiftçilere yaygın biçimde öğretilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Toprakta buharlaşmayı azaltıcı uygulamaların tanıtımı
2. Toprak nemi sensörlerinin pilot bölgelerde yaygınlaştırılması
3. Koruyucu tarım tekniklerine yönelik hızlı eğitim modüllerinin geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Toprak nemi izleme verisinin sulama planlamasına entegre edilmesi
2. Koruyucu toprak işleme tekniklerinin teşvik programlarına dahil edilmesi
3. CBS tabanlı toprak-su yönetim sistemleriyle nem durumu ve tarla işleme tekniklerinin eşlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Toprakta suyun fiziksel olarak tutulmasını sağlayan uygulamalar için standardizasyon ve eğitim ağı oluşturulması
2. Toprak nemine dayalı dijital sulama planlama sistemlerinin çiftçi ölçeğinde yaygınlaştırılması

HEDEF 22- 2030'a kadar kişi başı günlük su kullanımının 120 litreye düşürülmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Ulusal Su Kullanım Envanteri'nin çıkarılması
2. Gri su kullanımının pilot uygulamalarla başlatılması
3. Su tasarrufu sağlayan cihazların (perlatör, çift kademeli rezervuar vb.) desteklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Konutlarda ve sitelerde yağmur suyu hasadı sistemlerinin zorunlu hale getirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Dijital su yönetim platformlarının yaygınlaştırılması (AI & IoT)
2. Su ayak izi takibi zorunluluğu ve sertifikasyonu

HEDEF 23- Sosyo-ekonomik ve çevresel etkileri dikkate alan karar destek süreçlerinin geliştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Mevcut sulama projelerinde sosyal etki değerlendirmesi için pilot uygulamalar başlatılması
2. Su yönetiminde sosyo-ekonomik göstergelerin (gelir düzeyi, çiftçi profili, vb.) belirlenmesi
3. Su izleme sistemlerinde sürekliliğin sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Su yönetiminde kullanılacak karar destek sistemlerine (DSS) çevresel etki bileşenlerinin entegrasyonu
2. Su yönetiminde yapay zekâ destekli sosyo-ekolojik karar sistemlerinin yaygınlaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Her havza için su tahsis kararlarında çok ölçütlü etki analizinin zorunlu hale getirilmesi

HEDEF 24- Jeotermal kaynakların sera ısıtması ve tarımsal üretimde etkin, sürdürülebilir ve çevresel riskleri azaltacak şekilde kullanılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Mevcut jeotermal seralarda reenjeksiyon kuyularının açılmasının teşvik edilmesi
2. Jeotermal sera işletmelerine yönelik sürdürülebilir kullanım eğitimleri düzenlenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Jeotermal kaynakların doğrudan kullanımını teşvik eden entegre projelerin desteklenmesi
2. Jeotermal akışkan rezervuar kapasitesinin %50 artırılmasına yönelik detaylı yerbilimsel etütlerin yapılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Türkiye’de jeotermal sera alanlarının %100 artırılması
2. Jeotermal kaynaklardan toksik minerallerin geri kazanımı ve tarım-sanayi entegrasyonu

HEDEF 25- Tarım ve diğer sektörlerde su ayak izinin hesaplanması ve yönetilmesine yönelik sistemlerin oluşturulması ve etkin biçimde uygulanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Pilot sektörlerde ve havzalarda su ayak izi envanteri çıkarılması
2. Tarımda su ayak izinin hesaplanması için çiftçiye açık veri giriş modülleri olan basit dijital platform geliştirilmesi
3. Su ayak izi metodolojisinin sektörel bazda (tarım, sanayi, hizmet) standartlaştırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Sektörlerin su ayak izine göre teşvik/lisans/değerlendirme sistemlerinin geliştirilmesi
2. Sulama desteklerinin tarım-su ilişkisi gözetilerek hedef odaklı biçimde yeniden yapılandırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Ulusal Su Ayak İzi Veri Tabanı’nın kurulması ve tüm sektörlerle entegre edilmesi
2. Sürdürülebilir Su Yönetimi için Su Ayak İzi Tabanlı Havza Planlarının oluşturulması
3. İhracatta “Su Ayak İzi Etiketlemesi” sisteminin hayata geçirilmesi

11. Komisyon

Tarıma Dayalı Sanayi, Stok Yönetimi ve Lojistik

TARIMA DAYALI SANAYİ, STOK YÖNETİMİ VE LOJİSTİK HEDEF VE STRATEJİLERİ

HEDEF 1- Gıda sanayiine yönelik hammadde üretiminde sürdürülebilirliği sağlamak, bu çerçevede tarımın modernizasyonuna yönelik planlar oluşturmak

Kısa Vade Stratejiler

1. Gıda sanayi ile entegre üretim yapan çiftçilere özel kredi imkânlarının artırılması
2. Tarımsal sanayiye yönelik destekleme ve hibe programlarının kapsamının genişletilmesi
3. Tarımsal sanayi üretimini geliştirmek amacıyla eğitim programlarının artırılması, farkındalık yaratılması ve tarımda Ar-Ge ile inovasyon süreçlerinin desteklenmesi
4. Tarımsal sanayi üretiminde sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda döngüsel ekonomi uygulamalarının yaygınlaştırılması
5. Tarımsal sanayi üretimini özendirici dizi, film ve belgesellerin eğitim ve tanıtım aracı olarak değerlendirilmesi
6. Tarımsal sanayi alanında yasa ve yönetmelikleri belirlerken üreticilerden ve tarımsal örgütlerden yararlanılması, bu doğrultuda tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımsal ürünlerin artan oranda gıda sanayisinde işlenmesinin sağlanması ve bu kapsamda uygun kalite, hammadde ile fiyatlandırma süreçlerinin planlaması
2. Tarımsal sanayi üretiminde ara eleman ve iş gücü problemlerini çözmek amacıyla genç girişimcilerin istihdamının teşvik edilmesi ve meslek liselerinde ilgili bölümlerin (Tarım, Şoförlük, Operatörlük, Ara Eleman vb.) geliştirilmesi
3. Tarım-gıda sektöründe dijital dönüşümün hızlandırılması ve genç girişimcilere yönelik tarımsal girişim ile yatırım desteklerinin artırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. İklim değişikliğine uyum sağlanması ve risk yönetimi sürecinin geliştirilmesi
2. Mini meteoroloji istasyonları, elektronik tuzaklar, dolu savarlar, GPS yönlendirmeli ekim, dikim ve işleme aletleri ile elektronik sulama sistemleri gibi teknolojik desteklerin artırılması

HEDEF 2- Tarım-gıda tedarik zincirinde ürün kayıplarını azaltmak, gıda güvenliğini sağlamak ve kalite standartlarını yükseltmek.

Kısa Vade Stratejiler

1. Hasat sonrası süreçlerde kalite kontrol mekanizmalarının iyileştirilmesi, ürünlerin tedarik zincirine girmeden önce belirlenen kalite standartlarına uygunluğunun denetlenmesi, üreticilere ve tedarikçilere bu konuda eğitimler verilmesi
2. Tarıma dayalı sanayilerin izlenebilirliğini zorunlu kılacak ulusal ve uluslararası düzenlemelerin oluşturulması, sertifikasyon süreçlerinin geliştirilmesi, üreticilerin bu standartları takip etmesinin sağlanması, ISO 22000, HACCP, Global GAP, gibi uluslararası gıda güvenliği ve izlenebilirlik standartlarına tam uyum sağlanarak ürünlerin uluslararası pazarlarda güvenirliliğinin artırılması
3. Taşıma ve depolama koşullarının iyileştirilmesi, ürünlerin lojistik sürecinde zarar görmesini önlemek için sıcaklık, nem, konum ve taşıma koşullarının sürekli ve gerçek zamanlı izlenmesi, böylece taşımacılıkta yaşanan ihlalleri anında tespit ederek kayıpların önüne geçebilmek üzere IoT tabanlı sensörler ve karekod sistemlerini yaygınlaştırılması, uygun ambalajlama ve taşıma yöntemlerinin kullanılması, izlenebilirlik ve sorumluluk sistemlerinin geliştirilmesi, böylece üreticiden tüketiciye kadar sorumluluk zincirinin oluşturulması

4. Gıda ürünlerinde bozulmaların azaltılmasına yönelik izlenebilir etiket sistemlerinin geliştirilmesi
5. Ürün kayıplarının azaltılması amacıyla ilgili işletmelerin altyapılarının denetlenerek, yerel yönetimler yetkisindeki İş Yeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatı mevzuatına uygun olarak ruhsatlandırılması
6. Tarla ve bahçelerden ürün toplama ile araç yükleme ve boşaltma arası mekanizasyon (makine-ekipman) yatırımlarının desteklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Ticaret borsalarının satış salonu laboratuvarlarında yetkili sınıflandırıcı lisansı ile faaliyet göstermesinin zorunlu hale getirilmesiyle, üreticinin lisanslı depolara gitmeden önce ürünün piyasadaki gerçek sınıf değerini ve bu sınıfa dair şeffaf fiyat aralığını öğrenmesinin sağlanması
2. Tarım-gıda lojistik standartları oluşturularak taşıma süreçlerinin şeffaf hale getirilmesi, bu çerçevede yasal düzenlemelerin oluşturulması ve standartların yaygınlaştırılması
3. Ürünlerin taşıma ve depolamasından kaynaklanan hasar ve kayıpların önlenmesi ve gıda güvenliğini sağlamak üzere, uluslararası düzeyde uyumlu ürün, ambalaj ve lojistik standartlar oluşturulması, yenilikçi ambalaj standartlarının geliştirilmesi
4. Meyve-sebze, kuru gıda ve su ürünleri hali gibi et ve et ürünleri hallerinin de yaygınlaştırılması

HEDEF 3- Tarım-sanayii entegrasyonunun geliştirilmesi sürecinde özel sektör uygulamalarını geliştirmek, tarımsal üretim ile lojistik altyapıyı güçlendirmek ve entegre etmek.

Kısa Vade Stratejiler

1. Artan oranda tarımsal ürünlerin gıda sanayiinde işlenmesi, uygun kalite, hammadde ve fiyatlandırma sürecinin planlanması
2. Tarımsal üretim ve lojistik süreçlerinde afetlere dayanıklılığı artıran sigorta sistemlerinin teşvik edilmesi
3. Özel sektör yatırımlarını teşvik etmek ve tarım-sanayi entegrasyonunu güçlendirmek amacıyla yatırım ortamının iyileştirilmesi
4. Tarımsal hammaddenin kısmen tarıma dayalı sanayi tarafından ürettirilmesine dayalı uzun vadeli sözleşmeli üretim modellerinin yaygınlaştırılması
5. Tarım-gıda tedarik zincirine yönelik destek ve teşviklerin çeşitlendirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgelerinin yaygınlaştırılması ve bu bölgelerde özel sektörün etkinliğinin artırılması
2. Tarım-Gıda depolama ve lojistik tesislerinin deprem dayanıklılığının artırılması ve riskli bölgelerde güçlendirme çalışmalarının yapılması
3. Tarımsal üretimde risk paylaşımı esaslı üretim modellerinin yaygınlaştırılması ve gıda sanayii ile iş birliğinin güçlendirilmesi
4. Tarım-gıda tedarik zincirine yönelik destek ve teşviklerin çeşitlendirilmesi ve artırılması
5. Tarım-gıda ürünlerinin iç ve dış pazarlara erişimini kolaylaştırmak amacıyla lojistik merkezler kurulması
6. Kurulacak merkezlerde laboratuvar, depolama, işleme, paketleme, dağıtım ve pazarlama hizmetlerinin entegrasyonu ve ürünlerin tarladan sofraya kadar olan süreçte izlenebilirliğinin sağlanması

7. Ortak atık yönetimi, ortak tedarik, ortak sevkiyat, alternatif paketleme, entegre lojistik, ortak ekipman ve teçhizat kullanımı, teknoloji paylaşımı ve entegrasyonu, rota optimizasyonu gibi avantajları olan endüstriyel simbiyozların desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Özel sektör ile kamu kurumları arasında iş birliği mekanizmalarının oluşturularak bilgi ve teknoloji transferinin sağlanması
2. Tarım-sanayi-lojistik üçgeninde tarım-gıda değer zinciri paydaşlarının bir araya geldiği kümelenme modellerinin desteklenmesi ve bölgesel kalkınmanın hızlandırılması
3. Tarımsal depolama ve lojistik tesislerinin afetlere dayanıklılığının artırılması ve riskli bölgelerde güçlendirme çalışmalarının yapılması
4. Lojistik merkezler, soğuk hava depoları ve lisanslı depoların afet riski düşük bölgelere yönlendirilmesi

HEDEF 4- Üretim, tedarik, stok ve lojistik faaliyetlerini bütünlüklü bir şekilde planlamak.

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarıma dayalı sanayinin hammadde ihtiyacını iç ve dış pazar satış kapasitesine göre belirlemek ve destek mekanizmalarına uygun talep ve stok planlamasının yapılması
2. Kuru ve kabuklu ürünler için lisanslı depoculuk yatırımlarının planlanması, çeşitlendirilmesi ve artırılması
3. Hayvansal üretimi desteklemek için yem bitkileri (soya, fiğ, korunga vb.) üretiminin artırılması ve yerli, GDO'suz üretimin teşvik edilmesi, Avrupa'nın insan gıdasına izin verdiği genlerin Türkiye'de hayvan gıdası alanında izin verilmesi, GDO'lu ürünlerin insan gıdası olarak kullanımına izin verilmemesi, biyogüvenlik mevzuatının Avrupa mevzuatına uyumunun sağlanması
4. Endemik, coğrafyamıza uygun, havza bazlı, en az suya ihtiyaç duyan, ihtiyaçları karşılayacak bitkisel üretimin teşvik edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Tarıma dayalı sanayinin hammadde ihtiyacının öncelikli olarak yurtiçi imkânlarla karşılanması ve ihracat kayıtlı gıda ihracatının mevcut teşviklerle sürdürülmesi
2. Tarıma dayalı sanayi işletmelerinin, iç ve dış pazar satış kabiliyetlerine göre hammadde taleplerinin belirlenmesi ve uygulanacak destek politikalarına göre uygulama yapılması
3. Soğuk zincir lojistik altyapısının uygun ürün gruplarında kurulması ve teknolojik olarak geliştirilmesi, soğuk zincir uygulamaları için yatırım teşvikleri ve destek mekanizmalarının oluşturulması
4. Tarıma dayalı sanayide fire ve kaybı azaltmak amacıyla işleme, depolama ve taşıma altyapısının modernize edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Talep ve arz planlamasında karar destek sistemleri, yapay zeka, uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemleri gibi akıllı teknolojilerin kullanılması, üretim süreçlerinde dijital veri temelli karar alma altyapısının oluşturulması
2. Lojistik ve tedarik süreçlerinde maliyetleri azaltmak ve verimliliği artırmak için kısa tedarik zinciri modellerinin geliştirilerek uygulanması

HEDEF 5- Tarım-sanayi entegrasyonunun artırılması açısından kooperatif yapısını geliştirmek, tarım satış kooperatif ve birlikleri faaliyetlerini bu kapsamda etkinleştirmek

Kısa Vade Stratejiler

1. Kooperatiflerin tarım-sanayi entegrasyonu açısından desteklenmesi, perakende satış aşamasında ise serbest piyasa koşullarını olumsuz etkilemeyecek şekilde destek düzeyinin iyi ayarlanması
2. Tarım-sanayi entegrasyonu kapsamında gıda sanayi alanında kooperatifleşmenin teşvik edilmesi ve desteklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Kooperatifler yoluyla tarım-sanayi entegrasyonunda sözleşmeli tarım modelinin yaygınlaştırılması
2. Kooperatif üyelerine ve yöneticilerine yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin yaygınlaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım sektöründe entegrasyon sürecinde örgütlü yapıyla sürecin devamlılığının sağlanması

HEDEF 6- Tarım ve gıda ürünlerinin doğru ürün, doğru maliyet, doğru zaman, doğru miktar, doğru doküman ve doğru şekil ilkeleri doğrultusunda lojistik operasyonlarını gerçekleştirmek

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım ve gıda ürünleri taşımacılığında indirimli yakıt sağlanması ve bu konudaki oluşabilecek suistimallerin önlenmesi
2. Tarım ve gıda ürünleri taşıyan araçlara ücretli yol, köprü veya tünel ücretlerinde indirim yapılması
3. Tarım ve gıda ürünleri taşıyan araçların temizlik ve hijyenine yönelik kurallar veya mevzuat oluşturulması
4. Karayolu araçların boş olarak yol alma mesafelerinin en aza indirilmesi amacıyla taşınacak yüklerin listesinin yayınlanabileceği ortak bir ağ kurulması
5. TCDD taşımacılık tarafından uygulamakta olunan birim fiyat tarife oluşturma prosedürü/mevzuatının tarım ve gıda ürünleri açısından değerlendirilerek güncellenmesi, aynı rotada ve belirli mesafe üzerinde demiryolu taşımacılığının daha ucuz olmasının sağlanması
6. Değerli ürünlerin havayolu ile taşınmasına yönelik bütünsel sistemler oluşturulması
7. Lojistik hizmet sağlayıcılarının dijital lojistik platformları oluşturarak izlenebilirlik ve gıda güvenliğini artırmaya yönelik çalışmalarının desteklenmesi
8. Canlı hayvan lojistiği sistemlerinin iyileştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Gıda ürünleri için maliyetlerin düşürülmesi, şehir trafiğinin azaltılması, daha hızlı teslimatın gerçekleştirilmesi ve aktarma istasyonu olarak kullanılabilmesi amacıyla şehir girişlerine Lojistik Merkezlerin kurulması ve desteklenmesi, Türkiye'nin lojistik altyapısının geliştirilmesi, lojistik merkezlerin yaygınlaştırılması
2. S.S. Taşıyıcılar Kooperatiflerinin çalışma şekli hukuki ve fiili açıdan değerlendirilmesi, uygun maliyet açısından bu kooperatiflerin kapsamı alanında serbest piyasa koşullarının işleyeceği bir konuma getirilmesi için gerekli adımların ivedilikle atılması, araç sahiplerinin S.S. Taşıyıcılar Kooperatifine üye olma, aidat ödeme veya komisyon verme zorunluluğunun kaldırılması, böylece, serbest piyasa koşulları altında en uygun maliyetle taşımacılık hizmeti sunulmasının

mümkün hale getirilmesi, bu sürecin, lisanslı depoculuk sistemine entegre bir nakliye yazılım platformu aracılığıyla şeffaf ve etkin şekilde yönetilmesi

3. Mevsimsel/dönemsel sıkışıklığın önüne geçilebilmesi amacıyla yıllık planlı ithalat ve ihracatın veya stoktan iç satışların zamana yayılmasının sağlanması. merkezi planlamaya ve kaynakların ortak kullanımına yönelik sistemlerin oluşturulması, Tarım, Sanayi, Ticaret ve Lojistik Master Planlarını uyumlu ve bütünleşik hale getirilmesi, lojistik hizmetlerde, performans değerlendirme, sertifikasyon, ortak ekipman kullanımı ve ortak satın alma sistemine geçilmesi
4. Yeni kurulacak tarım ve gıda ürünleri depolama ve işleme tesislerinin liman ve demiryolu istasyonu yakınlarına kurulmasının teşvik edilmesi ve desteklenmesi
5. Karayolu taşımacılığında çalışan lojistik firma ve S.S. Taşıyıcılar Kooperatifleri çalışanları ve araç şoförlerinin yapılan işin önemi hakkında gerekli bilgi ve eğitime sahip olmalarının sağlanması
6. Karayolu taşımacılığına olan bağımlılığı azaltarak daha güvenli ve sürdürülebilir lojistik çözümler sunmak için çevre dostu, karbon ayak izi daha az demiryolu ve denizyolu taşımacılığını teşvik ederek düşük maliyetle ve daha az kayıpla ürünlerin taşınması, Karayolu-Demiryolu-Denizyolu taşımacılığının birbirlerine entegrasyonunun sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarımsal Lojistik Bilgi Sisteminin oluşturulması ve ilgili tarafların kullanımına açılması
2. Tarım ve gıda ürünlerinin taşınmasında (özellikle hububat ve yağlı tohumlar) demiryolu taşımacılığının aktif hale getirilmesi
3. Tarım ve gıda ürünlerinin demiryolu ile taşınmasında kullanılacak yüke uygun vagonların tasarlanması/üretilmesi ve bunların sayılarının çoğaltılması
4. Tarım ve gıda ürünlerinin üretim ve depolama yerlerine demiryolu hattı çekilmesinin bir plan ve verimlilik ilkeleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi.
5. Tarım ve gıda ürünleri üretecek/depolayacak/işleyecek yeni tesislerin demiryolu bağlantılı yerlerde yapılmasının desteklenmesi, Yüksek Hızlı Tren (YHT) hatlarına yakın bölgelerde, modern hal yapısına örnek teşkil edecek soğuk hava depolarının oluşturulması, bu tesislerde yer alacak soğutmalı taşıma sistemleri ile, gece saatlerinde atıl kalan YHT hatlarının doğu-batı ve kuzey-güney yönlerinde yük taşımacılığına açılmasının sağlanması bu sayede yaş meyve-sebze, et, süt ve yumurta gibi raf ömrü hassas temel gıda ürünlerinin, daha düşük lojistik maliyetlerle ve daha kısa sürede pazara sunulması, böylece hem üretici gelirini artırılması hem de tüketiciye erişen ürünün fiyatının dengelenmesi
6. Güney ve güneydoğu tarım ürünlerinin kuzey ve kuzey batı limanlarına denizyolu taşımacılığı ile gönderilmesinin sağlanması ve desteklenmesi
7. İpek Yolu ve Baharat Yolu hatlarında yapılacak olan Tarım ve Gıda ürünleri lojistiğinde etkin bir rol oynanması ve sisteme entegre olunması

HEDEF 7- Tarımsal üretim, tarıma dayalı sanayii ve lojistik merkezleri doğru konumlandırmak.

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarıma dayalı sanayi tesislerini, tarımsal üretim alanlarına yakın ve uygun sanayi bölgelerinde konumlandırılması; stratejik özelliğini yitiren tesisleri doğru alanlara yönlendirilmesi
2. Sanayi yatırımlarında kuruluş yeri seçiminde hammaddeye yakınlığın önceliklendirilmesi; bu sayede lojistik maliyetlerin azaltılması, kırsalda istihdam ve yerel kalkınmanın artırılması
3. Yer seçiminde yatırımcıya yönelik arazi tahsis, vergi indirimi, personel desteği ve düşük faizli kredi gibi aynı ve mali teşviklerin geliştirilmesi

4. Tarımsal ürünleri hammadde olarak kullanan sanayicinin, ihtiyacının bir kısmını kendisinin üretmesinin veya ürettirmesinin sağlanması; böylece fiyat belirlemede etkinlik elde edilmesi ve tarım-sanayi iş birliğinin güçlendirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Tarıma dayalı sanayi yatırımları için hammaddeye yakın, lojistik ve depolama imkânları olan bölgelerde (OSB dışında) arazi planlaması yapılması ve arazi edinim süreçlerinin kolaylaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Sanayiye yönelik tarımsal üretim planlamasında bölgesel ürün deseni ve iklim koşullarını dikkate almak, dijital takip sistemleri kurulması, etkin rekolte tahminlerinin yapılması ve sanayi ile üreticiler arasında bilgi paylaşımının artırılması
2. Sanayi kuruluşlarının, tarımsal üretim planlama sürecine aktif olarak dahil edilmesi

HEDEF 8-Kentsel tarım lojistiğini geliştirmek ve yaygınlaştırmak, bu sistem aracılığıyla sürdürülebilir üretim, dağıtım ve istihdam yapısını oluşturmak

Kısa Vade Stratejiler

1. Yoğun trafik saatlerinde yaşanan gecikmeler ve sıcak hava koşulları, bozulabilir ürünlerin zarar görmesi nedeniyle şehir içi ve şehirlerarası lojistik faaliyetlerde gece taşımacılığı (off-hour delivery) teşvik edilerek daha hızlı ve güvenli bir lojistik sürecinin sağlanması
2. Küçük ve orta ölçekli lojistik firmalarının rekabet gücünü artırmak için devlet destekleri ve finansal teşvikler sağlayarak lojistik maliyetlerin düşürülmesi
3. Toplama, dağıtım ve pazarlama hizmetlerinin bir kısmını veya hepsini bir arada, makul hizmet fiyatlarıyla öneren, birçok üretici için daha büyük hacimli pazarlara girerek gelirlerini artırmayı, üretimi ve lojistik faaliyetleri ölçeklendirme fırsatını yakalayan gıda merkezlerinin desteklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Lojistik altyapısının güçlendirmek, tarım ve gıda ürünleri depolama altyapısını geliştirmek ve tarım-gıda sektöründeki lojistik sektörü paydaşlarını teşvik etmek üzere modern depolama alanları ve lojistik altyapı yatırımlarının desteklenmesi
2. Kooperatif ve lojistik iş birliklerinin teşvik edilmesi, küçük ölçekli üreticilerin lojistik maliyetlerini düşürmek için ortak taşımacılık ve depolama çözümlerinin geliştirilmesi, bu kapsamdaki kooperatifleşmenin desteklenmesi
3. İçinde ihtisas alanları bulunan ve e-ticaret yoğun karma haller oluşturulması, mevcut hallerin lojistik faaliyetlere uygun hale getirilmesi
4. Tarım-gıda lojistik ve tedarik zinciri yönetimi için referans süreç modelleri, performans göstergeleri ve ortak terminoloji oluşturulması
5. Konsolidasyon, dağıtım, çapraz sevkiyat (cross-dock), araç doluluğu, döngüsel sefer (milk-run), tersine lojistik hizmetlerinin iyileştirilmesi

HEDEF 9- Tarıma sayılı sanayii ürünlerine ilişkin veri ve bilgi altyapısının güçlendirilerek stok ve lojistik süreçleri planlamak ve yönetmek

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarıma dayalı sanayi ürünlerine ilişkin üretim, stok, talep ve dağıtım verilerinin düzenli olarak toplama, güncelleme ve entegrasyonunu sağlamak amaçlı kamu, özel sektör ve kooperatifler arasında ortak veri tabanlarının oluşturulması

2. Ürün hareketliliğini izlemek amacıyla dijital izlenebilirlik ve takip sistemlerinin kurulması
3. Taşıma maliyetlerini azaltmak ve dönemsel nakliye sıkıntılarını önlemek amacıyla boyut ekonomisine uygun taşımacılık çözümlerinin planlanması
4. Kriz ve afet durumlarında gıda arz güvenliğini sağlamak için stratejik ürünler temelinde tarıma dayalı sanayi yatırımı ihtiyaçlarını belirlenmesi ve bölgesel öncelikli yatırım alanlarının tespit edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Ürün bazında arz-talep tahmin modelleri geliştirerek lojistik planlamada veri temelli kararların alınmasının sağlanması
2. Tarım ürünlerinin aynı dönemde hasat edilmesinden kaynaklanan taşıma yoğunluğunu azaltmak amacıyla özel tarım lojistiği sistemlerinin oluşturulması
3. Pandemi ve afet deneyimlerinden yola çıkarak, yerli üretimle kritik ürün tedarikini güvence altına alacak acil durum planlarının hazırlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Üretim bölgeleri ile sanayi tesisleri arasındaki taşıma süreçlerini optimize etmek için coğrafi bilgi sistemleri (CBS) ve uzaktan algılama teknolojilerinin kullanılması.
2. Güneydoğu ve Akdeniz bölgelerinden büyük tüketim merkezlerine (özellikle İstanbul'a) tarım ürünlerinin sevki için deniz ve demiryolu taşımacılığına dayalı alternatif ulaşım hatlarının geliştirilmesi
3. Ürün bazlı lojistik maliyetleri analiz ederek verimliliğin artırılması ve taşıma kayıplarının azaltılması
4. Lojistik planlamada yapay zeka ve karar destek sistemlerinden yararlanılması

HEDEF 10- Tarım-Gıda lojistiğinde risk ve kriz yönetim sistemlerini oluşturmak ve tedarik zinciri dirençliliğini artırmak.

Kısa Vade Stratejiler

1. Acil durum ve kriz yönetimi sistemleri geliştirilmesi, yerel ve bölgesel düzeyde lojistik risk yönetim planlarının geliştirilmesi, afetler, salgın hastalıklar ve küresel tedarik zinciri kesintilerine karşı erken uyarı sistemleri ve acil müdahale planlarının oluşturulması
2. Yerel üretim ve lojistik ağlarının güçlendirilmesi, dışa bağımlılığın azaltılması ve kriz anlarında gıda arz güvenliğini sağlamak için yerel üretici ve lojistik firmaların desteklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Afet anında seyyar soğuk hava depolama sistemleri ile kesintisiz soğuk zincir hizmeti sağlanması
2. Alternatif lojistik çözümler geliştirilmesi, tedarik zinciri aksaklıklarını minimize etmek için çok modlu taşımacılık (kara, hava, deniz, demiryolu) seçeneklerinin artırılması ve lojistikte esneklik sağlanması

HEDEF 11- Tarım-gıda tedarik zincirinde bozulabilir ürün taşımacılığına yönelik soğuk zincir lojistiğini güçlendirmek.

Kısa Vade Stratejiler

1. Türkiye için soğuk zincir lojistiği planlamasının projeksiyonlara dayalı olarak yapılması bu alanda (depo, taşımacılık vd.) standartlar oluşturulması, soğuk zincir altyapısının güçlendirilmesi, taze meyve ve bozulabilir gıdaların taşınması ve depolanması için modern soğuk hava depoları ve frigorifik taşıma araçlarının yaygınlaşmasının teşvik edilmesi

2. Akıllı ambalaj ve izlenebilirlik sistemlerinin geliştirilmesi, ürünlerin sıcaklık, nem ve raf ömrü gibi kritik parametrelerini takip edebilen sensörlü ambalaj sistemlerinin yaygınlaştırılması
3. Hasat sonrası kayıpların azaltılması, ürünlerin hasat sonrası hızlı ve verimli şekilde işlenmesini sağlamak için lojistik süreçlerin optimize edilmesi, üreticiye yönelik doğru hasat ve depolama teknikleri konusunda eğitimler verilmesi
4. Türkiye Bozulabilir Gıda Maddelerinin Uluslararası Taşımacılığı ve Bu Taşımacılık Faaliyetinde Kullanılacak Özel Ekipmana İlişkin Anlaşmaya (ATP Konvansiyonu) uyum sağlanması
5. Bölgesel ve yaş meyve sebze ürünleri için öncelikli ürün toplama merkezleri oluşturulması ve aralarındaki iletişimin sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Soğuk hava depolarında mal kabulü, depoya yerleştirme, sevkiyat için toplama, depo içi taşıma, ekipmanların kullanımı, ürün hazırlama ve paketlenme, araç yükleme, güvenlik vd. süreçler ile ilgili olarak kalite yönetim standartlarına uygun prosedür ve talimatların hazırlanması, güncellenmesi, eğitim ve denetimlerinin yapılması
2. Bölge ve ürün bazında gerekli araştırmalar yapılarak mağara, kullanılmayan maden ocakları vd. doğal soğuk hava depolama olanaklarından yararlanılması

HEDEF 12- Tarım-gıda tedarik zincirinde lojistik firma güvenilirliği ve akreditasyonunu sağlamak.

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım-gıda tedarik zincirinde lojistik firma tespit ve sınıflandırmalarının yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. Tarım-gıda ürünlerine yönelik lojistik firma akreditasyon sisteminin oluşturulması, her türlü araç için taşıyacağı ürünün cinsine göre standartların belirlenerek sertifikasyon sistemine geçilmesi
2. Lojistik süreçlerde belirli kalite ve hijyen standartları oluşturularak lojistik şirketlerin bu standartlara göre denetlenmesi

HEDEF 13- Tarımsal üretim ve tarıma dayalı sanayiye yönelik lojistik alt yapıyı doğru planlamak.

Kısa Vade Stratejiler

1. Ürün ve coğrafi bazda tarım-gıda tedarik zincirleri envanterinin (tedarikçi, üretici, müşteri, lojistikçi vd.) çıkarılması

Orta Vade Stratejiler

1. Tarım ve gıda ürünleri lojistik master planlarının oluşturulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım gıda tedarik zincirleri paydaşlarının doğru bir şekilde konumlandırılması ve bu konuda destek ve teşvikler verilmesi

HEDEF 14- Yalın ve çevik bir tarım-gıda tedarik zinciri oluşturmak

Kısa Vade Stratejiler

1. Yoğun trafik saatlerinde yaşanan gecikmeler ve sıcak hava koşulları, bozulabilir ürünlerin zarar görmesi nedeniyle şehir içi ve şehirlerarası lojistik faaliyetlerde gece taşımacılığının (off-hour delivery) teşvik edilerek daha hızlı ve güvenli bir lojistik sürecinin sağlanması

2. Küçük ve orta ölçekli lojistik firmalarının rekabet gücünü artırmak için devlet destekleri ve finansal teşvikler sağlayarak lojistik maliyetlerin düşürülmesi
3. Toplama, dağıtım ve pazarlama hizmetlerinin bir kısmını veya hepsini bir arada, makul hizmet fiyatlarıyla öneren, birçok üretici için daha büyük hacimli pazarlara girerek gelirlerini artırmayı, üretimi ve lojistik faaliyetleri ölçeklendirme fırsatını yakalayan gıda merkezlerinin desteklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Lojistik altyapısının güçlendirmek, tarım ve gıda ürünleri depolama altyapısını geliştirmek ve tarım-gıda sektöründeki lojistik sektörü paydaşlarını teşvik etmek üzere modern depolama alanları ve lojistik altyapı yatırımlarının desteklenmesi
2. Kooperatif ve lojistik iş birliklerinin teşvik edilmesi, küçük ölçekli üreticilerin lojistik maliyetlerini düşürmek için ortak taşımacılık ve depolama çözümlerinin geliştirilmesi, bu kapsamdaki kooperatifleşmenin desteklenmesi
3. İçinde ihtisas alanları bulunan ve e-ticaret yoğun karma haller oluşturulması, mevcut hallerin lojistik faaliyetlere uygun hale getirilmesi
4. Tarım-gıda lojistik ve tedarik zinciri yönetimi için referans süreç modelleri, performans göstergeleri ve ortak terminoloji oluşturulması
5. Konsolidasyon, dağıtım, çapraz sevkiyat (cross-dock), araç doluluğu, döngüsel sefer (milk-run), tersine lojistik hizmetlerinin iyileştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Dijitalleşme ve otomasyon düzeyinin artırılması, ürünlerin tarım-gıda tedarik zinciri boyunca izlenebilirliğinin sağlanması ve süreçleri optimize etmek için yapay zekâ ve IoT tabanlı sistemlerin kullanımının teşvik edilmesi

HEDEF 15- Tarım-gıda tedarik zincirinde enerji verimliliği ve sürdürülebilirliği artırmak ve çevresel olumsuz etkileri azaltmak.

Kısa Vade Stratejiler

1. Atık yönetimi sistemlerinin kurulması ve gıda israfının azaltılması, lojistik süreçlerde fire oranlarını düşürmek için etkin stok yönetimi sistemlerinin kurulması, kullanılabilir ancak satılamayan gıdaların değerlendirilmesi için alternatif kanalların oluşturulması
2. Fosil yakıtlara bağımlılığı azaltmak ve maliyetleri düşürmek, lojistik süreçlerin sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla güneş ve rüzgâr enerjisi gibi yenilenebilir kaynaklarla çalışan soğuk hava depoları ve nakliye araçlarının desteklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Geri dönüştürülebilir ve çevre dostu ambalaj kullanımının yaygınlaştırılması, plastik kullanımını azaltan biyobozunur ve geri dönüştürülebilir ambalaj çözümlerinin geliştirilmesi ve teşvik edilmesi
2. Depolama ve taşımacılık süreçlerinde enerji tasarrufu sağlayan teknolojiler ve uygulamaları devreye alınarak işletme maliyetlerinin düşürülmesi ve ürün kayıplarının azaltılması, bu kapsamda, düşük enerji tüketimli soğutma sistemleri ve hibrit taşımacılık çözümlerinin yaygınlaştırılması.

Uzun Vade Stratejiler

1. Karbon ayak izini azaltan yeşil lojistik uygulamaların teşvik edilmesi, elektrikli ve biyoyakıtlı taşıma araçlarının kullanımının artırılması, yenilenebilir enerji kaynaklarıyla çalışan depolama tesislerinin yaygınlaştırılması

HEDEF 16- Tarım-gıda lojistiğinde eğitim ve farkındalığı artırmak ve insan kaynağını geliştirmek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Üniversite-sanayi iş birliğinin güçlendirilmesi, Tarım ve lojistik alanlarında akademik çalışmaların artırılması, Ar-Ge projelerinin desteklemek ve nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesi için üniversitelerle sektör iş birliklerinin geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Lojistik ve tedarik zinciri yönetimi konusunda eğitim programları ve konferanslar düzenlenmesi, çiftçiler, üreticiler ve lojistik firmalarına yönelik sertifikalı eğitimler ve atölye çalışmaları düzenlenerek sektörde uzmanlaşmanın artırılması
2. Dijital okuryazarlık ve teknoloji kullanımı konusunda farkındalığın artırılması, çiftçilerin ve lojistik sektöründeki çalışanların dijital sistemleri (izlenebilirlik yazılımları, akıllı lojistik çözümleri vb.) etkin şekilde kullanabilmesi için eğitim ve teşvik mekanizmalarının oluşturulması

HEDEF 17- Tarım ve gıda tedarik zincirlerinde izlenebilirlik altyapısı çalışmalarını ve bilgi paylaşımını artırmak.**Kısa Vade Stratejiler**

1. Sertifikasyon ve etiketleme sistemlerinin oluşturulması, tarım ürünlerinin izlenebilirliğini artırmak amacıyla ulusal ve uluslararası sertifikasyon sistemlerinin kullanılması
2. Tarıma dayalı sanayi üretim süreçlerine yönelik verimlilik göstergeleri ve izleme sisteminin iyileştirilmesi
3. Tarım sektöründeki doğal afetler veya iklim değişikliklerine karşı erken uyarı sistemlerinin kurulması, afet riskleri göz önüne alınarak lojistik merkezlerin afetlere dayanıklı hale getirilmesi ve kriz durumlarında kesintisiz hizmet verecek şekilde yapılandırılması
4. Veri akışının gerçek zamanlı izlenmesine ve bu verilerle olası kesintilerin önceden tespit edilmesine yönelik uygulamaların geliştirilmesi
5. Sürdürülebilir tarım uygulamalarını gerçekleştirmek ve tarımda çevresel olumsuz etkileri minimize etmek için izlenebilirlik sistemlerinin geliştirilmesi, güçlendirilmesi ve buna yönelik teşvikler verilmesi, böylece tarımsal üretimde kullanılan su, enerji, gübre ve pestisitlerin daha verimli yönetilmesi; çiftçiler, üreticiler ve sanayi işletmeleri arasındaki iletişimin güçlendirilmesi
6. Tedarik zincirinde şeffaflığı artırmak, orta vadede, tarıma dayalı sanayide tedarik zincirinin her aşamasında şeffaflık elde edilerek her aşamanın kontrol edilmesi ve raporlanmasının sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Dijital izleme sistemlerinin kurulması, tarım ürünlerinin tedarik zincirinde izlenebilirliğin sağlanması için dijital platformların ve yazılımların hazırlanması
2. Teknoloji paylaşım hizmetinin oluşturulması, tarım gıda sektöründe, özellikle tarımsal üretimde teknoloji kullanımını teşvik etmeye ve yaygınlaştırmaya yönelik olarak ekonomik, erişilebilir, kullanımı kolay “as a service” uygulamalarının geliştirilmesi
3. Gıda güvenliği ve kalite kontrolünü sağlamak üzere gıda güvenliği ile ilgili artan tüketici talepleri doğrultusunda tarım ürünlerinin işlenmesi, depolanması ve dağıtım süreçlerinin izlenebilirliğinin artırılması
4. Dijitalleşme ve veri yönetimi düzeyinin geliştirilmesi, tarımda dijital teknolojilerin kullanımının artırılması ile, üreticilerin ve işleyicilerin ürünlerin tarladan sofraya kadar olan süreçlerini dijital platformlar aracılığıyla takip etmesinin sağlanması

5. Yerli üretim ve kaynakları etkin kullanımı, izlenebilirliğin yaygınlaştırılması ve desteklenmesi ile yerli tarım ürünlerinin değer zincirlerinde daha etkin bir şekilde yer almasının desteklenmesi
6. Tarımda büyük veri analitiği ve yapay zeka teknolojilerinin yaygın kullanılması ile orta ve uzun vadede ürünlerin kalitesini artırılması ve izlenebilirliğinin sağlanması
7. RFID, IoT, EDI, Portal ve diğer teknolojilere yatırım yaparak ve kullanımını destekleyerek lojistik süreçlerin daha verimli hale getirilmesi, böylece maliyetlerin azaltılması ve operasyonel verimliliğin artırılmasının sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Dışa bağımlılığı azaltmak için yerli ve milli dijital haritalama ve rota optimizasyonu yazılımlarının geliştirilmesi
2. Bütünleşik karar destek sistemlerinin gıda sektöründe kullanılmak üzere, “çiftlik yönetimi” gibi sistemlerin yaygınlaştırılması ve daha erişilebilir hale getirilmesi
3. Tarım ve gıda sektöründe blok zincir teknolojisi kullanılarak güvenirliliğin artırılması ve sahteciliğin önlenmesi
4. Gelişmiş dijital haritalama uygulamalarının yaygınlaştırılması
5. Tarımsal üretim kapasitesinin ölçülmesi için dijital haritalama verileriyle rakip ülkeler bazında karşılaştırmalar yapılması
6. Biyotracing, nanoteknoloji, nano sensörler gibi ileri teknolojilerin kullanımının desteklenerek gıda güvenliği ve kalite kontrol sistemlerini daha da iyileştirilmesi
7. Uluslararası tedarik zincirleri için global izlenebilirlik sistemlerinin kurulması, ürünlerin kaynağının kolayca takip edilebilmesi ve denetlenebilmesinin sağlanması.

HEDEF 18- Tarım ve gıda tedarik zincirlerinde güncel veri tabanı oluşturmak ve paydaşların hizmetine sunmak, raporlar yayınlamak.

Kısa Vade Stratejiler

1. Veri toplama altyapısının oluşturulması, tarım ürünlerinin üretim aşamalarından son tüketiciye kadar her adımın dijital ortamda kaydedilmesinin sağlanarak büyük veri altyapısını standardının oluşturulması ve kurulması
2. Ülkemiz tarım-gıda sektörü veri yönetim stratejisinin belirlenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Veri toplama, doğrulama ve analiz sistemlerinin oluşturulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Etkin bir yönetim sistemi kurulması

HEDEF 19- Tarım ve gıda tedarik zincirlerinde stok yönetimi ve lojistik faaliyetlerinde teknoloji kullanımını çeşitlendirmek ve artırmak

Kısa Vade Stratejiler

1. Stok yönetiminde dijital sistemler kullanılarak ürünlerin depolama süresi, sıcaklık değişimleri ve lojistik hareketlerinin anlık olarak takip edilmesi, böylece gereksiz stok birikiminin önlenerek ürün kayıplarının en aza indirilmesi
2. Kısa vadeli depolama ve lojistik iyileştirmeleri sağlanarak ürün raf ömrünün artırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Yenilikçi teknolojilerin kullanımı ile sürdürülebilir paketlemeye yönelik çözümlerin çeşitlendirilmesi
2. Tarım ve gıda lojistik sektörlerinde dijital haritalama ve rota optimizasyonu yazılımlarını yaygınlaştırarak uluslararası pazarda daha rekabetçi hale gelinmesi
3. Tedarik zinciri açısından erken uyarı sistemleri kurulması ve lojistik veri akışının izlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Yapay zekâ ve makine öğrenimi tabanlı sistemlerin devreye alınarak stok hatalarının azaltılması
2. Lojistik süreçleri akıllı şehir uygulamaları ile entegre hale getirerek, tüm süreçleri dijital ortamda koordine ederek taşıma, depolama ve teslimat aşamalarında etkinlik ve verimlilik sağlanması ve ürün kayıplarının minimize edilmesi

HEDEF 20- Tarım-gıda üretim ve lojistik teknolojilerine yönelik farkındalığı artırmak ve bilgi paylaşımını yaygınlaştırmak

Kısa Vade Stratejiler

1. Üreticilere üretim ve lojistik açısından teknoloji okur yazarlık eğitimleri verilmesi
2. Tarım ve gıda üretim sistemlerine yönelik birikimli üretim (3D ve 4D) yazıcıların kullanımına yönelik farkındalık oluşturulması

Orta Vade Stratejiler

1. Gıda sanayi çalışanlarına teknoloji ve izlenebilirlik odaklı eğitimler ve konferanslar düzenlenmesi
2. Gıda izlenebilirliği ve kullanılan teknolojiler hakkında çalışanlara eğitimler verilmesi, teknolojinin doğru ve verimli kullanılması için personelin bilinçlendirilmesi
3. Depo Yönetim Sistemi (Warehouse Management System-WMS), Taşımacılık Yönetim Sistemi (Transportation Management System-TMS), Küresel Konumlandırma Sistemi (Global Positioning System- GPS) vb. dijital lojistik sistemlerinin kullanımının desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım ve gıda üretim sistemlerine yönelik yerli ve milli birikimli üretim (3D ve 4D) yazıcıların tasarlanması ve üretilmesi

HEDEF 21- Uluslararası standardizasyonlara uyum çalışmaları yapmak, gerekli yeni yasal düzenlemeleri zamanında gerçekleştirmek.

Kısa Vade Stratejiler

1. Avrupa Birliği'nde son yıllarda yürürlüğe girmekte olan, tarım, tedarik zinciri, teknoloji ve veri odaklı regülasyonlara yönelik kısa ve orta vadeli uyum planlarının oluşturulması
2. Destek ve teşvik sağlayan kurumların, ilgili bakanlıkların belirleyeceği ulusal standartlar ile uluslararası organizasyonların beklediği standartlar hakkında bilgilendirilmesi ve verilecek destekler neticesinde bu kriterlerin yerine getirilmesinin sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Türkiye'nin RFID ve IoT tabanlı izlenebilirlik sistemlerinin uluslararası standartlara uygun hale getirilerek küresel tedarik zincirinde güvenli ve şeffaf bir rol üstlenilmesi
2. Mali yardımlardan yararlanarak kurulacak ya da modernize edilecek tarıma dayalı sanayi tesislerinin yatırım sonunda ulusal ve uluslararası standartlara uygun olmasının sağlanması

HEDEF 22- Uluslararası tarım-gıda lojistiğindeki sorunları azaltmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Analiz, sınır kapısı değişikliği, zirai karantina ve veteriner hizmetleri nedeniyle yaşanan süre ve maliyet kayıplarının azaltılması
2. Ön bildirim zorunluluğu nedeniyle yaşanan beklemlerin en aza indirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Türk taşımacılarının yaşamış olduğu geçiş belgesi kota sorunlarının azaltılması
2. Sürücü vizesi konusunda karşılaşılan zorlukların giderilmesi, öncelikli hale getirilmesi, istenen doküman sayısının azaltılması, tüm ülkelerde prosedür ve dokümanların yeknesak hale getirilmesi, bazı ülkelerdeki “davet” koşulunun kaldırılmasının sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. “Yol ve Kuşak” başta olmak üzere Türkiye’yi içeren lojistik koridorlar açısından oluşabilecek fırsatların değerlendirilmesi ve uygun lojistik çözümlerin geliştirilmesi için çalışmalar yapılması.
2. Küresel lojistik aksaklıklarına (savaş, afet vd.) karşı alternatif tedarik yolları ve lojistik alanlarının planlanması

HEDEF 23- Tarıma dayalı sanayi, stok yönetimi ve lojistik alanında Ar-Ge, Ür-Ge, İnovasyon, Start-Up, Scale-Up çalışmalarını desteklemek.**Kısa Vade Stratejiler**

1. Üretim ve lojistik teknolojileri alanındaki start-up ve scale-up kuruluşların desteklenmesi ve tarım-gıda tedarik zincirlerine entegrasyonlarının sağlanması
2. Büyük gıda üreticileri ve perakendecilerinin tedarik zincirlerini dijitalleştirme sürecinde zincirdeki küçük oyuncular da kapsayan işbirlikçi iş modellerinin geliştirilmesi
3. Finansal Teknolojiler (Fin-Tek): Tarıma yönelik Fin-Tek çözümlerin geliştirilmesi için sistemler oluşturulması; çözümlerin yaygınlaşmasını sağlanması ve teşvik edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Küçük üreticilerin pazara ve/veya diğer paydaşlara (ör. finans) erişiminin kolaylaşması amacı ile dijital birlikler/kooperatifler oluşturulması ve/veya oluşumlarının teşvik edilmesi
2. Tarım-gıda sektörünün kısa vadeli, rekabetçi ilişkilere dayanan rekabetçi modelden, bilginin paylaşıldığı, hatta birlikte yaratıldığı, güven ve işbirliğine dayalı, ölçek ekonomisi sağlayan zincir verimliliğini ve yaratılan değeri artırmak gibi amaçları benimseyen paylaşımcı modellere geçilmesi, tarım-gıda sistemlerindeki karmaşık sorunlara, yenilikçi çözümler bulmak amacıyla farklı rollere sahip bir grup şirketin bir araya gelmesi ile oluşan “Food labs”, Gıda Vadisi, Gıda Parkı vb. kümelenmelerin oluşturulması

HEDEF 24- Mevsimsel yoğunluklardan kaynaklanan lojistik sorunları azaltmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Mevsimsel yoğunluklardan kaynaklanan lojistik maliyet artışlarının analizi ve azaltma yönünde çözümler geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Gerek tarım girdileri gerek tarım ürünleri ve gerekse gıda ürünleri lojistik ihtiyaçlarını merkezi planlayarak lojistik hizmetlerde sürekli ve düzenli bir akış sağlanması ve boş dönüşlerin önlenmesi

HEDEF 25- Sürdürülebilir bir yapıda üreticilerin üretim ve lojistik açıdan örgütlenmesini ve kümelenmesinin desteklenmesi ile üretimde verimliliği artırmak ve gıda güvenliğini sağlamak.

Kısa Vade Stratejiler

1. Rekabetçi, yenilik üretebilen, tarım-gıda sektöründe yatay ve dikey bütünleşmeyi oluşturabilecek üreticilerin örgütlenmesinin desteklenerek böylece verimliliği yüksek, etkin ve talebe dayalı üretim yapısının inşa edilerek uluslararası rekabet gücünün artırılması
2. Girdi maliyetlerini minimum düzeye indirebilmek için Organiza Tarım Bölgesi, kooperatif ya da kümelenme gibi oluşumların desteklenmesi, hammaddeden sofraya kadar tüm süreçlerin optimize edilmesi
3. Organize Tarım Bölgeleri (OTB) içinde, Ticaret Bakanlığı'ndan kuruluş izni almış ve kamu yararına hizmet edecek lisanslı depoların, uygun alanlarda hızlı şekilde inşa edilebilmesi için ruhsat ve yatırım izin süreçlerinin hızlandırılması, lisans belgesini alarak faaliyete geçen lisanslı depo işletmelerine yönelik, OTB kapsamında işletme yönlü çeşitli avantajlar ve indirimli uygulamalar sunularak lisanslı depoculuk sisteminin teşvik edilmesi, bölgesel tarım ticaretinin gelişiminin desteklenmesi
4. Tarım ve sanayi sektöründe kümelenme çalışmalarında tarımsal üretim destekleri, verim ve üretim kalitesinin artırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Tarım-gıda sektöründe üretimi iç ve dış talebe uygun bir şekilde geliştirmek için planlı üretim modellerinin oluşturulması, üreticilerin bir araya gelerek güç birliği yapmasının sağlanması
2. Kırsal alanlarda tarıma dayalı iş imkanları yaratarak göçün önlenmesi ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlanması
3. Küçük ve parçalı tarım arazilerinin verimliliğini artırmak için örgütlenmeyi destekleyen projeler geliştirip; ulaşımı kolay olan üretilen ürünlerin işleneceği sanayi ile desteklenmesi
4. Sürdürülebilir üretim ile yeni iş imkanları yaratarak ve gelir dağılımını iyileştirerek yoksulluğun azaltılmasına katkıda bulunulması
5. Örgütlülüğü ve verimliliği yüksek, etkin ve talebe dayalı üretim yapısıyla uluslararası rekabet gücünün artırılması
6. Küçük ve orta ölçekli işletmelere hijyen, kalite, izlenebilirlik ve gıda güvenliği konularında teknik destek sağlanması ve standartlara uyumunun artırılması
7. Uygun fiyatlı, sağlıklı ve izlenebilir gıdaya erişimi artırmak için küçük ölçekli işletmelerin kamu alımları ve sosyal destek programlarına dahil edilmesinin sağlanması
8. Küçük üreticilerin markalaşma, tanıtım ve ambalaj tasarımı gibi konularda desteklenmesi
9. Küçük ve orta ölçekli gıda sanayi işletmelerinin ürün işleme, ayıklama, dilimleme, paketlenme ve etiketleme kapasitelerinin geliştirilmesi ve bu işletmelerin marketler, kooperatifler ve toptancı halleri ile doğrudan tedarik ilişkileri kurulmasının teşvik edilmesi
10. Kooperatifler, üretici birlikleri ve yerel yönetimlerle iş birliği içinde, bölgesel ürün toplama ve dağıtım merkezlerinin kurulması ve yaygınlaştırılması
11. Üretici ile tüketici arasındaki tedarik zincirini kısaltacak dijital satış platformları ve e-ticaret altyapılarının desteklenmesi, fiyat istikrarını sağlamak amacıyla lojistik, depolama ve soğuk zincir altyapısının güçlendirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. İhracata dayalı yatırım ve üretimi teşvik etmek amacıyla tarım serbest bölgelerinin kurulmasına yönelik çalışmalar yapılması

2. Küçük ve orta ölçekli gıda sanayinin, perakendeciler ve kooperatifler aracılığıyla hallere ve nihai tüketiciye doğrudan ulaşmasının sağlanması
3. İşlenmiş ve ambalajlı gıdalarda kalite-fiyat dengesini koruyacak sübvansiyon, teşvik ve vergi düzenlemelerinin hayata geçirilmesi
4. Gıda sanayiinde yerel ham madde kullanımının artırılması ve yerli üreticilerle sanayi arasında sözleşmeli iş modellerinin teşvik edilmesi
5. Kolektif hareket etme kültürü, toplumsal fayda, birlikte kazanma ve paylaşım kültürü ve kuruluşlar arası iş birliği modelinin geliştirilmesi

HEDEF 26- Tarım ve sanayi entegrasyonunun güçlendirilmesi için Organize Tarım Bölgelerini (OTB) yaygınlaştırmak ve lojistik merkezler ile entegrasyonunu sağlamak

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması, paketlenmesi ve pazarlanması gibi faaliyetleri tek bir bölgede toplayarak, maliyetlerin azaltılması ve endüstriyel entegrasyonun sağlanması, her bölgenin tarımsal potansiyeline uygun OTB'lerin kurulması ve bölgenin ekolojik ve ekonomik yapısına uygun tarımsal üretimin desteklenmesi
2. OTB'lerde tarım-sanayi entegrasyonu sağlanarak hammadde tedarikinden tüketime kadar tüm pazarlama süreçlerinin tek çatı altında yönetilmesi
3. Yüksek verim ve 12 ay kesintisiz üretimin desteklenmesi
4. Sulama sistemlerinin optimizasyonu, yağmur suyu hasadı, atık su arıtma tesisleri gibi su kaynaklarının korunmasına yönelik yatırımların desteklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Organize Tarım Bölgeleri (OTB) dışında kalan ve tarımsal üretim açısından verimli kullanılmayan marjinal tarım arazilerinin tarıma dayalı sanayi ve lojistik amaçlı kullandırılması
2. Tarımsal atıkları geri dönüştürerek, oluşacak atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetilebilmesi için tesisler planlanması, çevre kirliliğini önlenmesi ve karbon ayak izinin azaltılması
3. Güçlü altyapı sistemleri, atık yönetim süreçleri, yeni teknolojiler ile hava, su ve toprak kirliliğini azaltarak insan sağlığını korumaya katkıda bulunulması
4. OTB'lerde üretimde kullanılan jeotermal enerji, biyokütle enerjisi, güneş enerjisi ve rüzgâr enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynakları, tarımsal ve endüstriyel üretimde sera gazı emisyonlarını azaltarak hava kirliliğini önlenmesi ve iklim değişikliğine karşı mücadele edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. İleri teknolojiye dayalı, altyapı sorunlarını çözmüş tarım-gıda sektörünün oluşturulması
2. Kentsel tarımın yaygınlaştırılması ile temiz üretim teknolojilerinin kullanımı ve atık yönetiminin iyileştirilmesi yoluyla sürdürülebilir şehir altyapısına ve sosyal refaha katkıda bulunulması

HEDEF 27- Kırsal alanları yeniden yaşanabilir ve tercih edilebilir hale getirmek, tarımı ve tarıma dayalı sanayii sürdürülebilir bir şekilde geliştirmek için kırsal alan lojistik alt yapısını geliştirmek

Kısa Vade Stratejiler

1. Kırsal alanlara yönelik destek ve teşviklerin etkinliğini de artıracak özel bir mevzuat düzenlemesi (köy kanununun ya da kırsal mahalle yasının çıkarılması vb.)

2. Toplumsal değişim ve sosyal dönüşüm dikkate alınarak güncel ihtiyaç ve beklentiler doğrultusunda tamamlayıcı program ve projeler ile üretim sürecinin desteklenmeli
3. Tarıma dayalı sanayi tesislerinin konumlandığı bölgelere yakın yerleşim birimlerinin oluşturulması ve bu alanların hayatı kolaylaştırıcı düzenlemeler (düşük maliyetle konut edindirme, elektrik, su, ısınma, iletişim vb. maliyetlerin bir kısmının devlet tarafından karşılanmalı, aile bireylerine devletin sigorta yapması vb.) kapsamına alınması. dijital altyapısının güçlendirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Kırsaldaki yerel ürünlerin, coğrafi işaretler, organik etiketler ve benzeri sertifikasyonlar, markalaştırma, iç ve dış pazarlarda tanıtılması yoluyla üreticilerin gelirlerini artırılması ve sürdürülebilir üretimi teşvik etmek için kullanılması, böylece, kırsal alanların yeniden cazibe merkezi haline dönüştürülmesi
2. Kırsal alanlarda tarım-gıda değer zincirinin oluşturulması için finansal teşvikler uygulanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Modern tarım teknolojilerinin kırsal alanlarda kullanımını teşvik edilmesi, akıllı tarım uygulamaları, dronlar, sensörler ve veri analitiği gibi teknolojiler ile verimliliğin artırılması ve doğal kaynakların daha verimli kullanılması için geliştirilmesi

HEDEF 28- Tarıma dayalı sanayiye ve lojistik alt yapıya doğrudan verilecek destek ve teşvikleri bütüncül bir yaklaşımla tek bir kurum tarafından vermek veya koordine etmek, kurumsal kapasiteyi artırmak

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun yapısını uygun hale getirilmek suretiyle tüm destekleri sağlayan bir kuruma dönüştürülmesi, ödeme ajansı olarak konumlandırılması
2. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun kırsal alanlara, tarıma ve tarıma dayalı sanayiye sağlanacak destekleri koordine eden, izleyen ve değerlendiren üst kurul görevini üstlenecek bir şekilde yapılandırılması
3. Ürün desteklerini artırmak, risk ve belirsizlikler için sigortalama sistemlerinin teşvik edilmesi
4. Destek ve teşviklerin tek bir kurum tarafından ya da tek bir kurum koordinasyonunda verilmesiyle tesislerin aynı standartlara sahip olmasının sağlanması
5. Destek ve teşvik sağlayan kurum ve kuruluşların, uluslararası örnekler incelenerek kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi, program ve projelerin etkinliğinin artırılması ve sektör beklentilerinin karşılanması

Orta Vade Stratejiler

1. Avrupa Birliği tarafından akredite edilmiş ve uzun yıllardır sadece kırsal kalkınmaya yönelik yatırımlara hibe sağlayan Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun faaliyet alanı ve fon kaynaklarının çeşitlendirilmesi
2. Bölge bazlı risk haritalarıyla temel üretim konularının belirlenmesi ve bu doğrultuda alternatif üretim üsleri ortaya konularak destek ve teşvikler açısından mevzuat düzenlemelerinin yapılması
3. Kooperatif ve üretici örgütlerine Ar-Ge ve modern ekipman desteği sağlanarak verimliliklerinin artırılması
4. Yasal düzenlemelerin ardından kategorize edilen destek ve teşviklerin fiili olarak hayata geçirilmesi ile alternatif üretim alanlarında yeni tesislerin faaliyete geçirilmesi
5. Destek ve teşvik veren farklı kurumlarda görev yapan uzman personellerin mali ve sosyal haklar ile iş yükü açısından aralarındaki farklılıkların giderilerek çalışma koşullarının iyileştirilmesi

6. Uzman heyetlerin hazırladığı rapor ışığında destek ve teşvik mekanizması baştan aşağı ele alınarak güçlü bir kurumsal yapının destek ve teşvik programlarını uygulaması, izlemesi ve değerlendirmesinin sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Alternatif üretim üslerinin konumlandırıldığı yerleşim alanlarının, öncelikle çalışanların daha sonra bölgede ikamet eden tüm vatandaşların iktisadi ve sosyal ihtiyaçlarını giderecek unsurlara (barınma, eğitim, iletişim, ulaşım, sosyal aktivite vb.) hizmet edecek şekilde oluşturulması
2. Tarıma dayalı sanayiye doğrudan ve dolaylı olarak etkileyecek ulusal ve uluslararası kaynakların “ödeme ajansı” niteliği taşıyacak bir yapının kontrol ve koordinasyonunda kullanılması sağlanması ile uygulamada standardizasyon oluşturulması

HEDEF 29- Ürün ve ambalaj standartları oluşturarak lojistik maliyetleri düşürmek.

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım ve gıda ürünlerinin sınıflandırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Tarım ve gıda ürün ambalajlarının lojistik etkinlik ve verimlilik açısından tasarlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım ve gıda ürün standart ambalajlarının kullanımının yaygınlaştırılması

HEDEF 30- Lisanslı depoculuğu desteklemek, çeşitlendirmek ve yaygınlaştırmak

Kısa Vade Stratejiler

1. TMO ile protokol imzalayan tüm lisanslı depolara teslim edilen ürünler için alım garantisinin verilmesi ve bu uygulamayla birlikte lisanslı depo yatırımlarının desteklenmesi
2. Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS)’ne kayıtlı üreticilerin, Ticaret Bakanlığı denetimlerinden geçmiş herhangi bir lisanslı depoya teslim ettikleri ürünlerin, Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından ek bir protokole gerek duyulmaksızın doğrudan alım kapsamına alınması, böylece üreticiye işlem kolaylığı ve güvence sunulurken, lisanslı depoculuk sisteminin etkinliği ve yaygınlığının artırılması
3. Üreticilerin lisanslı depolarda ürünlerini kolay ve hızlı bir şekilde TMO’ya satışının yapılabilmesi amacıyla tüm paydaşların sisteme dahil edilerek alım-satım faaliyetlerinin optimize edilmesinin sağlanması, böylece üreticilerin piyasa kabiliyetinin ve esnekliğinin desteklenmesi
4. Lisanslı depoculuk konusunda farkındalığın artırılması ve bu sistemin desteklenmesi
5. Bu alanda faaliyet gösteren ilgili kişi, kurum ve kuruluşlara teknik, mesleki ve mevzuat eğitimleri verilmesi
6. Tarım ürünleri borsası ve işleyişi konusunda farkındalığı artırmak için eğitim, reklam tanıtım faaliyetlerinde bulunulması
7. TÜRİB yatırımcılarını artırmak ve spekülörleri tarım borsasına çekmek için çeşitli avantajlar (vergi vb.) sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Üreticilerin lisanslı depolarda ürünlerini kolay ve hızlı bir şekilde TMO’ya satışının yapılabilmesi amacıyla lisanslı depolar, Merkezi Kayıt Kuruluşu, TÜRİB ve TMO arasında kurulan otomasyon sisteminin geliştirilmesi, böylece üreticilerin, ürünlerine ait TMO alım fiyatını anında görebilme şansına sahip olması

2. TMO dışında özel sektör yatırımcılarının depolarını lisanslı depoculuk sistemine dahil edecek teşviklerin sürdürülebilir olmasının sağlanması
3. Lisanslı depoculuğa dahil edilecek ürün türü sayısının (yaş meyve-sebze, patates, soğan, elma, limon vd) ve hacminin artırılması için gerekli yatırımların desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Lisanslı depo, üretici, aracı, sanayici zincirinin etkin ve verimli bir şekilde işlemlerini sağlayarak ekonomik kayıpların önlenmesi

12. Komisyon

Tarımda Dijital Dönüşüm, Veri Tabanlı Tarım ve Teknolojik Gelişim

TARIMDA DİJİTAL DÖNÜŞÜM, VERİ TABANLI TARIM VE TEKNOLOJİK GELİŞİM KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ

HEDEF 1- Türkiye tarımında dijital dönüşüm'ün sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Ulusal tarımsal veri standardizasyonunun tamamlanması
2. Tarımsal blokzincir alt yapısının başlatılması
3. IoT ve sensör tabanlı üretim altyapısının yaygınlaştırılması
4. Tarımsal üreticilere yönelik ücretsiz ya da düşük maliyetli veri erişim programları oluşturulması
5. Tarım alanlarında düşük maliyetli IoT sensörlerinin yaygınlaştırılması
6. Tarım makineleri üreticileri ile dijital tarım çözümleri geliştiren startupların iş birliği yapmasını teşvik eden programlar oluşturulması
7. Üniversiteler, araştırma enstitüleri ve özel sektör arasında açık inovasyon projeleri desteklenmesi
8. Dijital tarım fuarları ve platformları oluşturularak çiftçilerin yeni teknolojilerle buluşması sağlanması
9. Karar destek sistemlerinin kurulması ve çiftçilere tanıtılması
10. Veri paylaşımı için regülasyonların oluşturulması
11. Tarım Findeks Notu, sigorta entegrasyonu ve teşviklerin karar destek sistemleriyle ilişkilendirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımda dijital dönüşüm'ün modüler platformu'nun yaygınlaştırılması
2. Veriye dayalı tarımsal planlama algoritmaları geliştirilmesi
3. Dijital tarım sigorta ve kredi modelleri sisteme entegre edilmesi
4. Pilot bölgelerde tarımda dijital dönüşüm uygulamalarının başlatılması
5. Tarım işletmelerine yönelik bulut bilişim tabanlı dijital hizmetlerin geliştirilmesi ve kullanımının teşvik edilmesi
6. Dijital tarım uygulamalarının tarım işletmelerinin en az %30'unda uygulamaya geçilmesi
7. Tarımsal veri yönetimi ve büyük veri analitiği uygulamalarının çiftçilere ulaşımının kolaylaştırılması
8. Farklı kaynaklardan gelen tarımsal yer gözlem verilerinin bütünlükli işlenebilmesi
9. Veri güvenliğini artırmak için blok zinciri tabanlı tarımsal veri yönetim sistemleri geliştirilmesi
10. Tarımsal üretimde şeffaflık sağlamak için "Tarladan Çatala Dijital Takip" sisteminin güçlendirilmesi
11. Uluslararası tarım platformlarıyla veri uyumu sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarımda dijital dönüşüm'ün ülke geneline yayılması.
2. Tüketici uygulamalarının geliştirilmesi
3. Akıllı tarım bölgeleri oluşturularak, tamamen dijital altyapıya sahip, otonom tarım sistemleriyle donatılmış üretim alanlarının kurulması

4. Türkiye'nin dijital tarım teknolojilerinde küresel bir oyuncu haline gelmesi için uluslararası iş birliklerinin artırılması
5. Dijital tarım inovasyon merkezleri açılarak yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve küresel pazara açılmasının sağlanması
6. Tamamen dijital tarım işletmeleri ve akıllı tarlalar modelinin Türkiye genelinde yaygınlaştırılması

HEDEF 2- Tarımsal veri bankasının kurulması ve güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarımsal uzaktan algılama ve görüntüleme teknolojileri için ulusal strateji belgesi hazırlanması
2. Tarım ve Orman Bakanlığı, Üniversiteler ve özel sektör iş birliğiyle yol haritası belirlenmesi
3. Tarım ve Orman Bakanlığı ile özel sektör iş birliğiyle geliştirilen veri depolama ve işleme altyapısı genişletilmeli ve benzer projeler artırılması
4. Tarım sektöründe veri paylaşımına yönelik ulusal düzenleyici çerçevenin oluşturulması
5. Tarımsal verilerin toplanması, işlenmesi ve paylaşımı için standartlar kamu-özel sektör ve üniversite iş birliği ile belirlenmeli ve sektör entegrasyonu artırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Ulusal Tarım Veri Merkezi'nin tam entegrasyonu ve kamu-özel sektör veri paylaşımı sisteminin oluşturulması
2. Tarımsal Veri Yönetimi Yasası çıkarılarak dijital tarım platformlarında veri güvenliği standartlarının oluşturulması
3. Tarımsal verilerin merkezi bir sistemde saklanmasını sağlayan dijital tarım kayıt sistemi kurulması
4. Tarım teknolojileri üreten şirketler için etik veri kullanımı standartları geliştirilmesi
5. Bitkisel ve hayvansal kayıt sistemlerinin işletme bazında entegrasyonu
6. Ulusal Tarım Veri Merkezi kurularak, tüm tarımsal verilerin merkezi bir sistemde toplanması ve yönetilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Tüm tarım sektöründe dijital veri yönetiminin benimsenmesi ve manuel veri giriş sistemlerinin kaldırılması
2. Türkiye'nin tüm tarımsal verilerini tek bir merkezde toplayacak "Ulusal Dijital Tarım Veri Bankası" oluşturulması
3. Bu veri bankası, uydu görüntüleri, drone verileri, IoT sensör ölçümleri, toprak analizleri, su tüketimi ve tarımsal üretim istatistiklerini içerecek şekilde tasarlanması
4. AB Yeşil Mutabakatı ve küresel sürdürülebilir tarım hedefleriyle uyumlu hale getirilmesi
5. Ulusal Dijital Tarım Politikası hazırlanarak, tarım sektöründe veri güvenliği, yapay zeka kullanımı ve dijital inovasyon süreçlerine yönelik kapsamlı bir çerçeve oluşturulması
6. Dijital tarım teknolojileri konusunda uluslararası standartlara uyumlu bir düzenleyici yapı kurulması

HEDEF 3- Tarımsal işletmelerde dijital tarıma yönelik eğitim altyapısının iyileştirilmesi, eğitimin teşvik edilmesi ve eğitim programlarının yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Çiftçilere ve tarım sektöründeki diğer paydaşlara yönelik dijital tarım okuryazarlığı eğitim programları düzenlenmesi
2. Dijital tarım eğitim ve kapasite geliştirme programları başlatılmalı; çiftçiler, tarımsal veri okuryazarlığı konusunda eğitilmeli ve dijital araçların nasıl kullanılacağı hakkında farkındalık artırılması
3. Üniversite-sanayi iş birliği artırılarak, öğrencilerin tarım teknolojileri şirketlerinde staj yapmaları teşvik edilmesi
4. Tarım kooperatifleri ve üretici birlikleri aracılığıyla bölgesel veri paylaşımı ve dijital uygulamalar ile veri kullanımı eğitimi verilmesi teşvik edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Eğitim ve sertifikasyon programları aracılığıyla tarımsal işletmelerin dijitalleşme süreçlerinin hızlandırılması
2. Tarım meslek liselerinde dijital tarım teknolojilerine yönelik özel bölümler açılması. Dijital tarım girişimlerine yönelik mentorluk ve hızlandırma programları oluşturulması
3. Küçük ve orta ölçekli tarım işletmelerinin dijital platformlara entegrasyonunu sağlayacak teşvik ve eğitim programlarının oluşturulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Türkiye genelinde dijital tarım akademileri kurulması ve eğitimlerin sertifikalı hale getirilmesi
2. Dijital tarım eğitimi müfredatının ilk ve orta öğretim düzeyinde tarım derslerine entegre edilmesi

HEDEF 4- Dijital tarımın yaygınlaştırılması kapsamında ulusal ve uluslararası alternatif finansman teşvik hibe ve altyapılarının güçlendirilmesi ve etkin kullanımı

Kısa Vade Stratejiler

1. Dijital tarım teknolojilerine yatırım yapan çiftçilere hibe ve düşük faizli kredilerin sağlanması geliştirilmelidir
2. Ulusal bir dijital hibe yönetim platformunun oluşturulması ve tarım fonlarına erişimin kolaylaştırılması
3. Küçük ve orta ölçekli çiftçiler için teknolojiye erişimi kolaylaştıran teşvik ve finansman modellerinin geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Kamu-özel sektör iş birlikleri ile büyük ölçekli dijital tarım projelerinin finansmanının artırılması
2. Çiftçilerin dijitalleşme yatırımları için vergi avantajları sunulması
3. Dijital tarım sigortası sisteminin geliştirilmesi ve dijital teknolojiler kullanan üreticilere özel sigorta avantajları sunulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Dijital tarım bankası veya yeşil tarım fonu gibi finansal mekanizmaların oluşturulması

HEDEF 5- Akıllı tarım teknolojilerinde yerli üretimin teşviği, tarıma yönelik algılayıcılarla donatılmış yerli uzaktan algılama uydularına öncelik verilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Mevcut uydu görüntülerinden ve analize hazır verilerden kullanıcıların yararlanmasını sağlamak
2. Tarımda veri tabanlı karar alma süreçlerinin yaygınlaştırılması ve çiftçilerin dijital tarım platformlarına entegrasyonunun sağlanması
3. Türkiye'deki tarım makinelerinin yenilenmesi için teşvik mekanizmaları oluşturulması

Orta Vade Stratejiler

1. Yapay zekâ destekli tahmin ve izleme sistemlerinin geliştirilmesi
2. Blokzincir tabanlı izlenebilirlik sistemlerinin geliştirilmesinin teşvik edilmesi
3. Tarım makinelerinde otomasyonun yaygınlaştırılması
4. Yerli yazılım ve donanım üreticilerine ArGe teşvikleri verilmesi
5. Milli tarım teknolojileri ekosisteminin oluşturulması ve yerli tarım teknolojilerine yönelik teşviklerin artırılması
6. Türkiye'nin "Tarımsal Gözlem Uydu Ağı" planlanması. Bunun için devlet-özel sektör iş birliği geliştirilerek uydu / uydu kümesinin uzaya fırlatılması ve kesintisiz veri sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Türkiye'nin tarım teknolojileri ihracatında bölgesel bir lider haline gelmesi ve milli yazılımların yaygınlaştırılması
2. Uzun vadeli yatırım fonlarıyla dijital tarım teknolojilerinin Ar-Ge çalışmalarına sürekli destek sağlanması
3. Türkiye'nin "Tarımsal Gözlem Uydu Ağı"nın gerçekleştirilmesi

HEDEF 6- Veri Tabanlı Tarımsal Sigortacılık Sistemlerinin Geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Uzaktan algılama verileri ve yersel meteorolojik veriler kullanılarak tarımsal sigortalarda parametrik poliçeler geliştirilmesi
2. Veri tabanlı sigorta sistemleri ile çiftçilerin gelir kaybına karşı korunması sağlanması, kuraklık, don, sel gibi risklere karşı daha hızlı ve doğru tazminat ödemeleri yapılmalı
3. Sigorta şirketleri, finansal kuruluşların tarımsal veri bankasına entegre edilerek risk analiz süreçlerinin hızlandırılması

HEDEF 7- Kablosuz ağ teknolojileri, geniş bant ve mobil ağ teknolojilerinin kırsal alanlarda yayılımının artırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Kırsal alanlarda telekomünikasyon altyapısının güçlendirilmesi
2. Tarımsal bölgelerde kablosuz erişimin geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımsal bölgelerdeki internet bağlantısının akıllı tarım uygulamalarına entegre edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Kırsal tarım bölgelerinde geniş bant ve mobil ağ teknolojilerinin yaygınlaştırılması

13. Komisyon

Tarımsal Pazarlama ve Finansman

TARIMSAL PAZARLAMA VE FİNANSMAN KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ**HEDEF 1- Güvenilir ve güncel veri tabanlarına sahip olmak****Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarımsal ve finansal veriler ile ilgili ihtiyaç analizi yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. Ticaret Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı veri tabanlarının birleştirme altyapısının kurgulanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım kooperatiflerine ait veri tabanın belli aralıklarla güncellenmesi ve araştırmacıların kullanımına açılması

HEDEF 2- Taklit ve taşışi ortadan kaldırmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tüketicilerin etiket okuryazarlığı konusunda eğitim çalışmaları planlanması
2. Taklit ve taşışi ürün satılan pazarların denetlemelerin artırılması
3. Taklit ve taşış yapan firmaların kitlesel iletişim araçları ile duyurulmasına devam edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Cezaların caydırıcılığının artırılması

HEDEF 3- Tarımsal ürünlerde katkı kalıntı sorununu azaltmak.**Kısa Vade Stratejiler**

1. Kullanılan pestisitlerin ruhsat ve miktar denetimi yapılması
2. Hızlı/mobil test kitleriyle ürünlerin pazar öncesi rastgele kontrol edilmesi
3. Kalıntısız sertifikasyonu uygulamasının hayata geçirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Denetimlerin sıklaştırılması
2. Yüksek işlem hacmine sahip toptancı hallerinde katkı kalıntı analiz laboratuvarları kurulması
3. Dijital takip-izleme sisteminin kurulması

HEDEF 4- Kayıt dışılığı minimize etmek, izlenebilir ve adil bir piyasa yapısı oluşturmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Otoyollarda tarımsal ürün taşımacılığı için denetim noktaları kurarak kayıt dışılığın azaltılması

Orta Vade Stratejiler

1. Toptancı hal dışındaki araçlara yetki belgesi vererek faaliyet göstermelerinin sağlanması
2. Kayıt dışı faaliyet gösteren gıda firmalarına uygulanacak ceza ve yaptırımların artırılması

HEDEF 5- Yeni pazarlar ve yeni alıcılar bulmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Periyodik pazar araştırmalarının yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. Dış pazar araştırmalarının sadece URGE projeleri ile değil, farklı kanallardan da desteklenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Dış pazar istihbaratı sağlayacak online platform oluşturulması
2. Sektörel dış ticaret şirketleri yapısının canlandırılması için tedbirler alınması

HEDEF 6- Çiftçilerin finansal okuryazarlığını geliştirmek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Kadın çiftçiler ve genç üreticilere özel finansal okuryazarlık atölyeleri düzenlenmesi
2. Tarım Kredi Kooperatifleri, Ziraat Odaları ve Tarım İl Müdürlükleri aracılığıyla çiftçilere yönelik temel finansal okuryazarlık eğitim modüllerinin hazırlanması ve yerelde uygulanması
3. Kamu ve özel bankaların dijital platformlarında tarım sektörüne özel kredilere yönelik sade anlatımlı bilgi sekmeleri oluşturulması
4. Bölgesel kalkınma ajansları ve üniversiteler iş birliğinde, yerel ürün desenine uygun örnek bütçe ve yatırım planlarıyla desteklenen eğitim programlarının düzenlenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımsal eğitim veren okullarda ve yayım hizmetlerinde finansal okuryazarlık derslerinin müfredata dâhil edilmesi
2. Köy/kırsal mahalle düzeyinde gezici eğitim programlarının yaygınlaştırılması
3. Finans kuruluşlarının sunduğu farklı kredi modellerinin karşılaştırmalı anlatıldığı rehber kitapçıkların hazırlanması ve dağıtımı
4. Tarım sigortaları (TARSİM vb.) kapsamında bölgesel risk farkındalığını artırıcı finansal eğitim modüllerinin yaygınlaştırılması
5. Bankalar, finansal kiralama, faktöring şirketleri, aracı kurumlar ve sigorta şirketlerinin katılımıyla bölgesel bilgilendirme günleri düzenlenerek finansal araçların tanıtılması
6. Eğitici içeriklerin mobil uygulamalar üzerinden erişilebilir hale getirilmesi ve çiftçilerin kişisel risk profiline göre yönlendirme yapan sistemlerin geliştirilmesi
7. Üniversite, kalkınma ajansı ve kooperatif iş birlikleriyle yaygın eğitim programları oluşturulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım sektörüne yönelik sürekli eğitim merkezlerinin kurulması ve bu merkezlerin akredite hale getirilmesi

HEDEF 7- Küçük üreticilerin ve özellikle genç girişimcilerin finansal desteklerini artırmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Küçük çiftçilere yönelik örnek faizsiz finansman sözleşmeleri ve ödeme planlarının geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Girişimcilere yönelik yatırım projesi yazımı, finansal okuryazarlık ve fizibilite analizi konularında destek programlarının başlatılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Faizsiz veya çok düşük faizli kredi programlarının genç girişimcilere özel kontenjanlarla sunulması

HEDEF 8- Finansman kaynaklarına erişimde eşitsizlikleri gidermek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Mevcut finansmana erişim sorunlarının hızlı bir şekilde tespit edilmesi ve önlemlerin geliştirilmesi
2. Doğu ve Güneydoğu illerinde köy bazlı tanıtım toplantıları ve promosyon destekli bilgilendirme faaliyetleri başlatılması
3. Çiftçilerin finansman kaynaklarına kolay erişim sağlaması bakımından prosedürlerin sadeleştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. TARSİM ile kooperatifler arasında iş birliği yapılarak sigorta başvuru süreçlerinin yerelden kolaylaştırılması
2. Kadın üreticilere yönelik finansal okuryazarlık, iş planı hazırlama ve üretim yönetimi eğitim programlarının düzenlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Doğu ve Güneydoğu'da sigortaya erişimi zor olan çiftçilere yönelik mobil başvuru araçlarının geliştirilmesi
2. Tüm bölgelerde kapsayıcı finansal altyapının kalıcı olarak kurulması

HEDEF 9- Veri toplama ve kayıt tutma altyapılarını geliştirmek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarımsal veri tabanı organizasyonunun hayata geçirilmesi
2. Tarımsal veri yönetimi ve çiftlik muhasebe uygulamaları için mevzuat boşluklarının tespiti ve analiz raporunun hazırlanması
3. Tarımsal kuruluşlara yönelik veri standardizasyonu eğitimleri ve örnek entegrasyon senaryolarının sunulması
4. Veri paylaşımı ve güvenliğini düzenleyen hukuki altyapının hazırlanması
5. Geçmiş 10 yıllık üretim destekleri ve sübvansiyonlu kredi verilerinin karşılaştırmalı analizinin yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. Çiftlik bazlı muhasebe sistemlerinin standart hale gelmesi için dijital altyapı ve yazılım rehberlerinin hazırlanması
2. Tarımsal KEP altyapısı ile muhasebe verilerinin güvenli iletimi ve saklanması sağlanması
3. Eğitimi tamamlayan çiftçilere veri temelli karar verme uygulamalarıyla ilgili ücretsiz danışmanlık sağlanması

4. Tüm tarımsal verileri merkezi olarak toplayacak “Ulusal Tarımsal Veri Platformu”nun yazılım ve donanım altyapısının kurulması
5. Çiftçilerin kendi verilerini görüntüleyebileceği ve yönetebileceği çiftçi paneli ara yüzünün oluşturulması
6. Tüm finansal ve teknik destek başvurularında standart veri formatlarının kullanılmasının zorunlu hale getirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Ulusal dijital çiftlik muhasebe sisteminin e-Devlet’e entegre edilerek yaygınlaştırılması
2. Veri yönetimi eğitimini tamamlamış üreticilere kamu desteklerinde artı puan sistemi uygulanması
3. Havza bazında sürekli üretim yapan çiftçilerin tespiti için dijital izleme sistemlerinin kurulması ve veri tabanının oluşturulması

HEDEF 10- Tarımsal ürünlerin arz zincirinin izlenebilirliğini sağlamak

Kısa Vade Stratejiler

1. Hal Kayıt Sistemi’nin etkinliğini artırmak için fiziksel kontrol ve dijital denetim uygulamalarını başlatmak

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımsal ürünlerin izlenebilirliğini sağlayacak sistemleri zorunlu kılmak
2. Blozincir sistemlerinin kurulması için teknik alt yapının ilgili bakanlıklar tarafından tesisi

Uzun Vade Stratejiler

1. Online (Dijital) Hal Sisteminin kurulması
2. Dijital izleme sistemleri kurarak tedarik zincirinde şeffaflığın sağlanması

HEDEF 11- Türk ürünleri ve Türk tasarım kimliği ile markalaşmak.

Kısa Vade Stratejiler

1. Üretici örgütlerine, firmalara ve tüm lojistik sistemi aktörlerine markalaşma, imaj ve kalite kontrolü eğitimleri verilmesinin planlanması
2. Marka elçileri çalışmaları yapılması
3. Influencerların desteklenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Türk tarım ve gıda markalarının tanıtımı için ortak bir ajans kurulması
2. Sinema/dizi sektörü ile iletişime geçerek ortak çalışmalar yürütülmesi
3. Gastronominin ön plana çıkarılması ve Gastronomi turizminin yaygınlaştırılmasına yönelik etkinliklerin planlanması
4. Ambalajlarda Türk tasarım kültürünün kullanılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Türk tarım ürünü ya da Türk gıda ürünü konseptinin ön plana çıkarılması
2. Marka kimliği oluşturulması

HEDEF 12- Sürdürülebilir tarıma yönelik finansman kaynaklarını geliştirmek ve kullanımını yaygınlaştırmak

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım ve Orman Bakanlığı ile iş birliği içinde, “iklim dostu finansal kararlar” temalı bilgilendirme broşürleri ve kısa videolar hazırlanarak çiftçilere dağıtılması
2. Fonlara erişim süreçlerini sade ve anlaşılır biçimde anlatan görsel materyallerin (broşür, afiş, kısa video) hazırlanarak çiftçilere ulaştırılması
3. Tarım sektörüyle ilgili kamu kurumları (Tarım ve Orman Bakanlığı, TKDK, vb.) ve özel sektör aktörlerine yönelik temel ESG kavramlarını tanıtan farkındalık seminerleri düzenlenmesi
4. Çevre dostu üretim yapan çiftçilere özel, düşük faizli ve uzun vadeli kredi programlarının tasarlanması
5. Atık yönetimi uygulamaları için dijital izleme sistemlerinin tanıtımı ve pilot uygulamalarda denenmesi
6. Döngüsel ekonomi yatırımlarına yönelik özel faizsiz kredi modelleri veya faiz sübvansiyonlarının duyurulması
7. Mevcut tarım, çevre ve enerji mevzuatlarının döngüsel ekonomi ilkeleri doğrultusunda gözden geçirilmesi
8. Tarımda oluşan biyolojik ve ambalaj atıkları için ayrı düzenlemeler içeren taslak mevzuat çalışmalarına başlanması
9. Mevcut bölgelerdeki atık potansiyeline dayalı olarak öncelikli yatırım alanlarının belirlenmesi
10. Tarım sektörü özelinde ESG kriterlerinin uyarlanacağı ulusal kılavuzların hazırlanması
11. ESG uyumlu tarım yatırımlarını tanımlayan proje kriterlerinin ve örnek uygulamaların yayımlanması
12. Tarımsal işletmelere yönelik yenilenebilir enerji (güneş paneli, biyogaz sistemi) tanıtım kampanyalarının başlatılması

Orta Vade Stratejiler

1. Üniversiteler ve araştırma kurumlarıyla birlikte “iklim okuryazarlığı ve sürdürülebilir tarım finansmanı” eğitim programlarının oluşturulması ve yaygınlaştırılması
2. Tarım sektörüne özel ESG eğitim modüllerinin geliştirilmesi ve kamu-özel sektör iş birliğiyle online platformlardan erişime açılması
3. Yeşil üretim yapan çiftçilerin, krediye erişimlerinde önceliklendirildiği puanlama sisteminin devreye alınması
4. Tarım sektörü için biyoekonomi temelli yatırım kılavuzlarının hazırlanması ve yaygınlaştırılması
5. Biyoekonomi ve döngüsel tarım projelerini doğrudan destekleyen yeni kanun ve yönetmeliklerin hazırlanması
6. Tarımsal geri dönüşüm ürünlerinin (örneğin kompost, biyogaz vb.) pazarlamasını ve finansmanını kolaylaştıracak düzenlemelerin yapılması
7. Düşük karbonlu tarım uygulamalarına yatırım yapan işletmelere vergi muafiyeti ve kredi destekleri sunulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Uzun vadede bölgesel iklim değişikliği senaryoları dikkate alınarak, her bölge için ayrı finansal planlama rehberlerinin hazırlanması (örneğin kuraklık eğilimli İç Anadolu için risk azaltıcı finans modelleri)
2. ESG kriterlerini sağlayan tarımsal işletmelere “Sürdürülebilirlik Sertifikası” gibi görünürlük artırıcı belgeler sunularak pazarda rekabet avantajı kazandırılması
3. Çevresel kriterleri karşılayan sözleşmeli üreticilere yönelik ulusal düzeyde bir “Yeşil Sözleşmeli Tarım Destekleme Programı”nın oluşturulması
4. Avrupa Yeşil Mutabakatı’na uyumlu tarım kredisi sistemlerinin Türkiye’de de uygulanabilir hale getirilmesi
5. Eğitimleri tamamlamış işletmelerin “sürdürülebilirlik skorlaması” yapılarak pazarda görünürlüklerinin artırılması
6. Türkiye’de tarımsal karbon piyasasının kurumsal hale getirilerek ulusal ve uluslararası piyasalara entegre edilmesi
7. ESG sertifikalı üreticiler için uzun vadeli, düşük faizli yatırım kredileri sağlayan kalıcı bir kamu fonu kurulması
8. Türkiye’nin tarım karbon ayak izi haritasının çıkarılarak, karbon sıfır hedeflerine katkı sağlayan tarım yatırımlarının artırılması

HEDEF 13- İhracatı artırmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Türkiye’nin rekabet gücünün yüksek olduğu ürünlerin belirlenmesi – stratejik ürün haritasının çıkarılması

Orta Vade Stratejiler

1. Rekabet gücü yüksek olan ürünlerin üretimi, depolanması, nakliyesi, ambalaj tasarımı, markalaşma çalışmaları vb. bütün süreçlerinde destek/teşvik uygulanması
2. Dış ticarete çalışacak nitelikli eleman yetiştirilmek üzere hazırlanan eğitim/sertifika programlarının yaygınlaştırılması
3. Inovatif ve katma değeri yüksek ürün üreten yerli ve milli firmalara teşvik sağlanması

HEDEF 14- Tarımsal üretimde risk yönetimini geliştirmek.**Kısa Vade Stratejiler**

1. Özellikle tarım sigortası kullanım oranı düşük olan illerde gezici eğitim programlarının başlatılması (mobil ekipler veya yerel danışmanlarla)
2. Teknik terimlerin çiftçi dilinde karşılıklarını içeren mini bir “Tarımda Sigorta ve Risk Sözlüğü”nün hazırlanarak ücretsiz dağıtılması
3. Bölgesel düzeyde risk analizi konusunda uzman danışmanlar aracılığıyla pilot uygulamalara başlanması
4. Uydudan veri temini, hava durumu tahmini ve sismik hareketlerin tarıma etkisi konularında yapay zekâ modelleri üzerine Ar-Ge projelerinin başlatılması
5. Pilot illerde yapay zekâ destekli tarımsal erken uyarı sistemlerinin test edilmesi
6. İlk etapta riskli bölgelerde (kuraklık, doğal afet eğilimli) üreticilere özel teminatsız kredi uygulamaları denenmesi

7. Çiftçilerin en sık karşılaştığı risk türlerine göre (kuraklık, fiyat dalgalanması, girdi maliyetleri) özel hazırlanmış kısa eğitim içeriklerinin pilot bölgelerde uygulanması

Orta Vade Stratejiler

1. Sigorta bilinci yüksek örnek köylerin/vakaların kamuoyuyla paylaşılması (videolar, sosyal medya kampanyaları) yoluyla pozitif yayılım sağlanması
2. Dijital platformlarda, çiftçilerin günlük yaşamına uygun örneklerle anlatılan interaktif risk senaryoları hazırlanması
3. Dijital çiftlik yönetim sistemleri ile entegre çalışan basit risk analiz modüllerinin geliştirilmesi ve ücretsiz erişime açılması
4. Yapay zekâ temelli tahminleme ve üretim planlama sistemlerinin bölge bazlı olarak yaygınlaştırılması
5. Küçük çiftçilere yönelik grup teminatl mikrofins uygulamalarının yaygınlaştırılması
6. Tarım sektörüne özel Çiftçi Garanti Fonunun kurulması veya mevcut fonlara tarım alt bileşenlerinin eklenmesi
7. Tarımsal sigorta paketlerinin üreticilerin doğal afetler, iklim değişikliği ve diğer çevresel faktörlerden kaynaklanan zararları karşılayacak şekilde genişletilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Risk yönetimini başarıyla uygulayan çiftçilerin başarı hikâyeleriyle desteklenen video serilerinin hazırlanması ve yaygınlaştırılması

HEDEF 15- Tarım sektöründe dijitalleşme konusunda bilgi ve kullanım düzeyini arttırmak

Kısa Vade Stratejiler

1. Yeni nesil pazarlama yöntemleri hakkında eğitimlerin planlanması ve uygulanması
2. Pilot illerde, dijital sözleşmeli üretim platformu kullanımını teşvik edecek özel destek modellerinin tanıtılması

Orta Vade Stratejiler

1. Blokszincir tabanlı sözleşmeli üretim modellerinde tarafların yükümlülüklerini güvenli biçimde takip eden dijital protokollerin oluşturulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Çiftçi ve alıcı arasındaki ödeme, teslimat ve kalite takibinin dijital yapılması

HEDEF 16- Yeni (inovatif) ve katma değerli ürünler geliştirmek

Kısa Vade Stratejiler

1. Yurt dışı gelişmelerin takip edilmesi ve uluslararası pazar/pazarlama araştırmalarının yapılması
2. Özel beslenme (sporcular, yaşlılar, veganlar, hastalar vb.) üzerine araştırmalar yapılması
3. Küçük alanlarda yüksek getiri sağlayan niş ürünlerin üretim olanaklarının araştırılması (üzümsü meyveler, su ürünleri, mikro filizler, etnik ürünler vb.)

Orta Vade Stratejiler

1. Ar-Ge ve URGE desteklerinin artırılması
2. Gıda inovasyon kuluçka merkezlerinin sayısının artırılması
3. Tarımsal pazarlama akademisinin kurulması

4. Akıllı ambalaj sistemlerinin kullanılması (bozulma durumu, NOVA derecelendirme göstergesi)

Uzun Vade Stratejiler

1. Patentli gıda bazlı takviyelerinin üretilmesi
2. Doğal antioksidanlar, fonksiyonel gıda ürünlerinin geliştirilmesi

HEDEF 17- Üretici örgütlerinin pazarlama sisteminde daha aktif rol almasını teşvik etmek.

Kısa Vade Stratejiler

1. Üretici örgütlerinin e-ticaret platformları aracılığı ile doğrudan satışlarının yaygınlaştırılması
2. Üretici örgütlerinin yöneticilerine dijital pazarlama ve e-ticaret konusunda teknik destek sağlanması ve eğitimler verilmesi
3. DİTAP sisteminin uygulanması için araştırma yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. Mevzuatın revize edilmesi
2. Cİ tescili ve markalaşma eğitimlerinin planlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Üretici örgütlerini AB'deki gibi tanınırlık ve derecelendirme sistemine entegre etmek
2. Ortak Pazarlama Ajansları ve SICA benzeri pazarlama kuruluşlarının kurulmasına yönelik yasal ve uygulamalı alt yapının hazırlanması ve pilot uygulamaların yapılması

HEDEF 18- İthalatı azaltmak

Kısa Vade Stratejiler

1. İthalatı azaltmaya yönelik tedbirler üzerine araştırma yapılarak stratejik yol haritasının hazırlanması

Orta Vade Stratejiler

1. İthal edilen ürünlerin Türkiye'de daha avantajlı üretim olanaklarının araştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Üretim planlaması yapılması ve üretim planı yapılırken, ithal ve ihraç edilen ürünlere öncelikli olarak odaklanılması

HEDEF 19- Yeni nesil finansal araçlar tasarlamak

Kısa Vade Stratejiler

1. Mevcut başarılı satın alma garantisi modellerinin (örneğin bazı uluslararası market zincirlerin uygulamaları) analiz edilmesi
2. Vergisel teşvik, sigorta destekleri ve yatırım kredilerine ilişkin sektöre özel ihtiyaç analizinin yapılması
3. Yeşil Finansman araçlarının geliştirilmesi yönelik ön çalışmaların yapılması
4. "Yeni Nesil Finansal Araçlar Nelerdir?" başlıklı çevrim içi farkındalık modülünün hazırlanarak e-Devlet veya bakanlık platformlarından erişime açılması

Orta Vade Stratejiler

1. Finansal desteklerin yeşil üretim, katma değerli işleme ve kayıtlılık düzeyine göre farklılaştırılması
2. Üniversite, finans kuruluşları ve girişimcilik merkezleri ile Ar-Ge iş birlikleri kurulması
3. Katma değerli ürün yatırımı yapan çiftçilere yönelik vergi avantajları ve hibe programlarının geliştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarımsal Finans Ar-Ge biriminin kurumsallaştırılarak ulusal tarım finansman stratejilerine yön veren bir merkez haline gelmesi

HEDEF 20- Tarımsal lojistik süreçlerini geliştirmek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarımsal depoların nitelik ve nicelik bakımından envanterinin çıkartılması

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımsal depo yatırımlarının hibe programları ile desteklenmesine devam edilmesi
2. Yeşil lojistik uygulamalarına geçerek çevre dostu taşımacılığı teşvik etmek

Uzun Vade Stratejiler

1. Büyükşehirlerde bölgesel lojistik merkezleri kurmak

HEDEF 21- Tüketici davranışlarındaki değişimleri izlemek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Yeni tüketici trendlerini dikkate alan sürdürülebilir, şeffaf pazarlama stratejilerinin belirlenmesi
2. Tüketici tercihlerindeki değişimleri belirlemek için satış verilerinin analizlerinin yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. Yeni tüketici trendlerini belirlemek için pazarlama ve pazar araştırmalarının yapılması
2. Tüketici eğilimlerinin dikkate alınarak pazar bölümlendirmenin güncellenmesi
3. Sosyal medya, web izleme araçlarının kullanarak tüketici davranışlarının izlenmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Yeni tüketici trendlerini belirlemek için pazarlama ve pazar araştırmalarının yapılması
2. Trend analizlerinin periyodik olarak yapılması
3. Yapay zekâ ve makine öğrenimi ile tahmine dayalı modellerin geliştirilmesi

HEDEF 22- Üretici örgütlerinin kurumsal kapasitelerini geliştirmek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Üretici örgütlerinin yöneticilerine dijital pazarlama ve e-ticaret konusunda teknik destek sağlamak ve eğitimler vermek
2. Üretici örgütlerine ilişkin kurumsal kapasite geliştirme programları başlatmak
3. Üretici örgütlerine, ortaklarının/üyelerinin finansal durumlarını izleyebilecek basit raporlama şablonlarının sağlanması

4. Üretici örgütü yöneticileri ve çalışanlarına yönelik, tarım sigortaları ve risk yönetimi araçları hakkında temel bilgilendirme seminerlerinin düzenlenmesi
5. Kooperatif bankacılığına ilişkin dünyadaki iyi uygulamaların incelendiği bir durum analiz raporu hazırlanması ve ilgili kamu kurumları ile paylaşılması
6. Devlet destekli sermaye mekanizmaları (hibe, eş-finance, kredi teminatı) için mevzuat altyapısının gözden geçirilmesi
7. Kalkınma ajanslarının yürüttüğü mali destek programlarında üretici kooperatifleri için özel çağrılar açılmasına devam edilmesi
8. Bölgesel finansman kooperatifi modeline uygun yasal ve kurumsal altyapının incelenmesi, dünyadaki iyi uygulamaların analiz edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Pilot bölgelerde güçlü ve kurumsal yapıya sahip kooperatiflerin finansman aracı olarak faaliyet göstereceği mikro finansman modellerinin denenmesi
2. Kooperatifler ile kamu bankaları arasında teknik ve operasyonel iş birliklerinin artırılması
3. Pilot bölgelerde seçilmiş kooperatiflere devlet destekli sermaye katkısı sağlanarak geri dönüş izleme sistemlerinin kurulması
4. Başarı gösteren yerel finansman modellerinin diğer illere örnek teşkil edecek şekilde dokümente edilmesi ve yaygınlaştırılması
5. Belirlenen bölgelerde bölgesel finansman kooperatiflerinin kurulması ve kamu tarafından başlangıç sermayesi ya da teknik destek sağlanması
6. Tarım Kredi Kooperatiflerinin mevcut faaliyet alanlarının finansal hizmet kapasitesi açısından değerlendirilmesi ve potansiyel risk/fırsat analizinin yapılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Türkiye’de bölgesel düzeyde çalışan kooperatif bankalarının kurulması ve çiftçilere özel finansman hizmetlerinin sunulması
2. Devlet destekli sermaye mekanizmasının sürdürülebilir hale getirilerek ulusal düzeyde kalıcı bir “Kooperatif Finansman Fonu”na dönüştürülmesi
3. Yerel kalkınma planlarında kooperatif odaklı finansman modellerine kalıcı bütçe ayrılması

HEDEF 23- Tarımsal finansmanda dijital teknolojilerin kullanımını yaygınlaştırmak

Kısa Vade Stratejiler

1. Çiftçilere yönelik, dijital finans sistemleri ve siber güvenlik konusunda bilgilendirici seminer ve online eğitimlerin başlatılması
2. Yeni nesil finansal teknolojiler için teşvik programının oluşturulması. Bu alandaki girişimlerin desteklenmesi
3. Mevcut yayım sistemine, üretim bölgesi bazında güncellenmiş finansal veri ve destek bilgilerini ekleyen basit dijital içeriklerin entegrasyonu

Orta Vade Stratejiler

1. Pilot projelerle dijital finansal sistemlerinin test edilmesi ve değerlendirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Ulusal dijital finansman projelerinin tamamlanarak geniş kapsamlı uygulamaya geçilmesi

HEDEF 24- Sözleşmeli üretimde anlaşmazlıkların daha etkin çözümünü sağlamak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Sözleşmeli tarımda yaşanan uyuşmazlık türlerine ilişkin saha analizlerinin yapılması ve ihtiyaç duyulan çözüm alanlarının belirlenmesi
2. Sözleşmeli üretim yapan çiftçilere hak ve yükümlülükleri içeren sadeleştirilmiş eğitim broşürleri ve videolar hazırlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Örnek sözleşmeler, uyuşmazlık senaryoları, finansal destek modelleri gibi içeriklerin yer aldığı bir "Sözleşmeli Tarım Eğitim Kitabı" hazırlanması
2. Türkiye'deki mevcut tahkim merkezlerinin, sözleşmeli üretim alanındaki uzmanlıklarının Bakanlık, üniversiteler ve uzmanlarla işbirliği yapılarak geliştirilmesi ve bu alandaki uyuşmazlıkların etkin çözümü için özel mekanizmalar oluşturulması

HEDEF 25- Soğuk zincir altyapısını geliştirmek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarımsal depoların nitelik ve nicelik bakımından envanterinin çıkartılması

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımsal depo yatırımlarının hibe programları ile desteklenmesine devam edilmesi

HEDEF 26- Toptancı hallerinde modern ve sürdürülebilir bir altyapı sağlamak.**Kısa Vade Stratejiler**

1. Paletli yükleme ve taşıma sistemlerine geçiş için yatırımların teşvik edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Toptancı hallerinde soğuk hava depolarının inşa edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Altyapının modernize edilerek yeşil lojistik entegrasyonunun sağlanması

HEDEF 27- Üretici örgütleri için düşük maliyetli finansman araçlarını artırmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Üretici örgütleri yatırım fonu ile ilgili uygulamanın tekrar gündeme gelmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Üretici örgütlerine özel finansman ve kredi programları oluşturulması
2. Üretici örgütlerine düşük faizli ve uzun vadeli kredi sunmak için hibe programları başlatılması
3. 6750 Sayılı Kanun (Tarımsal Rehin Sistemi) kapsamında üretici örgütlerine uygun kredi imkânı sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Üretici örgütlerinin finansman erişimini desteklemek için kooperatif sigorta ve kredi sistemi kurulması
2. Tarımsal yatırım ve dış ticaret için kamu-özel sektör iş birliği ile fon oluşturulması

HEDEF 28- Kamu ve özel sektör arasında güçlü bir iş birliği sağlamak

Orta Vade Stratejiler

1. Tarım ve Orman Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı arasında veri paylaşım sistemi (ortak veri ağı) entegrasyonunun sağlanması

HEDEF 29- Faiz sübvansiyonlu kredi miktarını ve kullanma oranını artırmak

Kısa Vade Stratejiler

1. Faiz Sübvansiyonu bütçesi ile tarımsal destekleme bütçesi arasında denge kuracak şekilde yeniden bütçe belirlemesi yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. Sübvansiyonlu kredi başvurularının dijital kanallar aracılığı ile alınmasının sağlanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Sübvansiyonlu kredi limitlerinin artırılması kaynakların çeşitlendirilmesi ve ticaret borsalarında finansman mekanizmalarını destekleyecek ön finansman modelleri oluşturulması

HEDEF 30- Sözleşmeli üretimde riskleri azaltmak ve finansman altyapısını geliştirmek.

Kısa Vade Stratejiler

1. TARSİM'in sözleşmeli üreticilere özel örnek poliçe türleri ve prim teşviklerini tanıtan bilgilendirme kampanyası başlatması
2. Sözleşmeli üretim süreçlerinde şeffaflık ve güven sağlayacak Blokzincir altyapısının kullanımı için pilot projeler başlatılması
3. Sözleşmeli üretim yapan çiftçilere özel düşük faizli kredi modelleri ve teminat indirimi içeren destek paketlerinin tanıtılması

Orta Vade Stratejiler

1. Devlet destekli sigorta prim indiriminin sözleşmeli çiftçiler için artırılması
2. Sözleşmeli üretimde karşılaşılan riskleri izlemek ve değerlendirmek amacıyla bölgesel "Risk Takip Mekanizmaları" kurulması
3. Tarımsal sigorta paketlerinin sözleşmeli tarımda yer alan çiftçilere özel tasarlanması
4. Çiftçi, alıcı ve finans kuruluşları işbirliği ile sözleşmeli üretime özel sürdürülebilirlik taahhütlü finansman modellerinin geliştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Sözleşmeli üretime özel, sigorta, hibe ve kredi desteklerinin entegre edildiği kapsamlı "Tarımsal Risk Yönetimi Paketi"nin oluşturulması
2. Sözleşmeli üretim işlemlerinin dijital ortamda blokzincir temelli bir sistemle izlenmesini sağlayacak merkezi platformun kurulması

HEDEF 31- Coğrafi işaretlerden (Cİ) sağlanacak faydaları artırmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tescil sürecinin iyileştirilmesi
2. Cİ amblemleri ve Cİ anlamı hakkında bilgilendirme toplantıları yapılması
3. Cİ ürünler için tanıtım çalışmalarının planlanması
4. İzlenebilir bir denetim sistemi kurulması için ürün kategorisi bazında çalışmalar yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. Tanıtım çalışmalarının kamu spotu aracılığıyla daha geniş kitlelere ulaşmasının sağlanması
2. Cİ'lerin haksız kullanımına karşı uygulanacak yaptırımların netleştirilmesi
3. AB'de uygulanan kontrol ve sertifikasyon sistemi incelenerek Türkiye'ye adaptasyonu üzerine çalışmalar yapılması
4. Coğrafi işaret amblemlerinin tanınırlığının artırılması
5. Denetim süreçlerinin iyileştirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. AB ile uyumlu bir kontrol ve sertifikasyon sistemine geçiş sağlanması
2. AB'de tescilli ürünlerin tanıtımının yapılması

HEDEF 32- Emtia piyasalarının kurumsal alt yapısını güçlendirmek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Ürün standardizasyonunun belirlenerek fiyat farklılaşmasının açıklanabilir olmasının sağlanması
2. TÜRİB verilerinin ulaşılabilir (ulusal, tematik yayın mecraları) mecralarda yayınlanması konusunda iş birliği yapılması

Orta Vade Stratejiler

1. Fiziki satış salonlarının yeterliliğinin ve ihtiyaçlarının belirlenmesi için fizibilite çalışmalarının yapılması, özellikle, yerelde, düşük işlem hacimleri nedeniyle lisanslı depoculuğun yaygınlaşmadığı belirli özel ürünler ve bölgelerde ticaret borsacılığının etkinleştirilmesi için fiziksel alanların sağlanması
2. Antrepolardaki kapasitenin gerektiğinde lisanslı depo olarak kullanılabilmesi için gerekli mevzuatın hayata geçirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Vadeli işlem sözleşmelerinin işlerliğini artırmak ve tarım emtialarının piyasalara entegrasyonunu güçlendirmek amacıyla sermaye piyasası ile benzer destek ve teşviklerin sağlanması

HEDEF 33- Tarımsal üretici örgütlerinin dâhil oldukları yasal çerçeveyi sadeleştirmek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Üretici örgütlerinin ticari faaliyetlerini kolaylaştıracak mevzuat düzenlemeleri yapılması
2. Tarımsal ürünlerin ticaretini düzenleyen bütüncül bir yasal mevzuat oluşturulması

Orta Vade Stratejiler

1. Üretici örgütlerinde yönetimde yer alacak kişilerin niteliklerinin belirlenerek eğitim/sertifikasyon ile güvence altına alınması
2. Üretici örgütlerine ilişkin kurumsal kapasite geliştirme programları başlatılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Üretici örgütlerini AB'deki gibi tanınırlık ve derecelendirme sistemine entegre edilmesi

HEDEF 34- Konumlandırma ve imaj restorasyonu yapmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarım diplomasisi stratejilerinin belirlenmesi
2. Algı araştırmalarının yapılması
3. Kamuoyunun düzenli ve güvenli bilgi sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Hedef kitlenin istek ve ihtiyaçları, beklentilerine uygun tanıtım programlarının yapılması
2. Tüketici deneyim haritalarının çıkarılması
3. Sürdürülebilirlik, toplumsal pazarlama, yenilikçilik vurgusunun olduğu dijital içeriklerin üretilmesi
4. İmajı zedelenmemiş sektörlerde tanıtım, markalaşma, trend ve moda yaratma çalışmaları yapılması
5. Tarım diplomasisi stratejilerinin uygulanması

Uzun Vade Stratejiler

1. Sadakat programlarının geliştirilmesi

HEDEF 35- Elektronik Ürün Senetleri (ELÜS) sistemine erişimi yaygınlaştırmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. ELÜS teminatlı kredilerin özel bankalar aracılığı ile yaygınlaştırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Tarım emtiasına dayalı vadeli işlemler piyasası sisteminin devreye alınması

HEDEF 36- Emtia borsalarının pre-finance kaynaklarını artırmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Sübvansiyonlu kredi limitlerinin artırılması kaynakların çeşitlendirilmesi ve ticaret borsalarında finansman mekanizmalarını destekleyecek ön finansman modelleri oluşturulması

Orta Vade Stratejiler

1. Fiyat oluşumunun şeffaflaştırılması ve yeknesaklık sağlanması sözleşmeli tarımın işlerliğinin sağlanması
2. Lisanslı depoculuk ve antrepo sisteminin entegrasyonu ile uluslararası ticarete söz sahibi olunması

Uzun Vade Stratejiler

1. ELÜS teminatlı finansmana erişimin yaygınlaştırılması
2. Yerel pazarlama mekanizmalarının ulusal piyasalara entegrasyonu
3. Vadeli işlem sözleşmelerinin işleme açılması ve risk yönetimi amaçlı kullanımının teşviki

HEDEF 37- TAREKS sistemini iyileştirmek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Gümrük noktaları arasında farklı uygulamaların önüne geçmek için eğitim ve denetimlerin artırılması
2. TAREKS süreçleri hakkında düzenli bilgilendirme toplantıları yapılması ve rehberler hazırlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Denetim süreçlerinin hızlandırılması
2. Standartların şeffaf hale getirilmesi; tüm ürün grupları için net ve değişmeyen denetim kriterleri belirlenmesi
3. Sistem arızalarının ve yavaşlamaların önlenmesi için güçlü bir IT altyapısının oluşturulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Laboratuvar kapasitesinin artırılması ve analiz sürelerinin kısaltılması

HEDEF 38- Blokzincir uygulamalarını geliştirmek ve yaygınlaştırmak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Blokzincir uygulamasının test edilmesi
2. Blokzincir kontrollü tedarik zinciri finansman altyapısının tasarlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Blok zinciri tabanlı bir tarımsal finansman ve destek izleme sisteminin pilot uygulamasının belirli bölgelerde başlatılması

HEDEF 39- Kamu teşebbüslerinin üretici örgütleri ile rekabetini önlenmek**Orta Vade Stratejiler**

1. TMO'nun tarım satış kooperatiflerinin faaliyet alanına müdahil olmaması için gerekli düzenlemelerin yapılması (findık, kuru incir, kuru üzüm)

HEDEF 40- Küçük ölçekli su ürünleri üretimini geliştirmek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Balıkçıların sosyo-ekonomik durumları dahil, avlanma yöntemlerinin araştırmalarla belirlenmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Su ürünleri pazarlamasının geliştirilebilmesi için pazar ve pazarlama araştırmaları yapılması
2. Doğal habitata uygun balıklandırma çalışmalarının artırılması

3. Su ürünlerinde katma değerli ürün Ar-Ge çalışmaları yapılması
4. Su ürünleri tüketiminin faydaları ile ilgili tüketicilere yönelik farkındalık çalışmaları yapılması

14. Komisyon **Tarımsal Risk ve Afet Yönetimi**

TARIMSAL RİSK VE AFET YÖNETİMİ KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ**HEDEF 1- Doğa temelli çözümlerin yaygınlaştırılması****Kısa Vade Stratejiler**

1. Karbon tarımı, agroekoloji, onarıcı tarım ve benzeri uygulamalar için mevzuat çalışmalarının tamamlanması stratejileri
2. Politika ve planlama stratejileri

Orta Vade Stratejiler

1. Çiftçi katılımı ve destek stratejileri
2. Sürdürülebilir finansman, veri paylaşımı ve özel sektör katılımı stratejileri

Uzun Vade Stratejiler

1. Biyolojik çeşitliliğe dayalı üretim stratejileri
2. Risk odaklı yönetim stratejileri

HEDEF 2- Tarımda dijitalleşmeye ve karbon ekonomisine geçiş risklerinin yönetilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Geçiş risklerin analizi ve haritalanması
2. Adil geçiş mekanizmaları
3. Dijital altyapı ve erişim destekleri
4. Politika ve regülasyonların ulusal çıkarlar gözetilerek uyumlaştırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Karbon piyasası ve sertifikasyon uyum mekanizmaları
2. Ekosistem hizmetlerinin ve doğal sermayenin değerinin tüm karar alma mekanizmalarına dâhil edilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarımda dijitalleşme ve karbon ekonomisine geçiş sürecinde hem bireysel hem de kurumsal davranışsal değişimin sağlanması

HEDEF 3- Çok ortaklı tarımsal veri altyapısı**Kısa Vade Stratejiler**

1. Verinin doğrulanması ve sürekli denetimi
2. Karar destek ve analiz hizmetlerinin sunulması

Orta Vade Stratejiler

1. Çok ortaklı anonim şirketin kurulması
2. Bilim temelli yönetim ve insan kaynağının oluşturulması
3. Finansal sürdürülebilirlik ve iş modeli oluşturulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Zorunlu veri paylaşım yükümlülüğü getirilmesi

HEDEF 4- Tarımsal işletmelerde kurumsallaşma ve yönetim altyapısının güçlendirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Kurumsal organizasyon modelinin tanımlanması ve yaygınlaştırılması
2. Veri ve bilgi yönetim altyapısının kurulması
3. Yönetişim ve kurumsallaşma odaklı eğitim ve kapasite artırımı
4. İşletme tabanlı planlama ve risk yönetimi altyapısı

Orta Vade Stratejiler

1. Kooperatifçilik ve ortaklık yapılarının profesyonelleştirilmesi

HEDEF 5- Tarımsal risklerin bütüncül yönetimi için entegre risk yönetim araçları planlamasının sağlanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Kamu rolünün kolaylaştırıcı ve düzenleyici hale getirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Özel sektörün risk yönetimi sistemine entegrasyonu
2. Ortak tarımsal risk veri platformunun kurulması

Uzun Vade Stratejiler

1. Risk yönetim araçları entegrasyon planının hazırlanması
2. Bölgesel risk yönetimi pilot çalışmaları ve yaygınlaştırma

HEDEF 6- Acil tarımsal afet yardım risk fonu kurulması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Yasal ve kurumsal altyapının oluşturularak fonun işleyişini düzenleyecek mevzuat ve sistem kurgusunun hazırlanması
2. Hava endeksli parametrik sigortaların sözleşmeli üretime entegre edilerek zorunlu hale getirilmesi ve sözleşmeli tarım fiyat risklerinin yönetilebileceği opsiyon stratejileri eklenmesi
3. Bölgesel risk havuzlarıyla birlikte çok aktörlü fon yapısının oluşturulması
4. Önlem alıcı sürdürülebilir uygulamalara muafiyetler getirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Aracı kurum işlemlerine entegrasyonun planlanması
2. Fonun, tarım sigortaları, kredi mekanizmaları ve iklim yatırımlarıyla entegre edilmesi

HEDEF 7- Afet konusunda mevzuat ve eylem planlarının tatbikinin sağlanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Eğitim, bilinçlendirme ve tatbikat faaliyetlerinin güçlendirilmesi
2. Müdahale planlarının (tamp, tarap, irap, taşkın ve kuraklık yönetimi) entegrasyonunun sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Yerel teşkilat yapılarında afet koordinasyon birimine doğrudan bağlı birimler kurulması ve takibinin yapılması

HEDEF 8- Afet erken uyarı ve tahmin sistemlerinin yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Alt yapının güçlendirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Teknoloji ve simülasyon tabanlı stratejilerin yaygınlaştırılması

HEDEF 9- Afetlerin tarıma etkilerinin azaltılmasına yönelik finansal araçların geliştirilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Parametrik sigortaların geliştirilmesi
2. Afetlerin tarımsal yapılar, barınaklar, altyapı ve tarımsal mekanizasyona etkilerinin yönetilmesi

15. Komisyon Tarımsal Yapıda Etkin Dönüşüm

TARIMSAL YAPIDA ETKİN DÖNÜŞÜM KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ**HEDEF 1- Tarım topraklarının ve meraların amaç dışı kullanımını önlemek****Kısa Vade Stratejiler**

1. Mera alanlarının korunmasına yönelik tahsis amacı değişikliği yapılacak konuların kapsamı daraltılmalı
2. Mutlak tarım arazisi ile mera, orman ve su kaynaklarının korunarak sadece amaca yönelik kullanımına ilişkin mevzuat güncellenmeli, denetim ve yaptırım mekanizması etkinleştirilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Arazi kullanım planları il düzeyinde katılımcılık ilkesiyle tamamlanmalı ve uygulamaya aktarılmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım arazisi vasfına sahip tarım topraklarının tarımsal sit alanı ilan edilerek amaç dışı kullanımı engellenmeli

HEDEF 2- Doğal kaynakların korunması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Doğal kaynaklara olan baskıların azaltılması için toplumun her kesiminde farkındalık ve bilinçlendirme çalışmaları yapılmalı
2. Erozyon ve çölleşme ile mücadelede toplumsal farkındalık oluşturulmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Özellikle kurak ve yarı kurak bölgelerde üretim deseninden aşırı su kullanımı gerektiren ürünlerin çıkartılıp, su tüketimi az olan bölgeye uyumlu ürünlere tahsis edilmesi sağlanmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Su kaynaklarının korunması ve suyun etkin kullanımının sağlanması için etkili bir organizasyon yapısı oluşturulmalı

HEDEF 3- Biyolojik çeşitliliğin korunması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Agro-ekolojik tarım uygulamalarını teşvik eden finansal destek ve eğitim programları oluşturulmalı
2. Entegre zararlı yönetimi ve biyolojik mücadele yöntemlerini teşvik ederek tarımda kimyasal kullanımı azaltılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Bitkisel ve hayvansal gen kaynaklarının korunması için mevcut hukuki ve teknik alt yapı iyileştirilmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarımsal üretimde doğal dengeyi bozmayan, ekosistem dostu uygulamalar yaygınlaştırılmalı
2. Çevre kirliliğinin doğal kaynaklarda oluşturduğu bozulmalar ve biyoçeşitlilik kaybının engellenmesine yönelik tedbirler alınmalı

HEDEF 4- Doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamak**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarım işletmelerine sulama suyu kullanımında işletmelere yetkinlik kazandırılmalı ve yeterliliği olmayanların sulama suyuna erişimine izin verilmemeli
2. Arazi toplulaştırma çalışmaları hızlandırılmalı ve kapalı sulama sistemi ile birlikte arazi edindirmeli toplulaştırma yapılmalı
3. Nadas alanları koruyucu toprak işleme ve doğrudan ekim sistemleri yoluyla azaltılmalı ve nadas alanlarında enerji tarımı fırsatlarından yararlanılmalı
4. Toprak verimliliğini koruyan ve organik madde oranını artıran uygulamalar teşvik edilmeli
5. Entegre mücadele, biyolojik ve biyoteknik mücadele yaygınlaştırılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Atıl tarım arazisi üretime kazandırılmalı
2. Modern ve akıllı sulama sistemlerinin kullanımı yaygınlaştırılmalı
3. Yenilenebilir enerji sistemleri yaygınlaştırılmalı
4. Tarım arazisi parselleri mekanizasyona uygun hale getirilmeli
5. Mera ıslah ve amenajman çalışmaları etkinleştirilmeli
6. Hassas tarım teknolojilerini yaygınlaştırarak su ve gübre kullanımında etkinliği artırılmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Toprak sınıflandırılmasının ivedilikle yapılması ve arazi kullanım kabiliyeti sınıflarının oluşturulması
2. Toprak ve su kaynakları entegre bir şekilde yönetilmeli
3. Sulamayla ilgili etkili izleme ve değerlendirme sistemi kurulmalı
4. Tarım topraklarının verimliliğini ortaya koyan toprak veri tabanı oluşturulmalı
5. Meraların envanteri kabiliyeti, niteliği ve kullanım şekli itibarıyla tamamlanmalı ve aşırı otlatmanın önüne geçilmeli

HEDEF 5- Tarım işletmelerinin ticari faaliyet yapan tüzel/gerçek kişi olarak esas alınması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Çiftçiler işletme numarası verilerek işletme olarak kayıt altına alınmalı ve bütün işlemler işletme esas alınarak yapılmalı
2. Bütün bilgi sistemlerinde başta arazi olmak üzere bütün kayıtlarda yazılım ağacı işletme en üstte olacak şekilde yapılandırılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Tarım politikaları oluşturma ve uygulama süreçlerinde ürün ve parsel bazlı yaklaşım terkedilmeli ve işletme esas alınmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım sektöründe kaynağında vergilendirme yöntemi (net kar değil satış hasılatı üzerinden vergilendirme) gözden geçirilmeli

HEDEF 6- Mülkiyet sorunlarının ortadan kaldırılması ve işletme bütünlüğünün korunması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Ortak üretim, sözleşmeli tarım ve arazi kiralama sistemleri yaygınlaştırılmalı
2. Aile işletmelerinin sürdürülebilirliğini sağlayacak nesiller arası işletme devir modelleri teşvik edilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. 5403 sayılı kanunun tam olarak uygulanması sağlanmalı ve mahkemelerin tarafların anlaşmasına dayanarak tarım arazisini bölme yönündeki kararları vb. gibi kanuna aykırı işlemler için gerekli önlemler alınmalı
2. Tarım arazisine ilişkin mülkiyet sorunlarının çözülmesi için tarım ihtisas mahkemeleri kurulmalı
3. Arabuluculuk uygulamasının aralarında anlaşmazlık olan mirasçılar için kullanılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Mülkiyet sorunlarının giderilmesine yönelik yeni kadastro yasası çıkarılmalı
2. Tarım arazisi sahipliğinde ortak mülkiyet devlet eliyle resen giderilmeli
3. Tarım arazisinin alım-satımında ihtisaslaşmış bir birim oluşturmak ve arazi bankacılığı sistemini işletmek

HEDEF 7- Optimum ölçekli ve sürdürülebilir tarım işletmelerinin oluşumunun sağlanması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Üretim planlamalarında ve destekleme politikalarında işletme ölçeği dikkate alınmalı
2. Sözleşmeli üretim yaygınlaştırılmalı
3. Ortak işletme modelleri özendirilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. İşletme ölçeğinin büyütülmesi için ihtiyaç duyulan fona ulaşma kolaylaştırılmalı
2. Küçük ve parçalı tarım arazisinin ekonomik büyüklüğe ulaşmasını sağlayacak arazi kiralama modelleri teşvik edilmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Optimum ölçeğe sahip işletmelere yönelik finansal ve teknik destek mekanizmaları oluşturulmalı

HEDEF 8- Dinamik (anlık) veriye dayalı karar alma süreçlerinin işletilebileceği yapıya ulaşılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Ürün ve girdi piyasalarında arz zinciri boyunca izleme yapılmalı
2. Toprak özellikleri, iklim değişkenleri, piyasa verileri ve sosyo-ekonomik yapı ile ilgili veriler bütüncül olarak analiz edilmeli ve değerlendirilmeli
3. Sosyo-ekonomik yapı hakkında işletme düzeyinde veri eksikliği giderilmeli
4. Üretim seviyesinde ürün ve parsel yerine işletme bazlı veri toplamaya geçilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. TOB bünyesinde ulusal ve uluslararası piyasaların izlendiği ve erken uyarı fonksiyonunu yerine getiren bir birim (organizasyon) oluşturulmalı, bütün yönetim bilgi sistemleri bu birimde toplanmalı ve oluşturulan birim stratejik yönetimin temel bileşeni olmalı
2. Blok zincir teknolojisi kullanılarak üreticiler ve diğer bütün aktörlerin yer aldığı sosyal ağ (network) oluşturulmalı ve tarıma ait bütün veriler ilgili paydaşlar tarafından girilerek veri merkezine ulaştırılmalı
3. Tarım piyasalarının ulusal ve uluslararası düzeyde izlenebilmeli ve izlemeden elde edilen büyük veri ile simülasyon, yapay zekâ, makine öğrenmesi vb. gibi yöntemlerle analiz edilmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım verilerinin analizini ve paylaşımını sağlayacak dijital altyapıları kurmak, bulut tabanlı sistemler kullanarak etkin veri yönetimi sağlamak
2. Tarım sektörüne dair anlık verileri toplamak için akıllı sensörler, uydu görüntüleme ve IoT teknolojilerinin entegrasyonunu sağlamak
3. Girdi temini aşamasından üretime ve üretimden nihai tüketiciye kadar tarım/gıda ürünlerinin dijital teknolojilerle (IoT, RFID vb.) izlenmesine ve gıda güvenliğinin belgelendirilmesine olanak tanıyan sistem kurulmalı

HEDEF 9- Tarımsal yönetim teknolojik alt yapısını iyileştirmek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Çözümü birden fazla aktörü ilgilendiren konularda ilgili paydaşlar arasında teknolojik entegrasyon sağlamalı
2. Tarımda rolü olan bakanlıklar, kamu kurumları, kuruluşları ve sivil toplum örgütleri (STK) teknolojik alt yapılarını iyileştirmeli ve hukuki/teknik imkânlar çerçevesinde birbiriyle konuşabilir hale getirmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Dijital uygulamalarının gerektirdiği eğitim ve alt yapı yatırımları yapılmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım sektöründe yönetim dijital teknolojilerin kullanımıyla çağın koşullarıyla uygun hale getirilmeli

HEDEF 10- Politika yapım süreçlerinin etkinleştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Piyasa değişkenlerinde meydana gelen ani değişiklikler (fiyat yükselişi vb.) için politika yapılmamalı ve strateji geliştirilmemeli, şokun olumsuz etkilerini azaltıcı önlemler alınmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Tepkisel yönetim anlayışı yerine risk ve fırsat yönetimini esas alan yönetim anlayışına geçilmeli
2. Piyasa düzenleme kuruluşlarının etkinliği artırılmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım politikaları anlık verilere ve uygulamada olan politikaların etki/etkinlik değerlendirme sonuçlarına dayalı yapılmalı

HEDEF 11- Yönetim bilgi sistemi oluşturulması**Kısa Vade Stratejiler**

1. Uygulamaya aktarılması planlanan politikalar için düzenleyici etki analizi yapma olanağı sağlayan bir politika yönetim sistemi geliştirilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Geliştirilecek politika yönetim sistemi için gerekli dijital alt yapı hazırlanmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Destek programları dijital olarak duyurulup, başvurular dijital olarak alınmalı ve destek yararlanıcısından (üretici vb.) program öncesi ve sonrası veriler dijital olarak alınıp etki ve etkinlik analizleri yapılmalı
2. Tarım sektörü paydaşlarından oluşturulan network ve blok zincir teknolojisinin dijital para transfer özelliği kullanılarak destekleme ödemeleri dijital olarak yapılmalı

HEDEF 12- Tarım sektöründeki meslek standartlarını ve yeterliliklerin netleştirilmesi**Kısa Vade Stratejiler**

1. Tarım ürünleri üretimi yapacak kişilerin sahip olması gereken mesleki yeterliliklerin belirlenmesi
2. Tarımsal faaliyetler (budama, çobanlık, hasat vb.) için mesleki yeterliklerin belirlenmeli
3. Tarım sektöründe rol alan bireylerin hangi becerilere ve bilgiye sahip olmaları gerektiği açıkça belirtilmeli ve bu çerçeveye dayalı olarak eğitimler verilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) iş birliği ile henüz oluşturulmamış tarıma ilişkin meslek tanımları tamamlanmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım sektöründe, MYK onaylı ilgili mesleki yeterlilik belgesine sahip olmayanların faaliyet gösteremeyeceği yapıya kavuşturulmalı

HEDEF 13- Tarımda rol alan kişilerin mesleki bilgilerinin artırılması**Kısa Vade Stratejiler**

1. TOB, üniversiteler ve meslek kuruluşları iş birliğiyle tarım sektöründe rol alan bireyler için kapsamlı mesleki eğitim ve sertifikasyon programları oluşturulmalı
2. Eğitimlerin uzaktan eğitim ve e-öğrenme platformları sayesinde verilmesi ile tarım sektöründeki çalışanların daha erişilebilir şekilde eğitim almasının sağlanması

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımsal mesleki eğitimin ilk, orta ve yükseköğretim entegrasyonunu sağlayacak şekilde planlanmalı
2. Tarım çalışanlarının belirli bir bilgi ve beceri seviyesine ulaşmasını sağlamak için zorunlu mesleki eğitim programlarına (tarım makineleri kullanımı, organik tarım, sulama sistemleri, yeni tarım teknolojileri vb.) katılımı sağlanmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Üniversite düzeyinde ziraat mühendisliği ve tarım bilimleri gibi bölümlere olan talebi artırmak amacıyla burslar ve teşvikler sağlanmalı ve aynı zamanda sektördeki güncel gelişmeleri takip eden bir eğitim müfredatı oluşturulmalıdır

HEDEF 14- Dijital teknolojilerin tarım/gıda ürünleri üretim ve pazarlamasına entegrasyonunu sağlamak

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım ürünleri için e-ticaret ve dijital pazarlama platformlarının kurulması teşvik edilmeli ve desteklenmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Akıllı tarım çözümleri ve dijital teknolojilerin/araçların/uygulamaların (IoT, blok zincir, yapay zekâ, makine öğrenmesi, derin öğrenme, sensör, barkod vb.) kullanımı yaygınlaştırılmalı

HEDEF 15- Yeşil üretim yöntemleri ve teknolojilerinin yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Yeşil üretim yöntemlerini/teknolojilerini benimseyenler vergi avantajları, sübvansiyonlar, hibe desteği vb. gibi yollarla desteklenmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Tarım/gıda ürünü piyasalarında arz zincirlerinin bütün seviyelerinde (üretim, işleme, dağıtım, satış) yeşil dönüşüm tamamlanmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Akıllı sistemlere dayalı yeşil işletmecilik modellerine geçilmeli

HEDEF 16- Tarımda rol alan bireylerin yenilikçi tarım yöntemlerine ve teknolojilerine uyumunun sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım sektöründe rol alan bireylere drone teknolojileri, yapay zekâ, akıllı sulama sistemleri, dijital pazarlama vb. gibi yenilikçi teknolojiler konusunda uygulamalı eğitimler yoluyla yetkinlik kazandırılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Yenilikçi tarım yöntemlerine ve teknolojilerine erişim kolaylaştırılmalı

HEDEF 17- Tarım sektöründe kayıt dışı istihdamın önlenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. İlişkili yasal mevzuat güncellenerek tarım sektöründe çalışanlar bu kapsama alınmalı

Orta Vade Stratejiler

1. İşgücünün örgütlenmesine yönelik birlik ya da kooperatif yapısı oluşturulmalı, bu örgütün kayıt sistemi kullanılarak gerçekleştirilen faaliyetler hem işçi hem işveren için desteklenmeli

HEDEF 18- Tarımda rolü olan bakanlıklar, kamu kurumları, kuruluşları ve paydaşlar arasında koordinasyonun sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Çözümü birden fazla bakanlık, kurum ve kuruluşu ilgilendiren konularda yararlanıcıların çözümsüz kalarak veya gecikmeli sonuç olarak mağdur olduğu ortak çalışma alanlarında bürokratik sorunlar ve yavaşlatmalar ortadan kaldırılmalı

2. Koordinasyonun sağlanmasında ve ortak çalışma konularında dijital teknolojilerin sağlayacağı imkânlar kullanılarak alınacak kararlar hızlandırılmalı
3. Su yönetiminde sektörler, bakanlıklar, kurumlar ve kuruluşlar arası koordinasyon sağlanmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Belediye kanunu (6360) revize edilmeli, mahalleler kırsal mahalle ve kentsel mahalle şeklinde ayrılmalı, köy tüzel kişilikleri korunmalıdır

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarımın yönetiminde rol alan bakanlıklar, kurumlar ve kuruluşlar arasında eşgüdümü tesis edecek, izleyecek ve sorgulayacak kurullar/komisyonlardan daha güçlü bir yapı oluşturulmalı

HEDEF 19- Ortak iş yapma kültürünün yaygınlaşmasının sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarımda örgütlenme özendirilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Başta mekanizasyon olmak üzere ortak girdi temini ve kullanımında, ayrıca pazarlamada ortak iş yapma kültürü yerleştirilmeli
2. Ziraat odaları, üretici birlikleri ve kooperatiflerin hukuki alt yapısının güncellenmesi ve etkinliğinin artırılması

HEDEF 20- Tarım/gıda ürünleri arz zincirleri boyunca ürün kayıpları ile atıkların azaltılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Modern hasat makinalarının kullanımı yaygınlaştırılarak hasat kayıpları azaltılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Uygun paketleme, taşıma ve depolama uygulamaları ile hasat sonrası kayıplar azaltılmalı
2. Gıda ürünlerinin taşıma ve depolama süreçlerini iyileştirmek için yeni teknolojiler ve altyapılar kullanılmalı

HEDEF 21- Atıkların etkin yönetilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Atıkları en düşük seviyede olan üretim ve dağıtım teknolojileri kullanılması teşvik edilmeli ve desteklenmeli
2. Tarımda ortaya çıkan bitkisel atıkların tarım işletmesi düzeyinde yeniden kullanımı için eğitim ve yayım çalışmaları yapılmalı
3. Tarımsal atıkları işleyen tesislerin mekânsal dağılımı optimize edilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Gıda atıklarının yeniden işlenmesi ve ekonomiye kazandırılması için yöntemler geliştirilmeli
2. Tarımsal atıkları çevreci bir şekilde katma değeri yüksek ürünlere dönüştürecek tesisler kurulmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım/gıda arz zincirleri boyunca atıkların izlenebileceği bir sistem kurulmalı

HEDEF 22- Tarımsal yapının iklim değişikliğinin etkilerine ve piyasa dalgalanmalarına karşı direncini (sağlamlığını) artırmak

Kısa Vade Stratejiler

1. Ani fiyat değişimlerine karşı üreticilerin direncini artırmak için ürün çeşitlendirilmesi teşvik edilmeli
2. Fiyat dalgalanmalarına karşı risk yönetimi araçlarının (tarım sigortası vb.) kullanımı yaygınlaştırılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımda gelir sigortası uygulamasına geçilerek tarım işletmelerinin gelirinde istikrar sağlanmalı
2. Tarım işletmelerinin arazi ve işgücü planlaması yapma konusunda bilgi ve becerileri artırılmalı
3. Tarım işletmelerinin diğer arz zinciri aktörleri ile etkileşimi ve iş birliği artırılmalı

HEDEF 23- Tarımsal yapının iklim değişikliğinin etkilerine ve piyasa dalgalanmalarına karşı uyumunu sağlamak

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarımsal yapının iklim değişikliğinin etkilerine ve piyasa dalgalanmalarına karşı uyumunu sağlamak
2. İklim değişikliğinin etkilerine dayanıklı tarım tekniklerinin kullanımı yaygınlaştırılmalı
3. Arazi kullanım kabiliyetine ve yerel iklim koşullarına uygun tarım teknikleri ve girdilerin kullanımı teşvik edilmeli
4. Sera gazı emisyonlarını azaltan tarımsal uygulamaları teşvik edilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Ulusal ve uluslararası düzeyde tarım/gıda ürünleri üretim ve ticareti izlenmeli ve olası risk ve fırsatlar tespit edilmeli
2. Kuraklık, sıcaklık değişimleri ve ekstrem hava koşullarına dayanıklı bitki türleri ve çeşitleri geliştirilmeli ve yaygınlaştırılmalı
3. Tarımda su verimliliğini artırıcı projeler oluşturulmalı
4. İklim değişikliğinin sebep olduğu afetlere (sel vb.) karşı erken uyarı mekanizmaları geliştirilmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım ürünleri ve gıda piyasalarında tam rekabet koşulları hâkim kılınmalı

HEDEF 24- Tarımsal yapının iklim değişikliğinin uzun vadeli etkilerine dayanıklı hale dönüştürmek

Kısa Vade Stratejiler

1. İklim dostu üretim sistemleri (organik tarım, İTU) yaygınlaştırılmalı
2. Konvansiyonel üretim yöntemlerinin yanı sıra iklim koşullarından etkilenmeyen/az etkilenen kapalı/yarı açık üretim modelleri yaygınlaştırılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. İklim değişikliğinin etkilerine dayanıklı ve dirençli tarım sistemlerine dönüşüm teşvik edilmeli ve desteklenmeli
2. Yeşil üretim teknolojilerine dönüşüm hızlandırılmalı

3. Tarım ürünleri depolama, işleme ve lojistik altyapısı güçlendirilerek tarım/gıda ürünleri arz zincirlerinin kesintisiz işlemesi sağlanmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım/gıda ürünü piyasalarında arz zincirlerinin bütün seviyelerinde (üretim, işleme, dağıtım, satış) ikiz dönüşüm tamamlanmalı

HEDEF 25- Tarım ve Orman Bakanlığında idari yapının iyileştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım ve Orman Bakanlığında (TOB) yetki ve sorumluluk dağılımı netleştirilmeli ve hizmetlerin daha etkin yürütülmesi amacıyla benzer görevlerin tek birim tarafından yapılması sağlanmalı
2. Hâlihazırda Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü bünyesinde yürütülen bitki ve hayvan sağlığı ile ilgili iş ve işlemler BÜGEM ve HAYGEM'e aktarılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. TOB yeniden yapılandırılarak yetki çakışmaları ortadan kaldırılmalı
2. Mera yönetimi ve planlamasına yönelik faaliyetlerin daha etkin şekilde sürdürülebilmesi adına TOB bünyesinde ayrı bir ana hizmet birimi oluşturulmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. TOB'ta stratejik ve çevik yönetim anlayışı tam anlamıyla hâkim kılınmalı

HEDEF 26- Tarımda iş güvenliği ve sağlık standartlarının iyileştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım makineleri, zirai ilaçlar ve diğer tehlikeli maddelerle çalışırken güvenlik önlemlerine yönelik eğitimler verilmeli
2. Tarım işçilerinin sağlık sorunlarıyla baş edebilmeleri için tarım alanındaki sağlık hizmetleri güçlendirilmeli ve sağlık taramaları yapılmalı
3. Tarımda çalışanların iş güvenliği konusunda bilinçlendirilmeleri sağlanmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Sektördeki kaza ve hastalıklara yönelik veri kayıt sistemi oluşturulmalı

HEDEF 27- Tarımda inovasyon ve araştırma-geliştirme (AR-GE) faaliyetlerinin etkinleştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarım sektöründe inovasyon ve AR-GE faaliyetlerini destekleyecek fon ve teşvik sistemleri güçlendirilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Üniversiteler, araştırma enstitüleri ve tarım paydaşları arasında iş birliği modelleri geliştirerek yenilikçi teknolojilerin hızlıca sektöre kazandırılması sağlanmalı

HEDEF 28- Kırsal kalkınma için yerel ekonomilerin desteklenmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Kooperatiflerin kurulması teşvik edilmeli ve küçük ölçekli girişimciler desteklenmeli
2. Yerel ürünlerin pazarlanması kolaylaştırılmalı ve katma değerli ürün üretimi teşvik edilmeli

3. Kırsal alanlarda eko-turizm, agro-turizm, sağlık ve kültürel turizm gibi alanlar teşvik edilerek yerel halkın gelir düzeyinin artırılmasına katkı sağlanmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Kırsaldaki ekonomik yapıyı güçlendirmeye yönelik yatırımlar (soğuk hava tesisi, paketleme, ambar, silo vb.) teşvik edilmeli ve desteklenmeli
2. Yaşam standartlarının geliştirilmesine yönelik ilgili paydaşlarla yeni kırsal alan modelleri oluşturulmalı
3. Gençleri kırsalda tutmak amacıyla tarımsal faaliyette bulunması şartıyla sigorta primlerinin tamamı ya da bir kısmı devlet tarafından karşılanmalı

HEDEF 29- Kırsal alanda sağlık hizmetlerinin erişilebilirliğini artırmak

Kısa Vade Stratejiler

1. Kırsal alanda görev yapacak sağlık çalışanlarına özel teşvikler (mali destek, konaklama imkânları, kariyer gelişimi) sunulmalı
2. Kırsal kesimde yaşayanların sağlık sorunlarının daha hızlı giderilmesi için modern yaklaşımlardan (uzaktan muayene, video konferansla danışmanlık) yararlanılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Donanım ve personel açısından güçlü sağlık merkezlerinin (sağlık ocakları, aile sağlığı merkezleri) sayısını artırarak vatandaşların sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırılmalı
2. Uzak ve dağlık bölgelerde yaşayanlar için mobil sağlık ekipleri ve mobil klinikler aracılığıyla rutin sağlık kontrolleri ve acil hizmetlere erişim kolaylaştırılmalı

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım ürünleri ve gıda piyasalarında tam rekabet koşulları hâkim kılınmalı

HEDEF 30- Kırsal alanda kültürel hizmetlerin çeşitlendirilmesi ve yaygınlaştırılması

Kısa Vade Stratejiler

1. Konserler, festivaller, geleneksel el sanatları kursları gibi etkinlikler aracılığıyla kırsal alanlarda kültürel etkinlikler yaygınlaştırılmalı
2. Gençlerin kırsal alandaki kültürel mirası öğrenmeleri ve korumaları için kültürel geziler, atölye çalışmaları ve sanat yarışmaları gibi faaliyetler düzenlenmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Kırsal alanlarda kültürel merkezler ve topluluk alanları oluşturulmalı ve tiyatro, müzik vb. gibi sanatsal faaliyetlerin yapılabilmesi için fiziksel alanlar inşa edilmeli

HEDEF 31- Kırsal alanda ulaşım ve iletişim altyapısının iyileştirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Kırsal alanların şehir merkezleriyle olan ulaşımının daha kolay ve hızlı hale getirilmesi için kara yolu ve toplu taşıma hizmetleri iyileştirilmeli

Orta Vade Stratejiler

1. Kırsal bölgelerde internet altyapısı güçlendirilmeli
2. Kırsalda dijital altyapı güçlendirilmeli

Uzun Vade Stratejiler

1. Köy yollarının tamamı asfalta dönüştürülmeli ve taşımacılık için düzenli seferler başlatılmalı

HEDEF 32- Kırsal alanda eğitim ve bilgilendirme altyapısını geliştirmek**Kısa Vade Stratejiler**

1. Kırsal alandaki yetişkinler için tarım teknikleri, sağlık bilgisi, finansal okuryazarlık, dijital okuryazarlık gibi alanlarda eğitim programları düzenlenmeli
2. Kırsal kesimdeki çocuklar için taşınabilir eğitim hizmetleri yaygınlaştırılmalı

Orta Vade Stratejiler

1. Kırsal alanlarda bulunan okullarda altyapı güçlendirilerek daha modern ve donanımlı eğitim imkânları sağlanmalı
2. Uzaktan eğitim programları ve dijital materyaller aracılığıyla kırsalda dijital eğitim fırsatları oluşturulmalı

16. Komisyon

Uluslararası Tarımsal Gelişmelere Uyum ve Rekabet

ULUSLARARASI TARIMSAL GELİŞMELER ve REKABET KOMİSYONU HEDEF VE STRATEJİLERİ

HEDEF 1- Tarım diplomasisi alanında yetişmiş profesyonel insan gücünün artırılması ve uluslararası kuruluşlar nezdinde Türkiye'nin temsiliyetinin güçlendirilmesi

Kısa Vade Stratejiler

1. Tarımsal diplomasi akademisinin oluşturulması
2. Yurt dışı tarım müşavirliklerinin sayısının artırılması
3. Uluslararası kuruluşlarda görev alan Türk uzmanlara ilişkin envanter oluşturulması

Orta Vade Stratejiler

1. Küresel düzeyde sektörel temsilin artırılması ve karar alma süreçlerinde söz sahibi olunması için gerekli adımların atılması
2. Tarımla ilgili ikili iş birliği anlaşmalarının gözden geçirilmesi

Uzun Vade Stratejiler

1. Türkiye liderliğinde Türkiye merkezli bölgesel ve uluslararası tarımsal diplomasi platformlarının kurulması

HEDEF 2- Küresel risklere ve krizlere, hassasiyetlere, şoklara ve streslere karşı direnç geliştirmek için tarım ve gıda sistemlerinin dayanıklılığını artıracak uluslararası iş birliklerini artırmak ve etkinleştirmek

Kısa Vade Stratejiler

1. Risk haritalarının çıkarılması ve alınabilecek önlemlere ilişkin yol haritalarının belirlenmesi ve çözüme ilişkin gerekli kaynakların tespit edilmesi

Orta Vade Stratejiler

1. Riskli alanlarda dayanıklılığı artırmak ve finansal ve diğer kaynaklardan yararlanmak amacıyla uluslararası iş birlikleri geliştirmek

Uzun Vade Stratejiler

1. Krizlerden minimum düzeyde etkilenecek sürdürülebilir tarım ve gıda sistemleri için küresel iklim politikalarına entegre olmak ve kırsal ekonomiyi dönüştürmek amacıyla yasal altyapının güçlendirilmesi ve Ar-Ge kapasitesinin artırılması

HEDEF 3- Tarımsal üretim süreçlerinde küresel dijital tarım teknolojilerine entegrasyonun yaygınlaştırılması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması

Kısa Vade Stratejiler

1. Mevcut teknolojilerin tabana hızla yaygınlaştırılması, yerli girişimlerin önündeki bürokratik engellerin kaldırılması

Orta Vade Stratejiler

1. Tarımsal teknolojilerde Ar-Ge çalışmalarında kamu-özel sektör iş birliğinin artırılması, Ar-Ge kapasitesinin çok yönlü genişletilmesi ve sonuçların hedef kitleye ulaştırılması

Uzun Vade Stratejiler

1. Tarım teknolojilerinde uluslararası lider konumuna geçebilmek için milli tarımsal teknolojilerin geliştirilmesi ve korunmasına yönelik gerekli yasal mevzuatın oluşturulması

HEDEF 4- Uluslararası rekabet edilebilirliği artırmak için tarım ve gıda sektöründe tedarik ve değer zincirinin sürdürülebilirliğini teşvik etmek ve gıda kaybı ve israfını azaltmak

HEDEF 5- Mevcut ihracat pazarlarındaki ülkesel konumun güçlendirilmesi ve yeni pazarlara erişim için Ar.Ge, ihracat ve pazarlama kapasitesinin güçlendirilmesi

HEDEF 6- Türk tarım ürünlerinin marka imajının güçlendirilmesi, sertifikalı ürünlerin artırılması, laboratuvar altyapısının güçlendirilmesi ve ihracatçıların yurtdışı örgütlenmelerinin desteklenmesi

HEDEF 7- Gümrük Birliğinin yeniden değerlendirilmesi çerçevesinde tarım ürünleri ticaretine ilişkin rejimin revize edilmesi ve AB Ortak Tarım Politikasına uyum için yol haritasının güncellenmesi ve sürecin hızlandırılması

HEDEF 8- Uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından belirlenen hedeflere uyum sağlanması sürecinde iş dünyası ve STK'lar ile etkin iş birliğinin ve koordinasyonun gerçekleştirilmesi

IV. TARIM ORMAN ŞÛRASI

Sonuç Bildirgesi

IV. TARIM ORMAN ŞÛRASI SONUÇ BİLDİRGESİ

- 1 Tarımsal üretim planlamasında; bitkisel üretim, hayvansal üretim ve su ürünleri üretimi için stratejik ürün listesi genişletilerek uygulamaya devam edilmeli
- 2 Bitkisel ürün dış ticaretinde rekabet gücümüzün yüksek olduğu ürünler ile arz fazlası ürünlerin katma değerli ürünlere dönüştürülerek ihracatının arttırılmasına yönelik yeni stratejiler belirlenmeli
- 3 Meraların korunması ile işgallerin engellenmesinde sadece Tarım ve Orman Bakanlığı'nın sorumlu olmasına imkân sağlayacak mevzuat ve altyapı düzenlemeleri yapılmalı, mera ıslahına yönelik iklim değişikliği vb. güncel gelişmelere göre yeni bakış açıları ile projeler uygulamaya konulmalı
- 4 “Tarım Odaklı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri” ile “Ar-Ge Merkezleri” kurulmalı ve geliştirilmeli, tarımsal sanayide ürün bazında kümelenme teşvik edilmeli
- 5 Bitki koruma ürünlerinin üretim ve ruhsat süreçleri iyileştirilmeli, biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemleri yaygınlaştırılmalı, biyolojik bitki koruma preparatlarının ruhsatlandırılması teşvik edilmeli ve kolaylaştırılmalı, uluslararası gelişmeler takip edilerek dünyada yasaklanan bitki koruma ürünleri ülkemizde de yasaklanmalı, MRL değeri çok düşük olan bitki koruma ürünlerinin ruhsatları gözden geçirilmeli
- 6 Tarım arazilerinin kullanımı etkinleştirilmeli, miras hukuku ile ilgili ikincil mevzuat çalışması ivedilikle yapılmalı, arazi bankacılığı ve bütünleşik üretim sistemi geliştirilmeli, arazi kullanım planları hazırlanarak uygulamaya konulmalı
- 7 “Kent Tarımı” ve dikey tarım ile ilgili düzenlemeler yapılmalı, şehir merkezlerinde atıl durumda olan tarım arazilerinin kent tarımında kullanılması için Bakanlık ve yerel yönetimlerin işbirliği yapacağı bir sistem oluşturulmalı
- 8 “Organize Tarım Bölgeleri” artırılmalı ve geliştirilmeli, jeotermal kaynak potansiyelinin yoğun olduğu yerlerde topraksız kültürle yetiştiriciliğin yapılacağı yeni bölgeler oluşturulmalı
- 9 Üretici örgütlerinin etkinliği artırılmalı ve ürünün üretiminden tüketiciye ulaşmasına kadar olan tüm süreci kapsayacak şekilde görev almalarını sağlayacak düzenlemeler yapılmalı
- 10 Havza bazlı desteklerde havzalar, idari sınır yerine tarımsal potansiyele göre belirlenmeli
- 11 Destekleme ödemelerinde rekabet oluşturacak şekilde diğer finans kurumları da sisteme dâhil edilmeli

- 12 Küçük işletmelerin ölçeklerinin büyütülmesine ve parsel bütünlüğünün sağlanmasına yönelik arazi bankacılığı sistemi ve finansal mekanizmalar geliştirilmeli
- 13 Göçer hayvancılık işletmeleri izlenmeli ve kayıt altına alınmasına yönelik sistem ve destekleme modelleri geliştirilmeli
- 14 Biyoçeşitliliğin korunmasına dair mevzuatın altyapısı tamamlanmalı
- 15 Deniz ve kıyı biyolojik çeşitliliği biyoçeşitlilik açısından ele alınmalı ve öne çıkarılmalı
- 16 Genetik kaynaklar korunmalı, sürdürülebilir kullanımı sağlanmalı ve kurumlar arası iş birliği artırılarak envanteri geliştirilmeli
- 17 Sürdürülebilir orman yönetimi için yapay zekâ destekli izleme ve değerlendirme sistemi kurulmalı, uydu verileri ve yapay zekâ destekli ekosistem izleme ağları genişletilmeli
- 18 Orman ürünleri sektöründe sürdürülebilir hammadde tedariki ve stratejik ürün geliştirmeye odaklı bir yol haritası oluşturulmalı, hurda ahşap yönetimi için eylem planı hazırlanmalı
- 19 Ormanlarımızda zarar yapan organizmalarla mücadele için “Entegre Zararlı Yönetimi” ve biyolojik mücadele uygulamaları geliştirilerek, biyolojik mücadele laboratuvarları güçlendirilmeli
- 20 Türkiye’de arazi kullanımı genelinde iklim nötr hedefi doğrultusunda çalışmalar güçlendirilip, tarımsal ormancılık (Agroforestry) uygulamaları yaygınlaştırılmalı
- 21 Meralarda ve ormanlarda karbon yutak kapasitesi artırılmalı
- 22 Orman ekosistemleri iklim değişikliğine karşı dirençli hale getirilmeli, yangın riski belirleme ve erken uyarı sistemleri geliştirilmeli, yangınlara yönelik mevzuat güncellenmeli ve iklim değişikliğine dirençli türler için yayılım modelleri oluşturulmalı
- 23 Jeopolitik değişimler, küresel krizler ve savaşların gıda fiyatları ve arzında oluşturabileceği fırsatlar ve tehditler değerlendirilmeli, bu koşulların ülkemiz gıda sistemine yönelik olası tehditlerine karşı önlemler alınmalı
- 24 Tek sağlık yaklaşımı çerçevesinde, gıdalardaki antibiyotik ve pestisit kalıntısının önlenmesi için çok disiplinli ve etkin mücadele sağlanmalı, ulusal tek sağlık politika ve stratejileri için mevzuat ve altyapı çalışmaları gerçekleştirilmesi, ilgili paydaşların katılımı ile “Ulusal Tek Sağlık Koordinasyon Kurulu” oluşturulmalı, tek sağlık eğitim programları yaygınlaştırılmalı
- 25 Üretici ve tüketicilerde gıda güvenliği farkındalığı artırılmalı; bilgi kirliliği ile etkin mücadele edilmeli

- 26 Gıda kaybı ve israfının önlenmesi amacıyla tarımsal örgütler ve kurumlar arası iş birliği yapılarak yönetim stratejileri geliştirilmeli, gıda muhafaza yöntemleri geliştirilmeli, gıda bankacılığı desteklenmeli, üretici ve tüketiciler gıda kaybı ve israfının önlenmesiyle ilgili bilgilendirilmeli
- 27 Endüstriyel biyoteknolojik uygulamaların ülkemizde gelişebilmesi ve yaygınlaşması için mevzuat uyumlaştırılmalı, yerli üretim artırılarak dışa bağımlılığı azaltacak teşvik sistemi oluşturulmalı
- 28 İklim krizi, afetler, savaşlar ve salgınlar nedeniyle yerel ve kısa tedarik zincirleri geliştirilerek, küresel ve merkezîyetçi tedarik zincirlerine olan bağımlılığın azaltılmasını sağlayacak politikalar geliştirilmeli
- 29 Hayvancılık işletmelerinin nitelikli işgücü ihtiyacını karşılamak amacıyla çobanlık için sosyal güvence imkânları sağlanmalı, mesleki yeterlilikleri belirlenmeli, "Çoban Akademileri" ve uygulamalı eğitim merkezleri kurulmalı
- 30 Hayvan hastalıklarına dirençli, adaptasyon kabiliyeti yüksek, üstün verimli ırklar desteklenmeli ve yaygınlaştırılmalı
- 31 Küçükbaş hayvancılığın toplam kırmızı et üretimindeki payı artırılarak %35 seviyelerine çıkarılmalı ve bu kapsamda destek ve programlar uygulanmalı
- 32 Hayvansal üretimde yerli üretim hem miktar hem kalite açısından güçlendirilmeli ve yerli hayvan ırkları korunmalı
- 33 Dijital borsa ve blok zincir tabanlı üretici-tüketici doğrudan satış sistemleri hayvansal ürün piyasalarında aktif hale getirilmeli
- 34 "Avrupa Yeşil Mutabakatı"na tarım sektörünün uyumu çalışmaları artırılmalı
- 35 Tarımsal üretim ve arazi kullanım planlamaları güçlendirilmeli, toprak etüt haritalama çalışmaları tamamlanarak dijital veri tabanı (Toprak Bilgi Sistemi) oluşturulmalı
- 36 Minimum toprak işleme teknikleri yaygınlaştırılmalı, toprağın karbon tutma kapasitesi artırılmalı, organik gübre üretimi için bitki ve hayvan atıkları değerlendirilmeli
- 37 Kuraklık ve aşırı hava olaylarına karşı erken uyarı sistemleri kurulmalı, dijital tarımsal kuraklık izleme sistemi geliştirilmeli
- 38 İklim değişikliğinin beklenen etkilerine (kuraklık, yağış ve sıcaklık değişimleri, hastalıklar vb.) dayanıklı bitki çeşit, tür ve hayvan ırklarının tespiti, geliştirilmesi ve kullanımı sağlanmalı
- 39 Tarım sektöründe yenilenebilir enerji kullanımı artırılmalı ve yeşil büyüme stratejileri geliştirilmeli

- 40 Kırsal alanların sosyo-ekonomik yapıları, coğrafi konumları ile kent merkezlerine olan uzaklıklar dikkate alınarak yakın ve uzak kırsal alanlar, destek ve hibe programları ile önceliklendirilerek desteklenmeli
- 41 Kırsalda sürdürülebilir yaşam koşullarının iyileştirilmesi için başta sağlık, eğitim, ulaşım, iletişim ile sosyal ve kültürel imkanlar olmak üzere sunulan hizmetler geliştirilmeli
- 42 Kırsal alanda ve tarım sektöründe çalışan kadın ve genç çiftçiler devlet destekli olarak sosyal güvenlik kapsamına alınmalı
- 43 Tarımsal amaçlı örgütlerin tarım sektöründe daha etkin ve sürdürülebilir olmaları için ilgili mevzuat yeniden düzenlenmeli
- 44 Tarım ve kırsal kalkınma politikalarında kurumlar arası eşgüdüm Tarım ve Orman Bakanlığı koordinasyonunda sağlanmalı, kaynakların daha verimli kullanılmasına yönelik bütüncül bir yaklaşım benimsenmeli
- 45 Balıkçılık ve su ürünleri sektörünün kamu yönetimi yapısı güçlendirilmeli, su ürünlerine ilişkin görevler farklı kurum ve birimlerden alınarak tek çatı altında toplanmalı
- 46 Su ürünleri sektöründe güçlü bir üretim, işleme ve pazarlama yapısı oluşturulmalı; avcılık ve yetiştiricilik faaliyetlerinde sürdürülebilirliği esas alan, planlı ve dengeli bir gelişim teşvik edilmeli
- 47 Su ürünleri stokları koruma-kullanma dengesi gözetilerek yönetilmeli; ülke suları dışındaki balıkçılık faaliyetleri güçlendirilmeli ve kontrol ile denetim faaliyetlerinin etkinliğini artırmak için yetkilendirilmiş ayrı bir “Su Ürünleri Koruma Memurluğu” yapısı oluşturulmalı
- 48 Balıkçı barınakları iyileştirilmeli ve bu alanların yönetim yapısı güçlendirilmeli
- 49 “Su Kanunu” ve “Taşkın Kanunu” mevzuat altyapısı tamamlanmalı
- 50 Su ile ilgili kurum ve kuruluşların yetki, görev ve sorumlulukları yeniden gözden geçirilmeli; su yönetimi, merkezi ve entegre bir yapıya kavuşturulmalı
- 51 Yağmur suyu hasadı, gri su, arıtılmış atık su gibi alternatif su kaynakları değerlendirilmeli ve buna ait yasal altyapı geliştirilmeli
- 52 Su tasarrufu ve verimliliği artırılarak 2030 yılına kadar kişi başı günlük su kullanımı 150 litreden 120 litreye düşürülmeli
- 53 Açık kanal sulama sistemleri kapalı basınçlı sistemlere dönüştürülmeli ve sulama randımanı 2030 yılına kadar %60’a çıkarılmalı

-
- 54 Taşkın ve kuraklık gibi aşırı hava olaylarına karşı tahmin ve erken uyarı sistemleri ve 25 havzada “Kuraklık Karar Destek Sistemleri” kurulmalı ve yaygınlaştırılmalı
-
- 55 Ülke genelinde sektörel su tahsisi çalışmaları tamamlanmalı, takibi ve güncellenmesi sağlanmalı
-
- 56 Ulusal düzeyde “Kurakçıl Peyzaj Strateji Belgesi” hazırlanmalı, peyzaj alanlarında daha az su tüketen, kuraklığa dayanıklı su tüketimi düşük bitki türlerinin kullanımı yaygınlaştırılmalı, kurakçıl peyzaj alanları arttırılmalı, peyzaj projeleri için su tüketimi sınırlayıcı yasal düzenlemeler getirilmeli
-
- 57 Nehir havzalarının tamamında “Ulusal Taşkın Tahmini ve Erken Uyarı Sistemi” kurulmalı ve etkin bir şekilde yönetilmeli
-
- 58 2030 yılına kadar içme suyu şebekelerindeki kayıplar %32'den %25'e indirilmeli
-
- 59 Yeraltı suyu rezervleri korunmalı, su kullanım etkinliği artırılmalı
-
- 60 Tarım-sanayi-lojistik üçgeninde tarım-gıda değer zinciri paydaşlarının bir araya geldiği kümelenme modeli teşvik edilmeli
-
- 61 Tarım gıda ürünlerinin lojistiğinde daha güvenli ve sürdürülebilir lojistik çözümler sunmak için kara yolu taşımacılığına olan bağımlılığı azaltarak karbon ayak izi daha az olan demir yolu ve deniz yolu taşımacılığı yaygınlaştırılmalı
-
- 62 Tarıma dayalı sanayi tesisleri, tarımsal üretim alanlarına yakın ve uygun sanayi bölgelerinde konumlandırılmalı; stratejik özelliğini yitiren tesisler doğru alanlara yönlendirilmeli
-
- 63 Pandemi ve afet deneyimlerinden yola çıkarak, yerli üretimle kritik ürün tedarikini güvence altına alacak acil durum planları hazırlanmalı
-
- 64 Bölge ve ürün bazında gerekli araştırmalar yapılarak yer altı depoları, kullanılmayan maden ocakları vd. doğal soğuk hava depolama olanaklarından yararlanılmalı
-
- 65 Tarım ve sanayi entegrasyonunun güçlendirilmesi için “Organize Tarım Bölgeleri” ve “Lojistik Merkezler” ile entegrasyonu sağlanmalı, pazarlama süreçleri tek çatı altında toplanmalı, tarıma uygun olmayan araziler sanayi ve lojistik amaçlı olarak kullanılmalı
-
- 66 Tarım-sanayii entegrasyonu artırılmalı ve sürekliliği açısından kooperatif yapısı geliştirilmeli, tarım satış kooperatifleri ve birliklerin faaliyetleri bu kapsamda etkinleştirilmeli
-
- 67 Kablosuz ağ teknolojileri, geniş bant ve mobil ağ teknolojilerinin kırsal alanlarda yayılımı artırılmalı, kırsal alanlarda telekomünikasyon altyapısı güçlendirilmeli
-

- 68 "Tarımsal Gözlem Uydu Ağı" gerçekleştirilmeli, tarımsal üretime yönelik yapay zekâ destekli tahmin ve izleme sistemleri geliştirilmeli
- 69 Dijital tarım, yapay zekâ ve ileri tarım teknolojileri ile ilgili araştırmaların yürütüleceği ve koordine edileceği bir araştırma enstitüsü görevlendirilmeli
- 70 "Ulusal Dijital Tarım Veri Bankası" kurulmalı ve güçlendirilmeli, tarımsal uzaktan algılama ve görüntüleme teknolojileri için ulusal strateji belgesi hazırlanmalı, "Tarımsal Blokszincir Altyapısı" başlatılmalı
- 71 Tarımsal işletmelerde dijital tarıma yönelik eğitim altyapısı iyileştirilmeli, çiftçilere ve tarım sektöründeki diğer paydaşlara yönelik dijital tarım okur-yazarlığı eğitim programları düzenlenmeli
- 72 Dijital tarımın yaygınlaştırılması kapsamında ulusal ve uluslararası alternatif finansman teşvik, hibe ve altyapıları güçlendirilmeli ve etkin kullanımı sağlanmalı
- 73 Yeni nesil finansal araçlar tasarlanmalı, satın alma garantili modeller, vergisel teşvik, sigorta destekleri ve yatırım kredileri incelenmeli, "Tarımsal Finans Ar-Ge Birimi" kurumsallaştırılarak ulusal tarım finansman stratejilerine yön veren bir merkez haline getirilmeli
- 74 Tarım sektörüne özel "Çiftçi Garanti Fonu" ve "Kooperatif Finansman Fonu" kurulmalı, mevcut fonlara tarım alt bileşenleri eklenmeli
- 75 Coğrafi işaretli ürünlerde izlenebilir bir denetim sistemi kurulmalı ve coğrafi işaretlerden sağlanacak faydalar artırılmalı
- 76 "Dijital Hal Sistemi" ile meyve-sebze, kuru gıda gibi et ve et ürünleri halleri kurulmalı
- 77 Yeşil finansman araçlarının geliştirilmesine yönelik ön çalışmalar yapılmalı, yeşil üretim yapan çiftçilerin kredi erişimi artırılmalı ve yeşil lojistik teşvik edilmeli
- 78 "Acil Tarımsal Afet Yardım Risk Fonu"nın kurulmasına yönelik yasal ve kurumsal altyapı, finans mekanizmaları oluşturulmalı, yönetim ve iş süreçleri geliştirilmeli
- 79 Tarım sigortası sisteminde uydu teknolojileri ve yapay zekanın kullanımı geliştirilmeli, afetlerin tarıma etkilerinin azaltılmasına yönelik finansal araçlar geliştirilmeli
- 80 Üretim planlaması modeli ile TARSİM süreçleri uyumlaştırılmalı
- 81 Tarım sektöründeki meslek standartları netleştirilmeli ve çiftçi tanımı yeniden yapılmalı, tarımda rol alan kişilerin mesleki bilgileri artırılmalı, eğitim, yayım ve danışmanlık bağı güçlendirilerek çeşitlendirilmeli, tarımsal danışmanlık kaynakları çeşitlendirilmeli, çiftçiliğin mesleki yeterlilik kapsamına alınması için mevzuat hazırlanmalı

-
- 82 Arazi toplulaştırma çalışmalarına devam edilmeli
-
- 83 Tarım diplomasisi alanında yetişmiş profesyonel insan gücü artırılmalı ve uluslararası kuruluşlar nezdinde Türkiye'nin temsiliyeti güçlendirilmeli
-
- 84 Türk tarım ürünlerinin marka imajı güçlendirilmeli, sertifikalı ürünler artırılmalı ve ihracatçıların yurtdışı örgütlenmeleri desteklenmeli
-
- 85 Gümrük Birliği'nin yeniden değerlendirilmesi çerçevesinde tarım ürünleri ticaretine ilişkin rejimin revize edilmesi, AB Ortak Tarım Politikası'na uyum için yol haritasının güncellenmesi ve sürecin hızlandırılması sağlanmalı
-
- 86 Türkiye'nin liderliğinde, Türkiye merkezli bölgesel ve uluslararası tarımsal diplomasi platformları kurulmalı
-

IV. TARIM ORMAN ŞÛRASI Katılımcılar

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1	Prof. Dr.	Yusuf ARSLAN	Abant İzzet Baysal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
2		Zafer TANAS	Adalet Bakanlığı Bölge İstinaf Mahkemesi
3	Prof. Dr.	Celile ÖZÇİÇEK DÖLEKOĞLU	Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
4		Yasin ÖZKAN	Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
5		Mutlu DOĞRU	Adana Çiftçiler Birliği
6		Birsan ERGÜN	Adana İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
7		Mehmet Nuri KÖKÇÜOĞLU	Adana İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
8		Osman Nuri CERİT	Adana İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
9	Prof. Dr.	Mehmet Zülfü YILDIZ	Adıyaman Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü
10	Prof. Dr.	Erhan AKÇA	Adıyaman Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu
11	Dr.	Halil İbrahim YILMAZ	Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
12	Prof. Dr.	İbrahim CEMAL	Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü
13	Prof. Dr.	Orhan KARACA	Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü
14	Prof. Dr.	Mustafa TEKERLİ	Afyon Kocatepe Üniversitesi Veteriner Fakültesi
15	Dr.	Özlem GÜCÜYENER HACAN	Afyon Kocatepe Üniversitesi Veteriner Fakültesi
16		Mehmet MÜHSÜRLER	Afyonkarahisar Ticaret Borsası
17	Doç. Dr.	Esra KADANALI	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
18	Prof. Dr.	Sultan KIYMAZ	Ahi Evran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Biyosistem Mühendisliği Bölümü
19	Prof. Dr.	Selahattin ÇINAR	Ahi Evran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
20		Ahmet SARIKAN	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
21		Emsal Burçak KARACAOĞLU	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
22		Gülsüm SAĞIR	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
23		Nihal Janset GÜVEN	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
24	Prof. Dr.	Okan ÖZKAYA	Akdeniz İhracatçı Birlikleri
25		Ali Can YAMANYILMAZ	Akdeniz Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller İhracatçıları Birliği
26	Prof. Dr.	Ahmet BAYANER	Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
27	Prof. Dr.	Mustafa ERKAN	Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
28	Doç. Dr.	Nafiye ÜNAL	Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
29	Prof. Dr.	Cengiz SAYIN	Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
30	Prof. Dr.	Orhan ÖZÇATALBAŞ	Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
31	Prof. Dr.	Can ERTEKİN	Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makineleri ve Teknolojileri Mühendisliği Bölümü
32	Prof. Dr.	Süleyman AKHAN	Akdeniz Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi
33		Ali KAVAK	Akdeniz Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği
34		Alper ALHAT	Akhisar Ticaret Borsası
35	Dr.	Erinç GÜMÜŞ	Aksaray Üniversitesi Eski Meslek Yüksekokulu
36		Emine ARSLAN	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
37	Dr.	Nihal DENLİ	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
38		Uğur EMRE	Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
39		Gürkan İLTUŞ	Alman Kooperatifleri Konfederasyonu Türkiye Temsilciliği
40		İfakat GÜRKAN	Alman Kooperatifleri Konfederasyonu Türkiye Temsilciliği
41		Mehmet YILMAZ	Altın Madencileri Derneği
42		Serkan İNANÇ	Amatör Balıkçılar Federasyonu
43		Zeki SARİBEKİR	Ambalaj Sanayicileri Derneği
44		Burhan Reşat SAKKAOĞLU	Ambalajlı Süt ve Süt Ürünleri Sanayicileri Derneği
45		Mehmet Can TOPTAŞ	Anadolu Ajansı
46		Mustafa ÇALKAYA	Anadolu Ajansı
47		Ergün ASLAN	Anadolu Su Ürünleri Mühendisleri Derneği
48	Prof. Dr.	Yılmaz KILIÇASLAN	Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Bölümü
49		Ahmet MEKİN	Ankara Büyükşehir Belediyesi
50		Elif TURGUT	Ankara Büyükşehir Belediyesi
51		Merve OKUMUŞ	Ankara Büyükşehir Belediyesi
52		Derya YENER	Ankara Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Perakendeciler Derneği
53		Ramazan GÜLHAN	Ankara Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Perakendeciler Derneği
54	Prof. Dr.	Aybüke CEYHUN SEZGİN	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Gastronomi Bölümü
55	Dr.	Eyüp ÖNCÜ	Ankara İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
56		Onur ÇAVUŞMİRZA	Ankara İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
57		Ahmet DALLI	Ankara İl Tarım ve Orman Müdürü
58	Dr.	Coşkun ŞEREFOĞLU	Ankara Kalkınma Ajansı
59	Prof. Dr.	Yasin SÖYLER	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi
60	Prof. Dr.	Nilay ÇABUK KAYA	Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Sosyoloji Bölümü
61	Doç. Dr.	Arzu GÜRİSOY ERGEN	Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi
62	Prof. Dr.	Latif KURT	Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi
63	Prof. Dr.	Kezban CANDOĞAN	Ankara Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
64	Prof. Dr.	Fatih TANK	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
65	Prof. Dr.	İbrahim ERMENEK	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
66	Prof. Dr.	Gültekin YILDIZ	Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
67	Prof. Dr.	Hakan YARDIMCI	Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
68	Prof. Dr.	Halit KANCA	Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
69	Prof. Dr.	Mehmet AKAN	Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
70	Prof. Dr.	Mustafa Kemal KÜÇÜKERSAN	Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
71	Prof. Dr.	Özge SIZMAZ	Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
72	Prof. Dr.	Umut TAŞDEMİR	Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
73	Dr.	Funda BAYDU	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
74	Prof. Dr.	Mücahit Taha ÖZKAYA	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
75	Prof. Dr.	Soner KAZAZ	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
76	Prof. Dr.	Cem ÖZKAN	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü
77	Prof. Dr.	Hasan Hüseyin ATAR	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı
78	Prof. Dr.	Nilgöl KARADENİZ	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
79	Prof. Dr.	Ercüment GENÇ	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği Bölümü
80	Prof. Dr.	Nevzat KONAR	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Süt Teknolojisi Bölümü
81	Prof. Dr.	Mehmet Arif ŞAHİNLİ	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
82	Prof. Dr.	Mevhibe ALBAYRAK	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
83	Prof. Dr.	Arife Sema GÜN	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
84	Prof. Dr.	Bülent GÜLÇUBUK	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
85	Prof. Dr.	Emine OLHAN	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
86	Prof. Dr.	Erdoğan GÜNEŞ	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
87	Dr.	F. İlknur ÜNÜVAR	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
88	Prof. Dr.	Fusun ERDEN	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
89	Prof. Dr.	İlkay DELLAL	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
90	Prof. Dr.	Yener ATASEVEN	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
91	Doç. Dr.	Mehmet Ali DAYIOĞLU	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makineleri ve Teknolojileri Mühendisliği Bölümü
92	Prof. Dr.	Ufuk TÜRKER	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makineleri ve Teknolojileri Mühendisliği Bölümü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
93	Prof. Dr.	Belgin ÇAKMAK	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü
94	Prof. Dr.	Nurdan Şahin DEMİRBAĞ	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
95	Prof. Dr.	Günay ERPUL	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü
96	Prof. Dr.	Hasan Sabri ÖZTÜRK	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü
97	Prof. Dr.	Gürsel DELLAL	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü
98	Prof. Dr.	Neşe Nuray TOPRAK	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü
99	Doç. Dr.	Yasin KAHYA	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü
100		İbrahim IRMAK	Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
101		Şakir Fırat ERKAL	Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
102		Atilla RUA	Aromatik Bitkiler ve Baharat Üreticileri Derneği
103		Emin DEMİRCİ	Aromatik Bitkiler ve Baharat Üreticileri Derneği
104	Prof. Dr.	Bülent SAĞLAM	Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
105	Prof. Dr.	Sinan GÜNER	Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
106		Evren DİLEKLİ	Asya Altyapı Yatırım Bankası (AIIB)
107	Dr.	Gülşay BEŞİRLİ	Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü
108		Yener YILDIRIM	Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü
109		Furkan ERİŞTİ	Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü
110	Dr.	Gökhan ÖZEN	Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü
111		Mehmet EGEMEN	Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü
112		Nilüfer ARIKAN	Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü
113		Sabahattin AYYILDIZ	Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü
114		Serdar BÜYÜKTÜRKYILDIZ	Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü
115		Zümrüt TÜRKÖĞLU ÇELİK	Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü
116	Prof. Dr.	Telat YANIK	Atatürk Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
117	Prof. Dr.	Bülent POLAT	Atatürk Üniversitesi Veteriner Fakültesi
118	Doç. Dr.	Ediz Kağan ÖZGEN	Atatürk Üniversitesi Veteriner Fakültesi
119	Dr.	Erol YILDIRIM	Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü
120	Prof. Dr.	Göksel TOZLU	Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü
121	Prof. Dr.	Mükerrem KAYA	Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü
122	Prof. Dr.	Taşkın ÖZTAŞ	Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü
123	Prof. Dr.	Atilla KESKİN	Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
124	Prof. Dr.	Fahri YAVUZ	Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
125	Prof. Dr.	Vedat DAĞDEMİR	Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
126		Erkin SOYSALDI	Avrupa Birliği Başkanlığı
127		İbrahim GÜNDOĞAR	Avrupa Birliği Başkanlığı
128		Pınar AŞAN	Avrupa Birliği Başkanlığı
129		Adil Yüksel PERKİN	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
130		Ahmet Volkan GÜNGÖREN	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
131		Aslıhan DENGE	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
132		Çağla TOZLU YILMAZ	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
133		Esra ÜZEL YÜNCÜLER	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
134		Mehmet YENER	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
135	Dr.	Tolgahan BAHTİYAR	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
136		Rengin MACİT	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
137		Seda ELÇİ	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
138		Tuğba ADIGÜZEL KARGIN	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
139		Volkan GÜNGÖREN	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
140		Ferhat ÇOLAK	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürü
141		Cafer ÖZGEN	Avrupa Palet Birliği (EPAL)
142	Dr.	Naciye TOK	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Atça Meslek Yüksek Okulu
143	Prof. Dr.	İsmail BÖĞREKÇİ	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Mühendislik Bölümü Makine Mühendisliği Bölümü
144	Prof. Dr.	Deniz ÇOBAN	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Su Ürünleri Mühendisliği Bölümü
145	Prof. Dr.	Orkan ÖZER	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
146	Prof. Dr.	Renan TUNALIOĞLU	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
147	Doç. Dr.	Onur YILMAZ	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü
148		Fevzi ÇONDUR	Aydın Ticaret Borsası
149	Dr.	Müge KESİCİ BAYSOY	Bahçeşehir Üniversitesi Sürdürülebilir Gıda Sistemleri Merkezi
150		Murat KÜÇÜKÇONGAR	Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
151		Ali BAYRAKTAROĞLU	Bakan Danışmanı
152	Doç. Dr.	Bülent SELEK	Bakan Danışmanı
153		Ejder ORUÇ	Bakan Danışmanı
154		Elif Yeşim ÇAĞLAR	Bakan Danışmanı
155		Mahmut Musa TİMUR	Bakan Danışmanı
156		Osman BOZKURT	Bakan Danışmanı
157		Özgür Akif TEL	Bakan Danışmanı
158		Zehra EREN	Bakan Danışmanı

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
159		Yusuf ŞAHBAZ	Bakan Halkla İlişkiler Müşavirliği
160		Aydın YAĞIZ	Bakan Yardımcısı Danışmanı
161		Çağrı GÜLELÇİN	Bakan Yardımcısı Özel Kalem
162		Ali Osman ÖZDEMİR	Bakanlık Özel Kalem
163		Mehmet YERLİKAYA	Bakanlık Özel Kalem Müdürü
164	Dr.	Burçak YÜKSEL	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
165		Derya ÖZCAN	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
166	Dr.	Erdal ÜSTÜNDAĞ	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
167	Dr.	Erdinç GÜNEŞ	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
168	Dr.	Erdinç GÜNEŞ	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
169		Hüsamettin UZUNCA	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
170		Hüseyin AKBAŞ	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
171		Hüseyin DEDE	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
172		Murat TOPLU	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
173		Nuri ÇELİK	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
174		Selçuk Tayyip KÖSOĞLU	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
175		Semavi ÖNAL	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
176	Dr.	Serhat DİNÇER	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
177		Turgay TÜRKYILMAZ	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürü
178		Selim KİMAN	Balıkesir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
179		Mehmet ÇETİN	Balıkesir Ticaret Borsası
180	Dr.	Mehmet SARI	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)
181		Utku TURAN	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)
182	Prof. Dr.	Ali DURKAYA	Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
183	Prof. Dr.	Ayhan ATEŞOĞLU	Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
184		Ali Kerem ESKİGÜN	Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri
185		Nuri GÖKTEPE	Basınçlı Sulama Sanayicileri Derneği (BASÜDAD)
186	Doç. Dr.	Cem ERDOĞAN	Başkent Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü
187	Doç. Dr.	Çiğdem Sema SIRMA	Başkent Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü
188	Prof.Dr.	Tülay UĞUZMAN	Başkent Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü
189	Prof. Dr.	Güray KÜÇÜKKOCAOĞLU	Başkent Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü
190		Ramazan KESKİN	Batı Akdeniz İhracatçıları Birliği
191		Arif GÜNEŞ	Batman Ticaret Borsası
192	Prof. Dr.	Ahmet ERGÜN	Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkçıları Birliği (BESD-BİR)
193		Aslı İLGEN	Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkçıları Birliği (BESD-BİR)
194		Eser BORA	Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
195		Mehmet ERKAN UÇANER	Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü
196		Necmettin ÇELİK	Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü
197		Serdar Tevfik GÜRBÜZ	Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü
198		Mehmet Tekin ARPACIK	Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü
199		Ezgi Burcu DUMAN	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
200		Mustafa Kemal AKMAN	Bilimsel Tavukçuluk Derneği
201	Dr.	Halit TUTAR	Bingöl Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
202		Derya BAYKAL UYAR	Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP)
203		Feride YILDIRIM	Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP)
204		Meryem AY KESGİN	Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP)
205		Zeynep ÖZKAN	Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP)
206	Dr.	Abdussamet AYDIN	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
207		Ali AĞÖREN	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
208		Ayşegül SELİŞİK	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
209		Ekrem YAZICI	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
210		Özcan TÜRKOĞLU	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
211		Ramazan ÇELEBİ	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
212		Yasemen Aslı KARATAŞ	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
213		Gülbanu ALTUNOK DERTLİ	Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN WOMEN)
214		A. İlke GÜRBÜZER AKGÜN	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye
215		Arzu KARAASLAN AZİZOĞLU	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye
216		Ayşe USTA BİROĞLU	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye
217		Ceren ÖZKAN	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye
218		Ecem ERSOY	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye
219		Gökçen AŞAN	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye
220		Güray BALABAN	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye
221		Mahir KÜÇÜK	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye
222		Mehmet GÖLGE	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye
223		Meral Mungan ARDA	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye
224		Mesut Yaşar KAMILOĞLU	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye
225		Murat MOREL	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye
226		Emine KUZUTÜRK SAVAŞ	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA)
227		Gökhan YILDIRIMKAYA	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA)

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
228		Yıldız YAPAR	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA)
229		Birol KABAKLI	Bitki Islahçıları Alt Birliği (BİSAB)
230		Abdulluttalip TURAN	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
231		Ayten ZAN SANCAK	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
232	Dr.	Başak EGESEL	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
233		Berrak METİN ÜNAL	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
234		Cem CEYHAN	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
235		Cengiz BAKIRTAŞ	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
236		Coşkun ULUTAŞ	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
237		Çiğdem KARADENİZ	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
238		Dilek SARI	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
239		Ebru ÇELİK	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
240	Dr.	Eda Burcu KÜÇÜKHÜSEYİN	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
241		Elif BAYRAKTAR ÖKTEM	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
242		Emre YENİAY	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
243		Erdal SÜNGÜ	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
244		Ergin ÇİLALİ	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
245		Ergin TOPRAK	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
246		Erhan YÜKSEK	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
247		Esmeray BAYRAM	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
248		Ezgi ÇOBAN	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
249		Fehmi MERT	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
250		Gözde ÇELİK ÖZER	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
251		Hakan ÖZDEMİR	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
252		Hakan ÖZER	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
253		Halil DUMAN	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
254		Haluk EMİROĞLU	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
255		İhsan EMİRALİOĞLU	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
256		Mehmet Bülent AKÇAY	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
257		Mehmet Emin ERTAŞ	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
258		Mehmet TAŞCAN	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
259		Merve AKSOY	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
260		Mevlüt ERDOĞAN	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
261		Nalan ÖZTUNA	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
262		Nejdet ÇAYLAN	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
263		Orhan KATI	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
264		Osman ASLAN	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
265		Ömer Faruk ATAY	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
266		S. Burak ÖZDEMİR	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
267		Samed GÜRCAN	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
268		Selma MACİT	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
269		Serkan DÖLEK	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
270		Sezgin KARADENİZ	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
271		Şakir BERKTAŞ	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
272		Yasemin KALAMAN	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
273		Yasin YILMAZ	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
274		Yaşar ORHAN	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
275		Zafer ÇELİK	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
276		Zeliha YILMAZ	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
277		Uğur ERDEM	Bitkisel Üretim Genel Müdürü
278		Altan DENİZSEL	Biyogaz Yatırımları Geliştirme Derneği
279	Prof. Dr.	Gökhan ÖZERTAN	Boğaziçi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
280	Prof. Dr.	Arzu TEKTAŞ	Boğaziçi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası Ticaret Bölümü
281	Prof. Dr.	Vahdettin ÇİFTÇİ	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
282		Tevfik TURANLI	Bornova Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü
283	Dr.	Bekir AYYILDIZ	Bozok Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
284	Doç Dr.	Güngör KARAKAŞ	Bozok Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
285		Arzu BALKUV	Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği
286		Batur ŞEHİRLİOĞLU	Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği
287		Hatice Oya AYMAN	Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği
288	Prof. Dr.	Ali KAVGACI	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu
289		Ömer Faruk GÜNDÜZALP	Burdur Ticaret Borsası
290		İbrahim ACAR	Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
291		Songül ACIKÖSE	Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
292		Abdullah KAYA	Bursa Koza Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (KOZABİRLİK)
293		Faik Ramazan AKYÜZ	Bursa Koza Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (KOZABİRLİK)
294		Mustafa ÇAKIR	Bursa Koza Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (KOZABİRLİK)
295	Prof. Dr.	İbrahim DİLER	Bursa Teknik Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi
296	Prof. Dr.	Ebubekir GÜNDOĞDU	Bursa Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi
297	Prof. Dr.	Sertaç DOKUZLU	Bursa Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
298		Kemal ÇİFÇİ	Coğrafi İşaretler Derneği
299	Dr.	Erkan EFEKAN	Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu
300		Anıl MEYDAN	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
301		Ayça ALDANMAZ	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
302		Berkehan SERİN	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
303		Beyza TUNCER	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
304		Efe Can ÖZBAY	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
305		Fatih AKTAŞ	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
306		Gökhan KORKMAZ	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
307		Gökmen DEDEMEN	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
308		Gözde DALKIRAN	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
309	Dr.	Hakan GÜNLÜ	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
310		Hande BECER	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
311		Keziban EFE	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
312		Mehmet ÜNAL	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
313		Mustafa ŞAHİNER	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
314		Neslihan ŞAFAK	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
315		Osman SEÇKİN	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
316	Dr.	Pınar TOPÇU	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
317		Selin DİLEKLİ	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
318	Dr.	Tülay MORSÜNBÜL PARMAKSIZ	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
319		Zeynep DERVİŞ	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
320		Mehmet Emin TURGUT	Cumhurbaşkanlığı Tarım ve Gıda Politikaları Kurulu
321	Prof. Dr.	Zümrüt Begüm ÖGEL	Cumhurbaşkanlığı Tarım ve Gıda Politikaları Kurulu Başkan Vekili
322	Dr.	Sefa IŞIK	Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi
323		İbrahim KONUK	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
324		Turan TÜRK	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
325	Prof. Dr.	Adnan AYAZ	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Fakültesi
326	Prof. Dr.	Murat YİĞİT	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Fakültesi
327	Prof. Dr.	Yeşim BÜYÜKATEŞ	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Fakültesi
328	Prof. Dr.	Zayde AYVAZ	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Fakültesi
329	Prof. Dr.	Herdem ASLAN	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Fen Fakültesi
330		Mustafa YILDIRIM	Çanakkale Biga İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü
331	Prof. Dr.	Ahmet ULUDAĞ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi
332		Eylem DURMUŞ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi
333	Prof. Dr.	Türker SAVAŞ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi
334	Prof. Dr.	Duygu AKTÜRK	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
335	Prof. Dr.	Murat YILDIRIM	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü
336		Abdullah DENİZ	Çanakkale Ticaret Borsası
337		Sevcan ELVER	Çanakkale Ticaret Borsası
338	Doç. Dr.	Okan ÜRKER	Çankırı Karatekin Üniversitesi Şabanözü Meslek Yüksek Okulu
339		Ebru Şengül BAŞARAN	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
340		Sema GÖKMEN	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü
341		Yusuf Ziya ALİM	Çay İşletmeleri Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü
342		Ahmet KECECİ	Çeşme İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü
343	Dr.	Ayşe ÖZYER	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
344		Çiğdem BUDAK	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
345		Güler DEMİR	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
346		Halime BEDİRHANOĞLU YILDIZ	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
347		Ahmet DOĞAN	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
348		Ece SARAOĞLU	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
349	Dr.	Gülsevim ŞENER	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
350		Selçuk BOZKURT	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
351		Sema ARAS	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
352	Dr.	Bayram HOPUR	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü
353		Emre YÜCE	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü
354		Hilal YILMAZ	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü
355		Tuna BAYRAKAL	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü
356		Yasemin KILIÇ	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü
357		Ayten DEMİRHAN	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü
358		Mediha ÖZCAN	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü
359		Serpil ACARTÜRK	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü
360		Zehra Kavaklı KARATAŞ	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü
361		Zehra KAYA TOPAÇLI	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü
362		Çağlar KAYNAK	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü
363		Erdem ODABAŞI	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü
364	Dr.	Hüdaverdi GÜRKAN	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü
365		Sercan AKIL	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü
366		Yüksel NADAROĞLU	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü
367		Zehra ÇALIM	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü
368	Prof. Dr.	Emin UĞURLU	Çevre, ve Kuruluşları Derneği (ÇEKUD)
369		Tolga ŞALLI	Çevreci Enerji Derneği
370		Naki ÖZKUBAT	Çorum Ticaret Borsası

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
371		Murat ŞAN	Çubuk Ticaret Borsası
372	Prof. Dr.	Süha BERBEROĞLU	Çukurova Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı
373	Prof. Dr.	Sinan MAVRUK	Çukurova Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
374	Prof. Dr.	Hakan ÖZKAN	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi
375	Prof. Dr.	Rıfat ULUSOY	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi
376	Prof. Dr.	Ayzin KÜDEN	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
377	Prof. Dr.	Salih KAFKAS	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
378	Prof. Dr.	Aykut GÜL	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
379	Prof. Dr.	Dilek BOSTAN BUDAK	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
380	Prof. Dr.	İbrahim ORTAŞ	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü
381	Prof. Dr.	Mikail BAYLAN	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü
382	Prof. Dr.	Nazan KOLUMAN	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü
383	Prof. Dr.	Serap Göncü KAREKÖK	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü
384		İlhan BAL	Deniz Ürünleri Avcıları Üreticileri Merkez Birliği (DEMBİR)
385		Kübra Sıla SÖYLEMEZ	Deniz Ürünleri Avcıları Üreticileri Merkez Birliği (DEMBİR)
386		Nihat IŞIK	Deniz Ürünleri Avcıları Üreticileri Merkez Birliği (DEMBİR)
387		Bahar ÇINAR	Denizbank A.Ş.
388		Murat Tevfik GÜÇLÜ	Denizbank A.Ş.
389		Safa ŞAHİN	Denizbank A.Ş.
390		İbrahim TEFENLİLİ	Denizli Ticaret Borsası
391		Murat KUL	Denizli Ticaret Odası
392		Çağrı TOPARLAK ALKAN	Deniztemiz Derneği (TURMEPA)
393		Dağhan Mehmet YAZICI	Deniztemiz Derneği (TURMEPA)
394		Murat DURAK	Denizüstü Rüzgâr Enerjisi Derneği
395		Kadir GURBETÇİ	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı
396		Tezcan ÖNCÜ	Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü
397		Abdullah OY	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
398		Ahmet GÜLEŞ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
399		Ali Volkan SEYFİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
400	Dr.	Aynur FAYRAP	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
401	Dr.	Aysun HIDIROĞLU	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
402		Bilgehatun BEKTAŞ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
403		Candan YAĞMUR	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
404		Cemil ARSLAN	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
405		Cengiz KÖSE	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
406		Coşkun ÜÇER	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
407		Dilek DEMİREL YAZICI	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
408		Emre YORULMAZ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
409		Ercan DİREKÇİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
410		Fatma Tüz Zehra GÜLSEVER	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
411		Filiz KASAR	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
412	Dr.	Filiz MALKOÇ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
413		Gürhan DEMİR	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
414		Hakkı KILAVUZ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
415		Halil KARAKAYA	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
416		Hüseyin Uğur KOLSUZ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
417		İbrahim KARAKOÇ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
418		İsmet KIZILTEPE	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
419		Mehmet EKİNCİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
420		Meltem İdem ELİBOL	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
421		Murat Ali HATİPOĞLU	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
422		Murat Mert TOKLU	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
423		Murat YAKUT	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
424	Dr.	Neslihan ŞENGÜL	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
425		Oğuz ŞİRİN	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
426		Onur Osman POLAT	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
427		Önder AYSU	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
428		Özden ERTÜRK	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
429		Ragıp BALATLI	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
430		Ramazan ERDEM	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
431		Selman ERMİHAN	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
432		Şaban Aydın AYTAÇ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
433		Şaheser DEMİRHAN	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
434		Şeyma BALCI	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
435		Tülay EDİSAN	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
436		Yahya İlker DİNÇER	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
437		Yasemin YILMAZ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
438		Zafer ÖZTEKİN	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
439		Zarife Nur ALAÇAM MUMCU	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
440		Ziya PARLAK	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
441		Yasemin ULUÇINAR	Devri Daim Sürdürülebilir Ekonomi Enstitüsü
442		Aylin SEKİZKÖK	Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Ekonomik İlişkiler Genel Müdürü
443		Mehmet Şahin ÇAKAN	Dikili Jeotermal Isıtımlı Sera Organize Tarım Bölgesi
444		Aydın ASIL	Din İşleri Yüksek Kurulu
445		Adil ALAN	Diyarbakır İl Tarım ve Orman Müdürü
446		Mizbah ÇAÇAN	Diyarbakır Kulp İpekböcekçiliği Kooperatifi

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
447	Dr.	Fatma ÇELENK	Diyarbakır Tarım ve Orman İl Müdürlüğü
448		Mustafa Ertan ATALAR	Diyarbakır Tarım ve Orman İl Müdürlüğü
449		Başak AVCIOĞLU ÇOKÇALIŞKAN	Doğa Araştırmaları Derneği
450		Güler BOZOK	Doğa Araştırmaları Derneği
451		Ömrül ÖZKOÇ	Doğa Araştırmaları Derneği
452		Begüm ACAR	Doğa Derneği
453		Şafak ARSLAN	Doğa Derneği
454		Tuğba KILIÇ KARCI	Doğa Derneği
455		Çisel KEMAHLI	Doğa Koruma Merkezi Vakfı
456	Dr.	Melike KUŞ	Doğa Koruma Merkezi Vakfı
457		Yıldırım LİSE	Doğa Koruma Merkezi Vakfı
458		Aynur ERTURHAN	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
459		Ayten Tülin METE ÖZGÜMÜŞ	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
460		Berna YALÇINKAYA	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
461		Burak TATAR	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
462	Dr.	Burcu ERDOĞAN BOZ	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
463		Demet ÜÇGÜL	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
464		Duygu DÖNERTAŞ	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
465		Ergül TERZİOĞLU	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
466		Fehmi ARIKAN	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
467		Hatice BEDİZ ŞEN	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
468		İsmail Güvenç DEMİRCİ	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
469		Kadir KANYILMAZ	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
470		Muhammed Hakan ÇAKMAK	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
471		Neslihan ÖZİÇLİ	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
472		Nurcihan MERCAN ERDOĞAN	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
473		Osman Uğur AKINÇ	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
474		Sabri Serhan ÇAĞIRANKAYA	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
475		Serhat ERBAŞ	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
476		Tuğba KORKMAZ YAVAŞ	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
477		Tuğba USTA	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
478		Uğur ÇITLAK	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
479		Zeynep İpek EKMEN	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
480		Kadir ÇOKÇETİN	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürü
481		Bahtiyar AKSOY	Doğa ve Çevre Vakfı (DOÇEV)
482		Ceren Pınar GAYRETLİ	Doğal Hayatı Koruma Vakfı
483		Ebrucan KALECİK	Doğal Yaşam Derneği
484		Gökhan ERGAN	Doğu Akdeniz Araştırma Derneği
485		Ethem TANRIVER	Doğu Anadolu İhracatçıları Birliği
486		Serkan ATABAŞ	Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
487		Saadet TOPLU	Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
488	Prof. Dr.	Okan FISTİKOĞLU	Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü
489	Dr.	Murat BAYİZİT	Dondurulmuş Gıda Derneği
490		Bora SÜRMEİ	Dünya Bankası Türkiye
491		Canan YILDIZ	Dünya Bankası Türkiye
492		Ayşe ORUÇ	Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF)
493		Ercan SÜTLÜ	Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF)
494		Eren ATAK	Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF)
495		Nilüfer ARAÇ	Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF)
496		Esra UZUN	Düzce İl Tarım ve Orman Müdürü
497		Nurettin KARSLIOĞLU	Düzce Ticaret Borsası
498	Prof. Dr.	Abdurrahim AYDIN	Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi
499		Şerif Ali KARANFİL	Düzce Veteriner Hekimler Odası
500		M. Cihangir HÜR	Ege Bölgesi Sanayi Odası
501		Rıza SEYYAR	Ege Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği
502		Yasemen BİLGİLİ	Ege Orman Vakfı
503		Bedri GİRİT	Ege Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller İhracatçıları Birliği
504		Melih İŞLİEL	Ege Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller İhracatçıları Birliği
505		Ufuk Atakan DEMİR	Ege Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller İhracatçıları Birliği
506	Prof. Dr.	İnci TÜNEY	Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü
507	Prof. Dr.	Kerim ÇİÇEK	Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü
508	Dr.	Huriye GÖNCÜOĞLU BODUR	Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Avlanma ve İşlem Teknolojisi Bölümü
509	Prof. Dr.	Mehmet Tolga DİNÇER	Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Avlanma ve İşlem Teknolojisi Bölümü
510	Prof. Dr.	Mustafa Tolga ESETLİLİ	Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Besleme ve Toprak Bilimi Bölümü
511	Prof. Dr.	Ferit TURANLI	Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü
512	Prof. Dr.	Gamze SANER	Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
513	Prof. Dr.	Hakan ADANACIOĞLU	Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
514	Prof. Dr.	Arif Behiç TEKİN	Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makineleri ve Teknolojileri Mühendisliği Bölümü
515		Aysun ARAS	Ege Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçıları Birliği
516	Dr.	İsmail DEMİRTAŞ	Eğirdir Meyvecilik Araştırma Enstitüsü
517	Dr.	Bülent Kahraman ÇOLAKOĞLU	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanı
518		Ali GÜL	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
519	Dr.	Ali Kemal ÖZTÜRK	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
520	Doç. Dr.	Arzu ALTUNKAYA DİNÇAY	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
521		Fatih ÖZEROĞLU	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
522		Hakan AKDAĞ	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
523		Mehmet Soner TANIŞIK	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
524	Dr.	Mustafa Yavuz ÇELİK	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
525		Nurettin AÇIKGÖZ	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
526		Satı SEZDİRMEZ	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
527		Serkan KARABAĞLI	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
528		Şeref ÇAKIR	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
529		Tunay ÜNSAL	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
530		Yalçın ARSLANTÜRK	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
531	Prof. Dr.	Uygun AKSOY	Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği
532		Atilla ÇERKEZ	Elazığ İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
533		Cevat YILMAZ	Elazığ İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
534		Kamil SANAÇ	Elazığ İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
535		Saadettin TAŞKESEN	Elazığ İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
536		Vedat ERGÜN	Elazığ İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
537		Mustafa ARPACI	Elazığ Orman Bölge Müdürlüğü
538		Mehmet Ali DUMANDAĞ	Elazığ Ticaret Odası
539		Obahan OBAOĞLU	Elektrik Üreticileri Derneği
540		Aslıhan ALPAY	Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ)
541		İlkim Saniye KARAPINAR	Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ)
542		Ferhat SÖYLEMEZ	Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ)
543		Mustafa TOSUN	Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ)
544		Şüheda DALKA OKUMUŞ	Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ)
545		Nurettin DOĞAN	Emekli Orman Genel Müdür Yardımcısı
546	Prof. Dr.	Mecit VURAL	Emekli Öğretim Üyesi
547		Ümit MERZİFONLUOĞLU	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)
548		Ayça KESKİN	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
549		Hatice Aslı TERZİOĞLU	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
550		Nesibe Feyza TAMER	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
551		Şule KURT	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
552		Yaprak Serenay TAŞKIN	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
553		Yasin Berk DENİZ	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
554		Zehra ÖZMEN	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
555	Prof. Dr.	Ali ÜNLÜKARA	Erciyes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Biyosistem Mühendisliği Bölümü
556	Doç. Dr.	Hasan Ali İRİK	Erciyes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Biyosistem Mühendisliği Bölümü
557	Prof. Dr.	Kahraman GÜRCAN	Erciyes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
558	Prof. Dr.	Halit YETİŞİR	Erciyes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
559	Prof. Dr.	H. Handan ALTINOK	Erciyes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü
560	Dr.	M. Alper ALTINOK	Erciyes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü
561		Alpaslan KENGER	Erzurum İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
562		Taner YANIK	Erzurum İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
563		Yıldırım Hakan ORAL	Erzurum Ticaret Borsası
564	Prof. Dr.	Fatma Handan GİRAY	Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
565	Doç. Dr.	Sadi AKSU	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu
566	Prof. Dr.	Onur KOYUNCU	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı
567		Cemalettin KARACA	Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü
568		Fatma GÖKMEN	Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü
569		Hazal SELVİ	Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü
570		Hazret ÖZDEMİR	Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü
571		Melik DALOĞLU	Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü
572		Mervenur KELEŞ	Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü
573		Sibel KARA ERDOĞAN	Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü
574		Mücahid TAYLAN	Et ve Süt Kurumu Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü
575		Ahmet GÖRGÜLÜ	ETİ Makine Sanayi ve Ticaret A.Ş.
576		Ali FEYZİ	Fatsa Ticaret Borsası
577	Prof. Dr.	Kenan KÖPRÜCÜ	Fırat Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
578	Prof. Dr.	Kazım ŞAHİN	Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi
579	Prof. Dr.	Orhan ÖZBEY	Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi
580		Hakan KARAMANLI	Finansal Kurumlar Birliği
581		Mehmet KARAKILIÇ	Finansal Kurumlar Birliği
582		Vahit ALTUN	Finansal Kurumlar Birliği
583		Erdal KOÇOĞLU	Frankfurt School of Finance & Management
584		İbrahim OĞUZ	Frankfurt School of Finance & Management
585		Mehmet YILDIZ	Frankfurt School of Finance & Management
586		Serkan VEZİROĞLU	Frankfurt School of Finance & Management
587	Dr.	Fatih BOZGEYİK	GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
588	Prof. Dr.	Hayri DUMAN	Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü
589	Prof. Dr.	Nazım ŞEKEROĞLU	Gaziantep Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü
590	Doç. Dr.	Ali Levent YAĞCI	Gebze Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Harita Mühendisliği Bölümü
591	Prof. Dr.	Taşkın KAVZOĞLU	Gebze Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Harita Mühendisliği Bölümü
592		İrem YAKIŞIKLI	Gıda İçecek ve Tarım Politikaları Araştırmaları Merkezi (GİFT)

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
593	Dr.	Samet SERTTAŞ	Gıda İçecek ve Tarım Politikaları Araştırmaları Merkezi (GİFT)
594		Berat İNCİ	Gıda Kurtarma Derneği
595		Devrim BARÇAK POTOK	Gıda Kurtarma Derneği
596		Meryem TÜRK	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
597		Ahmet BAŞATAÇ	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
598		Ahmet BOSTAN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
599		Ahmet ERCAN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
600		Berna ARSLAN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
601		Çiğdem ATAMAN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
602		Çiğdem Emine VAHAPOĞLU	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
603	Dr.	Çiğdem KURTAR	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
604		Çiğdem ÖNER	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
605		Emine SAĞDIÇ	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
606		Erdoğan ŞAHİN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
607		Erkan BAKAN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
608		Fatma Yeşim YÜCEL	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
609		Fidan KILIÇ	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
610		Fuat Sedat KAYHAN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
611		Gamze KARAKURT	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
612	Dr.	Gonca ÖZTAP ÖZEN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
613		Hüseyin ÇALIK	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
614		İbrahim ÜNAL	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
615		Köksal KATRANCI	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
616		Kürşat SÜTÇÜ	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
617		M.Levent ÖNTEPELİ	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
618		Mehmet DEMİR	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
619		Mevlüt YAZICI	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
620		Muammer FİDAN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
621		Özlem BÖRÜ	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
622		Recep ÖRMÜŞ	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
623		Sadık ERTUĞRUL	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
624	Dr.	Seda YILMAZ	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
625	Dr.	Seval ÜNALAN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
626		Sevilay ÖZDEN ÇALIŞKAN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
627		Soner AĞARDAN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
628		Soner TÜRKMEN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
629		Tijen COŞKUN	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
630		Yasemin BAYDERE	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
631		Yasin ÖZSARI	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
632	Dr.	Ersin DİLBER	Gıda ve Kontrol Genel Müdürü
633	Doç. Dr.	Volkan BAŞER	Giresun Üniversitesi Giresun Meslek Yüksek Okulu Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
634		Elif ATTEPE	Güvenilir Ürün Platformu
635	Prof.Dr.	Birsen ŞAHİN KÜTÜK	Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü
636	Prof. Dr.	Şefika Şule ERÇETİN	Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
637	Prof. Dr.	Şahap Kasırga YILDIRAK	Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Aktüerya Bilimleri Bölümü
638	Prof. Dr.	Çağatay TAVŞANOĞLU	Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü
639	Prof. Dr.	Fitnat Güler EKMEKÇİ	Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü
640	Doç. Dr.	Şuay Nilhan AÇIKALIN	Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
641	Prof. Dr.	Nejdet KANDEMİR	Hacı Bayram Veli Üniversitesi Polatlı Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü
642	Prof. Dr.	Mustafa Hakkı AYDOĞDU	Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
643	Prof. Dr.	Mehmet Ali ÇULLU	Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü
644		Lütfü DANAHALİLOĞLU	Hatay Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği
645	Doç. Dr.	Ömer EREN	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Biyosistem Mühendisliği Bölümü
646	Doç. Dr.	Aziz GÜL	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü
647		Rümeysa DERİN	Hatay Orman Bölge Müdürlüğü
648		Ertuğrul ŞAHBAZ	Hatay Ticaret ve Sanayi Odası
649		Ahmet YILMAZ	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
650		Ayşe ŞEN	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
651		Cezmi ÖZDEMİR	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
652		Ebru AKYÜREK	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
653		Emre GÜRÇAY	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
654	Dr.	Engin ÜNAY	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
655		Fatih ERSOY	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
656		Filiz YILMAZ	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
657	Dr.	Firdes KILIÇ	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
658		Gönül ÖZTÜRK	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
659		Gülden KOSER	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
660	Dr.	Halil EROL	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
661	Dr.	Hasan KESKİN	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
662		İlhan TAŞÇI	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
663		İslam KÖSE	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
664		İsmail PEKTAŞ	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
665		İzzet KOÇAK	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
666		Kemalettin ÖZCAN	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
667		Kiraz ÖZKAN	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
668	Dr.	Melik AYTAÇ	Hayvancılık Genel Müdürlüğü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
669		Melikşah TAŞKIN	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
670		Mustafa BİLÇEN	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
671		Önder ALÇAR	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
672		Özkan ŞAHBAZ	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
673		Remzi BAYAR	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
674		Sinem TOKATLI	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
675		Süleyman ÖZSOY	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
676		Veysel AKSOY	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
677		Salih ÇELİK	Hayvancılık Genel Müdürü
678		Osman ÇELİK	Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı
679		Burhan Sadık YÜKSEL	Hazine ve Maliye Bakanlığı
680		Fatma KOÇTEPE	Hazine ve Maliye Bakanlığı
681		Hanifi ÖZKARAKAYA	Hazine ve Maliye Bakanlığı
682		Mustafa Tuğrul BAHAR	Hazine ve Maliye Bakanlığı
683		Ömer Bora KUVVETLİ	Hazine ve Maliye Bakanlığı
684		Hilal YILDIZ	Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
685		Nalan ALPASLAN	Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
686		Yaşar GÜÇLÜ	Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü
687	Doç. Dr.	Emine AŞKAN	Iğdır Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
688	Prof. Dr.	Ahmet TOLUNAY	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
689	Prof. Dr.	Yılmaz ÇATAL	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörü
690	Doç. Dr.	Betül BAHADIR	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
691	Prof. Dr.	Hacer ÇELİK ATEŞ	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
692	Prof. Dr.	Kamil EKİNCİ	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makineleri Bölümü
693		Göktaş BAĞLI	İç Denetim Başkanı
694		Ahmet SOYSAL	İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı
695		Ergül MOR	İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı
696		Arzu GÖÇER	İller Bankası A.Ş.
697		Atakan Veli KOÇ	İller Bankası A.Ş.
698		Sedanur UÇAR EKİNCİ	İller Bankası A.Ş.
699	Dr.	Hüseyin Fatih ATLI	İskenderun Teknik Üniversitesi İskenderun Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Bölümü
700		Gökten DAMAR	İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK)
701		Yiğit İŞÇİOĞLU	İslam Kalkınma Bankası (İKB)
702		Abdülhamit ÖZTÜRK	İslam Ülkeleri İstatistik Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRIK)
703	Dr.	Atilla KAHRAMAN	İslam Ülkeleri İstatistik Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRIK)
704		Muzaffer TAVİLOĞLU	İstanbul Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliği
705		Rahmi KARTAL	İstanbul Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Perakendeciler Derneği (PERDER)

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
706		Faruk GÜZELDERE	İstanbul Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Perakendeciler Derneği Yönetim Kurulu Başkanı (PERDER)
707		Sercan KARAGÖZ	İstanbul Gübre Sanayi A.Ş.
708		Suat PARILDAR	İstanbul İl Tarım ve Orman Müdürü
709		Ahmet GÜLEÇ	İstanbul Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği
710		Erkan ÖZKAN	İstanbul Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği
711		Seda TAŞDEMİR	İstanbul Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği
712		Mustafa Alper ŞÖLEN	İstanbul Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller İhracatçıları Birliği
713		Müjdat SEZER	İstanbul Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller İhracatçıları Birliği
714		Beril Pınar TANDOĞAN	İstanbul Tahkim Merkezi
715		Kemal CİHAN	İstanbul Tahkim Merkezi
716	Dr.	Ayda AKTAŞ	İstanbul Teknik Üniversitesi
717	Prof. Dr.	Ertuğrul KARAÇUHA	İstanbul Teknik Üniversitesi Bilişim Enstitüsü
718	Prof. Dr.	Tayfun AKGÜL	İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Elektronik Fakültesi
719	Prof. Dr.	Levent ŞAYLAN	İstanbul Teknik Üniversitesi İklim Bilimi ve Meteoroloji Mühendisliği Bölümü
720	Prof. Dr.	Mikdat KADIOĞLU	İstanbul Teknik Üniversitesi İklim Bilimi ve Meteoroloji Mühendisliği Bölümü
721	Prof. Dr.	Yurdanur ÜNAL	İstanbul Teknik Üniversitesi İklim Bilimi ve Meteoroloji Mühendisliği Bölümü
722	Prof. Dr.	İsmail KOYUNCU	İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü
723	Prof. Dr.	İzzet ÖZTÜRK	İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü
724	Prof. Dr.	Nebiye MUSAOĞLU	İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi Harita Mühendisliği Bölümü
725	Prof. Dr.	Aliye Ahi GÜLÜMSER	İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
726	Prof. Dr.	Tahsin YOMRALIOĞLU	İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık-Mühendislik Fakültesi Geomatik Mühendisliği Bölümü
727	Doç. Dr.	Barış ÇALDAĞ	İstanbul Teknik Üniversitesi Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi Meteoroloji Mühendisliği Bölümü
728	Prof. Dr.	Turgay AKBULUT	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Orman Endüstrisi Mühendisliği Bölümü
729		Alper Gün ÖZTURNA	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
730	Prof. Dr.	Aynur AYDIN	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
731	Prof. Dr.	Doğanay TOLUNAY	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
732	Prof. Dr.	Ferhat GÖKBULAK	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
733	Doç. Dr.	Hüseyin Tuncay GÜNER	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
734	Prof. Dr.	Taner OKAN	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
735	Prof. Dr.	Ünal AKKEMİK	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
736	Prof. Dr.	Yusuf GÜNEŞ	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
737	Prof. Dr.	Yusuf SERENGİL	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
738	Doç. Dr.	Cem DALYAN	İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü
739	Doç. Dr.	Özcan GAYGUSUZ	İstanbul Üniversitesi Su Bilimleri Fakültesi Deniz ve İçsu Kaynakları Yönetimi Bölümü
740		Cevdet ÇEKOK	İstanbul Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği
741		Melisa TOKGÖZ MUTLU	İstanbul Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği
742	Prof. Dr.	Hamit KÖKSEL	İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
743	Prof. Dr.	Cenk KÜÇÜKYUMUK	İzmir Demokrasi Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Park ve Bahçe Bitkileri Bölümü
744		Mustafa ŞAHİN	İzmir İl Tarım ve Orman Müdürü
745	Prof. Dr.	Ayhan AKYOL	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
746	Prof. Dr.	Hakkı DERELİ	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
747		Yener MERCANKÖŞK	İzmir Tarım Teknoloji Geliştirme Merkezi A.Ş.
748	Dr.	Kenan KESKİNKILIÇ	İzmir Ticaret Borsası
749		Mustafa YAĞCIOĞLU	İzmir Ticaret Borsası
750		Emre Pınar KILIÇ	İzmir Ticaret Odası
751		Günay BAYSAL	İzmir Ticaret Odası
752		Levent PEKİMREKLİ	İzmir Ticaret Odası
753		Mehmet Şahin ÇAKAN	İzmir Ticaret Odası
754	Prof. Dr.	Alper BABA	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü
755	Dr.	M. Emin ÖZDAMAR	Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA)
756		Sevinç ÜSKÜPLÜ	Kadın Balıkçılar Derneği
757	Prof. Dr.	Özden GÖRÜCÜ	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
758	Prof. Dr.	Mehmet SÜTYEMEZ	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
759	Prof. Dr.	Adil AKYÜZ	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesi Biyosistem Mühendisliği Bölümü
760	Prof. Dr.	Kadir SALTALI	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesi Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü
761		Hasan Osman SABIR	Karadeniz Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliği
762	Doç. Dr.	Ercan OKTAN	Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
763	Prof. Dr.	Ertuğrul BİLGİLİ	Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
764	Prof. Dr.	İbrahim TURNA	Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
765	Prof. Dr.	Nevzat AYDIN	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Biyomühendislik Bölümü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
766		Serdar İZBELİ	Kastamonu Ticaret Borsası
767	Doç. Dr.	Anıl SOYUMERT ERTÜRK	Kastamonu Üniversitesi Araç Rafet Vergili Meslek Yüksekokulu Ormancılık Bölümü
768	Prof. Dr.	Mahmut ELP	Kastamonu Üniversitesi Araç Rafet Vergili Meslek Yüksekokulu Ormancılık Bölümü
769	Doç. Dr.	Adem Yavuz SÖNMEZ	Kastamonu Üniversitesi İnebolu Meslek Yüksekokulu Ulaştırma Hizmetleri Bölümü
770	Prof. Dr.	Alperen KAYMAKCI	Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Endüstrisi Mühendisliği Bölümü
771	Prof. Dr.	Emre BİRİNCİ	Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Endüstrisi Mühendisliği Bölümü
772	Prof. Dr.	Mahmut GÜR	Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Endüstrisi Mühendisliği Bölümü
773	Prof. Dr.	Erol AKKUZU	Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
774	Prof. Dr.	Ferhat KARA	Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
775	Doç. Dr.	Gamze SAVACI SELAMET	Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
776	Prof. Dr.	Ömer KÜÇÜK	Kastamonu Üniversitesi Rektör Yardımcısı
777	Prof. Dr.	Ferhat CELEP	Kırıkkale Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Biyoloji Bölümü
778	Prof. Dr.	Pınar DEMİR	Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesi
779		Gökhan KARACA	Kırklareli İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
780		Turhan ALTINTEL	Kırklareli Ticaret Borsası
781		Ahmet DEMİRTAŞ	Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunlarını Araştırma Derneği (KIRÇEV)
782		Banu AVCIOĞLU	Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunlarını Araştırma Derneği (KIRÇEV)
783	Prof. Dr.	Ahmet KAZANKAYA	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
784	Doç. Dr.	Mustafa KAN	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
785		Yılmaz ÖZBEK	Kızılcacahamam Yerel Eylem Grubu Derneği
786		Mehmet ŞAHİN	Kızıltepe Ticaret Borsası
787	Prof. Dr.	Işıl ÖZDEMİR	Kocaeli Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü
788	Dr.	Mustafa ÖZSARI	Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi
789	Dr.	Mustafa Alparslan UMARUSMAN	Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi Tarım ve Doğa Bilimleri Fakültesi
790		Duran SEÇEN	Konya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
791		Haydar KURT	Konya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
792		Mevlüt VANOĞLU	Konya Ovası Projesi (KOP) Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
793		Alihan BÜYÜKBEKAR	Konya Teknokent
794		Aykut ALÇAYIR	Konya Teknokent
795		Mustafa METE	Konya Teknokent
796		Mehmet BÜYÜKALİM	Konya Ticaret Borsası

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
797		Burak KIRKGÖZ	Konya Ziraat Mühendisleri Odası
798		Mine BAŞARAN	Kredi Kayıt Bürosu
799		Serkan SİYASAL	Kredi Kayıt Bürosu
800		Erdoğan ÖZEVREN	Küresel Çevre Fonu (GEF)
801		Necati GÜLTEKİN	Kütahya Ticaret Borsası
802		Fuat Burak BAĞIŞ	Lisanslı Depo Şirketleri Derneği (LİDAŞDER)
803		Musa Kazım AŞUK	Lisanslı Depo Şirketleri Derneği (LİDAŞDER)
804		Mahmut GÜZEL	Lisanslı Depoculuk Federasyonu
805		Furkan Hamza HARPUTLUGİL	Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
806		Ramazan ÖZCAN	Malatya Ticaret Borsası
807	Doç. Dr.	Mehmet AYDOĞAN	Malatya Turgut Özal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
808	Dr.	Atiye TÜMENBATUR	Maltepe Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Lojistik Yönetimi Bölümü
809	Prof. Dr.	Mehmet TANYAŞ	Maltepe Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Lojistik Yönetimi Bölümü
810		Metin ÖZTÜRK	Manisa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
811		Mevlüt YENİLMEZ	Manisa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
812		Sadık ÖZKASAP	Manisa Ticaret Borsası
813	Prof. Dr.	Mete TAYANÇ	Marmara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü
814	Prof. Dr.	Mustafa ATMACA	Marmara Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Makine Mühendisliği Bölümü
815		Tevfik DEDEBAŞ	MDF ve Yonga Levha Sanayii Derneği (YOMSAD)
816	Prof. Dr.	Özgecan KORKMAZ AĞAOĞLU	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi
817		Galip YILMAZ	Mersin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
818		Erdem KARADAĞ	Mersin İl Tarım ve Orman Müdürü
819		Hakan Sefa ÇAKIR	Mersin Ticaret ve Sanayi Odası
820	Doç. Dr.	Arzu SEÇER	Mersin Üniversitesi Genç Girişimci Araştırma ve Uygulama Merkezi
821	Prof. Dr.	Ferit RAD	Mersin Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
822		Dilek TORUN ALACA	Mesleki Yeterlilik Kurumu
823		Hatice ÖRS BİNGÖL	Meşrubatçılar Derneği
824		Korkut YAVUZ	Meşrubatçılar Derneği
825		Mehmet ÇAĞLAR	Meteoroloji Eski Genel Müdürü
826		İpek İŞBİTİREN	Meyve Suyu Endüstrisi Derneği
827		Özerdem MALTAŞ	Midye Üreticileri Birliği
828	Dr.	Dudu Özlem MAVİ İDMAN	Milli Botanik Bahçesi Müdürlüğü
829		Ahsen YILDIRIM	Milli Eğitim Bakanlığı
830		Aynur ARSLAN	Milli Eğitim Bakanlığı
831		Meltem TÜRKER	Milli Eğitim Bakanlığı
832		Muammer Ethem BAĞCI	Milli Eğitim Bakanlığı
833		Mustafa Çağrı TURHAN	Milli Eğitim Bakanlığı

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
834		Ömer GARAN	Milli Eğitim Bakanlığı
835		Pınar DEMİRAY SATICI	Milli Eğitim Bakanlığı
836		Hasan GÜNEY	Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği
837	Prof. Dr.	Mustafa SAATÇİ	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü
838	Prof. Dr.	Tayfun ÇUKUR	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Milas Meslek Yüksekokulu Pazarlama ve Reklamcılık Bölümü
839	Prof. Dr.	Figen ÇUKUR	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Milas Meslek Yüksekokulu Yönetim ve Organizasyon Bölümü
840	Prof. Dr.	Celal ATEŞ	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
841	Prof. Dr.	Taçnur BAYGAR	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
842	Prof. Dr.	Kenan PEKER	Munzur Üniversitesi Rektörü
843	Prof. Dr.	Şener KURT	Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü
844		Ahmet Özer	Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD)
845		Cemal ÖZEN	Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD)
846		Emrullah GÖKHAN	Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD)
847		İsmail GÜRİSOY	Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD)
848		Muharrem KAN	Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD)
849		Mücahit YILDIZ	Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD)
850		Sait ULUÇAY	Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD)
851		Şemsettin MEMİŞ	Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD)
852		Nurettin KIRLIOĞLU	Nazilli Ticaret Borsası
853	Prof. Dr.	Mehmet Emin AYDIN	Necmettin Erbakan Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü
854	Prof. Dr.	Mehmet Emin ÇALIŞKAN	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi
855		Necdet AKTAŞ	Nusaybin Ticaret Borsası
856		Güler İPEK	Oğuz Mahallesi Üretici Kadınlar Dayanışma Derneği
857	Prof. Dr.	Mehmet BOZOĞLU	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
858	Doç. Dr.	Nur İlkey ABACI	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
859	Prof. Dr.	Vedat CEYHAN	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
860	Prof. Dr.	Eyüp Selim KÖKSAL	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü
861	Prof. Dr.	Orhan DENGİZ	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü
862	Prof. Dr.	Musa SARICA	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
863	Prof. Dr.	Zafer ULUTAŞ	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü
864		Ahmet ULTAV	Ordu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
865		Kemal YILMAZ	Ordu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
866		Rafet ÇAPA	Ordu S.S. Derinçay Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
867		Ziver KAHRAMAN	Ordu Ticaret Borsası
868	Prof. Dr.	Seval MUTLU ÇAMOĞLU	Ordu Üniversitesi Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
869		Ş. Ayhan SÜMERLİ	Organik Ürün Üreticileri ve Sanayicileri Derneği (ORGÜDER)
870		Ahmet AKBULUT	Orman Genel Müdürlüğü
871		Ahmet AYDIN	Orman Genel Müdürlüğü
872		Ahmet ŞEKERCAN	Orman Genel Müdürlüğü
873		Alper AKGÜN	Orman Genel Müdürlüğü
874		Alper Tolga ARSLAN	Orman Genel Müdürlüğü
875		Alper YILMAZ	Orman Genel Müdürlüğü
876		Aytunç NANE	Orman Genel Müdürlüğü
877		Bülent GÜNEŞ	Orman Genel Müdürlüğü
878		Eray ÖZDEMİR	Orman Genel Müdürlüğü
879		Fatma KOLAT	Orman Genel Müdürlüğü
880		Fuat ŞANAL	Orman Genel Müdürlüğü
881		Güven GÜLTEKİN	Orman Genel Müdürlüğü
882		Hasan Murat ERSÖZ	Orman Genel Müdürlüğü
883		Hüseyin ACAR	Orman Genel Müdürlüğü
884		Hüseyin AKTÜRK	Orman Genel Müdürlüğü
885		İsa ÇAPKIN	Orman Genel Müdürlüğü
886		Kaan TOPTAN	Orman Genel Müdürlüğü
887		Kadir SORGUN	Orman Genel Müdürlüğü
888		Kamil Tolgay DURSUN	Orman Genel Müdürlüğü
889		Mahmut YILMAZ	Orman Genel Müdürlüğü
890		Mehmet Emin USTA	Orman Genel Müdürlüğü
891		Mehmet KOÇ	Orman Genel Müdürlüğü
892		Mehmet Rıdvan ÇÖRTÜ	Orman Genel Müdürlüğü
893		Mesut GÜLER	Orman Genel Müdürlüğü
894		Musa ŞEN	Orman Genel Müdürlüğü
895		Mustafa İŞÇİOĞLU	Orman Genel Müdürlüğü
896		Mustafa ÖZKAYA	Orman Genel Müdürlüğü
897		Mutlu TURAN	Orman Genel Müdürlüğü
898		Nurşen GENCER	Orman Genel Müdürlüğü
899		Özgür BALCI	Orman Genel Müdürlüğü
900		Reşat BENLİ	Orman Genel Müdürlüğü
901		Sabri KIZILKAYA	Orman Genel Müdürlüğü
902		Sinan BİLGE	Orman Genel Müdürlüğü
903		Teslime YILMAZ	Orman Genel Müdürlüğü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
904	Dr.	Tuncay PORSUK	Orman Genel Müdürlüğü
905		Uğur AKTAŞ	Orman Genel Müdürlüğü
906		Umut Ahmet ŞEKERCAN	Orman Genel Müdürlüğü
907		Ümit TURHAN	Orman Genel Müdürlüğü
908		Zafer DERİNCE	Orman Genel Müdürlüğü
909		Ziya POLAT	Orman Genel Müdürlüğü
910		Bekir KARACABEY	Orman Genel Müdürü
911		Ahmet KARA	Orman Mühendisleri Odası
912		Hasan TÜRKYILMAZ	Orman Mühendisleri Odası
913		Osman KAHVECİ	Orman Mühendisleri Odası
914		Yusuf KANDAZOĞLU	Orman Mühendisleri Odası
915		Hülya İNAL	Ormancılığı Geliştirme ve Orman Yangınları ile Mücadele Hizmetlerini Destekleme Vakfı (OGEMVAK)
916		İlyas ERDÖNMEZ	Ormancılığı Geliştirme ve Orman Yangınları ile Mücadele Hizmetlerini Destekleme Vakfı (OGEMVAK)
917		Ayşenur AYDEMİR	Orta Anadolu Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği
918		Seda ŞAHANER	Orta Anadolu Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği
919		Burçak Gökmen ÖZERDEM	Orta Anadolu Mobilya Kağıt veOrmancılık İhracatçıları Birliği
920	Prof. Dr.	Hami ALPAS	Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü
921	Prof. Dr.	Ali Cemal GÜCÜ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi Deniz Bilimleri Enstitüsü
922	Prof. Dr.	Cemal Can BİLGİN	Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyolojik Bilimler Bölümü
923	Doç. Dr.	Münis Seven AĞIR YAĞCI	Orta Doğu Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü
924	Prof. Dr.	Elçin KENTEL	Orta Doğu Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği İnşaat Mühendisliği Bölümü
925	Doç. Dr.	Nermin BAHŞİ	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Kadirli Uygulamalı Bilimler Fakültesi
926		Mehmet AYKUT	Önder Çiftçi Derneği
927		Ayşe Betül AKKOÇ	Özel Sektör
928		Halit İYİSAN	Özel Sektör
929		Hatice TOKAT	Özel Sektör
930		İbrahim MADAN	Özel Sektör
931		Mehmet DEDE	Özel Sektör
932		Sadri BEDER	Özel Sektör
933		Selçuk ATAL	Özel Sektör
934		Baran EVLİYAOĞLU	Özel Sektör - Adec Su Ürünleri A.Ş.
935		Mehmet ÖZTÜRK	Özel Sektör - Agro Tv
936		Taner ÖZTÜRK	Özel Sektör - Agro Tv
937		Emre TUNALI	Özel Sektör - Agrovisio Tarım Bilişim Ltd.Şti.

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
938		Sinan ÖZ	Özel Sektör - Agrovisio Tarım Bilişim Ltd.Şti.
939		İsmail KOBYA	Özel Sektör - Akerko Su Ürünleri Ltd. Şti.
940		Turgut TATAR	Özel Sektör - Ala Gemi Acenteliği ve Gemi Kiralama Ltd. Şti
941		Varol İNAK	Özel Sektör - Ala Gemi Acenteliği ve Gemi Kiralama Ltd. Şti
942		Yasemin KARSLIOĞLU	Özel Sektör - Albedo Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.
943		Serdar ALIMLI	Özel Sektör - Alımlı Hayvancılık Yumurta ve Süt Üretim Ltd.Şti.
944		Cumhur ÜNAL	Özel Sektör - Altunsüt Ltd.Şti.
945		Sarper ŞİMŞEK	Özel Sektör - Anadolu Efes A.Ş.
946		Şerif TÜRKOĞLU	Özel Sektör - Anka Nuts Gıda A.Ş.
947		Nilgün BÖCEKLİ	Özel Sektör - Ayvera Danışmanlık Ltd.Şti.
948		Durmuş Ali BULUT	Özel Sektör - Bayırlioğlu Tarım A.Ş.
949		İlkay CİĞER	Özel Sektör - Bereket Sigorta A.Ş.
950		Ali MAZICIOĞLU	Özel Sektör - Beyza Gıda Ltd.Şti.
951		İrfan DONAT	Özel Sektör - Bloomberg HT
952		Buğra Sabri UŞAKLI	Özel Sektör - British American Tobacco
953		Serpil KAÇAL	Özel Sektör - Bugün Yap Akademi
954		Cem BEYSEL	Özel Sektör - Cargill
955		Demokan KONYALIGİL	Özel Sektör - Cargill
956		Songül ARAS YILGIN	Özel Sektör - Cargill
957		Yasin KARAKAŞ	Özel Sektör - Cargill
958		Ceren BALLI GÖZEN	Özel Sektör - CIRRUS Danışmanlık ve Mühendislik Ltd. Şti.
959		Özlem Mutlu DOĞAN	Özel Sektör - Coca-Cola İçecek A.Ş.
960		Uğraş GÜNGÖR	Özel Sektör - Coca-Cola İçecek A.Ş.
961		Aybüke TAŞTAN	Özel Sektör - Çiftçi TV
962		Recep CİNGÖZ	Özel Sektör - Çiftçi TV
963		Abdulaziz NAZLI	Özel Sektör - Çiftlik Durağı Ltd. Şti.
964		Fatih ŞAHAN	Özel Sektör - DB Tarımsal Enerji Sanayi Ticaret A.Ş.
965		Nezih SUYARAN	Özel Sektör - DB Tarımsal Enerji Sanayi Ticaret A.Ş.
966		Pınar KILINÇ	Özel Sektör - DB Tarımsal Enerji Sanayi Ticaret A.Ş.
967		Sezer TOPKARA	Özel Sektör - DİLBAZ Gıda Tarım Ürünleri Ltd. Şti.
968		Mehmet Nurullah DİREKÇİ	Özel Sektör - Direkçi Grup Ltd. Şti.
969		Selami TÜRKOĞLU	Özel Sektör - Diriliş Gazetesi
970		Şamil ÖZDİL	Özel Sektör - Doktor
971		Mine ATAMAN	Özel Sektör - Dünya Gazetesi
972		Erdem ÇENESİZ	Özel Sektör - Ece Banyo Gereçleri A.Ş.
973		Ümit AYGÜN	Özel Sektör - Egesa Enerji A.Ş.
974		Kemal KAÇKIN	Özel Sektör - Eksim Enerji A.Ş.
975		Mustafa ÇELEBİ	Özel Sektör - Eksim Enerji A.Ş.

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
976		Ahmet Özer TOPÇU	Özel Sektör - Elif Süt ve Süt Ürünleri Ltd. Şti.
977		Fikret AZILI	Özel Sektör - ENVESU A.Ş.
978		Batuhan ERDOĞMUŞ	Özel Sektör - Eratsa Tarım Hayvancılık A.Ş.
979		Tayfun ERSAN	Özel Sektör - Ersan Soğuk Hava ve Paketleme Ltd. Şti.
980		Burcu ECİK	Özel Sektör - E-sular Ltd. Şti.
981		Fatma AKTAŞ	Özel Sektör - E-sular Ltd. Şti.
982		Ercan PETEKKAYA	Özel Sektör - Farmavet A.Ş.
983		Umut AKIN	Özel Sektör - Flo Mağazacılık ve Pazarlama A.Ş.
984		Gediz KAYA	Özel Sektör - GAIA Climate Ltd. Şti.
985		Mert DEMİREL	Özel Sektör - Görsan Tarım Teknolojileri A.Ş.
986		Mustafa Harun GÜMÜŞEL	Özel Sektör - Gümüşdoğa Su Ürünleri A.Ş.
987		Kadir BUYURGAN	Özel Sektör - Güney Agripark Tarımsal Araştırmalar A.Ş.
988		Fatih EROL	Özel Sektör - Hasırcılar Baharat Ltd. Şti.
989		Berk BAYKARA	Özel Sektör - İstanbul Gübre Sanayi A.Ş. (İGSAŞ)
990		Serhat YURTLU	Özel Sektör - Karin Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
991		Tayfun DENİZER	Özel Sektör - Karsom Su Ürünleri Tic. Ltd. Şti.
992		Egemen HOPALI	Özel Sektör - Kerevitaş A.Ş.
993		Korcan AYDIN	Özel Sektör - Kerevitaş A.Ş.
994		Murat ARDAHANLI	Özel Sektör - Kerevitaş A.Ş.
995		Emre YEŞİLYURT	Özel Sektör - Kersendüz A.Ş.
996		İhsan BOZAN	Özel Sektör - Kılıç Deniz Ürünleri Üretimi A.Ş.
997		A. Fikret KİLECİ	Özel Sektör - Kileci Tekstil ve Gıda Ambalaj Ltd. Şti.
998		Harun GÖKSEL	Özel Sektör - Köy TV
999		Abdullah ŞİMŞEK	Özel Sektör - Kuzuoğlu Holding Su Ürünleri A.Ş.
1000		Hasan KUZUOĞLU	Özel Sektör - Kuzuoğlu Holding Su Ürünleri A.Ş.
1001		Vahdettin KÜRÜM	Özel Sektör - Lider Deniz Ürünleri Ltd.Şti.
1002		Halil SARI	Özel Sektör - Lipton Gıda ve Çay Sanayi ve Ticaret A.Ş.
1003		Can KAYACILAR	Özel Sektör - Local Vore Biyoteknoloji A.Ş.
1004		Yusuf TATAR	Özel Sektör - MAY A.Ş.
1005		Serkan AKTAŞ	Özel Sektör - Mensis Enerji A.Ş.
1006		Özkan KAMİLOĞLU	Özel Sektör - Mevsim Gıda Sanayi ve Soğuk Depo Ticaret A.Ş.
1007		Bülent MISTIKOĞLU	Özel Sektör - Mıstıkoğlu Tarım İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
1008		Gökhan BELTEKİN	Özel Sektör - MİA Teknoloji A.Ş.
1009		M. Murat TEKİN	Özel Sektör - MİA Teknoloji A.Ş.
1010		Didem Özel TÜMER	Özel Sektör - Milliyet Gazetesi
1011		Meltem GÜNEŞ	Özel Sektör - Milliyet Gazetesi
1012		Cahit AYATA	Özel Sektör - MSD Hayvan Sağlığı Ltd.Şti
1013		Gazi AYATA	Özel Sektör - MSD Hayvan Sağlığı Ltd.Şti
1014		Ahmet Tolga VURAL	Özel Sektör - Noordzee Su Ürünleri A.Ş.

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1015		Burak TAN	Özel Sektör - Orion Fuarcılık A.Ş.
1016		Fatih TAN	Özel Sektör - Orion Fuarcılık A.Ş.
1017		Gökhan ÇAKIR	Özel Sektör - Özsu Balık Üretim A.Ş.
1018		Ferhat Süreyya BAYIR	Özel Sektör - Panko Sigorta A.Ş.
1019		Abdurrahman KIVRAK	Özel Sektör - Penguen Gıda San. A.Ş.
1020		Suheyli AYBAR	Özel Sektör - Pladis Global A.Ş.
1021		Hüseyin YAZAR	Özel Sektör - Plan Tarım ve Gıda Sanayi Ticaret A.Ş.
1022		Burak HARMANCI	Özel Sektör - Polat Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.
1023		Cem Hüseyin DENİZ	Özel Sektör - Polat Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.
1024		İlhan SERHAN	Özel Sektör - Proje Varlık Gayrimenkul Danışmanlık Eğitim ve Teknoloji A.Ş.
1025		Bora Umut KILIÇ	Özel Sektör - Resumut Enerji A.Ş.
1026		Abdullah KOZ	Özel Sektör - Resumut Enerji A.Ş.
1027		Tuğba CANIKLI	Özel Sektör - Resumut Enerji A.Ş.
1028		Kenan AKCAN	Özel Sektör - Royal İlaç Sanayi ve Ticaret Ltd Şti
1029		Sinan DAŞTAN	Özel Sektör - S.E.P. Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
1030		Rana BÜYÜKTAŞ	Özel Sektör - Sabah Gazetesi
1031		Serdar KÖSE	Özel Sektör - Silo Tarım Su ürünleri Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti
1032		Halil İYİSAN	Özel Sektör - Sonar Yatırım A.Ş.
1033		Sezer SELÇUK	Özel Sektör - Sukont Teknoloji A.Ş.
1034		Selim KUTLUBAY	Özel Sektör - Sunar Yatırım Sanayi A.Ş.
1035		Hüseyin AKÇAY	Özel Sektör - Suyabakan A.Ş.
1036		Orhan ATALAY	Özel Sektör - Sürsan Su Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
1037		Alev YAMAN	Özel Sektör - Şok Marketler Ticaret A.Ş.
1038		Coşkun YILDIRIM	Özel Sektör - Tabit Akıllı Tarım Teknolojileri A.Ş.
1039		Alper GÖKALP	Özel Sektör - Tarfin Tarım A.Ş.
1040		Mehmet MEMECAN	Özel Sektör - Tarfin Tarım A.Ş.
1041		Semsa ABBASOĞLU	Özel Sektör - Tarfin Tarım A.Ş.
1042		Ayşe Dudu DEMİRTAŞ	Özel Sektör - Targete Danışmanlık A.Ş.
1043		Ayhan TAŞOĞLU	Özel Sektör - Taşpi Gıda Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
1044		Ali ONUR	Özel Sektör - Tat Gıda Sanayi A.Ş.
1045		Orhan DURU	Özel Sektör - Tat Gıda Sanayi A.Ş.
1046		Selcen KÖKEN	Özel Sektör - Tat Gıda Sanayi A.Ş.
1047		Cengiz TORUN	Özel Sektör - Torunoğlu Tohumculuk A.Ş.
1048		Galip Umut ÖZDİL	Özel Sektör - TRT Radyo-Ekol TV
1049		Mustafa Kerim FERAH	Özel Sektör - Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.
1050		Ali AKGÜN	Özel Sektör - Turuncu Bayrak
1051		Alparslan TEKBAŞ	Özel Sektör - Türkgün Gazetesi
1052		Cevdet Fırat AYDOĞMUŞ	Özel Sektör - Türkiye Gazetesi
1053		Celal TOPRAK	Özel Sektör - Türkiye İş Dünyası Dergisi
1054		Özgür ACI	Özel Sektör - Türkiye Sigorta A.Ş.

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1055		Serdar İNCE	Özel Sektör - Ufuk Tarım Hayvancılık Et ve Süt Ürünleri A.Ş.
1056		Kenan DEMİRTAŞ	Özel Sektör - Yayla Agro Gıda A.Ş.
1057		Erdoğan YENER	Özel Sektör - Yener Tarım A.Ş.
1058		Ali Kürşat BÜYÜKADA	Özel Sektör - Yeni Şafak Gazetesi
1059		Çağır KÖKSAL	Özel Sektör - Yıldız Holding A.Ş.
1060		Ferit YILDIZ	Özel Sektör - Yıldız Kardeşler Su Ürünleri Ltd. Şti.
1061		Ömer YULUĞ	Özel Sektör - Yuluğ Mühendislik Ltd. Şti.
1062	Dr.	Suzan TİREKİ	Özyeğin Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü
1063	Prof. Dr.	Yahya TÜLEK	Pamukkale Üniversitesi Ziraat Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü
1064		Ahmet DOĞANLI	Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (PANKOBİRLİK)
1065		Arif ULAŞ	Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (PANKOBİRLİK)
1066		Murat AKIN	Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (PANKOBİRLİK)
1067		Nuray KARACAN	Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (PANKOBİRLİK)
1068		Ömer ABAY	Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (PANKOBİRLİK)
1069		Şehzade AKSOY	Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (PANKOBİRLİK)
1070		Tufan PALALI	Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (PANKOBİRLİK)
1071	Dr.	Abdullah MUTLU	Pancar Şekeri Üreticileri Derneği (PANŞEK)
1072		Yavuz ERENCE	Pancar Şekeri Üreticileri Derneği (PANŞEK)
1073	Dr.	Nihan TAZEBAY ASAN	Personel Genel Müdürlüğü
1074		Seyfullah ARSLANTÜRK	Personel Genel Müdürü
1075	Doç. Dr.	Ömer Lütfü ÇORBACI	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
1076	Prof. Dr.	İlker Zeki KURTOĞLU	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
1077		Yusuf Erkan ÖZÇELİK	Rehberlik ve Teftiş Başkanı
1078		Aslı KARAKUŞ	Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
1079		Bülent KAMALI	Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
1080		Cihan COŞKUN	Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
1081		Dursun GÖRMÜŞ	Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
1082		Gül Esra SARICA	Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
1083		Hilmi GÜL	Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
1084		Kemal EREN	Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
1085		Kutluhan GÜNGÖR	Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
1086		Levent BİLGİN	Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
1087		Mahmut KAYNAR	Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
1088	Dr.	Mehmet Ali KATI	Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı
1089		Ömer Volkan YAZAR	Rekabet Kurumu

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1090		Deniz TUNA	S.S İstanbul Su Ürünleri Kooperatifleri Bölge Birliği
1091		Hüseyin YAVAŞ	S.S. Örtülüce Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
1092		Recep ÇETE	S.S. Örtülüce Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
1093		İbrahim SAĞLAM	Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
1094		Yusuf TİBET	Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
1095		Hasan TOKER	Samsun Tahıl Üreticileri Birliği
1096		Sinan ÇAKIR	Samsun Ticaret Borsası
1097		Yasemin ERYILMAZ	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
1098		Mustafa Caner MEYDAN	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
1099	Prof. Dr.	Osman ERGANİŞ	Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi
1100	Prof. Dr.	Lütfi PIRLAK	Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
1101	Doç. Dr.	Musa SEYMEN	Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
1102	Prof. Dr.	Kubilay Kurtuluş BAŞTAŞ	Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü
1103	Prof. Dr.	Zeki BAYRAMOĞLU	Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
1104	Prof. Dr.	Özden ÖZTÜRK	Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
1105	Prof. Dr.	Ramazan ACAR	Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
1106		Ramazan KÜÇÜKOLGUN	Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (SEDDK)
1107	Prof. Dr.	Hünkar Avni DUYAR	Sinop Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
1108	Prof. Dr.	Levent BAT	Sinop Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi
1109		Kadir ÇÖNGER	Sivas Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği
1110		Hayrullah KARAKAYA	Sivas Ticaret Borsası
1111		Ahmet Nejat SAĞEL	Söke Ticaret Borsası
1112		Erkan TEK	Strateji Geliştirme Başkanı
1113		Arif SERTBOLAT	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1114		Besime BİNBÖĞA	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1115		Cihangir AKSAKAL	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1116		Erkan TEK	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1117		Esra ÇALIŞKAN	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1118	Dr.	Gülzade KAPLAN	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1119		İsmail KURHAN	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1120		Kürşad ALBAYRAK	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1121		Murat GÜZEL	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1122		Salih SINIKÇI	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1123		Songül ELHANAY	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1124		Teoman YAĞLI	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1125	Dr.	Yasin ŞEN	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1126		Yonca YILDIRIM BÖLEN	Strateji Geliştirme Başkanlığı
1127		Abdulkadir KARAKUŞ	Su Tasarrufu ve Verimliliği Derneği (SUTAD)

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1128		Bekir ÖZBEK	Su Tasarrufu ve Verimliliği Derneği (SUTAD)
1129		Kadir KARAKUŞ	Su Tasarrufu ve Verimliliği Derneği (SUTAD)
1130		Uğur BÜYÜKHATİPOĞLU	Su Tasarrufu ve Verimliliği Derneği (SUTAD)
1131	Dr.	Ercan ERDEM	Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez Birliği (SÜR-KOOP)
1132	Dr.	Ercan ERDEM	Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez Birliği (SÜR-KOOP)
1133		Erdoğan KARTAL	Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez Birliği (SÜR-KOOP)
1134		Ramazan ÖZKAYA	Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez Birliği (SÜR-KOOP)
1135		Turhan ÖZTÜRK	Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez Birliği (SÜR-KOOP)
1136	Dr.	Murat DAĞTEKİN	Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü
1137		Ahmet SERMET	Su Ürünleri Yetiştiricileri Üreticileri Merkez Birliği
1138	Dr.	Buket YAZICIOĞLU ALTINTAS	Su Ürünleri Yetiştiricileri Üreticileri Merkez Birliği
1139		Altunkaya ÇAVUŞ	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1140		Ayşin BÜTÜN	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1141		Bahadır ÖZÇAM	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1142		Burak EKİNCİ	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1143		Cem ŞAHAR	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1144		Damla COŞKUN	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1145		Demet Işık KURTOĞLU	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1146		Elif SÜRÜCÜ	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1147		Elmas YILMAZ	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1148		Ezgi PARLAR GÜNGÖR	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1149		Gökçen GÖKDERELİ	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1150		Güney CAN	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1151		Işıl KAYA MERT	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1152		Mehmet AKKOYUN	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1153		Merve DOĞAN	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1154	Dr.	Muhammed Yasir AK	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1155		Özgür ÇAKMAK	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1156		Sedat GÖK	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1157		Selin SAĞLAM KÖŞKER	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1158		Sevil BOLAT UÇAR	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1159		Şükrü UZUN	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1160	Doç. Dr.	Tolga ÇETİN	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1161		Satuk Buğra FINDIK	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
1162		Afire SEVER	Su Yönetimi Genel Müdürü
1163		Mahmut GÖKŞEN	Sumak Tıbbi Aromatik Bitkiler ve Baharat Derneği (SUMAKDER)
1164		Sefer GÖÇER	Susurluk Ticaret Borsası
1165		Miray ENGİN	Süs Bitkileri Üreticileri Alt Birliği (SÜSBİR)

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1166		İsmail YILMAZ	Süs Bitkileri ve Mamulleri İhracatçıları Birliği
1167	Prof. Dr.	Ahmet ALKAN	Sütçü İmam Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü
1168		Mümtaz SİNAN	Şeker Dairesi Başkanı
1169		Burcu KAYA DALCI	Şeker Dairesi Başkanlığı
1170		Fusun ÇELİK	Şeker Dairesi Başkanlığı
1171		Gökçin ÖZGÜR	Şeker Dairesi Başkanlığı
1172	Doç. Dr.	Nevzat SEVGİN	Şırnak Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
1173		Murat DELİÇAY	T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Yardımları Genel Müdürü
1174		Kutluhan TAŞKIN	T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkan Yrd.
1175		Nurşen AYDOĞAN	T.C. Ziraat Bankası A.Ş.
1176		Yusuf YILDIZ	T.C. Ziraat Bankası A.Ş.
1177		Yusuf DOĞAN	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
1178		Kadir AYAR	Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
1179		Buket SAKMANLI APAYDIN	Tarım Gazetecileri ve Yazarları Derneği (TAGYAD)
1180		İsmail UĞURAL	Tarım Gazetecileri ve Yazarları Derneği (TAGYAD)
1181	Dr.	M. Erhan EKMEN	Tarım Gazetecileri ve Yazarları Derneği (TAGYAD)
1182		Ahmet TUNCER	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
1183		Doğan KOÇ	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
1184		Fatih ÖZKAYA	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
1185		Kamer ERTURAN İBRİŞİM	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
1186		Suat ATEŞ	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
1187		Tahsin AYDIN	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
1188	Dr.	Hasan GEZGİNÇ	Tarım İşletmeleri Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü
1189		Öznur ŞEN AYDIN	Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği
1190	Dr.	Metin TÜRKER	Tarım Orman Uzmanı
1191		Abdulkadir KARABULUT	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1192		Adnan ORHAN	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1193		Ali Fuat CEYLAN	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1194		Arzu ÖZER ÖZÜSTÜN	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1195		Atike YILDIZ	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1196		Canan DOĞRUYOL	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1197		Cem AKTUZ	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1198		Cemre Bahar ÖZCANLI	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1199	Dr.	Elif DEMİRBAŞ TOPCU	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1200		Fatıma UYANKER KIRBAŞ	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1201		Fırat ALABAY	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1202		Gökhan ÇAVDAR	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1203	Dr.	Gökhan KURTAR	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1204		Güher KAŞIKÇI	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1205		İlker Orhan ŞAHİN	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1206		İpek ÖZENÇ	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1207		Kamil TOPAL	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1208		Kamil TOPRAK	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1209		Kamil ZELYURT	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1210		Kazım Çağlar ULUTÜRK	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1211		Kenan YÜKSEL	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1212		Kerim BADEM	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1213	Dr.	Kübra POLAT	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1214		Levent SAKA	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1215		Mehmet Kerem TEKİN	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1216		Mehmet KİLCİ	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1217		Muhsin YAZICI	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1218		Nalan EJDER	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1219		Necdet KURUL	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1220		Nejat AYDIN	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1221		Nermin KILIÇ	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1222	Dr.	Neşe ALTINTAŞ	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1223	Dr.	Nezaket CÖMERT	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1224	Dr.	Nihat SÖNMEZ	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1225		Nilüfer GÜLŞEN KOCA	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1226		Nurdan BUĞDAY	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1227		Özge TEKİN	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1228		Pelin POLAT ÇAVUŞOĞLU	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1229		Pınar HIŞIR	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1230		Seçil OCAK	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1231		Sevil SIRAKAYA	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1232	Dr.	Şenay SEVENGÖR	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1233		Şule Özge İMAMOĞLU	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1234		Şükrü BEKTAŞ	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1235	Dr.	Turan KARAHAN	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1236	Dr.	Ülkü DURDU	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1237		Yaşar DAŞDAN	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1238	Dr.	Yeşim KANTAŞ ERDOĞAN	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1239		Yılmaz ERİŞTİ	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1240		Yusuf ÇAKICI	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1241		Yusuf GÜRBÜZ	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1242		Yusuf TORUN	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
1243	Doç. Dr.	Hasan Cumhur SARISU	Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi A.Ş (TARSİM)
1244		Bekir ENGÜRÜLÜ	Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi A.Ş (TARSİM) Genel Müdürü
1245		Petek ATAMAN	Tarım ve Gıda Etiği Derneği

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1246	Dr.	Selda COŞKUN	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)
1247		Ahmet YAZAR	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)
1248	Dr.	Aykut ÖRS	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)
1249	Dr.	Fırat KARAKÖY	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)
1250	Dr.	Hasan ASAN	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)
1251		İlhan DEMİRKAN	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)
1252		Müge ALTINTAŞ	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)
1253	Dr.	Onur ALAÇIK	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)
1254		Orsev HARMANDAR	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)
1255	Dr.	Sema TUNCER NİMETOĞLU	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)
1256	Dr.	Suat ATAN	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)
1257	Dr.	Ahmet Abdullah ANTALYALI	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Başkanı
1258		Mevlüt ÖZEN	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Eski Başkanı
1259		Hakan SEVGİN	Tarım ve Orman Bakanlığı - Proje Takip Ofisi
1260		Tuğrul SAYIN	Tarım ve Orman Bakanlığı - Proje Takip Ofisi
1261		Yusuf Serhad ÇAKMAK	Tarım ve Orman Bakanlığı - Proje Takip Ofisi
1262		Muharrem SELÇUK	Tarım ve Orman Bakanlığı Müşaviri
1263		Murat ACU	Tarım ve Orman Bakanlığı Müşaviri
1264		Mustafa ŞAHİN	Tarım ve Orman Bakanlığı Müşaviri
1265	Dr.	Nevzat BİRİŞİK	Tarım ve Orman Bakanlığı Müşaviri
1266		Recep TEZGEL	Tarım ve Orman Bakanlığı Müşaviri
1267		Abdullah YÜKSEL	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1268		Ali AYDIN	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1269		Ali KAYI	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1270		Bülent Samed ÇİNER	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1271		Canberk ÇINAR	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1272		Cavit Çağlar ÇANKAYA	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1273		Elif ERÜST	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1274		Enderay BOZBAY	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1275		Enes KELEM	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1276		Esra ÇAKMAK	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1277		Fırat KAPUSUZ	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1278		Furkan KATAR	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1279		Gamze Nur KAHVECİOĞLU	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1280		Kadriye OCAK	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1281		Kenan DOĞRAMIŞ	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1282		Kübra KULAKSIZ	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1283		Mehmet AKDEMİR	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1284		Murathan ARSLAN	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1285		Mustafa DEMİREL	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1286		Nagihan ERSAN	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1287		Nazmiye GÖNÜLAÇAR	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1288		Nihal BAŞKAN	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1289		Nihan IŞIK	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1290		Oğuzhan GÜNEY	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1291		Ömer Mert ERGÜN	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1292		Recep ÜNLÜER	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1293		Saadet AKÇAL	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1294		Sara ÜSTÜN	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1295		Yasin KARADAĞ	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1296		Yasin Samed MÜHSÜRLER	Tarım ve Orman Gençlik Konseyi
1297		Adil ALTAN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1298	Doç. Dr.	Ali BERK	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1299		Arzu ÖZER	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1300		Aykut ORDUKAYA	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1301		Ayşe UYSAL MORCA	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1302	Dr.	Begül KANDİLTAŞ	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1303	Dr.	Belgin GÜNBEY	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1304	Dr.	Belma ÖZERCAN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1305		Birgül ÖZEN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1306		Canan ERAKMAN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1307		Çağla ATEŞ	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1308	Dr.	Doğan DOĞAN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1309	Dr.	Dursun PARSAK	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1310		Ender KAHRAMAN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1311	Dr.	Fatih ÖZDEMİR	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1312	Dr.	Gonca KARACA BİLGİN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1313		Gülhan KAYA	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1314	Dr.	Hakan SAÇTI	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1315	Dr.	Hamza POLAT	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1316	Dr.	Havva TAŞKIN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1317	Dr.	Hesna ÖZCAN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1318	Dr.	İlkay UÇUM	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1319	Doç. Dr.	İlkem DEMİRKESEN MERT	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1320	Dr.	İnci TEKELİ	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1321	Doç. Dr.	İrfan DAŞKIRAN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1322		Kadir TERZİOĞLU	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1323	Dr.	Kadriye KALINBACAK	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1324	Doç. Dr.	Kürşat ALKOYAK	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1325		Muharrem AKSUNGUR	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1326		Nilgün ARIKAN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1327	Dr.	Oktay KANKILIÇ	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1328		Önder SÖZEN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1329	Dr.	Recep KIRBAŞ	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1330	Dr.	Recep KODAŞ	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1331		Samet OKUYAN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1332	Dr.	Serdar YAĞCI	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1333		Sinan BUTAR	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1334	Dr.	Suat AKGÜL	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1335	Dr.	Şerafettin ÇAKAL	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1336	Dr.	Şirin Gülsün ÇİZMECİ	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1337		Şule KÜÇÜKCOŞKUN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1338	Dr.	Turgut ORMAN	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1339	Dr.	Zeynep DEMİREL ATASOY	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
1340		Begüm BALÇIKANLI	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1341	Dr.	Can ÖZCAN	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1342		Damla ÖZDEMİR	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1343		Demet BURUCU	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1344		Eda ÖZDİL	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1345		Fatma Tuğba ÇÖTELİ	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1346		Gözde KESİK	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1347		Günay KAYA	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1348		Hikmet ERKAL	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1349	Dr.	Kemalettin TAŞDAN	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1350		Melike ÖZCAN	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1351		Mine HASDEMİR	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1352		Samet EĞİLMEZ	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1353	Dr.	Selda ARSLAN	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1354	Dr.	Tijen ÖZÜDOĞRU	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1355		Turan ERBEK	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1356	Dr.	Türkay BARS	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1357	Dr.	Uğur İLKDOĞAN	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1358	Dr.	Umut GÜL	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1359		Volkan BURUCU	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1360	Dr.	Yalçın ÜNSAL	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1361		Zarife Nihal GÜLAÇ	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1362		Zehra Betül ÖZCAN	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1363		Zehra YEGÜL	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1364	Dr.	Zeliha YASAN ATASEVEN	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1365	Dr.	Zerrin ÖZKAN	Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
1366		Basri EVCİ	Tarımsal Kalkınma Vakfı (TAKVA)
1367		Enver ŞİMŞEK	Tarımsal Kalkınma Vakfı (TAKVA)
1368		Halil İbrahim EKREN	Tarımsal Kalkınma Vakfı (TAKVA)
1369		İbrahim ŞANLI	Tarımsal Kalkınma Vakfı (TAKVA)
1370	Dr.	Talat ŞENTÜRK	Tarımsal Kalkınma Vakfı (TAKVA)
1371		Cemil USANMAZ	Tarımsal Strateji ve Politika Geliştirme Merkezi (TAR-POL)
1372		Hasan ÇATKAYA	Tarımsal Strateji ve Politika Geliştirme Merkezi (TAR-POL)
1373		Ercan OCAK	Tarış Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği
1374		Halil ÖZER	Tarış Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği
1375		Meltem Zengin	Tarış Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1376		Mert MURAT	Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği
1377		Hafize GÜRBÜZ	Tariş Pamuk ve Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği
1378		İbrahim Savaş AKTÜRK	Tariş Pamuk ve Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği
1379		Nevzat Efe ELEMEN	Tariş Pamuk ve Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği
1380	Dr.	Muhittin BAĞCI	Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü
1381	Dr.	Rahmi TAŞCI	Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü
1382		Sevinç KARABAK	Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü
1383	Doç. Dr.	Tülay TUNÇAY	Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü
1384		Mustafa GÜZEL	Taşeli Turkuaz Derneği Yerel Eylem Grubu
1385	Doç. Dr.	Ahmet UÇAR	Tavukçuluk Araştırma Enstitüsü
1386		Abdurrahman ERDOĞAN	Tekirdağ İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
1387	Prof. Dr.	Evren CABİ	Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü
1388	Prof. Dr.	Mecit Ömer AZABAĞAOĞLU	Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
1389	Prof. Dr.	Adnan ORAK	Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
1390	Dr.	Selvin TURGUT	Ticaret Bakanlığı
1391		Ali ÖZTÜRK	Ticaret Bakanlığı
1392		Alper Nesimi TAŞKIN	Ticaret Bakanlığı
1393		Alptuğ KUDUOĞLU	Ticaret Bakanlığı
1394		Arkin AKIN	Ticaret Bakanlığı
1395		Buğra SERTKAYA	Ticaret Bakanlığı
1396		C. Numan TARLAKAZAN	Ticaret Bakanlığı
1397	Dr.	Ecem Gökçe SEYHAN	Ticaret Bakanlığı
1398		Esmâ SAĞ	Ticaret Bakanlığı
1399		Halis KAYA	Ticaret Bakanlığı
1400		İrem YILMAZ	Ticaret Bakanlığı
1401		Salih PEKACAR	Ticaret Bakanlığı
1402		Talha ÇELTİK	Ticaret Bakanlığı
1403		Haluk YILDIZ	TOBB Orman Ürünleri Meclisi
1404		Sabri AVCI	TOBB Orman Ürünleri Meclisi
1405		İlyas KILIÇ	Tohum Dağıtıcıları Alt Birliği (TODAB)
1406		Mehmet Burak TURGUT	Tohum Dağıtıcıları Alt Birliği (TODAB)
1407		Mehmet DUZCU	Tohum Dağıtıcıları Alt Birliği (TODAB)
1408		Ali TEMERİT	Tohum Derneği
1409		Ali GÜMÜŞ	Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği (TSÜAB)
1410		Bahattin BOZKURT	Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği (TSÜAB)
1411		Ebru Kevser ERKAN	Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği (TSÜAB)

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1412	Prof. Dr.	Rüstem CANGİ	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
1413	Prof. Dr.	Adnan ÇİÇEK	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
1414	Prof. Dr.	Esen ORUÇ	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
1415	Prof. Dr.	Gülistan ERDAL	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
1416	Prof. Dr.	Hilmi ERDAL	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
1417	Doç. Dr.	H. Sibel GÜLSE BAL	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
1418	Prof. Dr.	Kadri YÜREKLİ	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü
1419	Prof. Dr.	Rasim KOÇYİĞİT	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Toprak ve Bitki Besleme Bölümü
1420	Prof. Dr.	Yalçın TAHTALI	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü
1421	Dr.	Çağlar SAGUN	Toprak Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitü Müdürlüğü
1422		Ekrem ERGÜN	Toprak Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitü Müdürlüğü
1423		Hakan YILDIZ	Toprak Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitü Müdürlüğü
1424		Mehmet Emin BUDAK	Toprak Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitü Müdürlüğü
1425		Onur AYVAZ	Toprak Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitü Müdürlüğü
1426	Dr.	Yasemin DEMİR	Toprak Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitü Müdürlüğü
1427		Zafer BEŞTAŞ	Toprak Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitü Müdürlüğü
1428	Doç. Dr.	Zeynep DEMİR	Toprak Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitü Müdürlüğü
1429		Abdülkerim KARADAŞ	Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
1430	Dr.	Abdullah KARAPINAR	Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
1431		Abdülkerim KARADAŞ	Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
1432		Ayşin ŞENSES	Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
1433		Bahadır GÜLER	Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
1434		Elif TAÇ	Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
1435		Esin TUNÇ	Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
1436	Dr.	Fikriye YAZAR	Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
1437		Tuğrul SARIYAT	Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
1438		Ziya Çağdaş ÖĞÜTMEN	Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
1439		Ahmet GÜLDAL	Toprak Mahsulleri Ofisi Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü
1440		Mehmet AKTÜRK	Trabzon İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
1441		Fatoş PEKGÖZ	Trabzon İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
1442	Prof. Dr.	Orhan GÜNDÜZ	Turgut Özal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1443		Akın BALCIOĞLU	Tüm Ahşap-Palet Üreticileri Derneği (TAPSIAD)
1444		Ramazan BİNGÖL	Tüm Restoranlar ve Turizmciler Derneği
1445	Dr.	Elif ÖZTÜRK	Tüm Süt Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEDAD)
1446		Müslüm DOĞRU	Tüm Süt Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEDAD)
1447		Onur TERZİ	Türk Ekonomi Bankası
1448	Dr.	Kadir İSA	Türk İklimlendirme Sanayi İhracatçıları Birliği
1449	Dr.	Nesrin ÖZSARAÇ	Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)
1450		Ali Fuat ERSOY	Türk Kooperatifçilik Kurumu
1451	Prof. Dr.	Nevzat AYPEK	Türk Kooperatifçilik Kurumu
1452		Funda UYAR ÖZPINAR	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Gıda Mühendisleri Odası
1453		Yaşar ÜZÜMCÜ	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Gıda Mühendisleri Odası
1454		Baki Ersin ŞENDİR	Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD)
1455		Engin ESKİDUMAN	Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD)
1456		Fatma CAN SAĞLIK	Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD)
1457		Handan EREN	Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD)
1458		Hazal İNCE	Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD)
1459		İsa COŞKUN	Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD)
1460		Metin AKMAN	Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD)
1461		Yener ARSLAN	Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD)
1462		İbrahim Halil KARAHAN	Türk Standartları Enstitüsü (TSE)
1463		Selami İLERİ	Türk Tarım Alet ve Makinaları İmalatçıları Birliği (TARMAKBİR)
1464	Prof. Dr.	Akın YAKAN	Türk Veteriner Hekimleri Birliği
1465	Dr.	Arzu PEKER	Türk Veteriner Hekimleri Birliği
1466	Prof. Dr.	Begüm YURDAKÖK DİKMEN	Türk Veteriner Hekimleri Birliği
1467	Prof. Dr.	Hüsamettin EKİCİ	Türk Veteriner Hekimleri Birliği
1468	Prof. Dr.	Levent ALTINTAŞ	Türk Veteriner Hekimleri Birliği
1469		Merter YILDIZ	Türk Veteriner Hekimleri Birliği
1470	Prof. Dr.	Naim Deniz AYAZ	Türk Veteriner Hekimleri Birliği
1471		Nevzat ALGAN	Türk Veteriner Hekimleri Birliği
1472	Dr.	Ömer Faruk SARI	Türk Veteriner Hekimleri Birliği
1473		Önder ALKAN	Türk Veteriner Hekimleri Birliği
1474		Önder YILDIZ	Türk Veteriner Hekimleri Birliği
1475	Prof. Dr.	Soner ALTUN	Türk Veteriner Hekimleri Birliği
1476	Prof. Dr.	Yılmaz ARAL	Türk Veteriner Hekimleri Birliği
1477		Alim TUTAR	Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği
1478		Ziya ŞAHİN	Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği
1479		Bahar DİKEN	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1480	Dr.	Candan KORKMAZ	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)
1481		Kerem DABUR	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)
1482	Dr.	Meltem SOYDAN KARABACAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)
1483		Serkan TUNA	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)
1484		Oğuzhan FAKILI	Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)
1485		Muhammed BAHÇA	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
1486		Ceren YALÇIN	Türkiye Çevre Ajansı (TÜÇA)
1487		Salime Kübra BAKIR	Türkiye Çevre Ajansı (TÜÇA)
1488		Zeynep Efşan ÇEŞME	Türkiye Çevre Ajansı (TÜÇA)
1489		İrfan GÜNDOĞDU	Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği
1490		Vedat KOÇ	Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği
1491		İbrahim KARAKOYUNLU	Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği (TDSYMB)
1492		Onur YİĞİT	Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği (TDSYMB)
1493		Saadet OCAKLI ÖZTÜRK	Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği (TDSYMB)
1494		Onur BAYRAM	Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK)
1495		Ayşe Nihal MORTEPE	Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu (TGDF)
1496		Canan ELİBOLLAR	Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu (TGDF)
1497		Şerafettin USTA	Türkiye Halciler Federasyonu
1498		Yüksel TAVŞAN	Türkiye Halciler Federasyonu
1499		Ahmet ERTÜRK	Türkiye Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (HAYKOOP)
1500		Faruk ÖZEN	Türkiye Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (HAYKOOP)
1501		Mehmet TAŞAN	Türkiye Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (HAYKOOP)
1502		Nurettin ÇAKIR	Türkiye Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (HAYKOOP)
1503		Osman ÖZTÜRK	Türkiye Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (HAYKOOP)
1504		Ahmet Fikret KİLECİ	Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)
1505		Ahmet TİRYAKİOĞLU	Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)
1506		Birol CELEP	Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)
1507		Can Devin İÇEL	Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)
1508		Emre UYGUN	Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)
1509		Nazlı DURAK KILIÇASLAN	Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)
1510		Arap DİRİ	Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1511		Belgüzar BEKTAŞ	Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)
1512		Emel Çağla ÖZİNİSAN	Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)
1513		Engin AKSÜT	Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)
1514		İlkay DEMİRİSOY	Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)
1515		Murat ATA	Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)
1516		Nilüfer VATANSEVER	Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)
1517		Çiğdem ÇAKMAK YURDAGEL	Türkiye İş Bankası A.Ş.
1518		Metin Yüksel BÖLÜM	Türkiye İş Bankası A.Ş.
1519		Deniz ÖZKARA	Türkiye Jokey Kulübü
1520		Dilara AY ERİŞEN	Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası
1521		Mehmet KISACIK	Türkiye Kanatlı Hayvan Eti Üreticileri Birliği
1522		Adnan GÜLTEK	Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Merkez Birliği
1523		Zekiye ASLAN AYDEMİR	Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Merkez Birliği
1524		Barış AYDIN	Türkiye Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Kooperatif Birlikleri Merkez Birliği (KÖY-KOOP)
1525		Mehmet VAROL	Türkiye Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Kooperatif Birlikleri Merkez Birliği (KÖY-KOOP)
1526		Turgay SOLMAZ	Türkiye Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Kooperatif Birlikleri Merkez Birliği (KÖY-KOOP)
1527		Simay KAŞIKÇI	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)
1528		Ahmet Şeniz MELEK	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Antakya Ticaret ve Sanayi Odası
1529	Dr.	İsmail MERT	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Gıda Meclisi
1530		Yılmaz ARPAÇ	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Hayvancılık Meclisi
1531		Ahmet YAZICIOĞLU	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İçecek Sanayi Meclisi
1532		Göksel KORKMAZ	Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş adamları Derneği (TORİD)
1533		Mehmet Celalettin AKÇA	Türkiye Orman Ürünleri Sanayicileri ve İş adamları Derneği (TORİD)
1534	Doç. Dr.	Cihan ERDÖNMEZ	Türkiye Ormancılar Derneği
1535		Erdem KAPLAN	Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (OR-KOOP)
1536		Ünal ÖRNEK	Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (OR-KOOP)
1537		Uğur IŞIK	Türkiye Rüzgâr Enerjisi Birliği (TÜREB)
1538		Erdoğan ASLAN	Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği
1539		Burcu YAZICI	Türkiye Su Enstitüsü (SUEN)
1540		Çiğdem KUŞ	Türkiye Su Enstitüsü (SUEN)
1541		Tuğçe YÜKSEL İRFANOĞLU	Türkiye Su Enstitüsü (SUEN)
1542	Prof. Dr.	Lütfi AKCA	Türkiye Su Enstitüsü Başkanı
1543		Zafer ÖZKAN	Türkiye Sulama Kooperatifleri Merkez Birliği

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1544		Agah MAMALOĞLU	Türkiye Süt Et Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Derneği (SETBİR)
1545		Ezgi BAŞÇUHADAR	Türkiye Süt Et Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Derneği (SETBİR)
1546		Feyza BAŞAK COŞKUN	Türkiye Süt Et Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Derneği (SETBİR)
1547		Tahir Selçuk YAVUZ	Türkiye Süt Et Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Derneği (SETBİR)
1548		Ali ÖZGEHAN	Türkiye Süt Üreticileri Merkez Birliği
1549		Cihat ŞİMŞEK	Türkiye Süt Üreticileri Merkez Birliği
1550		Kahraman ARLI	Türkiye Süt Üreticileri Merkez Birliği
1551		Mehmet Hilmi ÖĞÜLMÜŞ	Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü
1552		Selma TÜRK	Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü
1553		Yalçın KILINÇ	Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü
1554	Dr.	Muhiddin ŞAHİN	Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü
1555		İrfan EKMEKÇİ	Türkiye Tabiatını Koruma Derneği
1556		Ali İhsan GEZGİN	Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği
1557		Bilal DOĞAN	Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği
1558		Elif ÜNSOY	Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği
1559		Hakan DEMİREL	Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği
1560		Münir ALTINBAŞ	Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği
1561		Serkan ÇAPACI	Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği
1562		Vesile Nur GÜVEN	Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği
1563		Yasemin DUMAN	Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği
1564		İpek Ceren YEŞİLDAĞ	Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
1565		Serdar GÖKPINAR	Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
1566		Amine GÖLBAŞI	Türkiye Tohumcular Birliği (TÜRKTOB)
1567		Aynur KILIÇ	Türkiye Tohumcular Birliği (TÜRKTOB)
1568		Gülay ÇALIŞKAN	Türkiye Tohumcular Birliği (TÜRKTOB)
1569	Dr.	Muhteşem TORUN	Türkiye Tohumcular Birliği (TÜRKTOB)
1570		Mustafa GÜÇLÜOĞLU	Türkiye Tohumcular Birliği (TÜRKTOB)
1571	Dr.	Kenan YALVAÇ	Türkiye Tohumculuk Endüstrisi Derneği
1572	Prof. Dr.	Ayten NAMLI	Türkiye Toprak Bilimi Derneği (TTBD)
1573	Prof. Dr.	Ceyhun GÖL	Türkiye Toprak Bilimi Derneği (TTBD)
1574		Muhittin Onur AKÇA	Türkiye Toprak Bilimi Derneği (TTBD)
1575		Burçin ATALAY	Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu
1576	Doç. Dr.	Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK	Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ş. (TÜRİB)
1577		Sevim HALİSYAMA	Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ş. (TÜRİB)
1578		Serkan ÖZBUDAK	Türkiye Yem Sanayicileri Birliği (TÜRKİYEMBİR)
1579		Murat Ülkü KARAKUŞ	Türkiye Yem Sanayicileri Birliği (TÜRKİYEMBİR)
1580		Zeki ZORBAZ	Türkiye Yem Sanayicileri Birliği (TÜRKİYEMBİR)
1581		Abdulkaki ŞAHİN	Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB)
1582		Alper İPEK	Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB)
1583		Aysun ÇİLİNGİROĞLU	Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB)

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1584		Neşe GÜNDOĞDU	Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB)
1585		Sedat KAVUŞ	Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB)
1586		Sezer ATSAN	Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB)
1587		Hidayet MUSLU	Türkiye Ziraatçılar Derneği
1588		Hüseyin DEMİRTAŞ	Türkiye Ziraatçılar Derneği
1589		İlker AĞIN	Türkiye Ziraatçılar Derneği
1590	Dr.	Ali PEKSÜSLÜ	Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı
1591	Prof. Dr.	Hakan ÜSTÜNER	Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi
1592	Prof. Dr.	Hasan BATMAZ	Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi
1593	Prof. Dr.	Ali VARDAR	Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Biyosistem Mühendisliği Bölümü
1594	Prof. Dr.	Mehmet SİNCİK	Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
1595		Berdan BER	Uludağ Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği
1596	Prof. Dr.	Senih YAZGAN	Uludağ Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği
1597		Oğuzhan CİVELEKOĞLU	Ulusal Çay Konseyi
1598		Birol ÖZTÜRK	Ulusal Fındık Konseyi
1599		Cem Mehmet ŞENOCAK	Ulusal Fındık Konseyi
1600	Prof. Dr.	Bayram SADE	Ulusal Hububat Konseyi
1601	Prof. Dr.	Cafer MART	Ulusal Pamuk Konseyi
1602	Prof. Dr.	Mustafa Özgür TATAR	Ulusal Pamuk Konseyi
1603	Prof. Dr.	Muhittin ÖZDER	Ulusal Süt Konseyi
1604	Prof. Dr.	Nevzat ARTIK	Ulusal Süt Konseyi
1605		Kemal KAÇMAZ	Ulusal Turunçgil Konseyi
1606		Ayşegül ÖZBEK KANSU	Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)
1607	Dr.	Muhammed İkbâl COŞKUN	Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü
1608		Kadir ÇİRKİN	Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND)
1609	Dr.	Lavin ARSLAN	Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND)
1610		Hasan YAŞAR	Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği (AGRICITIES)
1611		Mahmut Ali Cengiz KÖROSMANOĞLU	Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği (AGRICITIES)
1612		Mücahit Sami KÜÇÜKTIĞLI	Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği (AGRICITIES)
1613		Ömer Lütfi ERSÖZ	Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği (AGRICITIES)
1614		Liam CHICCA	Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD)
1615	Doç.Dr.	Taylan KIYMAZ	Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD)
1616	Dr.	Eren Günhan ULUSOY	Uluslararası Un Sanayicileri ve Hububatçılar Birliği (IAOM)
1617		Mehmet Salih SÖĞÜT	Urfa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
1618		Nezih TÜRKDİLİ	Urfa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
1619		Osman KAR	Urfa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
1620		Mustafa SEZER	Uşak Ticaret Borsası
1621		Ahmet ÇELİK	Üretici
1622		Ali SARI	Üretici
1623		Aykut ÇINAR	Üretici

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1624		Aziz Oğuzhan KARAMAN	Üretici
1625		Barış KÖKSALAN	Üretici
1626		Barış ZAMAN	Üretici
1627		Bilal TUNALI	Üretici
1628		Celal SAFSOYLU	Üretici
1629		Cüneyt DOĞAN	Üretici
1630		Elif Akçivi	Üretici
1631		Ertan KIZILTUNÇ	Üretici
1632		Fahri Işık KARADEMİR	Üretici
1633		Faruk ALTAY	Üretici
1634		Fatih KAÇAR	Üretici
1635		Gökhan ELGİN	Üretici
1636		Gökhan ÖZDAMAR	Üretici
1637		Gülfıdan CEYLAN	Üretici
1638		Halil İbrahim ÖZDEN	Üretici
1639		Haluk KÖKSALAN	Üretici
1640		Handan BULUT	Üretici
1641		Hatice ANDAÇ	Üretici
1642		İbrahim GÜVEN	Üretici
1643		İlayda ALTINTAŞ	Üretici
1644		Mehmet COŞAR	Üretici
1645		Mehmet Haşım ŞİMŞEK	Üretici
1646		Melike ÇAKIR	Üretici
1647		Mustafa YAŞA	Üretici
1648		Necip ÖZER KAYA	Üretici
1649		Nida Elif SELCİ	Üretici
1650		Nurgül AKDOĞAN	Üretici
1651		Orhun TOPKAYA	Üretici
1652		Özcan BAYLAN	Üretici
1653		Ramazan ÇELİK	Üretici
1654		Sema MİHALİÇ	Üretici
1655		Sevil GÜLSOY DÜZGÜN	Üretici
1656		Şeydanur KOÇ KAYA	Üretici
1657		Tamer KÜÇÜKAKBULUT	Üretici
1658		Tarık KARA	Üretici
1659		Timur BULUT	Üretici
1660		Tolga DURSUN	Üretici
1661		Yıldırım KINDİ	Üretici
1662		Zülfikar BÜKÜN	Üretici
1663		Naif SÜER	Van Ticaret Borsası
1664	Prof. Dr.	Fazıl ŞEN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Su Ürünleri Temel Bilimleri Bölümü

SIRA NO	ÜNVAN	İSİM SOYİSİM	KURUMU
1665	Prof. Dr.	Loğman ASLAN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Klinik Bilimler Bölümü
1666	Prof. Dr.	Hatice Dilek ARSOY	Yakın Doğu Üniversitesi Veteriner Fakültesi Zootečni Anabilim Dalı
1667	Prof. Dr.	Dilek ARSOY	Yakın Doğu Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Zootečni Anabilim Dalı
1668		Zafer KÜÇÜKŞABANOĞLU	Yapay Zeka Politikaları Derneği
1669		Cengiz ÖZKAN	Yem Katkıları Üreticileri İthalatçıları ve Dağıtıcıları Derneği (TÜYEKAD)
1670	Dr.	Gökalep AYDIN	Yem Katkıları Üreticileri İthalatçıları ve Dağıtıcıları Derneği (TÜYEKAD)
1671		Cafer ORHAN	Yeşil Türkiye Ormancılar Derneği
1672		Mustafa YURDAER	Yeşil Türkiye Ormancılar Derneği
1673	Prof. Dr.	Merve AYYILDIZ	Yozgat Bozok Üniversitesi Ziraat Fakültesi
1674	Prof. Dr.	Yavuz TEKELİOĞLU	Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA)
1675		İbrahim AFYON	Yumurta Üreticileri Merkez Birliği (YUM-BİR)
1676	Dr.	Kübra YÜZÜNCÜYIL	Yüksek Öğretim Kurulu
1677		Mustafa ALHAT	Zeytin Üreticileri ve Sanayicileri Derneği
1678		Mevlüt GÜMÜŞ	Ziraat Mühendisleri Odası (ZMO)
1679		Dilek POYRAZ	Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
1680	Prof. Dr.	Mustafa SÖZEN	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü